

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
2025 YILI İDARE FAALİYET RAPORU

“Millî ekonominin temeli ziraattir.”

K. Atatürk

BAKAN SUNUŞU

Tarım ve Orman Bakanlığı olarak vizyonumuz; Türkiye Yüzyılı hedefleri doğrultusunda tarım, orman ve su kaynaklarımızda sürdürülebilir ve güvenli bir gelecek inşa etmektir. Bu çerçevede politikamız verimlilik, kalite, kayıtlılık, sektöre yatırım ve sürdürülebilirliği esas alan, suyu merkeze koyan bir anlayışla şekillendirilmiştir. Bakanlığımız, toprak ve su kaynakları ile orman alanlarımızı koruyarak üretimde verim ve kaliteyi artırma gayretini sadece bir görev değil; gelecek nesillere karşı bir sorumluluk olarak görmektedir.

Tarımsal üretimi ekonomik bir faaliyet olmasının yanı sıra bir millî güvenlik meselesi olarak görüyoruz. Dünyada tarımsal üretimi etkileyen koşulların hızla değiştiği, iklim değişikliği, nüfus hareketliliği ve jeopolitik risklerin belirleyici olduğu "yeni normal" dönemini dinamik bir yönetim modeliyle karşıyoruz.

Özellikle içinde bulunduğumuz coğrafyada artan su stresi, suyu merkeze alan üretim planlamasını zorunlu kılmıştır. Bu kapsamda tarımda hayata geçirdiğimiz planlı üretim modeli, dijitalleşme hamleleri ve teknolojik dönüşüm stratejileriyle riskleri yönetiyor; böylece arz güvenliğimizi teminat altına alıyoruz.

Çiftçilerimizin girdi maliyetlerini azaltmak amacıyla planlı üretimin en önemli bileşeni olan tarımsal destekleri ilk kez üretim döneminden önce ve üç yılı kapsayacak şekilde açıklayarak sade ve yönlendirici bir yapıya kavuşturduk.

Yapay zekâ destekli uydu teknolojileriyle ürün deseninden işlenmeyen arazilerin tespitine kadar pek çok alanda hassas tarım uygulamalarını başlattık. Sürdürülebilir tarımsal üretim için teknolojiyi tarımla buluşturduk ve uydu temelli uzaktan algılama verilerini yapay zekâ ile bütünleştirdik. Bu sayede ürün desenini, işlenmeyen tarım arazilerini ve dikili alanları hassas bir şekilde tespit ettik.

Tüm bu çalışmaları, üreticilerimizi hiçbir aşamada yalnız bırakmadan ve ülkemizin dört bir yanında bereketi artırma iradesiyle yürütmekteyiz.

Temel amacımız; arz-talep dengesini gözetken, uluslararası rekabet gücünü artıran dışa bağımlılığı azaltılmış ve şoklara karşı mukavemeti yüksek bir sektörel mimariyi kalıcı hâle getirmektir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım orman sektörü oluştururken kırsal alanlardaki yaşam kalitesini artırmayı sürdüreceğiz.

Bakanlığımızın 2025 yılı faaliyetlerini içeren bu raporu, kamuoyunun bilgisine sunuyor; bunun yürüttüğümüz çalışmalarını kayıt altına almanın yanı sıra 2026 yılı hedeflerimiz için güçlü bir belge olmasını diliyorum. Ülkemizin dört bir yanında bereketi artırma iradesiyle çalışan, bu süreçte emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

İbrahim YUMAKLI

Tarım ve Orman Bakanı

İÇİNDEKİLER

BAKAN SUNUŞU	01
İÇİNDEKİLER	02
TABLolar	03
GRAFİKLER	03
KISALTMALAR	04
YÖNETİCİ ÖZETİ	05
I) GENEL BİLGİLER	07
A. MİSYON VE VİZYON	07
B. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR	07
C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER	08
1. FİZİKSEL YAPI	08
2. TEŞKİLAT YAPISI	09
3. TEKNOLOJİ VE BİLİŞİM ALTYAPISI	10
4. İNSAN KAYNAKLARI	12
5. SUNULAN HİZMETLER	14
6. YÖNETİM VE İÇ KONTROL SİSTEMİ	23
II) AMAÇ VE HEDEFLER	24
A. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLER	24
B. İDARENİN STRATEJİK PLANINDA YER ALAN AMAÇ VE HEDEFLERİ	25
III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	26
A. MALİ BİLGİLER	26
1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI	26
2. TEMEL MALİ TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	40
3. MALİ DENETİM SONUÇLARI	40
B. PERFORMANS BİLGİLERİ	41
1. PROGRAM, ALT PROGRAM, FAALİYET BİLGİLERİ	41
2. PERFORMANS SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	92
i. Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler	92
ii. Performans Denetim Sonuçları	106
3. STRATEJİK PLAN DEĞERLENDİRME TABLOLARI	106
4. PERFORMANS BİLGİ SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	137
5. DİĞER HUSUSLAR	137
IV) KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	138
A. ÜSTÜNLÜKLER	138
B. ZAYIFLIKLAR	138
C. DEĞERLENDİRME	139
V) ÖNERİ VE TEDBİRLER	140

TABLolar GRAFİKLER

TABLolar

Tablo 1: Taşınmazlar	08
Tablo 2: Ankara Merkezdeki Arazi Bilgileri	08
Tablo 3: Bakanlık Merkez Teşkilatı Hizmet Binaları	08
Tablo 4: Teknolojik Kaynaklar	11
Tablo 5: 2025 Yılına Ait Risk Bilgileri	23
Tablo 6: 2025 Yılına Ait Süreç Bilgileri	23
Tablo 7: Üst Politika Belgelerinin Analizi	24
Tablo 8: 2024-2025 Yılları Bakanlığımız Bütçesi (TL)	26
Tablo 9: 2025 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Ekonomik Sınıflandırma (TL)	26
Tablo 10: 2025 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Program Sınıflandırma (TL)	27
Tablo 11: 2025 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Kurumsal Sınıflandırma (TL)	30
Tablo 12: 2025 Yılı Sermaye Giderleri (YİKOB ve İl Özel İdareleri Dâhil) (TL)	31
Tablo 13: 2025 Yılı Sermaye Transferleri (TL)	34
Tablo 14: 2025 Yılı Borç Verme (TL)	34
Tablo 15: Bilanço (TL)	35
Tablo 16: Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)	37
Tablo 17: Tarım ve Orman Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Bilançosu (TL)	39
Tablo 18: Program ve Faaliyetler	41
Tablo 19: Tarımsal Desteklemeler (Bin TL)	47
Tablo 20: Bakanlığımıza Bağlı Tarımsal Örgütler	48
Tablo 21: 2025-2027 Yılları Bitkisel Üretim Destekleme Birim Fiyatları	58
Tablo 22: Yurt içi Gıda Resmi Kontrol Sayısı	83
Tablo 23: ALO 174 Gıda Hattına Yapılan Başvuru Sayısı ve İdari Yaptırım Sayısı	83
Tablo 24: ALO 174 WhatsApp İhbar Hattına Yapılan Başvuru Sayısı ve İdari Yaptırım Sayısı	83
Tablo 25: 2025 Yılı Yem Denetimi Sayıları	84
Tablo 26: 2025 Yılı Yem Denetimleri ve Yasal İşlemler	84
Tablo 27: 2025 Yılı İçinde Takip Edilen Dava Türü ve Hukuki Konulardaki Görüş Sayısı	85
Tablo 28: 2025 Yılı Yayımlanan Mevzuat Türü ve Sayısı	85
Tablo 29: 2025 Yılı Rapor Sayıları	88
Tablo 30: 2025 Yılı Staj Gerçekleşmeleri	89
Tablo 31: Performans Göstergesi Gerçekleşmeleri İzleme Formu (3 Aylık -Form3)	92
Tablo 32: Performans Göstergesi Sonuçları Formu (Form4)	103
Tablo 33: Stratejik Plan Değerlendirme Tabloları	107

GRAFİKLER

Grafik 1: Merkez ve Taşra Teşkilatı Personelinin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı	12
Grafik 2: Merkez ve Taşra Teşkilatı Personelinin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı	12
Grafik 3: Bakanlık Personel Öğrenim Durumu Dağılımı	13
Grafik 4: Hizmet Sınıfına Göre Merkez Hizmet Birimleri Personel Durumu	13

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AKUP	Arazi Kullanım Planlaması
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
ASEAN	Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği
ATD	Arazi Tahribatının Dengelenmesi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
ÇKS	Çiftçi Kayıt Sistemi
ÇMVA	Çiftlik Muhasebe Veri Ağı
DİR	Dahilde İşleme Rejimi
DNA	Deoksiriboz Nükleik Asit
DKMP	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (Food and Agriculture Organization of the United Nations)
FKM	Felaket Kurtarma Merkezi
GAP	Güney Doğu Anadolu Projesi
GEF	Birleşmiş Milletler Küresel Çevre Fonu (Global Environment Facility)
GiH	Genel İdare Hizmetleri
IFAD	Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu
IPA	Katılım Öncesi Yardım Aracı (Instrument For Pre-Accession Assistance)
IPARD	Katılım Öncesi Kırsal Kalkınma Aracı (Instrument for Pre- Accession Assistance Rural Development)
IPCC	Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (Intergovernmental Panel on Climate Change)
IPM	Entegre Zararlı Yönetimi Programı (Integrated Pest Management)
KBÖ	Kesintili Başlangıç Ödeneği
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KKYDP	Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
LSD	Nodüler Ekzantem Hastalığı (Lumpy Skin Disease)
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
NHRP	Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi
NHYP	Nehir Havzası Yönetim Planı
OTB	Organize Tarım Bölgeleri
OTP	Ortak Tarım Politikası
RAMSAR	Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Sözleşmesi
SBB	Strateji ve Bütçe Başkanlığı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SUBİS	Su Ürünleri Bilgi Sistemi
TAGEM	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
TAMP	Türkiye Afet Müdahale Planı
TARDİP	Türkiye'de Depremden Etkilenen İllerde Tarım Sektörünün İyileştirilmesi Projesi
TCP	Teknik İşbirliği Programı (Technical Cooperation Programme)
TDT	Türk Devletleri Topluluğu
TİGEM	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TKK	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri
TOE	Tarım Orman Ekranı
TUCSAP	Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (Türkiye Climate Smart and Competitive Agricultural Growth Project)
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜKAS	Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi
YİKOB	İçişleri Bakanlığı-Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı
YYT	Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Küresel ısınma, salgın hastalıklar, jeopolitik gerilimler ve gıda milliyetçiliği gibi unsurlar, gıda arz güvenliğini uluslararası düzeyde stratejik bir öncelik haline getirmiştir. Bakanlığımız gıda arzını tehlikeye atacak durumlara karşı güçlü bir sektör oluşturmak amacıyla "suyu merkeze alan bütüncül bir tarımsal üretim planlamasını" hayata geçirmiştir.

Tarımsal destekler ilk kez 3 yıllık dönemler için ve üretim sezonundan önce açıklanarak üreticiye öngörülebilirlik sağlanmıştır. Bu modelde bitkisel üretimde mazot ve gübre maliyetlerinin önemli bir kısmı, stratejik ürünlerde ise tamamına kadar destek verilmektedir.

Üreticilerin, gelir ve pazar garantisi sağlanarak fiyat dalgalanmalarından etkilenmemesi, alıcıların ise talep ettiği miktar ve kalitede ürün temin edebilmesi için sözleşmeli üretim modeli başlatılmıştır. Bu kapsamda bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri yetiştiriciliği için hazırladığımız tip sözleşmelerle, uygulamada birliktelik sağlanmıştır.

Çiftçi kayıt sistemindeki mülkiyet sorunları giderilerek kayıtlı üretici sayısı artırılmıştır. Üst üste iki yıl işlenmeyen tarım arazilerinin ekonomiye kazandırılması için yasal düzenlemeler tamamlanarak uygulama hayata geçirilmiştir.

Tarımsal kaynakların daha doğru ve etkin kullanılmasını sağlamak amacıyla, tarımsal veri ekosisteminin yeniden inşası için Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı tarım sayımı başlatılmıştır.

Uygulanan etkin politikalar sayesinde Türkiye, tarımsal hasılda Avrupa'da birinci, dünyada yedinci sıraya yükselmiştir. 2002 yılında 24,5 milyar dolar olan tarımsal hasıla, 2024 yılında 79 milyar dolara ulaşmıştır.

2025 yılında dış ticaret fazlası bir önceki yıla göre %0,16 artarak 32,6 milyar dolara çıkmıştır. Son 23 yılda gıda ve tarım ürünlerinde dünya ihracatındaki payımız iki katına çıkmış, ürün ve ülke sayısı artarak, ülkemizden 186 ülkeye 2.218 çeşit ürün ihracatı gerçekleştirilmiştir.

2025 yılında tarımsal destek miktarı bir önceki yıla göre %73 oranında artarak 158,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Tarımda 2025 yılında 68,1 milyon ton tarla bitkisi, 19,6 milyon ton meyve, 33,3 milyon ton sebze olmak üzere toplam 121 milyon ton üretim gerçekleştirilmiştir. Sertifikalı tohum üretimi 1 milyon 351 bin tona çıkarılarak ihtiyacın %96'sı yerli kaynaklarla karşılanmıştır.

Büyükbaş hayvan sayısı bir önceki yıla göre %4,3 artarak 17 milyon 709 bin başa, küçükbaş hayvan sayısı %5,4 artarak 57 milyon 874 bin başa ulaşmıştır.

Ülkemiz 97 bin tonu aşan bal üretimi ve 384 milyon kanatlı hayvan varlığıyla Avrupa'nın zirvesinde yer almaktadır.

Mera tespit ve tahdit çalışmaları yerleşim yeri bazında tamamlanmış olup 2025 yılında 263 bin 900 hektar alanda mera ıslah ve amenajman projesi uygulanarak meralardaki ot verimi ve kalitesi artırılmıştır.

2025 yılında yaklaşık 400 bin ton avcılık ve 625 bin ton yetiştiricilik olmak üzere 1 milyon tonun üzerinde rekor üretim gerçekleştirilmiştir. Su ürünlerinde 2025 yılı ihracatımız 288 bin tona, değer olarak 2,24 milyar dolara çıkmış ve 1,87 milyar dolar dış ticaret fazlası verilmiştir. Son beş yılda su ürünleri ihracatının değerinde %100 artış sağlanmıştır. Türkiye'den 92 ülkeye su ürünleri ihracatı gerçekleştirilmekte, toplam ihracatın yaklaşık yarıya yakını ise AB ülkelerine yapılmaktadır.

Güvenilir gıdaya erişim kapsamında 81 ilde ilk defa eş zamanlı olarak 300 bini sektörel gıda denetimi olmak üzere toplam 1,36 milyon denetim gerçekleştirilmiştir.

Tüketicilerin denetim süreçlerine katılımını sağlayan karekod uygulaması 2025 yılında zorunlu hale getirilmiştir.

Hayvan hareketlerinin kontrolü amacıyla veteriner yol kontrol ve denetim istasyonları 2025 yılında Çankırı ve Kayseri'de faaliyete alınmıştır.

Tarım sigortaları kapsamındaki üretici sayısı 2025 yılı itibarıyla 916 bin olup toplamda 3 milyon 807 bin poliçe düzenlenmiştir. Zirai don olayından zarar gören üreticilere yapılan ödemelerle birlikte toplam 46,8 milyar TL hasar tazminatı ödenmiştir.

İşlenmeyen tarım alanlarının üretime kazandırmak amacıyla kiralanması kapsamında 14 ilde 138 hektar tarım arazisi tarımsal amaçlı kiraya verilmiştir.

Toprak kaynaklarımızın korunması ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması amacıyla günümüze kadar 468 adet büyük ova koruma alanı olarak ilan edilerek yaklaşık 9,4 milyon hektar alan koruma altına alınmıştır.

Tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması için %50 hibe destekli Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programıyla (KKYDP) 2025 yılında 3.403 projeye 5,2 milyar TL hibe ödemesi yapılmış, bu hibeler sayesinde 10,7 milyar TL yatırım gerçekleştirilmiş ve 5.016 kişiye istihdam sağlanmıştır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunca 2025 yılında 809 projeye 2,7 milyar TL hibe ödemesi yapılmış, bu hibeler sayesinde 4,6 milyar TL yatırım gerçekleştirilmiş ve 1.599 kişiye istihdam sağlanmıştır.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Hayvancılıkta güçlü besi güçlü üretim projesi ile 2025 yılında 10.661 baş sütçü ırk inek etçi ırklar ile tohumlanmış, kırsalda bereket hayvancılığa destek projesi ile de 293 yetiştiriciye 5.304 baş gebe düve dağıtılmıştır.

Araştırma kurumlarımızda; 2025 yılında tarla bitkilerinde 44 adet, bahçe bitkilerinde 27 adet yerli ve milli tohumluk çeşidi geliştirilmiştir. Ayrıca Ata Tohumu Projesi kapsamında, farklı türlerde 4 adet yerel çeşit araştırma enstitülerimiz adına tescil ettirilmiş ve toplam tescilli Ata Tohumu sayısı 49'a çıkarılmıştır.

Kuraklıkla mücadele ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı amacıyla yürütülen su Verimliliği Seferberliği kapsamında yasal ve teknik çalışmalarla su verimliliği yönetim sistemi oluşturulmuş, Ulusal, Havza ve İl Su Kurulları faaliyetleri yürütülmüş ve Ulusal Su Planı (2026-2035) hazırlanmıştır. Kuraklık riski altındaki Burdur ve Eğirdir gölleri Su Eylem Planları kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı kapsamında, havza bazında planlar hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. Taşkın ve kuraklık risk yönetimini sağlamak, muhtemel zararları azaltmak için ülkemizin tamamında 25 havzada Taşkın Yönetim Planları ve Kuraklık Yönetim Planları hazırlanmıştır. Aynı zamanda taşkın tahmini ve erken uyarı sistemi ile kuraklık tahmini ve erken uyarı sistemi geliştirilmiştir.

4. Tarım Orman Şûrası kapsamında sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, uzmanlar, sektör temsilcileri, kamu ve özel sektörden 1.680 katılımcı ile 16 çalışma grubunda 86 karar, 373 hedef ve 2.977 strateji belirlenmiştir.

Bakanlığımız faaliyetleri için 2025 yılı bütçe kanunu ile 438 milyar 122 milyon TL ödenek tahsis edilmiş, yıl içinde yapılan revizyonlarla toplam ödenek 487 milyar 940 milyon TL olmuş ve yıl sonunda 479 milyar 204 milyon TL'si (%98) harcanmıştır.

Bakanlığımızca yürütülen proje ve çalışmaların ayrıntılarının yer aldığı 2025 yılı İdare Faaliyet Raporu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41'inci maddesi gereğince Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları İle Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Faaliyet Raporlarının Performans Esaslı Program Bütçe Esaslarına Uygun Şekilde Hazırlanması Hakkında Usul ve Esaslar temel alınarak hizmet birimlerimizin katkı ve katılımlarıyla hazırlanarak kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

I) GENEL BİLGİLER

A. MİSYON VE VİZYON

2024-2028 Stratejik Planında Bakanlığın misyonu "Tarım, orman ve su kaynakları ile doğal ekosistemleri koruyarak verimli ve sürdürülebilir tarımsal üretimi, yeterli ve güvenilir gıdaya erişimi ve kırsal kalkınmayı sağlamak amacıyla politikalar belirlemek ve uygulamak", vizyonu ise "Türkiye Yüzylında; tarım, orman ve su kaynaklarında sürdürülebilir ve güvenli bir gelecek" olarak belirlenmiştir.

B.YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR

10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen Tarım ve Orman Bakanlığı'nın görev ve yetkileri aşağıda sunulmaktadır.

- Bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesi ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapmak,
- Gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması ile verimli kullanılmasını sağlamak,
- Çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek,
- Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi, ıslahı ve bakımı, ağaçlandırma ve ormanla ilgili mera ıslahı konularında politikalar oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak,
- Tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik politikalar geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak, korunan alanların belirlenmesi, muhafazası ve geliştirilmesini sağlamak,
- Su kaynaklarının korunmasına ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına dair politikaların oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak, ulusal su yönetimini koordine etmek,
- Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda uluslararası çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması amacıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla iş birliği halinde yürütmek,
- Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

1.FİZİKSEL YAPI

Bakanlığımızın merkezde 23, taşrada 1.371 adet olmak üzere toplam 1.394 adet hizmet binası bulunmaktadır. Ayrıca eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, yemekhane, kafeterya, spor tesisi, berber/kuaför, lojman, çocuk kulübü, kreş ve gündüz bakımeviden oluşan 5.424 adet sosyal tesise sahiptir.

Tablo 1: Taşınmazlar

Cinsi	Merkez	Taşra	Toplam
Hizmet Binası	23	1.371	1.394
Lojman	424*	3.274	3.698
Yazlık – Kışlık Kamp	0	4	4
Kreş ve Gündüz Bakımevi	1	0	1
Çocuk Kulübü	1	0	1
Eğitim ve Dinlenme Tesisi	0	2	2
Misafirhane	1	51	52
Kafeterya	2	4	6
Spor Tesisi	1	1	2
Berber/Kuaför	1	0	1
Yemekhane	1	262	263
TOPLAM	455	4.969	5.424

* 20 Adet kamu konutu deprem risk analizi sonuçlanıncaya kadar tahsis dışı tutulmuştur.

Tablo 2: Ankara Merkezdeki Arazi Bilgileri

Kampüs	Yüzölçümü
Lodumlu Bakanlık Merkez Kampüsü	545.876 m ²
Söğütözü Kampüsü	18.514 m ²
TAGEM (Milli Botanik Bahçesi)	2.411.101 m ²
Yenimahalle Kampüsü	830.745 m ²
Keçiören Kampüsü	31.289 m ²
TOPLAM	3.837.525 m²

Tablo 3: Bakanlık Merkez Teşkilatı Hizmet Binaları

Hizmet Binası	Kat Planı	Bina Oturum Alanı
Bakanlık Ana Hizmet Binası	2 Bodrum + Zemin + 16 Kat	3.050 m ²
Bakanlık Ek Hizmet Binası	2 Bodrum + Zemin + 9 Kat	1.500 m ²
Bakanlık Söğütözü Ek Hizmet Binası	3 Bodrum + Zemin + 22 Kat	1.600 m ²
TAGEM Milli Botanik Bahçesi Giriş ve Karşılama Merkezi	2 Bodrum + Zemin + 1 Kat +Teras	2.640 m ²
Şeker Dairesi Başkanlığı Kullanımındaki Ek Hizmet Binası - Yenimahalle	Zemin + 3 Kat	647,32 m ²
Keçiören A Blok Ek Hizmet Binası	Bodrum + Zemin + 1 Kat	2.180 m ²
Keçiören B Blok Ek Hizmet Binası	Bodrum + Zemin + 2 Kat	3.991 m ²
Keçiören C Blok Ek Hizmet Binası	Bodrum + Zemin + 3 Kat	2.620 m ²

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

3. TEKNOLOJİ VE BİLİŞİM ALTYAPISI

Bakanlığın hedef ve politikaları doğrultusunda iş modelleri ve yürütülen iş süreçlerine uygun olarak bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi, internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları, bilgi sistemleri ve teknolojileri, yapay zekâ, büyük veri alanlarında çalışmalar yürütülmektedir.

Yazılım Uygulamaları

Web Tabanlı Uygulamalar

Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin görev ve sorumlulukları çerçevesinde vermiş olduğu hizmetlerin elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı bir şekilde yönetimi için kurum personeli, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kullanılan uygulamalardır. Bakanlığımızda 185 adet web tabanlı uygulama mevcuttur. Tarımsal üretimin ve üreticilerin kayıt altına alındığı sistemler başta olmak üzere tarım ve ormancılık alanlarında birbirinden farklı büyüklüklere sahip bilgi sistemleri geliştirilmektedir.

Mobil Uygulamalar

Bakanlığımızın sunmakta olduğu hizmetlere daha kolay ve hızlı ulaşılabildiğini sağlayabilmek amacıyla geliştirilmiş uygulamalardır. Bakanlığımızda 17 adet mobil uygulama mevcuttur. Uygulamalar kurumsal hesaplarımız üzerinden kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

e-Devlet Uygulamaları

Bakanlığımızın sunduğu hizmetlere elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı ortak bir nokta üzerinden ulaşılabildiğini amacıyla, geliştirilen uygulamaların e-Devlet sistemine entegrasyonu sağlanmıştır. Bakanlığımız tarafından e-Devlet üzerinden 46 hizmet sunulmaktadır. İhtiyaçlar doğrultusunda yeni sunulacak hizmetlerin e-Devlet entegrasyonu çalışmalarına devam edilmektedir.

Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS)

Bakanlığımızın merkez ve taşra birimlerinde yapılan resmi yazışmalar elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı bir şekilde BelgeNet uygulaması üzerinden gerçekleştirilmektedir. EBYS uygulaması aktif olarak yaklaşık 70.000 kullanıcı tarafından kullanılmakta olup uygulama üzerinden günlük ortalama 65.000 belge üretilmektedir.

İnternet Sitesi ve Portal Uygulamaları

Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bölge müdürlüklerine ait kurumsal internet siteleri için altyapı hizmeti sağlanmaktadır. Bu hizmet kapsamında, 2025 yılında 277 birim ve alt birim internet sitelerinde yeni ön tasarım (frontend) değişikliği yapılmış ve internet siteleri altyapısı (sistem, sunucu, veri tabanı) güncel sürümlerine yükseltilmiştir. 2025 yılında Bakanlığımız tarafından 9 adet yeni internet sitesi yayına alınmıştır. Kurumsal Portal, Bakanlığımız personeli tarafından sıklıkla kullanılan bilgi ve belgelerin (formlar, kurumsal anlaşmalar, yemek listesi, servisler vb.) ortak bir alanda tutularak personelin bilgi ve belgelere kolay bir şekilde ulaşmasını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir.

Dijital Dönüşüm Projeleri

Türkiye'nin e-Devlet'ten dijital devlete geçişi aşamasında yeni Dijital Devlet Stratejisi çalışmalarına Bakanlığımız aktif katılım sağlamaktadır. Tarımın dijitalleşmesi konusundaki projelere altyapı sağlanmaktadır. Bununla birlikte tarım, orman ve su ile ilgili bilgi sistemlerine yönelik yazılım ve donanımların iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve güvenlik açıklarını en aza indirecek siber güvenlik faaliyetlerinin sağlanmasını içeren çalışmalar yürütülmektedir.

Veri Merkezi, Veri Tabanı, Sunucu ve Ağ Altyapısı

Bakanlığımız veri merkezinde kullanılan sistemler, kesintisiz hizmet verebilmek amacıyla imkânlar çerçevesinde yedekli yapıda tasarlanmış olup dijital ortamda sunduğu hizmetlerin kesintisiz devamlılığının sağlanması için gerekli iyileştirme ve bakımları düzenli şekilde yapılmaktadır.

Veri tabanı sistemlerinin kesintisiz izlenmesi ve bakımı yapılmakta, canlı veriler cluster mimarileri ile çoğaltılmakta, düzenli yedekler alınmakta ve güvenlik güncellemeleri uygulanmaktadır.

Yapay zekâ işlemleri kapsamında makine öğrenimi, derin öğrenme, doğal dil işlemleri gibi çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımızın tüm merkez ve taşra birimlerinin internet ve ağ altyapısı MPLS ağı ile merkezi olarak yönetilmektedir.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

3. TEKNOLOJİ VE BİLİŞİM ALTYAPISI

Veri Ambarı ve İş Zekâsı Çalışmaları

Dijital dönüşüm çalışmaları kapsamında kurulan veri ambarı altyapısı ile operasyonel sistemlerin yükü azaltılmış, ihtiyaç duyulan veriler ETL süreçleri aracılığıyla düzenli olarak veri ambarına aktarılmaya başlanmış ve bu yapı üzerinde iş zekâsı projeleri başlatılarak karar destek süreçlerinin veriye dayalı şekilde yürütülmesi hedeflenmiştir.

Bakanlığımızda bitkisel üretim verilerini kapsayan iş zekâsı çalışması kapsamında kapasite artırımı faaliyetleri yürütülmüş, ilgili personele dış kaynak kullanılarak eğitim verilmiştir.

Coğrafi Bilgi Sistemleri, Uzaktan Algılama ve Yapay Zekâ Projeleri

İşlenmeyen tarım arazilerinin ve dikili alanların tespitine yönelik uydu görüntüleri, derin öğrenme ve yapay zekâ teknolojilerinden faydalanılarak analiz çalışmaları yapılmıştır.

Tarım ve Orman Sektöründe Yapay Zekâ Stratejisi ve Eylem Planı çalışmalarına katkı sağlanmış; 23-24 Ekim 2025 tarihlerinde düzenlenen Tarım ve Orman Sektöründe Yapay Zekâ Destekli Dijital Dönüşüm Çalıştayı'nın hazırlık ve yürütülme süreçlerinde görev alınmıştır.

Tablo 4: Teknolojik Kaynaklar

Malzemenin Adı	Adet
Masaüstü Bilgisayar	42.201
Dizüstü Bilgisayar	13.511
Tablet Bilgisayar	1.974
Yazıcı	27.844
Faks	769
Fotokopi Makinesi	1.971
Projeksiyon Cihazı	1.578
Tarayıcı	2.678
Telefon	24.020
Modem (Erişim Cihazları)	450
Fotoğraf Makinesi	57
Kamera	6.382
Video	95

I) GENEL BİLGİLER

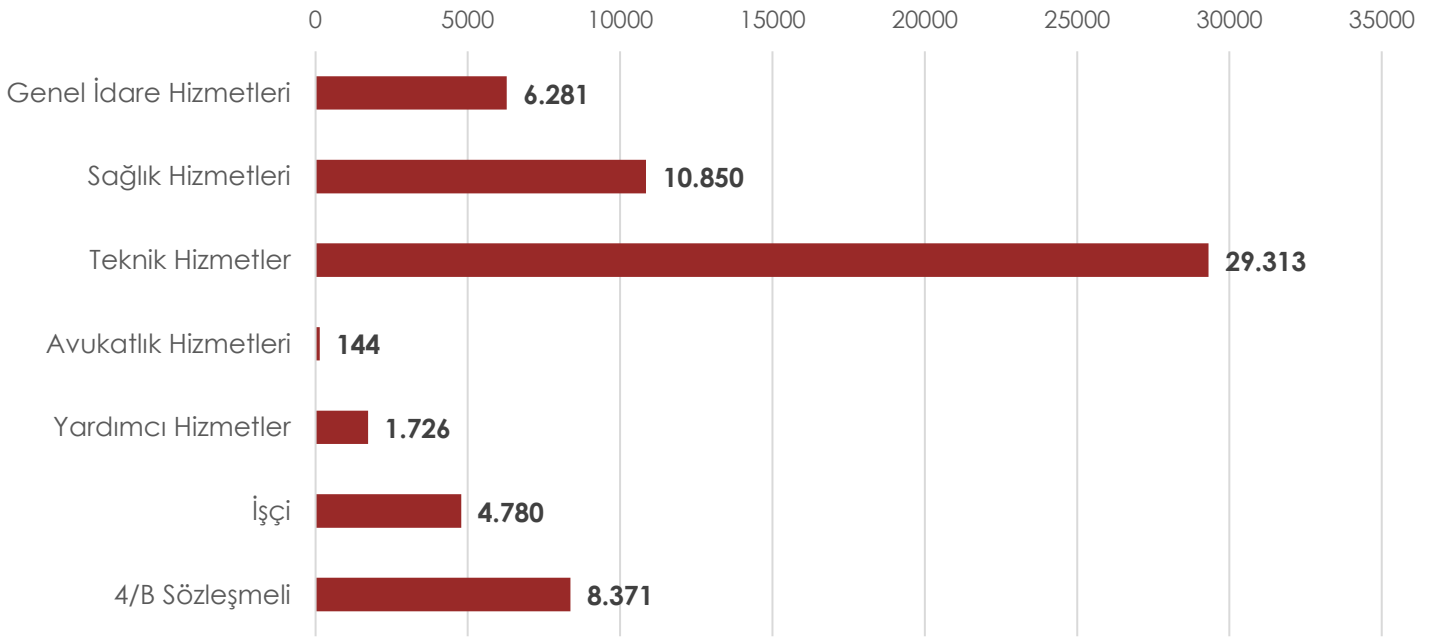
C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

4. İNSAN KAYNAKLARI

Bakanlığımızda 5.169'u merkez teşkilatı, 56.170'i taşra teşkilatı, 4'ü yurt dışı teşkilatında olmak üzere toplam 61.465 personel çalışmaktadır.

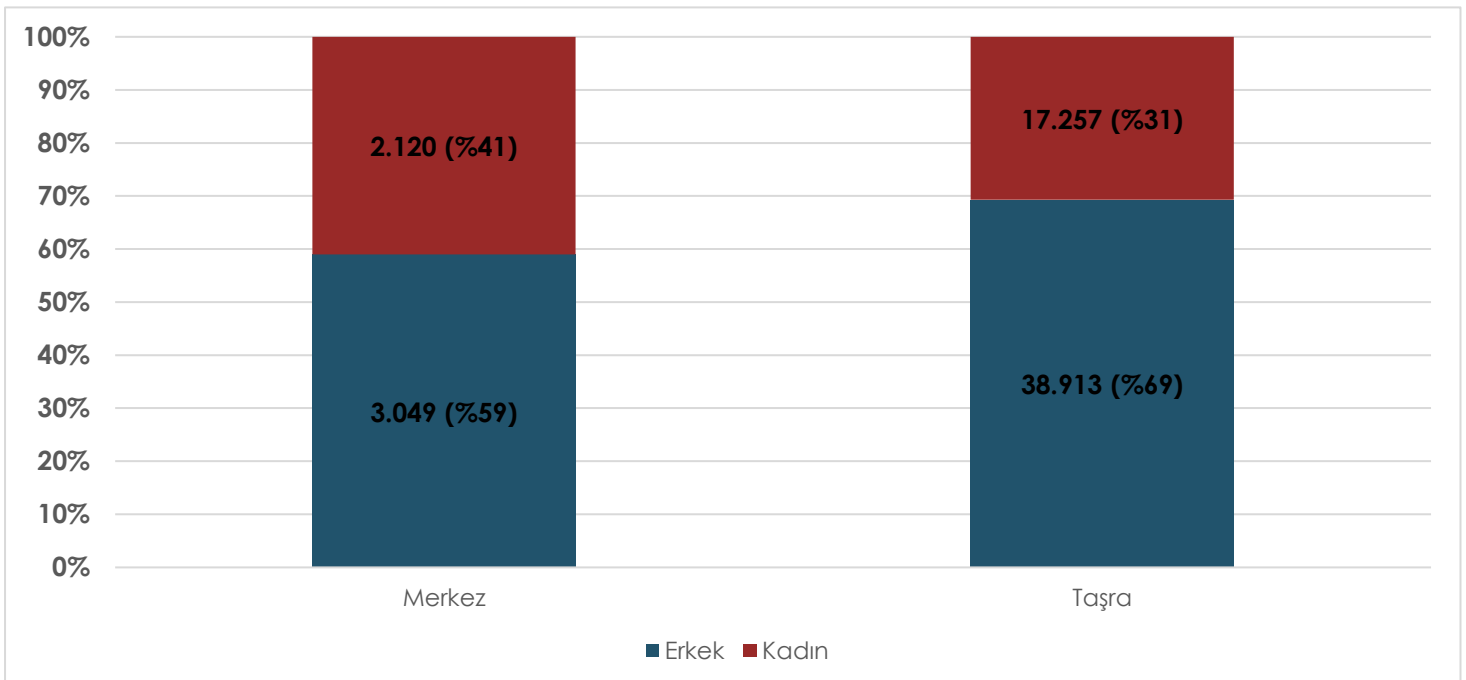
Memur statülü personel genel idare hizmetleri, teknik hizmetler, sağlık hizmetleri, avukatlık hizmetleri ve yardımcı hizmetler sınıfından oluşmaktadır.

Grafik 1: Merkez ve Taşra Teşkilatı Personelinin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı

AVH: Avukatlık Hizmetleri Sınıfı, GİH: Genel İdare Hizmetleri Sınıfı, SHS: Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı, THS: Teknik Hizmetler Sınıfı, YHS: Yardımcı Hizmetler Sınıfı

Grafik 2: Merkez ve Taşra Teşkilatı Personelinin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı

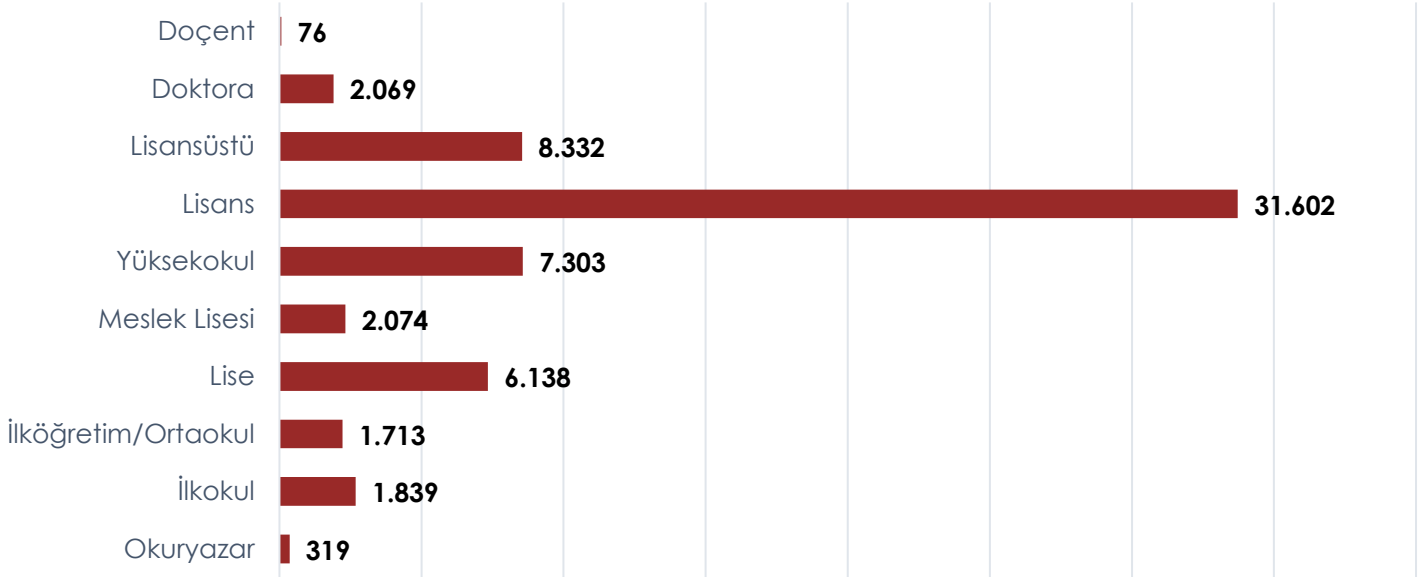

I) GENEL BİLGİLER

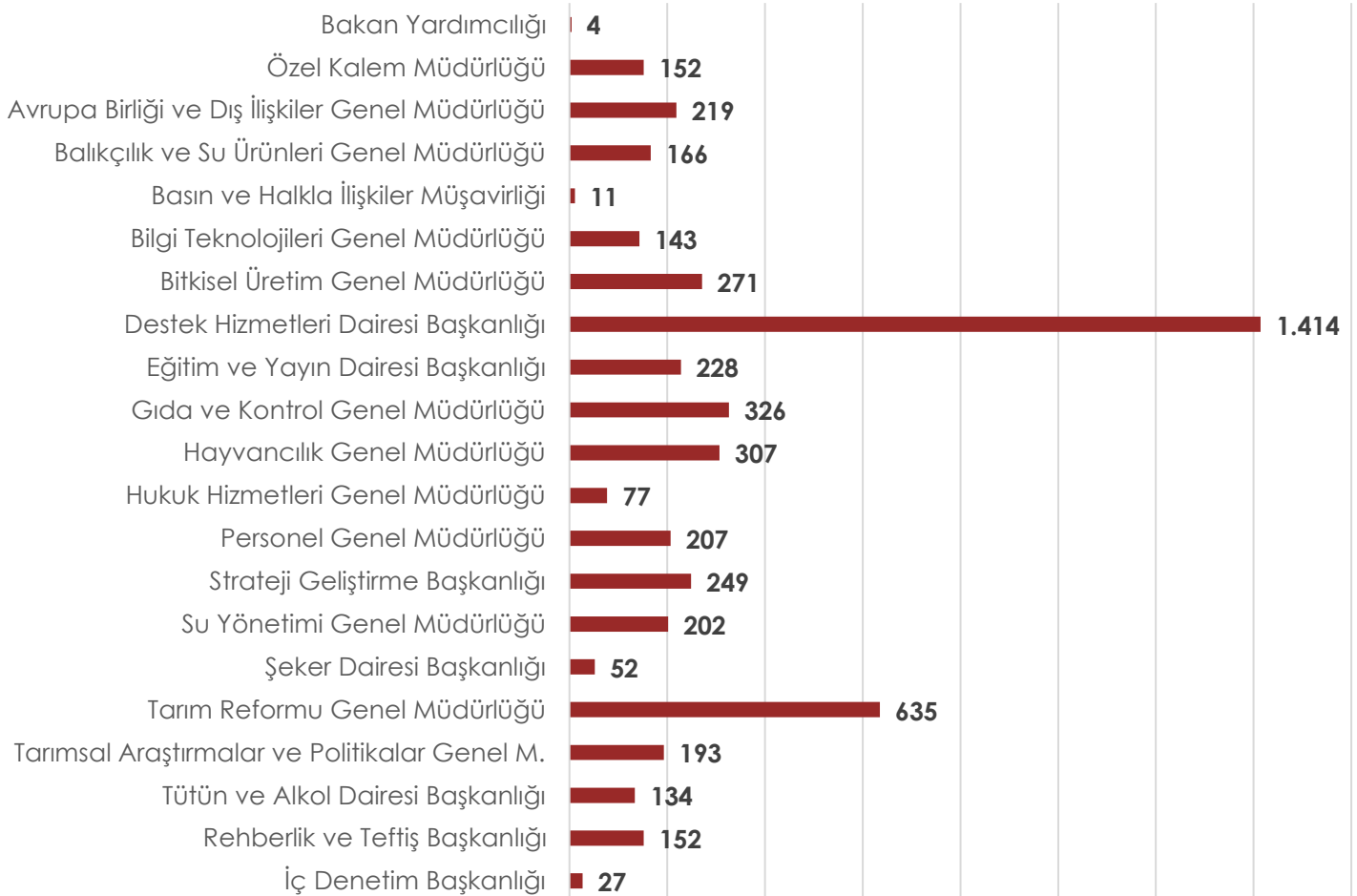
C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

4. İNSAN KAYNAKLARI

Grafik 3: Bakanlık Personel Öğrenim Durumu Dağılımı

Grafik 4: Hizmet Sınıfına Göre Merkez Hizmet Birimleri Personel Durumu

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından sunulan hizmetler aşağıda verilmektedir.

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren, Avrupa Birliği ile ilgili konularda; müzakerelere ilişkin hazırlıkları yapmak, toplantılara katılmak, Avrupa Birliği-Türkiye ortaklık organlarında alınan kararlarla ilgili olarak uyum ve uygulama çalışmalarını yürütmek, Bakanlık birimleri arasında koordinasyonu sağlamak,
- Bakanlığın yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerini yürütmek, koordinasyonu sağlamak, ikili ve çok taraflı bilimsel, sınai ve teknik iş birliği anlaşmaları ile bölgesel iş birliği anlaşmaları ve protokollerinin hazırlanmasına yardımcı olmak,
- Bakanlığın Avrupa Birliği, diğer yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla yürüttüğü projelerin ve programların hazırlanmasını, koordinasyonunu, yürütülmesini ve kontrolünü sağlamak,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren dış ilişkilerle ilgili konularda protokol faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren dış ilişkilerle ilgili konularda kongre, konferans ve toplantılar düzenlemek veya düzenlenmesini sağlamak, Bakanlıkça düzenlenecek uluslararası organizasyonları koordine etmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

- Denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığının esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek,
- Balıkçı barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak,
- İthal ve ihraç edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirlemek,

- Balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğinin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğinin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almak,
- Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihlal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihlal sahalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralama ve kullanılma esaslarını belirlemek,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

- Bakanlığın basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve esaslara göre yürütülmesini sağlamak,
- 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Bakanlığın hedef ve politikaları doğrultusunda iş modelleri ve yürütülen iş süreçlerine uygun olarak bilişim hedeflerini belirleyerek tasarlamak ve yayımlamak, iş planlarını, mali planları ve kaynak planlarını hazırlamak, bu hususlarda gerekli bilişim standartlarını tespit etmek,

Bilişim çözümlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için Bakanlıkça belirlenen eylem planlarında yer alan bilgi teknolojileri ile ilgili stratejilerin Bakanlık teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar nezdinde koordine ederek uygulanmasını sağlamak ve mevzuat oluşturma çalışmalarına katılmak,

Bakanlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak, ulusal ve uluslararası kapsamda, sistemler arası çevrimiçi ve çevrimdışı veri akışını, paylaşımını ve koordinasyonu sağlamak ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemek,

Bakanlığın bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme ve siber güvenliği sağlamak, güvenlik politikaları geliştirmek, güvenlik katmanları oluşturmak,

Bilişim çözümlerinin gerektirdiği lojistik, idari ve teknik desteği sağlamak,

Bakanlığın internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak,

Bakanlık mekânsal veri altyapısının oluşturulması, geliştirilmesi ve işlenmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek,

Bakanlık konularına ait bilgi sistemleri ve teknolojileri, yapay zekâ, büyük veri alanlarında uluslararası gelişmeleri izlemek, ülke uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşmak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmak, edinilen tecrübeleri gerekli uygulamalara yansıtılmak,

Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

- Bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak,
- Bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek,
- Bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek,
- İnsan sağlığını ve ekolojik dengeyi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak,
- Çayır, mera, yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak,
- Bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak,
- Tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

- 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak,
- Bakanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek,
- Bakanlığın genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak,

Eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak, film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak, bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek,

Bakanlığın görev alanına giren konularda personel eğitimi hariç eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak,

Bakanlığın görev alanına giren alanlarda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla iş birliği yapmak,

Çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek,

Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikaların oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak ve uygulamayı denetlemek,

Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek,

Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten işyerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu işyerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak,

Gıda, gıda katkı maddeleri ve yemler ile gıdayla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek,

Yem ve yem katkı maddelerinin tescili, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek,

Yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak,

- Bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek,
- Bitki, gıda ve yem güvenliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak,
- Bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek,
- Hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak,
- Bitki sağlığı ile gıda ve yem güvenliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

Hayvancılık Genel Müdürlüğü

- Hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek,
- Hayvansal üretim girdileri ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü onay işlemlerini yürütmek,
- Yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak,
- Hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek,
- Hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak,
- Hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Hayvan ıslah programları uygulamak ve uygulatmak,
- İnsan gıdası ve yem olarak kullanılanlar dışında kalan hayvansal yan ürünler ile canlı hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri ve sağlık şartlarını belirlemek, veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek,
- Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmek,
- Hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak,
- Hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Hayvancılığa yönelik politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, hayvansal üretimi planlamak,
- Hayvan sağlığı konusunda yapılacak faaliyetleri diğer birim ve kuruluşlar ile koordine etmek,
- Hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek,
- Hayvan sağlığını gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak,
- Hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak,

- Hayvan sağlığı konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek,
- Hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek,
- Hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek,
- Hayvan sağlığını korumak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

İç Denetim Başkanlığı

- Bakanlık kaynaklarının ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini, nesnel risk analizlerine dayalı olarak değerlendirmek, rehberlik ve danışmanlık yapmak,
- Risk analizlerine dayalı iç denetim plan ve programlarını hazırlamak ve geliştirmek,
- Denetim ve danışmanlık faaliyetlerini yürütmek, Üst Yönetici tarafından talep edilen ve görev alanına giren program dışı görevleri gerçekleştirmek,
- Bakanlığın kurumsal yönetim, risk yönetimi, kontrol süreçlerinin etkinlik ve yeterliliğini değerlendirmek,
- İç denetim başkanlığının görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilecek bilgi, yetenek, tecrübe ve meslekî yeterliliğe sahip iç denetçi kadrosunu Bakanlığın insan kaynakları politikaları ile uyumlu olarak oluşturmak ve bunun için gerekli prosedürleri gerçekleştirmek,
- İç denetim yönergesini ve işlem süreçlerini Kurulun düzenlemelerine uygun olarak hazırlamak ve geliştirmek,
- İç denetim faaliyetlerinin sonuçları hakkında Üst Yöneticiye belirli aralıklarla bilgi sunmak, iç denetim alanındaki gelişmeler ve en iyi uluslararası uygulamalar konusunda bilgilendirmek,
- Denetim raporlarının bir örneğini Başkanlıkta muhafaza etmek,
- İç Denetim faaliyetinin sağlıklı şekilde yürütülmesini temin edecek verilerin toplanması ve izlenmesi amacıyla bilgi sistemlerini kurmak veya kurulmasını sağlamak,
- İç denetim faaliyeti ilgili diğer işlemleri yürütmek.

Özel Kalem Müdürlüğü

- Bakanın çalışma programını düzenlemek,
- Bakanın resmî ve özel yazışmalarını, protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Personel Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın personel politikası ve planlaması ile personel sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak,
- Bakanlık personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemleri ile personel eğitim faaliyetlerini yürütmek
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,
- Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek üzere gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Strateji Geliştirme Başkanlığı

- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile verilen görevleri yapmak.
- Ulusal kalkınma strateji ve politikaları, yıllık program ve Cumhurbaşkanınca belirlenen program ve politikalar çerçevesinde idarenin orta ve uzun vadeli strateji ve politikalarını belirlemek, amaçlarını oluşturmak üzere gerekli çalışmaları yapmak,
- İdarenin görev alanına giren konularda performans ve kalite ölçütleri geliştirmek ve bu kapsamda verilecek diğer görevleri yerine getirmek,
- İdarenin yönetimi ile hizmetlerin geliştirilmesi ve performansla ilgili bilgi ve verileri toplamak, analiz etmek, yorumlamak,

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

- İdarenin görev alanına giren konularda, hizmetleri etkileyecek dış faktörleri incelemek, kurum içi kapasite araştırması yapmak, hizmetlerin etkililiğini ve tatmin düzeyini analiz etmek ve genel araştırmalar yapmak,
- Yönetim bilgi sistemlerine ilişkin hizmetleri yerine getirmek,
- İdarede kurulmuşsa Strateji Geliştirme Kurulunun sekreteryaya hizmetlerini yürütmek,
- Cumhurbaşkanlığı kararnamele ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malî hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- Yer üstü ve yer altı sularının kalite ve miktarının korunmasına yönelik hedef, ilke ve alıcı ortam standartlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, su kalitesini izlemek veya izletmek,
- Taşkınlarla ilgili strateji ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve ilgili mevzuatı ve taşkın yönetim planlarını hazırlamak,
- Nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak,
- Ulusal Su Kurulunun sekreteryaya hizmetini yürütmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

- Su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve kullanılmasına ilişkin politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak,
- Su kaynaklarının kıyı suları dâhil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında nehir havza yönetim planları hazırlamak, hazırlatmak, bütüncül nehir havzaları yönetimi ile ilgili mevzuat çalışmalarını yürütmek,
- Su kaynaklarının korunması ve yönetimi ile ilgili uluslararası sözleşmeler ve diğer mevzuattan kaynaklanan süreçleri takip etmek, sınır aşan ve sınır oluşturan sulara ilişkin işleri ilgili kurumlara iş birliği içinde yürütmek,
- Ulusal su veri tabanı oluşturmak,
- Su kirliliği açısından hassas alanları ve nitrata duyarlı hassas alanları tespit etmek ve izlemek,
- İçme ve kullanma suyu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını, normlarını ve kriterlerini belirlemek, projeleri onaylamaya yetkili kurum ve kuruluşları tespit etmek, tesisleri işletecek elemanların eğitimlerini temin etmek, sertifikalarını vermek,
- İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Havza bazında kirliliğin önlenmesi ile ilgili tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, değerlendirmek, güncellemek ve uygulamaların takibini yapmak,

Şeker Dairesi Başkanlığı

- 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

- Rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek,
- Tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak,
- Üreticilerin bilgi düzeyini yükseltmek; kooperatif, birlik ve diğer üretici örgütlerinin kurulmasına izin vermek; kooperatif, birlik, oda, üretici örgütleri ve bunların iştiraklerini denetlemek, desteklemek; bunların eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olarak sonuçlandırılması için gerekli tedbirleri almak,
- Toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak,
- Arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek,

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

- Tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak,
- Çiftlik muhasebe veri ağını kurmak ve işletmek,
- Tarımsal verileri toplamak ve istatistikleri oluşturmak,
- Entegre idare ve kontrol sistemini işletmek,
- Tarımsal sulamada verimliliği arttırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, toprak kaynaklarını korumak,
- Küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre kirliliği, kuraklık, çölleşme ve benzeri sebeplerden kaynaklanan tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak,
- El sanatlarını geliştirmek,
- Tarımsal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Avrupa Birliği kaynakları ve diğer uluslararası kaynaklarla yürütülen kırsal kalkınma programlarına ilişkin koordinasyonu sağlamak,
- 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak,
- 4/5/2007 tarihli ve 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan İzleme Komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek,
- Tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak,
- Genel Müdürlüğün görev alanı ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve işletmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

- Ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarımsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek amacıyla çalışmalar yapmak, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulatmak,
- Çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek,
- Yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak,
- Tarımsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak,
- Toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak,
- Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek,
- Hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak,
- Denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek,
- Gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak,
- Ulusal ve uluslararası alanda Ar-Ge faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı

- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanunla Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirtolu ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu ile Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun ile Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Acil Durumlar ve Savunma Planlaması Dairesi Başkanlığı

- Afet ve acil durumlara, sivil savunmaya, seferberlik ve savaş hâline ilişkin mevzuat kapsamındaki iş ve işlemleri diğer hizmet birimleri ile koordineli olarak yerine getirmek,
- Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarının afet ve acil durumlara, sivil savunmaya, seferberlik ve savaş hâli hazırlıklarına ilişkin iş ve işlemlerinin yürütülmesini takip ve koordine etmek,
- Afet ve acil durumlara ilişkin olarak Bakanlığın Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezinde temsil etmek,
- Afet ve acil durumlarda, ilgili mevzuat çerçevesinde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca talep edilen imkân ve kabiliyetlerin yönlendirilmesi ile Bakanlığın sorumluluğundaki iş ve işlemlerin yerine getirilmesini sağlamak,
- Cumhurbaşkanlığı ile afet ve acil durum yönetim merkezlerine gerekli bilgi akışını sağlamak, e) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Taşra Teşkilatı

- Bakanlık taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir. (Bakanlığın taşra teşkilatında; 81 il Müdürlüğü, 922 İlçe Müdürlüğü, 162 Kuruluş Müdürlüğü bulunmaktadır.)

Yurtdışı Teşkilatı

- Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir. (Bakanlığın yurtdışı teşkilatında 15 adet tarım müşavirliği kadrosu bulunmaktadır.)

Bağlı Kuruluşlar

Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü

Kamu adına tüketicilere; kaliteli güvenilir ürünler sunmak, çevrenin güzelleştirilmesi ve korunmasına katkı sağlamak faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Su kaynaklarını korumak, geliştirmek ve gelecek nesillere aktarmak, sulu tarımı yaygınlaştırmak, hidroelektrik enerji üretmek, şehirlere içme, kullanma ve sanayi suyu temin etmek, taşkınlarla karşı can ve mal emniyetini sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Ülkemizin zengin biyoçeşitliliğinin, yaban hayatının, tabii ve kültürel kaynak değerlerinin korunması ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir.

Orman Genel Müdürlüğü

Kamu adına ormanları korumak, doğaya yakın bir anlayışla geliştirmek, ekosistem bütünlüğü içinde sürdürülebilir ve topluma çok yönlü faydalar sağlayacak şekilde yönetmek amacıyla faaliyet göstermektedir.

Türkiye Su Enstitüsü

Ulusal ve uluslararası ölçekteki faaliyetleri ile ülkemizin sürdürülebilir su politikaları ve stratejilerinin üretilmesi ve geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

5. SUNULAN HİZMETLER

İlgili Kuruluşlar

Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü

Türkiye'nin tarım politikasına uygun olarak çay ziraatını geliştirmek, kârlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda; sermaye birikimine yardım ederek yatırım kaynağı yaratmak, gerekli hammadde temini ile her türlü çay ürünü üretmek, pazarlamak, ithal ve ihraç etmek amacıyla faaliyet göstermektedir.

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü

Et ve süt sektöründe; kârlılık, verimlilik ve kalite odaklı bir anlayışla sürdürülebilir üretime katkı sağlamak, kamu yararı ve tam rekabet koşullarını gözetmek, güçlü tedarik zinciri tesis ederek üretici ve tüketiciyi korumak amacıyla faaliyet göstermektedir.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü

Ülkenin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla yetiştirdiği tohumluk, fidan, fide ve benzeri mallar ile ürettiği damızlık hayvan ve spermaları yetiştiricilere tedarik etme faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

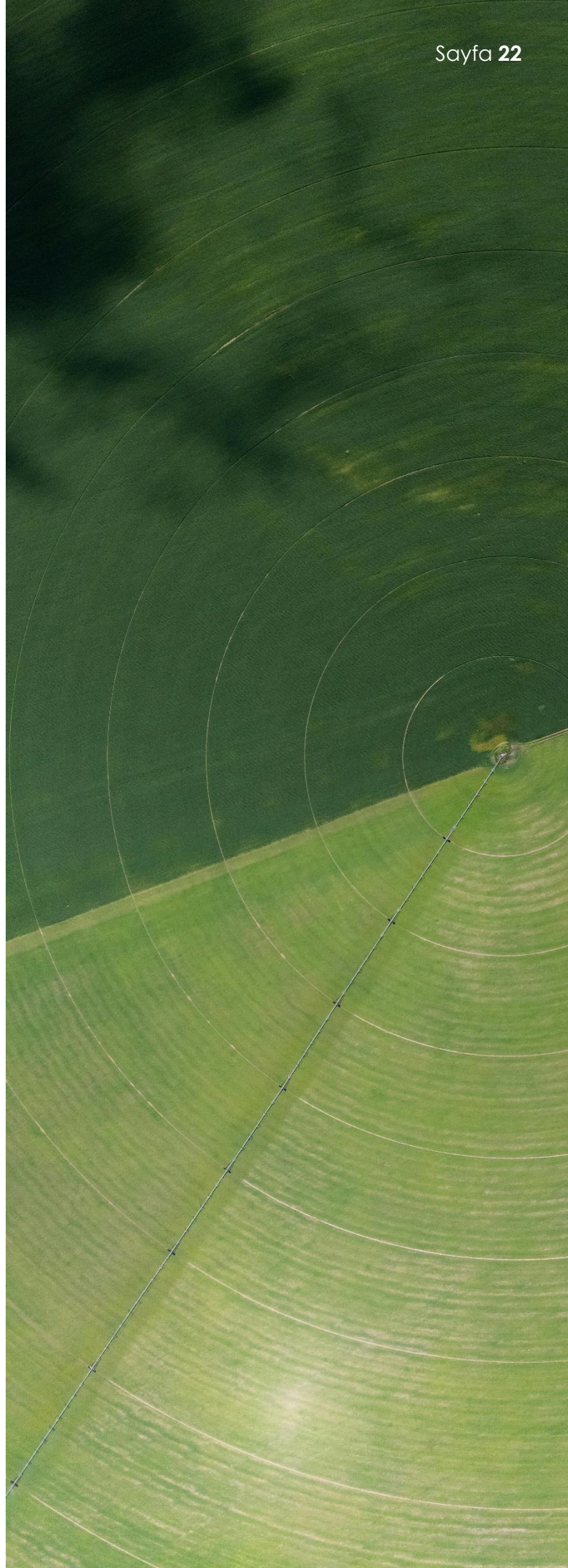
Avrupa Birliği, ulusal ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakları kapsayacak şekilde ve ulusal kalkınma plan ve stratejilerinde öngörülen ilke ve hedefler çerçevesinde, kırsal kalkınma programlarını etkin bir şekilde uygulayarak, ülke genelinde sürdürülebilir kırsal kalkınmaya katkı sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü

Başta stratejik öneme sahip hububat olmak üzere faaliyet alanındaki tarımsal ürün piyasalarını düzenleyerek üretici ve tüketiciyi korumaya yönelik tedbirler almak, olağanüstü hâl stoku bulundurmak, afyon ve uyuşturucu maddelere konulan devlet tekeline işletmek amacıyla faaliyet göstermektedir.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü

Sürdürülebilir ve çevreye duyarlı bir anlayışla şeker pancarını sözleşmeli üretim modeliyle üretmek, toplumun ihtiyacı olan şekeri en uygun maliyetle verimli ve kaliteli şekilde üreterek piyasa koşullarında sunmak amacıyla faaliyet göstermektedir.

I) GENEL BİLGİLER

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

6. YÖNETİM VE İÇ KONTROL SİSTEMLERİ

Risk Yönetimi İşlemleri

Bakanlık birimlerince, bir önceki yıla ait risk değerlendirme çalışması ile 2025 yılına yönelik risk belirleme çalışması gerçekleştirilmiş ve belirlenen risklerin İKS yazılımına girişleri yapılmıştır. Risk iştahı seviyesi üzerinde olan ve risk eylem planı kapsamına alınması öngörülen riskler değerlendirilerek Bakanlık İzleme ve Yönlendirme Kuruluna sunulmak üzere konsolide edilmiştir.

Tablo 5: 2025 Yılına Ait Risk Bilgileri

Birim	Risk Sayısı
Merkez ve Taşradaki Toplam Risk Sayısı	4.008
Merkeze Bağlı Taşra Birimleri Toplam Risk Sayısı	1.674
İl Müdürlüğü Toplam Risk Sayısı	2.002
Merkez Birimleri Toplam Risk Sayısı	332
Eylem Planı Yapılan Risk Sayısı	22

Tarım ve Orman Bakanlığı Risk Strateji Belgesi Yönergesi yürürlüğe girmiştir.

Süreç Yönetimi İşlemleri

Bakanlığımızda yürütülen hizmetler kapsamında 1.382 adet iş süreci belirlenmiş olup ihtiyaçlar doğrultusunda süreç revizyon/yeni süreç belirleme çalışmaları yapılmıştır.

Tablo 6: 2025 Yılına Ait Süreç Bilgileri

Birim	Süreç Sayısı
Merkez ve Taşra Birimlerinin Süreçleri	1.288
Taşra Birimlerince Kullanılacak Ortak Süreçler	63
Tüm Birimlerce Kullanılacak Ortak İdari Süreçler	18
Alt Süreçler	13
Toplam Süreçler	1.382

İç Kontrol Uyum Eylem Planı İşlemleri

2024-2025 yıllarını kapsayan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı revize edilmiş, 2025 yılı için öngörülen faaliyet ve düzenlemelerin gerçekleşme sonuçlarına yönelik izleme yapılmış, Bakanlık iç kontrol sisteminin gelişmişlik düzeyi %87 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca 2026-2027 yıllarını kapsayacak olan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

İdari Para Cezaları İş ve İşlemleri

Sayıştay Başkanlığı tarafından bulgu olarak bildirilen idari para cezalarının dijital ortama aktarılma tavsiyesi kapsamında, kurum örnekleri de incelenerek idari para cezalarının süreçleri hazırlanmıştır. Sistemin, Hazine ve Maliye Bakanlığına entegre edilmesi için çalışmalara devam edilmektedir.

Görev Envanteri ve İş Tanımları

Bakanlığımızın tüm birimlerinin iş ve görev tanımları yapılmıştır. Birimler, personelin görev tanımlarına uygun olarak çalışmalarını yapmış ve görev envanter listelerini hazırlamıştır.

II) AMAÇ VE HEDEFLER

A. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLER

Temel değerlerimiz; bilimsellik, erişilebilirlik, kayıtlılık, saydamlık, hesap verebilirlik ve güvenilirlik, sürdürülebilirlik, verimlilik ve kalite, hizmet ve paydaş odaklılık, ulusal stratejilere uyumluluk, iş birliğine açıklık ve katılımcılık, yetkinlik, tarımsal üretimi artırmak için sektöre yatırım olarak belirlenmiştir.

Tablo 7: Üst Politika Belgelerinin Analizi

Üst Politika Belgesi	İlgili Bölüm/Referans
12. KALKINMA PLANI (2024-2028)	3.1. İstikrarlı Büyüme, Güçlü Ekonomi Politika 299-317-320-323-321-354-362-397 Tedbir 362.3-397.10
	3.2. Yeşil ve Dijital Dönüşümle Rekabetçi Üretim Politika 350-439-441-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-504-505-523-551-554-563-565-567-570-619-728-774 Tedbir 350.1-439.4-441.13-488.1-488.2-488.3-488.4-488.5-489.1-489.2-490.1-490.2-490.3-490.4-490.6-491.1-491.2-491.3-491.4-491.5-492.1-492.2-492.3-492.4-492.5-492.6-492.7-493.1-493.2-493.3-493.4-494.1-494.2-494.3-494.4-494.5-494.6-495.1-495.2-495.3-495.4-496.1-496.2-496.3-497.1-497.2-497.3-497.4-497.5-497.6-497.7-498.1-498.2-498.3-498.4-498.5-499.1-499.2-504.2-504.4-504.5-505.1-505.2-523.5-551.2-554.2-563.4-563.5-565.12-567.10-570.1-570.2-619.3-619.12-728.6-774.2
	3.4. Afetlere Dirençli Yaşam Alanları, Sürdürülebilir Çevre Politika 833-855-865-872-875-876-877-878-879-880-895-896-897-898-899-900-957 Tedbir 833.1-833.2-833.3-833.4-833.6-855.2-865.2- 872.1-872.2-872.5-872.6-872.7-875.1-875.2-875.3-875.4-876.1-877.1-877.2-878.1-878.5-879.2-880.1-880.2-880.3-880.4-880.5-880.6-897.1-897.3-897.4-897.5-897.7-898.1-898.2-899.1-899.2-899.3-900.3

II) AMAÇ VE HEDEFLER

B. İDARENİN STRATEJİK PLANINDA YER ALAN AMAÇ VE HEDEFLERİ

Bakanlığımız 2024-2028 Stratejik Planında yer alan amaç ve hedefler aşağıda sıralanmıştır.

1. Yeterli, Erişilebilir ve Sürdürülebilir Tarımsal Ürün Arzını Sağlamak

- 1.1 Bitkisel ürünlerde arz güvencesini sağlamak
- 1.2 Bitkisel üretimde verim ve kaliteyi artırmak
- 1.3 Hayvansal ürünlerde arz güvencesini sağlamak
- 1.4 Hayvansal üretimde verim ve kaliteyi artırmak
- 1.5 Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını koruyarak su ürünleri üretimini artırmak

2. Üretimden Tüketime Kadar Gıda ve Yem Güvenilirliğini Sağlamak

- 2.1 Gıda ve yem güvenilirliğine yönelik yürütülen resmi kontrol hizmetlerinin etkinliğini artırmak
- 2.2 Gıda güvenilirliğine yönelik uygulamaları geliştirmek, gıda kayıp ve israfının azaltılmasını sağlamak
- 2.3 Bitki sağlığı hizmetlerini geliştirmek
- 2.4 Hayvan sağlığı hizmetlerini geliştirmek ve hayvan refahını korumak

3. Kırsal Alanlarda Yaşam Kalitesini, Refah Seviyesini ve Ekonomik Çeşitliliği Geliştirmek

- 3.1 Kırsalda gelir ve istihdam olanaklarını artırmak, kırsal ekonomiyi çeşitlendirmek
- 3.2 Kırsalda aile işletmelerine, kadınlara ve gençlere yönelik üretim, yatırım ve istihdam olanaklarını artırmak
- 3.3 Tarımsal örgütlerin kurumsal kapasitelerini ve etkinliklerini artırmak, tarımsal pazarlamada stratejiler geliştirmek
- 3.4 Tarımsal üretime yönelik eğitim stratejilerini ve danışmanlık sistemini geliştirmek

4. Planlı, Dirençli ve Gelişime Açık Bir Tarım Sektörü Oluşturmak

- 4.1 Üretim planlaması yapmak, sözleşmeli üretimi yaygınlaştırmak
- 4.2 Sürdürülebilir bir tarım sektörü için tarımsal risklerin etkilerini azaltmak, alt sektörlerle yönelik politika önerileri geliştirmek
- 4.3 Tarımsal üretime yönelik Ar-Ge faaliyetleri geliştirmek ve sonuçlarının uygulamaya aktarılmasını sağlamak
- 4.4 Tarımsal girdilerde dışa bağımlılığı azaltmak
- 4.5 Tarımda yenilikçi uygulamaları yaygınlaştırmak

5. Toprak ve Su Kaynakları ile Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilir Yönetimini Sağlamak

- 5.1 Toprağı koruyarak verimli kullanılmasını sağlamak
- 5.2 Su kaynaklarının miktar ve kalite olarak korunmasını ve verimli kullanılmasını sağlamak
- 5.3 Genetik kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliğini sağlamak

6. İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini ve Dirençliliği Artırmak

- 6.1 İklim değişikliğine uyum kapasitesini artırmak
- 6.2 Sera gazı emisyon azaltım kapasitesini artırmak ve yenilenebilir enerji kullanımını yaygınlaştırmak
- 6.3 Tarımsal kuraklıkla mücadele kapasitesini artırmak
- 6.4 Sel ve su taşkınlarının olumsuz etkilerini kontrol altına almak

7. Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek

- 7.1 Uluslararası alanda daha etkin bir şekilde yer almak ve uluslararası örgütlerin karar süreçlerine dâhil olmak
- 7.2 Bakanlığımızın dijital dönüşümünü sağlayacak modern bilgi teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğini sağlamak
- 7.3 Sürekli öğrenen bir organizasyon yapısı oluşturmak
- 7.4 Bakanlığımızın afetle mücadele kapasitesini geliştirmek
- 7.5 Stratejik yönetim kapasitesini geliştirmek

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda 283.124.800.000 TL olan Bakanlığımız bütçesi 2025 yılında %54,7 artarak 438.122.123.000 TL olmuştur. Yıl içinde 79.962.572.836 TL eklenen ve 30.144.653.028 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 487.940.042.808 TL'dir. Buna göre Bakanlığımıza tahsis edilen ödenekten yıl sonunda 479.204.405.658 TL harcanmıştır. Harcama oranı ise %98'dir. 2025 yılında "06 Sermaye Giderleri"nden İçişleri Bakanlığı (YİKOB) için aktarılan ödeneğin 1.002.944.829 TL'si ve İl Özel İdareleri için aktarılan ödeneğin 372.340.845 TL'si olmak üzere toplam 1.375.285.675 TL ödenek 2026 yılına devredilmiştir

Tablo 8: 2024-2025 Yılları Bakanlığımız Bütçesi (TL)

Eko. Kod	Açıklama	2024		2025		
		KBÖ	Bütçe İçindeki Oranı	KBÖ	Bütçe İçindeki Oranı	Artış Oranı
01	PERSONEL GİDERLERİ	41.161.830.000	14,5	58.970.677.000	13,5	43,3
02	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	5.445.485.000	1,9	7.671.413.000	1,8	40,9
03	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	2.589.384.000	0,9	3.653.232.000	0,8	41,1
05	CARİ TRANSFERLER	118.986.736.000	42,0	182.840.688.000	41,7	53,7
06	SERMAYE GİDERLERİ	6.887.345.000	2,4	9.829.397.000	2,2	42,7
07	SERMAYE TRANSFERLERİ	107.454.020.000	38,0	173.940.955.000	39,7	61,9
08	BORÇ VERME	600.000.000	0,2	1.215.761.000	0,3	102,6
TOPLAM		283.124.800.000	100,0	438.122.123.000	100,0	54,7

Tablo 9: 2025 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Ekonomik Sınıflandırma (TL)

Eko. Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
01	PERSONEL GİDERLERİ	58.970.677.000	60.718.533.800	60.341.293.466	99
02	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	7.671.413.000	7.819.856.200	7.695.553.514	98
03	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	3.653.232.000	3.723.802.600	3.652.675.579	98
05	CARİ TRANSFERLER	182.840.688.000	211.782.517.400	211.688.696.706	100
06	SERMAYE GİDERLERİ	9.829.397.000	10.836.304.808	9.066.088.515	84
07	SERMAYE TRANSFERLERİ	173.940.955.000	190.889.566.000	184.747.977.576	97
08	BORÇ VERME	1.215.761.000	2.169.462.000	2.012.120.302	93
TOPLAM		438.122.123.000	487.940.042.808	479.204.405.658	98

(2025 yılında "06 Sermaye Giderleri"nden İçişleri Bakanlığı (YİKOB) için aktarılan ödeneğin 1.002.944.829,97 TL'si ve İl Özel İdareleri için aktarılan ödeneğin 372.340.845,49 TL'si olmak üzere toplam 1.375.285.675,46 TL ödenek 2026 yılına devredilmiştir.)

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 10: 2025 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Program Sınıflandırma (TL)

Program/Alt Program/Faaliyet	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
20- ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	2.824.084.000	1.672.816.400	1.653.908.718	99
186- DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	2.824.084.000	1.672.816.400	1.653.908.718	99
559- Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi	656.086.000	623.951.000	615.422.814	99
560- Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi	367.998.000	348.865.400	341.259.773	98
561- Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu	1.800.000.000	700.000.000	697.226.131	100
21- SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	10.000.000	4.500.000	3.888.826	86
52- İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	10.000.000	4.500.000	3.888.826	86
562- Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması	10.000.000	4.500.000	3.888.826	86
24- TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	2.471.985.000	2.921.295.278	2.899.537.557	99
160- TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	1.962.310.000	2.535.455.078	2.518.945.355	99
572- Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı	1.962.310.000	2.535.455.078	2.518.945.355	99
190- SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	509.675.000	385.840.200	380.592.202	99
574- Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler	509.675.000	385.840.200	380.592.202	99
36- KIRSAL KALKINMA	28.492.061.000	29.278.786.454	28.988.107.211	99
185- KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	28.492.061.000	29.278.786.454	28.988.107.211	99
556- Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	8.347.121.000	9.168.125.544	8.931.978.457	97
557- Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	5.351.080.000	5.468.090.910	5.415.274.098	99
558- Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	14.793.860.000	14.642.570.000	14.640.854.657	100
39- TARIM	153.774.570.000	178.786.639.353	178.089.853.136	100
108- HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	36.710.725.000	36.898.148.821	36.774.222.736	100
456- Mera Islah Faaliyetleri	3.686.709.000	3.456.989.998	3.399.786.417	98
563- Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	5.345.049.000	5.323.716.698	5.257.560.359	99
564- Hayvansal Üretimin Desteklenmesi	27.678.967.000	28.117.442.125	28.116.875.960	100
109- BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	100.348.899.000	122.984.419.898	122.942.435.443	100
565- Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	5.364.112.000	5.465.858.023	5.429.892.438	99
566- Bitkisel Üretimin Desteklenmesi	94.984.787.000	117.518.561.875	117.512.543.005	100

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 10: 2025 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Program Sınıflandırma (TL)

Program/Alt Program/Faaliyet	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
187- BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	6.519.953.000	6.640.114.789	6.571.155.177	99
567- Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri	6.104.072.000	6.307.622.789	6.239.003.603	99
568- Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi	415.881.000	332.492.000	332.151.575	100
188- TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	10.083.416.000	12.245.066.145	11.788.534.514	96
569- Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	8.591.109.000	9.992.154.145	9.536.074.030	95
570- Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi	1.492.307.000	2.252.912.000	2.252.460.484	100
189- TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	111.577.000	18.889.699	13.512.466	72
571- Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri	111.577.000	18.889.699	13.512.466	72
44- TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	20.269.768.000	20.454.493.788	20.075.960.289	98
192- GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	8.349.099.000	8.481.102.876	8.404.006.239	99
577- Gıda Güvenliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	6.642.274.000	6.771.377.876	6.707.205.663	99
578- Yem Güvenliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	1.706.825.000	1.709.725.000	1.696.800.576	99
193- BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	11.920.669.000	11.973.390.912	11.671.954.051	97
579- Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler	5.522.914.000	5.589.619.213	5.540.317.933	99
580- Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler	6.397.755.000	6.383.771.700	6.131.636.118	96
48- TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	3.953.644.000	3.978.953.629	3.927.787.756	99
191- DOĞA TURİZMİ	3.953.644.000	3.978.953.629	3.927.787.756	99
575- Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler	2.565.142.000	2.600.686.231	2.561.215.615	98
576- Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	1.388.502.000	1.378.267.398	1.366.572.141	99
98- YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	12.028.140.000	12.777.096.906	11.623.666.497	91
900- ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER	10.740.009.000	11.628.040.739	10.572.917.070	91
9000- Özel Kalem Hizmetleri	119.333.000	190.217.200	184.663.980	97
9001- Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	280.087.000	264.337.000	258.372.717	98
9002- İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler	242.498.000	217.278.000	210.419.838	97
9003- Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	594.123.000	574.084.400	568.699.778	99
9004- İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi	1.910.835.000	1.997.325.045	1.350.847.924	68
9006- Genel Destek Hizmetleri	7.511.121.000	8.228.052.093	7.846.428.635	95
9007- Diğer Destek Hizmetleri	82.012.000	153.747.000	150.634.198	98
9223- Kamu Sosyal Tesislerinde Misafir Edilen Afetzedelere Yönelik Faaliyetler	0	3.000.000	2.850.000	95

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 10: 2025 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Program Sınıflandırma (TL)

Program/Alt Program/Faaliyet	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
901- TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	1.288.131.000	1.149.056.167	1.050.749.427	91
9008- İç Denetim	39.168.000	38.928.800	37.959.648	98
9009- Teftiş, İnceleme ve Soruşturma	217.798.000	221.978.000	219.748.733	99
9010- Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri	83.984.000	81.344.000	79.374.088	98
9011- Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi	9.161.000	9.116.000	9.020.363	99
9012- Kurumsal Uluslararası İş Birliği Faaliyetleri	788.048.000	650.785.567	559.244.136	86
9013- Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri	149.972.000	146.903.800	145.402.459	99
99- PROGRAM DIŞI GİDERLER	214.297.871.000	238.065.461.000	231.941.688.468	97
903- HAZİNE YARDIMLARI	214.297.871.000	238.065.461.000	231.941.688.468	97
9056- Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı	25.015.319.000	28.028.019.000	27.018.096.000	96
9070- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı	189.246.217.000	210.001.107.000	204.890.460.468	98
9071- Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı	36.335.000	36.335.000	33.132.000	91
TOPLAM	438.122.123.000	487.940.042.808	479.204.405.658	98

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 11: 2025 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Kurumsal Sınıflandırma (TL)

Kurumsal Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç	Revize	Harcama	Harcama Oranı
		Ödeneği (KBÖ)	Ödenek	(3)	(%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
0023.0002	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	158.501.000	229.146.000	222.623.628	97
0023.0004	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI	3.910.018.000	3.957.488.365	3.689.907.742	93
0023.0005	PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	181.727.000	167.779.000	165.248.895	98
0023.0007	EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI	556.655.000	481.959.000	473.851.569	98
0023.0010	BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	629.123.000	584.084.400	573.423.633	98
0023.0020	REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI	217.798.000	221.978.000	219.748.733	99
0023.0023	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI	214.618.458.000	238.343.298.000	232.202.053.315	97
0023.0024	HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	83.984.000	81.344.000	79.374.088	98
0023.0025	BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ	9.161.000	9.116.000	9.020.363	99
0023.0030	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.257.420.000	2.461.527.275	2.452.541.559	100
0023.0031	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	78.799.042.000	70.628.744.289	70.619.171.483	100
0023.0032	HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	22.903.381.000	23.133.122.519	23.116.704.243	100
0023.0033	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	601.391.000	474.068.764	470.651.475	99
0023.0034	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	37.737.896.000	69.405.639.432	69.133.523.255	100
0023.0035	TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	1.835.525.000	2.620.204.600	2.612.746.021	100
0023.0036	AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	544.433.000	443.857.567	440.546.476	99
0023.0037	TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI	151.631.000	149.698.000	148.165.419	99
0023.0038	ŞEKER DAİRESİ BAŞKANLIĞI	51.242.000	49.285.000	47.542.116	96
0023.0040	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	326.341.000	365.534.200	361.540.212	99
0023.0041	SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	403.149.000	364.240.200	360.960.616	99
0023.0060	DIŞ TEMSİLCİLİK	44.518.000	26.497.000	24.260.763	92
0023.0067	İL MÜDÜRLÜKLERİ	72.100.729.000	73.741.431.196	71.780.800.055	97
TOPLAM		438.122.123.000	487.940.042.808	479.204.405.658	98

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 12: 2025 Yılı Sermaye Giderleri (YİKOB ve İl Özel İdareleri Dâhil) (TL)

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
GÖKÇEADA VE BOZCAADA TARIMSAL KALKINMA VE İSKAN PROJESİ	23.526.000	20.026.000	10.555.969	53
BİTKİSEL ÜRETİM ARAŞTIRMA ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ	291.128.000	360.987.256	265.172.271	73
KURAKLIK TAHMİNİ VE ERKEN UYARI SİSTEMİ KURULMASI (KURAKLIK TAHMİNİ VE ERKEN UYARI SİSTEMİNİN KURULMASI)	9.000.000	11.042.000	11.041.513	100
HAVZA YÖNETİM PLANLARI	46.819.000	29.119.000	29.012.547	100
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN SU KAYNAKLARINA ETKİSİ	10.000.000	4.500.000	3.888.826	86
SULARDA TARIMSAL FAALİYETLERDEN KAYNAKLANAN KİRLİLİĞİN KONTROLÜ PROJESİ	23.526.000	11.500.000	10.067.988	88
TARIMSAL BİLGİ ALTYAPISI VE BULUT BİLİŞİM SİSTEMİ KURULMASI PROJESİ	117.000.000	117.000.000	117.000.000	100
GÖKSU-TAŞELİ HAVZASI KALKINMA PROJESİ	183.395.000	128.795.000	124.788.980	97
BÜYÜKBAŞ VE KÜÇÜKBAŞ HAYVAN ISLAHI VE ADAPTASYONU PROJESİ	480.884.000	549.177.087	413.723.373	75
SU ÜRÜNLERİ İLERİ ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME MERKEZİ	30.000.000	20.489.720	15.076.464	74
MERKEZ VE TAŞRA TEŞKİLATI MODERNİZASYON PROJESİ	900.000.000	756.999.995	552.023.369	73
KIRSAL DEZAVANTAJLI ALANLAR KALKINMA PROJESİ	495.125.000	531.725.000	529.600.000	100
KUDUZ HASTALIĞINA KARŞI ORAL AŞILAMA PROJESİ	122.234.000	98.334.000	98.283.900	100
TÜRKİYE PATENTLİ BÜYÜK EBEVEYN VE EBEVEYN GELİŞTİRME PROJESİ	105.859.000	122.972.205	107.938.586	88
TABIAT PARKLARI PROJESİ	277.150.000	293.949.000	281.666.157	96
SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ TARİHİ MİLLİ PARKI (FAZ-2)	0	1.700.798	780.000	46
BOLAMAN NHRP	70.578.000	70.578.000	65.233.189	92
ÇEKEREK NHRP	70.578.000	70.578.000	59.884.262	85
KAÇKAR DAĞLARI MİLLİ PARKI	7.000.000	7.000.000	7.000.000	100
HİDROTÜRK MODELİNİN GEL. VE SÜRD. SAĞLANMASI	2.800.000	0	0	
SULAK ALAN ENVANTER YÖNETİM PLANI HAZIRL. VE İZL.	6.500.000	7.350.000	6.296.808	86
İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME	445.209.000	1.016.092.000	1.007.237.360	99
BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MODERNİZASYONU PROJESİ	117.630.000	117.630.000	117.630.000	100
İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME (HAYVANCILIK)	213.000.000	99.200.000	90.026.858	91
İSTANBUL GIDA KONTROL LABORATUVARI	160.000.000	280.000.000	264.197.416	94
BÜYÜK TAARRUZ TARİHİ MİLLİ PARKI PROJESİ	14.687.000	12.687.000	12.685.067	100
TÜRKİYE SU KAYNAKLARI COĞRAFİ YÖNETİM SİSTEMİNİN KURULUMU	23.500.000	9.055.400	9.055.398	100
HAVZA BAZLI SU KALİTESİNİN İZLENMESİ	11.000.000	0	0	
İSTİLACI YABANCI TÜRLERİN OLUŞTURDUĞU TEHDİTLERİN YÖNETİMİ	3.000.000	3.000.000	2.999.247	100
BİTKİSEL BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK VE KORUNMASI PROJESİ	15.000.000	10.000.000	9.742.741	97
BİYOĞÜVENLİK AR-GE PROJESİ	14.000.000	9.000.000	8.893.755	99

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 12: 2025 Yılı Sermaye Giderleri (YİKOB ve İl Özel İdareleri Dâhil) (TL)

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
AFET BÖLGESİ REHABİL. VE YENİDEN YAPILANDIRILMASI	84.955.000	562.215.240	142.679.410	25
SÜT SİĞİRCİLİĞİ İŞLEMLERİNİN BELGELENDİRİLMESİ	15.000.000	1.000.000	602.366	60
GLUTENSİZ ÜRÜNLER AR-GE MERKEZİ	16.470.000	8.470.000	8.059.274	95
MALAZGİRT TARİHİ MİLLİ PARKI FAZ 3	5.000.000	5.000.000	4.999.999	100
ET VE ET ÜRÜNLERİ AR-GE MERKEZİ	10.000.000	15.600.000	5.402.444	35
İLERİ MEYVE-SEBZE İŞLEME TEKNOLOJİLERİ AR-GE MERKEZİ	5.000.000	3.000.000	2.999.998	100
DEPREM BÖLGESİNDE TARIM SEKTÖRÜNÜN İYİLEŞTİRİLMESİ	10.000	5.000	0	0
AFET BÖLGESİ HİZMET BİNALARI YAPIMI	920.880.000	682.460.000	662.109.695	97
KAMULAŞTIRMA	1.000.000	95.000.000	94.115.999	99
TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ	12.682.000	12.682.000	12.681.000	100
TAŞKIN RİSK YÖNETİM PLANLARININ GÜNCELLENMESİ	33.318.000	33.318.000	32.772.573	98
HATAY GIDA KONTROL LABORATUVAR MÜDÜRLÜĞÜ	80.000.000	18.250.000	18.148.178	99
MİLLİ PARK BİLGİ SİSTEMİ	4.000.000	4.000.000	3.996.000	100
SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ TARİHİ MİLLİ PARKI	10.000.000	10.000.000	9.986.388	100
ALLAHUEKBER DAĞLARI MP İZM SERGİLEME ALANI İKMALİ	55.313.000	57.447.981	57.287.003	100
SU KAYNAKLARININ KALİTE KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ PROJESİ (FAZ 2)	19.033.000	18.735.600	18.601.387	99
SOKAK HAYVANLARININ REHABİLİTASYONU (Sermaye Transferi)	0	2.660.000	0	0
BİTKİSEL ÜRETİMİ GELİŞTİRME PROJESİ	241.050.000	210.399.023	199.351.564	95
MUHTELİF İŞLER PROJESİ (TARIM BİTKİSEL)	908.400.000	1.490.050.562	1.073.064.939	72
ÇAYIR MERA ISLAH VE AMENAJMAN	456.450.000	210.229.998	194.314.347	92
BİTKİ SAĞLIĞI UYGULAMALARI VE KONTROLÜ PROJESİ	175.000.000	238.705.213	218.916.260	92
BİTKİSEL ÜRETİM VE TARIMSAL EKONOMİ ARAŞTIRMALARI	176.289.000	126.539.878	122.093.845	96
TARIMSAL EĞİTİM VE YAYINI GELİŞTİRME PROJESİ	60.000.000	69.385.758	65.918.680	95
DEPREM BÖLGESİ BAKIM ONARIM İŞLERİ	70.558.000	145.478.000	133.076.290	91
DEPREM BÖLGESİ MAKİNE VE TEÇHİZAT	196.050.000	120.550.000	118.949.198	99
HAYVANSAL ÜRETİM VE HAYVAN HASTALIKLARI ARAŞTIRMA KAPASİTESİNİN DESTEKLENMESİ PROJESİ	82.341.000	105.292.898	95.842.284	91
HAYVAN HASTALIK VE ZARARLILARI İLE MÜCADELE PROJESİ	741.069.000	792.385.700	589.281.272	74
HAYVANCILIĞIN GELİŞTİRİLMESİ	154.961.000	93.054.698	79.266.332	85
DEPREM BÖLGESİ HAYVANCILIK DESTEKLERİ	91.490.000	93.365.000	73.152.033	78
VETERİNER HİZMETLERİ ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ (VETERİNER BİYOLOJİK ÜRÜNLERİ VE SOĞUK ZİNCİR KOŞULLARININ İZLENMESİ PROJESİ)	60.000.000	40.000.000	34.478.259	86

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 12: 2025 Yılı Sermaye Giderleri (YİKOB ve İl Özel İdareleri Dâhil) (TL)

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMA KAPASİTESİNİN DESTEKLENMESİ	71.800.000	61.800.000	60.842.846	98
SU ÜRÜNLERİ KAYNAK YÖNETİMİNİN GELİŞTİRİLMESİ	350.000.000	297.980.789	269.902.520	91
DEPREM BÖLGESİ SU KAYNAKLARININ BALIKLANDIRILMASI PROJESİ	40.500.000	40.500.000	40.498.374	100
MUHTELİF İŞLER (GIDA)	265.000.000	217.468.276	214.751.019	99
ÜLKESEL GIDA VE YEM ARAŞTIRMALARI PROGRAMI	18.700.000	14.700.000	14.142.637	96
DEPREM BÖLGESİ GIDA GÜVENLİĞİ VE KONTROL SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ	45.100.000	45.100.000	45.009.076	100
MUHTELİF ETÜTLER	24.850.000	26.613.000	26.524.776	100
MUHTELİF İŞLER PROJESİ (TURİZM) (Teşkilat Modernizasyonu)	10.000.000	10.285.050	8.211.119	80
SULAK ALANLARDA EKOTURİZM UYGULAMALARI	12.000.000	12.000.000	11.998.740	100
LOJMAN ONARIMI	5.000.000	5.390.530	3.661.493	68
MUHTELİF İŞLER (EĞİTİM)	10.000.000	11.359.151	9.644.768	85
SAHİPSİZ HAYVANLARA SAĞLIKLI YAŞAM ALANLARI OLUŞTURULMASI (Sermaye Transferi)	0	57.340.000	57.252.085	100
2025 Yılı Sermaye Giderleri (YİKOB Dahil): TOPLAMI	9.829.397.000	10.836.304.808	9.066.088.515	84

1-2024 yılından 2025 yılına İçişleri Bakanlığı (YİKOB) için devredilen 744.100.740,67 TL ve İl Özel İdareleri için 191.833.586,27 TL olmak üzere toplam 935.934.326,94 TL ödenek 2025 yılı sermaye giderlerine eklenmiştir.

2-Yıl içinde İl Özel İdareleri tarafından sermaye giderlerine 3.421.486 TL ödenek aktarılmıştır.

3-Bakanlığımız inşaat işleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) 17.880.005 TL ödenek aktarılmış ve harcamaya dahil edilmemiştir.

4-Yedek ödenekten aktarma ile 94.000.000 TL ödenek eklenmiştir.

5-Kurum içi aktarmalar ile 320.3748.000 TL ödenek eklenmiştir.

6-Tasarruf tedbirleri kapsamında 328.946.000 TL ödenek düşülmüştür.

7-2025 yılı İçişleri Bakanlığı (YİKOB) için aktarılan 1.002.944.829,97 TL ödenek 2026 yılına devredilmiştir.

8- 2025 yılı İçişleri Bakanlığı (İl Özel İdareleri) için aktarılan 372.340.845,49 TL ödenek 2026 yılına devredilmiştir.

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 13: 2025 Yılı Sermaye Transferleri (TL)

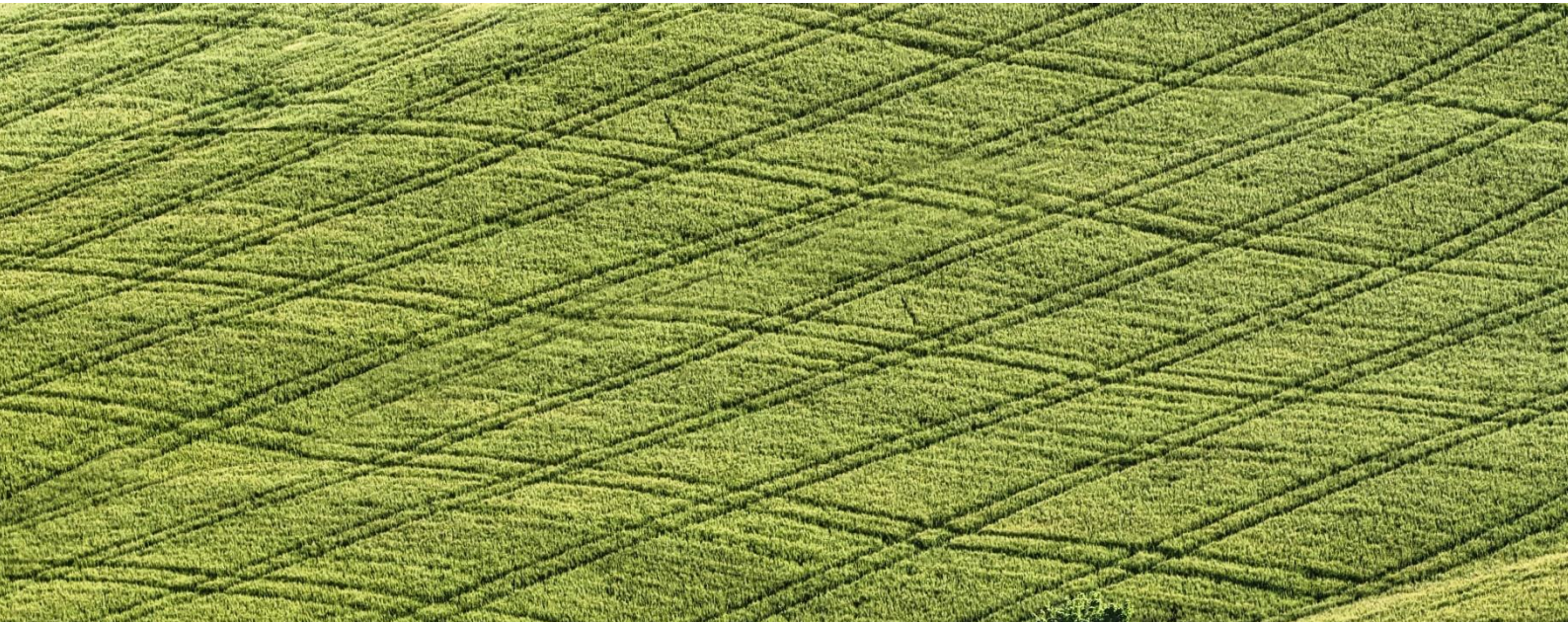
Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
6 HAVZADA NEHİR HAVZA YÖNETİM PLANLARININ HAZIRLANMASI	7.944.000	10.644.000	10.192.980	96
İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME	49.779.000	0	0	
İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME (HAYVANCILIK)	80.000.000	0	0	
MERİÇ-ERGENE HAVZASI TAŞKIN YÖNETİM PLANININ HAZIRLANMASI	4.000.000	4.000.000	4.000.000	100
BİTKİSEL ÜRETİMİ GELİŞTİRME PROJESİ	679.000.000	679.000.000	675.560.082	99
MUHTELİF İŞLER PROJESİ (TARIM BİTKİSEL)	11.000.000	24.000.000	9.130.000	38
SAHİPSİZ HAYVANLARA SAĞLIKLI YAŞAM ALANLARI OLUŞTURULMASI	1.800.000.000	640.000.000	639.974.046	100
BAĞLI KURULUŞLAR	171.309.232.000	189.531.922.000	183.409.120.468	97
2025 Yılı Sermaye Transferleri: TOPLAMI	173.940.955.000	190.889.566.000	184.747.977.576	97

1-Kurum içi aktarmalar ile 1.274.079.000 TL ödenek düşülmüştür

Tablo 14: 2025 Yılı Borç Verme (TL)

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
ORGANİZE TARIM BÖLGESİ	78.420.000	268.420.000	260.001.010	97
ORGANİZE TARIM BÖLGESİ-2	887.341.000	1.684.341.000	1.535.516.459	91
İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME	250.000.000	216.701.000	216.602.833	100
2025 Yılı Borç Verme: TOPLAMI	1.215.761.000	2.169.462.000	2.012.120.302	93

1- Kurum içi aktarmalar ile 953.701.000 TL ödenek eklenmiştir.

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Malî bilgiler başlığı altında; kullanılan kaynaklara, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, varlık ve yükümlülükler ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgilere, temel malî tablolara ve bu tablolara ilişkin açıklamalara yer verilir. Ayrıca iç ve dış malî denetim sonuçları hakkındaki özet bilgiler de bu başlık altında yer alır.

Tablo 15: Bilanço (TL)

AKTİF HESAPLAR				2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI	PASİF HESAPLAR				2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI
1			DÖNEN VARLIKLAR	5.381.996.030,08	16.375.715.236,09	16.955.902.220,43	3			KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	12.693.564.553,54	27.609.056.457,63	60.093.082.754,50
	10		HAZIR DEĞERLER	3.347.235.059,95	11.430.426.680,01	12.656.219.964,83		32		FAALİYET BORÇLARI	12.000.532.726,86	26.178.048.361,15	58.570.594.934,00
		100	KASA HESABI	59.592,53	40.301,88	18.154,51			320	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	118.022.974,82	208.081.854,17	297.064.484,86
		102	BANKA HESABI	502.124.837,33	2.017.000.738,18	3.942.522.136,26			325	NAKİT TALEP VE TAHSİSLERİ HESABI	11.882.509.752,04	25.969.966.506,98	58.273.497.793,85
		103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-6.175.692,12	-1.630.554,96	-6.670.412,78			329	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI	0,00	0,00	32.655,29
		104	PROJE ÖZEL HESABI	59.053.425,97	71.932.364,16	118.032.937,68			33	EMANET YABANCI KAYNAKLAR	338.436.446,58	711.204.671,81	868.642.569,45
		105	DÖVİZ HESABI	3.191.675,30	2.490.788,14	0,00			330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	93.326.516,83	156.239.938,63	229.139.224,21
		106	DÖVİZ GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-797.508,22	-96.897,31	-125.816,77			333	EMANETLER HESABI	245.109.929,75	554.964.733,18	639.503.345,24
		108	DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	2.789.752.023,98	9.339.907.870,94	8.601.865.822,25			36	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	55.229.749,10	145.806.218,13	219.506.231,48
		109	BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	26.705,18	782.068,98	577.143,68			361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	50.532.866,89	137.085.224,76	205.501.964,61
	12		FAALİYET ALACAKLARI	56.244.928,79	83.612.873,16	96.553.095,38			362	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	4.696.882,21	8.720.993,37	14.004.266,87
		120	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	33.014.936,70	72.576.157,30	83.739.285,60			37	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	299.304.068,96	573.943.995,36	434.243.844,14
		121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	20.925.158,54	8.742.600,30	10.107.280,58			372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIKI HESABI	299.304.068,96	573.943.995,36	434.243.844,14
		122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRÜ ALACAKLAR HESABI	391,99	391,99	363,90			38	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	19.878,65	9.277,79	28.541,04
		126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.304.441,56	2.293.723,57	2.706.165,30			380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	19.878,65	9.277,79	28.541,04
	13		KURUM ALACAKLARI	0,00	4.813.606,21	18.315.882,23			39	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	41.683,39	43.933,39	66.634,39
		132	KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	0,00	4.813.606,21	18.315.882,23			397	SAYIM FAZLALARI HESABI	41.683,39	43.933,39	66.634,39
	14		DİĞER ALACAKLAR	43.798.766,27	50.336.325,22	56.743.220,63		4		UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	2.834.608.837,71	3.975.328.049,70	4.338.377.978,55
		140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	43.798.766,27	50.336.325,22	56.743.220,63			43	DİĞER BORÇLAR	8.826.245,72	7.808.694,24	12.084.150,89
	15		STOKLAR	868.485.479,27	2.770.996.608,40	1.584.863.061,24			430	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	8.826.245,72	7.808.694,24	12.084.150,89
		150	İLK MADDE VE MALZEME HESABI	868.420.255,59	2.770.932.115,14	1.584.798.567,98			47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	2.825.775.468,90	3.967.512.232,37	4.326.231.893,08
		157	DİĞER STOKLAR HESABI	65.223,68	64.493,26	64.493,26			472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIKI HESABI	2.825.775.468,90	3.967.512.232,37	4.326.231.893,08
	16		ÖN ÖDEMELER	983.697.805,59	1.904.878.735,93	2.369.750.132,56			48	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	7.123,09	7.123,09	61.934,58
		162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	983.697.805,59	1.885.350.050,59	2.369.750.132,56			480	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HESABI	7.123,09	7.123,09	61.934,58
		166	PROJE ÖZEL HESABINDAN VERİLEN AVANS VE AKREDİTİFLER HESABI	0,00	19.528.685,34	0,00		5		ÖZ KAYNAKLAR	12.058.647.052,04	15.107.220.391,43	23.145.069.322,60
		18	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	82.489.964,42	130.650.308,49	173.296.140,98			50	NET DEĞER	2.809.663.395,78	4.140.748.068,76	27.524.345.308,91
		180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI	60.815,46	20.061.002,46	57.757.391,22			500	NET DEĞER HESABI	2.809.663.395,78	4.140.748.068,76	27.524.345.308,91
		181	GELİR TAHAKKUKLARI HESABI	82.429.148,96	110.589.306,03	115.538.749,76			51	DEĞER HAREKETLERİ	408.822.020.261,73	659.280.731.855,80	1.050.203.793.822,44
	19		DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	44.025,79	98,67	160.722,58			519	DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	408.822.020.261,73	659.280.731.855,80	1.050.203.793.822,44
		197	SAYIM NOKSANLARI HESABI	44.025,79	98,67	160.722,58			57	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	19.531.579.688,94	31.017.981.570,80	37.519.405.754,63
	2		DURAN VARLIKLAR	22.204.824.413,21	30.315.889.662,67	70.620.627.835,22			570	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	19.531.579.688,94	31.017.981.570,80	37.519.405.754,63
		22	FAALİYET ALACAKLARI	8.030.385,15	12.106.406,06	21.159.067,25			58	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-243.661.731.178,88	-395.367.530.779,56	-643.397.380.623,82
		226	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	8.030.385,15	12.106.406,06	21.159.067,25			580	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-243.661.731.178,88	-395.367.530.779,56	-643.397.380.623,82

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 15: Bilanço (TL)

AKTİF HESAPLAR				2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI	PASİF HESAPLAR						
	23		KURUM ALACAKLARI	1.098.791.356,25	1.772.675.635,42	3.726.411.038,98		59		DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-175.442.885.115,53	-283.964.710.324,37	-448.705.094.939,56
		232	KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	1.098.791.356,25	1.772.675.635,42	3.726.411.038,98			590	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	11.810.500.898,02	6.822.108.808,40	15.043.508.532,45
		24	MALİ DURAN VARLIKLAR	168.396.571,65	213.904.249,37	213.904.249,37			591	DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-187.253.386.013,55	-290.786.819.132,77	-463.748.603.472,01
		242	DÖNER SERMAYELİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	215.264.368,62	213.904.249,37	213.904.249,37							
		247	SERMAYE TAHHÜTLERİ HESABI (-)	-46.867.796,97	0,00	0,00							
		25	MADDİ DURAN VARLIKLAR	20.929.340.077,43	28.316.900.649,10	66.657.811.446,63							
		250	ARAZİ VE ARŞALAR HESABI	18.173.871.525,76	23.264.913.024,86	56.926.035.808,50							
		251	YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	65.081.760,60	102.763.729,72	178.697.501,25							
		252	BİNALAR HESABI	1.080.806.581,27	1.350.489.097,94	4.624.230.242,03							
		253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	1.662.284.685,31	2.462.634.285,10	3.739.155.358,48							
		254	TAŞITLAR HESABI	857.993.564,96	1.083.756.233,00	1.490.378.949,74							
		255	DEMİRBAŞLAR HESABI	1.373.554.896,85	1.769.981.306,96	2.412.217.254,83							
		257	BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR VE DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (-)	-3.598.605.753,01	-4.771.083.584,83	-8.224.858.613,21							
		258	YAPILMAMTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	1.314.352.815,69	3.053.446.556,35	5.511.954.945,01							
		26	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0,00	0,00	0,00							
		260	HAKLAR HESABI	104.973.783,15	300.112.237,11	496.117.051,85							
		264	ÖZEL MALİYETLER HESABI	65.812,00	521.002,04	1.141.740,02							
		267	DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR HESABI	6.352.382,09	6.352.382,09	6.352.382,09							
		268	BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR VE DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (-)	-111.391.977,24	-306.985.621,24	-503.611.173,96							
		28	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLAR	20.000,00	56.700,00	1.096.010,27							
		280	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER HESABI	20.000,00	56.700,00	1.096.010,27							
		29	DİĞER DURAN VARLIKLAR	246.022,73	246.022,72	246.022,72							
		294	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	49.792.032,14	55.759.524,72	59.311.691,35							
		299	BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-49.546.009,41	-55.513.502,00	-59.065.668,63							
AKTİF TOPLAMI				27.586.820.443,29	46.691.604.898,76	87.576.530.055,65	PASİF TOPLAMI				27.586.820.443,29	46.691.604.898,76	87.576.530.055,65
Bilanço Dipnotları :				2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI							
		910	ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	1.725.314.861,47	3.635.976.412,88	7.015.575.821,98							
		911	ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	1.725.314.861,47	3.635.976.412,88	7.015.575.821,98							
		920	GİDER TAHHÜTLERİ HESABI	1.886.146.444,27	2.773.173.503,56	2.727.490.002,38							
		921	GİDER TAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	1.886.146.444,27	2.773.173.503,56	2.727.490.002,38							
		932	VERİLEN TAHHÜT BELGELERİ HESABI	12.461.991,44	131.082.578,10	131.082.578,10							
		933	VERİLEN TAHHÜT BELGELERİ KARŞILIĞI HESABI	12.461.991,44	131.082.578,10	131.082.578,10							
		948	BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	295.599.895,56	402.462.757,52	719.050.257,08							
		949	BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HESABI	295.599.895,56	402.462.757,52	719.050.257,08							
		993	MADDİ DURAN VARLIKLARIN KİRA VE İRTİFAK HAKKI GELİRLERİ HESABI	21.768,00	23.194.056,91	23.204.520,42							
		998	DİĞER NAZIM HESAPLAR HESABI	645.954,55	90.583.798,70	95.773.621,83							
		999	DİĞER NAZIM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	667.722,55	113.777.855,61	118.978.142,25							

Rapor 13/03/2026 tarihi bilgileri içermektedir.

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 16: Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod 1	Yardımcı Hesap Kod 2	GİDERİN TÜRÜ	2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI	Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod 1	Yardımcı Hesap Kod 2	GELİRİN TÜRÜ	2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI
630	00	00	GİDERLER HESABI	193.351.626.235,16	301.869.088.693,11	481.670.859.146,81	600	00	00	GELİRLER HESABI	17.950.087.510,08	11.646.090.390,98	18.707.099.176,49
630	01	00	Personel Giderleri	23.010.874.331,70	45.609.732.205,57	59.491.919.871,55	600	01	00	Vergi Gelirleri	1.066.943.736,43	1.823.212.053,14	2.720.867.656,25
630	01	01	Memurlar	16.566.470.001,92	34.773.674.670,41	45.154.442.656,83	600	01	01	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	731.944.761,65	1.179.982.220,24	1.776.080.088,65
630	01	02	Sözleşmeli Personel	1.163.685.084,18	2.275.759.107,95	3.960.088.174,21	600	01	03	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	149.703.157,91	276.428.997,95	453.147.398,51
630	01	03	İşçiler	5.234.223.599,13	8.497.447.110,50	10.307.781.079,17	600	01	05	Damga Vergisi	152.885.372,15	294.190.744,23	393.894.216,43
630	01	04	Geçici Süreli Çalışanlar	35.671.731,46	50.015.972,42	56.194.687,75	600	01	06	Harçlar	32.410.444,72	72.610.090,72	97.745.952,66
630	01	05	Diğer Personel	8.823.915,01	12.835.344,29	13.413.273,59	600	03	00	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.098.375.588,34	1.773.632.603,41	6.244.832.953,44
630	02	00	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.370.884.133,71	5.773.144.763,31	7.695.553.513,68	600	03	01	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	4.757.532,51	12.686.489,84	8.205.694,40
630	02	01	Memurlar	2.256.927.353,37	4.080.182.284,34	5.285.441.351,21	600	03	02	Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni ve Kurumlar Kararı	981.935.258,69	1.519.385.910,83	2.340.431.177,10
630	02	02	Sözleşmeli Personel	169.253.770,72	260.322.362,97	463.136.004,03	600	03	04	Kurumlar Kararı	1.027,25	245.327,23	29.732,58
630	02	03	İşçiler	943.443.676,18	1.430.182.571,76	1.943.677.922,86	600	03	05	Kurumlar Kararı	0,00	4.565.969,82	3.492.096.617,85
630	02	04	Geçici Süreli Çalışanlar	738.781,79	1.250.191,46	2.140.999,41	600	03	06	Kira Gelirleri	111.677.954,89	236.715.270,01	404.055.306,51
630	02	99	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Ödemeleri, Geçikme Cezası ve Zamları	520.551,65	1.207.352,78	1.157.236,17	600	03	09	Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.815,00	33.635,68	14.425,00
630	03	00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.689.844.724,47	2.087.168.808,05	2.765.655.563,40	600	04	00	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	12.552.687.396,68	1.735.480.184,72	821.750.432,92
630	03	01	Üretim Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	242.068.874,36	231.399.813,09	269.941.586,88	600	04	01	Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	46.242.469,09	102.911.730,60	164.957.285,73
630	03	02	Tüketim Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	661.934.523,24	526.176.079,71	799.867.809,36	600	04	03	Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	12.321.724.538,11	96.407.908,59	162.755.298,84
630	03	03	Yolluklar	237.165.716,96	415.586.640,12	628.976.521,35	600	04	04	Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlar	112.178.178,47	421.605.000,26	224.901.892,12
630	03	04	Görev Giderleri	70.516.844,81	71.183.665,16	92.621.299,59	600	04	05	Proje Yardımları	72.542.211,01	1.114.915.545,27	269.122.956,23
630	03	05	Hizmet Alımları	392.597.399,16	757.906.314,62	792.986.721,69	600	04	07	Hizmet Sunumu Karşılığı Alınan Gelirler	0,00	0,00	13.000,00
630	03	06	Temsil ve Tanıtım Giderleri	3.034.437,76	4.118.250,23	3.214.056,33	600	05	00	Diğer Gelirler	2.774.375.753,59	6.208.512.569,36	8.685.970.172,70
630	03	07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	75.848.660,64	71.023.195,46	144.574.564,50	600	05	01	Faiz Gelirleri	168.465.276,11	479.702.832,34	811.898.165,57
630	03	08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	6.669.107,11	9.594.985,17	33.167.782,97	600	05	02	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	279.570.556,86	30.943.461,37	27.650.369,14
630	03	09	Tedavi ve Cezae Giderleri	9.160,43	179.864,49	305.220,73	600	05	03	Para Cezaları	590.037.533,45	1.379.244.497,98	2.644.606.253,88
630	05	00	Cari Transferler	82.262.966.902,80	120.861.372.531,47	212.537.937.244,30	600	05	09	Diğer Çeşitli Gelirler	1.736.302.387,17	4.318.621.777,67	5.199.815.384,11
630	05	02	Hazine Yardımları	20.868.537.690,61	33.250.221.916,83	52.752.418.000,00	600	11	00	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	381.140.038,07	9.565.970,43	24.798.357,27
630	05	03	Kar Amacı Gölme Yen Kuruluşlara Yapılan Transferler	83.651.158,22	112.019.763,64	111.964.337,44	600	11	01	Döviz Mevcudunun Değerlemesinden Oluşan Olumlu Kur Farkları	381.097.142,83	9.557.004,91	24.798.271,77
630	05	04	Hanehalkı ve İşletmelere Yapılan Transferler	61.071.942.170,44	87.199.815.311,71	159.385.230.162,26	600	11	04	Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar	0,01	0,00	0,00
630	05	06	Yurtdışına Yapılan Transferler	238.835.883,53	299.315.539,29	288.324.744,60	600	11	99	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	42.895,23	8.965,52	85,50
630	07	00	Sermaye Transferleri	64.553.887.759,35	119.292.965.796,21	185.407.261.796,87	600	15	00	Konusu Kalmayan Karşılık Gelirleri	1.467.979,59	1.883.854,74	69.813.761,77
630	07	01	Kurum, İşletme ve Hanehalkına Yapılan Sermaye Transferleri	828.667.456,67	925.399.599,38	1.996.762.125,10	600	15	04	Kıdem Tazminatı Karşılıklarından Kaynaklananlar	1.467.979,59	1.883.854,74	69.813.761,77
630	07	02	Yurtdışı Sermaye Transferleri	2.001.235,44	0,00	1.070.140,14	600	25	00	Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	68.790.990,05	77.686.707,38	66.138.717,13
630	07	03	Hazine Yardımları	63.723.219.067,24	118.367.566.196,83	183.409.429.531,63	600	25	01	Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	6.299.672,06	5.468.982,66	1.864.256,72
630	11	00	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	371.347.415,96	35.468.753,43	102.676.068,08	600	25	02	Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	30.929,12	69.796,61	687.592,19
630	11	01	Döviz Mevcudunun Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Kur Farkları	364.354.160,63	9.598.549,82	11.985.475,10	600	25	05	Mahalli İdarelerden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	62.460.388,87	71.930.178,47	63.242.929,96
630	11	02	Menkul Kıymet ve Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Farklar	55,60	0,00	0,00	600	25	06	Döner Sermayeli İşletmelerden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	0,00	217.749,64	343.938,26

630	11	01	Döviz Mevcudunun Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Kur Farkları	364.354.160,63	9.598.549,82	11.985.475,10	600	25	05	Mahalli İdarelerden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	62.460.388,87	71.930.178,47	63.242.929,96
630	11	02	Menkul Kıymet ve Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Farklar	55,60	0,00	0,00	600	25	06	Döner Sermayeli İşletmelerden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	0,00	217.749,64	343.938,26
630	11	04	Kur Değişikliği Dışındaki Değer ve Miktar Değişimi	0,01	0,00	0,00	600	99	00	Diğer Gelirler	6.306.027,33	16.116.447,80	72.927.125,01
630	11	99	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	6.993.199,72	25.870.203,61	90.690.592,98	600	99	01	Özel Hesap Gelirleri	6.306.027,33	16.116.447,80	72.927.125,01
630	13	00	Amortisman Giderleri	900.679.183,24	1.141.882.583,27	3.284.041.981,58	GELİRLER TOPLAMI (B)			17.950.087.510,08	11.646.090.390,98	18.707.099.176,49	
630	13	01	Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	858.286.563,30	958.393.008,01	3.087.080.429,30	Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod1	Kod2	İNDİRİM, İADE VE İSKONTONUN TÜRÜ	2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI
630	13	02	Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	42.302.073,56	183.064.697,60	196.760.338,08	610	00	00	İNDİRİM, İADE VE İSKONTOLAR HESABI	41.346.390,45	37.659.318,28	97.378.822,09
630	13	03	Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	90.546,38	424.877,66	201.214,20	610	01	00	Vergi Gelirleri	2.511.950,78	3.579.400,17	3.035.005,07
630	14	00	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	13.829.226.588,46	2.106.774.948,89	4.124.553.170,47	610	01	01	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	965.849,05	1.690.685,06	1.463.730,07
630	14	01	Kırtasiye Malzemeleri	101.085.224,24	148.569.789,59	198.250.317,14	610	01	03	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	1.185.393,20	801.047,64	211.780,76
630	14	02	Beslenme/Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzemeleri	2.785.020,59	11.540.027,54	8.029.126,97	610	01	05	Damga Vergisi	160.782,75	868.216,02	831.424,70
630	14	03	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	11.134.146.603,06	471.924.706,10	509.317.571,38	610	01	06	Harçlar	199.925,78	219.451,45	528.069,54
630	14	04	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Karlı Yağlar	100.035.054,96	126.563.423,71	133.849.363,54	610	03	00	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	6.436.796,41	4.334.722,33	7.660.289,60
630	14	05	Temizleme Ekipmanları	37.818.153,08	56.432.816,12	74.185.201,91	610	03	01	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	25.621,75	182.083,66	13.791,29
630	14	06	Giyecek, Mefruat ve Tuahliye Malzemeleri	295.888.120,71	222.290.081,40	851.012.352,23	610	03	02	Malları kullanma veya faaliyetle bulunma izni ge	5.851.311,33	3.792.508,01	7.191.848,27
630	14	07	Yiyecek	16.740.038,07	8.231.443,08	5.509.258,12	610	03	04	Kurumlar Hasılatı	0,00	3.637,50	0,00
630	14	08	İçecek	3.090.203,86	2.757.042,32	3.104.646,61	610	03	05	Kurumlar Karları	0,00	0,00	94.000,00
630	14	09	Canlı Hayvanlar	1.029.899.419,31	22.131.426,00	16.290.508,92	610	03	06	Kira Gelirleri	559.863,33	356.493,16	360.650,04
630	14	10	Zirai Maddeler	808.807.723,23	609.013.994,61	1.698.178.986,79	610	04	00	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	270.388,93	167.702,00	98.869,69
630	14	11	Yem	36.905.457,44	40.783.087,29	76.598.969,62	610	04	05	Proje Yardımları	270.388,93	167.702,00	98.869,69
630	14	12	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	139.902.413,03	180.147.704,57	268.073.100,34	610	05	00	Diğer Gelirler	31.414.963,99	28.636.656,80	85.281.065,22
630	14	13	Yedek Parçalar	70.571.761,04	107.513.211,90	135.108.745,08	610	05	01	Faiz Gelirleri	194.152,17	30.610,59	283.340,15
630	14	14	Nakil Vastalardan Lastikleri	4.638.324,13	6.725.956,19	10.563.413,07	610	05	02	Kiş ve Kurumlardan Alınan Paylar	0,00	57.464,50	0,00
630	14	15	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	418.639,82	304.197,08	695.775,72	610	05	03	Para Cezaları	20.101.120,96	23.361.516,18	59.339.829,92
630	14	16	Spor Malzemeleri Grubu	3.103,40	4.355,86	13.742,16	610	05	09	Diğer Çeşitli Gelirler	11.119.690,86	5.187.065,53	25.657.895,15
630	14	17	Basınçlı Ekipmanlar	1.302.915,44	1.922.038,48	5.438.829,85	610	99	00	Diğer Gelirlerden İadeler	712.290,34	940.836,98	1.303.592,51
630	14	99	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	45.188.413,05	89.919.647,05	130.333.261,02	610	99	01	Özel Hesap Gelirlerinden İade	712.290,34	940.836,98	1.303.592,51
630	15	00	Karşılık Giderleri	700.624.056,64	1.126.980.808,84	1.099.712.852,51	İNDİRİM, İADE VE İSKONTO TOPLAMI (C)			41.346.390,45	37.659.318,28	97.378.822,09	
630	15	04	Kıdem Tazminatı Karşılıkları	700.624.056,64	1.126.980.808,84	1.099.712.852,51	Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod1	Kod2	ENFLASYON DÜZELTİMESİNİN TÜRÜ	2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI
630	20	00	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	4.057.763,44	3.908.222,98	19.071.396,19	698	00	00	ENFLASYON DÜZELTİMESİ HESABI	0,00	6.295.947.296,04	14.356.043.852,85
630	20	01	Gelirlerden Alacaklardan Silinenler	3.371.039,18	3.028.956,57	14.597.309,99	698	12	00	Arazi ve Arsalar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	0,00	5.089.199.724,20	12.102.385.550,75
630	20	02	Kişilerden Alacaklardan Silinenler	686.724,26	879.266,41	4.474.086,20	698	13	00	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	0,00	57.293,42	276.445,97
630	25	00	Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali Olmayan Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	2.449.142,53	8.868.113,33	6.401.302,07	698	14	00	Binalar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	0,00	169.192.984,68	494.144.054,04
630	25	01	Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	1.650.804,47	8.853.113,33	2.361.331,19	698	15	00	Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	0,00	349.227.350,62	573.641.623,81
630	25	02	Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	182.550,72	0,00	14.812,58	698	16	00	Taşıtlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	0,00	185.656.358,03	238.136.462,80
630	25	05	Mahalli İdarelere Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	615.787,34	15.000,00	4.025.158,30	698	17	00	Demirbaşlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	0,00	84.118.969,19	119.868.236,21
630	30	00	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	2.563.832.023,23	3.677.418.676,70	4.912.365.525,39	698	19	00	Maddi Duran Varlıkların Birlikte Amortismanlarına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	0,00	-249.446.818,27	-346.305.187,89
630	30	06	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	2.563.832.023,23	3.677.418.676,70	4.912.365.525,39	698	19	01	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	0,00	-2.291,74	-6.822,06
630	99	00	Diğer Giderler	90.952.209,63	143.402.481,06	223.708.860,72	698	19	02	Binalar	0,00	-27.594.402,97	-46.478.477,78
630	99	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Giderler	90.952.209,63	143.402.481,06	223.708.860,72	698	19	03	Tesis, Makine ve Cihazlar	0,00	-101.837.396,09	-177.013.334,97
							698	19	04	Taşıtlar	0,00	-88.057.999,31	-94.202.424,20
							698	19	05	Demirbaşlar	0,00	-31.954.728,16	-28.604.128,88
							698	20	00	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	0,00	667.941.434,17	1.173.896.667,16
GİDERLER TOPLAMI (A)			193.351.626.235,16	301.869.088.693,11	481.670.859.146,81	ENFLASYON DÜZELTİMESİ TOPLAMI (E)			0,00	6.295.947.296,04	14.356.043.852,85		
			2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI				2023 YILI	2024 YILI	2025 YILI		
GİDERLER TOPLAMI (A)			193.351.626.235,16	301.869.088.693,11	481.670.859.146,81	NET GELİR (D= (B-C))			17.908.741.119,63	11.608.431.072,70	18.609.720.354,40		
GELİRLER TOPLAMI (B)			17.950.087.510,08	11.646.090.390,98	18.707.099.176,49	ENFLASYON DÜZELTİMESİ (E)			0,00	6.295.947.296,04	14.356.043.852,85		
İNDİRİM İADE İSKONTO TOPLAMI (C)			41.346.390,45	37.659.318,28	97.378.822,09	FAALİYET SONUCU ((D+E)-A)(+/-)			-175.442.885.115,53	-283.964.710.324,37	-448.705.094.939,56		

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 17: Tarım ve Orman Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Bilançosu (TL)

AKTİF (VARLIKLAR)				PASİF (KAYNAKLAR)					
	BİR ÖNCEKİ DÖNEM	GEÇMİŞ DÖNEM	CARI DÖNEM		BİR ÖNCEKİ DÖNEM	GEÇMİŞ DÖNEM	CARI DÖNEM		
1	DÖNEM VARLIKLAR	3.316.485.171,03	6.305.229.357,34	8.603.942.818,32	3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	953.960.552,86	2.053.950.878,39	3.097.365.744,64
10	HAZİR DEĞERLER	2.769.853.911,30	4.903.654.550,00	6.414.805.112,24	30	MALİ BORÇLAR	60.350.000,00	119.350.000,00	0,00
100	KASA HESABI	934.378,03	948.729,38	1.472.454,75	303	İŞLETMELER ARASI MALİ BORÇLAR HESABI	60.350.000,00	119.350.000,00	0,00
101	ALINAN ÇEKLER HESABI	95.000,00	138.950,00	454.275,00	32	TİCARİ BORÇLAR	82.428.316,38	271.937.314,22	535.484.051,13
102	BANKALAR HESABI	2.771.233.831,40	4.905.333.444,08	6.415.551.043,42	320	SATICILAR HESABI	75.225.531,57	260.256.287,60	527.539.569,19
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-2.409.723,13	-2.766.573,46	-2.672.660,93	326	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	5.461.249,69	6.709.678,59	7.349.999,25
108	DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI	425,00	0,00	0,00	329	DİĞER TİCARİ BORÇLAR HESABI	1.741.535,12	4.971.348,03	594.482,69
12	TİCARİ ALACAKLAR	209.144.155,29	470.331.692,50	737.352.985,84	33	DİĞER BORÇLAR	14.302.425,06	91.754.322,15	229.151.233,91
120	ALICILAR HESABI	140.984.457,91	335.372.574,21	493.534.138,72	335	PERSONELE BORÇLAR HESABI	6.536.213,80	11.474.610,07	43.679.833,21
123	BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	66.751.560,73	133.546.776,39	230.292.284,89	336	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI	7.566.211,26	80.279.712,08	185.471.400,70
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	939.715,74	988.332,57	994.801,32	34	ALINAN AVANSLAR	107.793.298,89	112.639.170,33	334.018.260,62
127	DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI	468.420,91	424.009,33	12.531.760,91	340	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	107.701.296,30	112.547.056,94	333.928.552,72
128	ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HESABI	10.929.959,66	10.741.648,05	11.909.453,06	349	ALINAN DİĞER AVANSLAR HESABI	92.002,59	92.113,39	89.707,90
129	ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI (-)	-10.929.959,66	-10.741.648,05	-11.909.453,06	36	ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	674.369.592,10	1.434.507.274,99	1.968.323.338,50
131	DİĞER ALACAKLAR	137.156.089,87	323.052.126,85	15.117.407,90	360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	93.871.532,93	205.144.763,78	220.342.875,31
134	İŞLETMELER ARASI MALİ BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	111.150.000,00	276.130.000,00	0,00	361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	8.053.373,87	18.589.698,56	23.659.257,74
135	PERSONELEDEN ALACAKLAR HESABI	1.670.271,50	1.392.280,42	1.326.862,82	362	ÖDENECEK DÖNER SERMAYE YÜKÜMLÜLÜKLERİ HESABI	198.391.841,64	367.566.658,94	464.109.826,48
136	DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI	24.335.818,37	45.529.846,43	13.790.545,08	363	ÖDENECEK DÖNER SERMAYE KATKI PAYLARI HESABI	11.755.308,18	14.953.998,80	19.009.174,43
138	ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR HESABI	1.239.711,76	1.177.359,81	-1.177.359,81	366	MERKEZ HİSSESİ HESABI	360.253.026,28	824.703.210,89	1.231.677.455,27
139	ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI (-)	-1.239.711,76	-1.177.359,81	-1.177.359,81	368	VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	344.857,54	492.694,90	713.385,90
15	STOKLAR	146.678.637,88	519.270.234,20	1.202.281.889,07	369	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	1.699.651,66	3.056.249,12	8.811.363,37
150	İLK MADDE VE MALZEME HESABI	67.599.166,63	105.087.064,71	202.614.319,27	37	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	70.469,49	120.255,49	0,00
151	YARI MAMULLER - ÜRETİM HESABI	17.086.758,89	53.176.244,12	167.455.675,22	372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	70.469,49	120.255,49	0,00
152	MAMULLER HESABI	23.079.529,10	63.225.999,81	39.729.284,67	38	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	14.727.055,38	21.652.074,02	27.845.602,56
153	TİCARİ MALLAR HESABI	36.099.518,55	294.959.313,29	789.108.801,66	380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	549.549,00	0,00	0,00
157	DİĞER STOKLAR HESABI	1.171.579,67	1.666.543,28	3.039.525,75	381	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	14.177.506,38	21.652.074,02	27.845.602,56
159	VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	1.642.085,04	1.155.068,99	334.282,50	39	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	119.395,56	1.990.467,19	2.543.257,92
18	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	2.125.546,06	3.616.888,28	4.515.042,67	393	MERKEZ VE ŞUBELER CARİ HESABI	0,00	0,00	-1.110.632,58
180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI	2.125.546,06	3.589.343,10	4.515.042,67	397	SAYIM VE TESELÜM FAZLALARI HESABI	119.395,56	1.990.467,19	3.653.890,50
181	GELİR TAHAKKUKLARI HESABI	0,00	27.545,18	0,00	4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	352.927.171,07	707.872.242,00	728.824.201,52
19	DİĞER DÖNEM VARLIKLAR	51.526.830,63	85.303.865,51	229.870.380,60	40	MALİ BORÇLAR	56.300.000,00	162.280.000,00	0,00
190	DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	50.590.647,92	84.580.498,99	221.388.840,61	403	İŞLETMELER ARASI MALİ BORÇLAR HESABI	62.300.000,00	162.280.000,00	0,00
195	İŞ AVANSLARI HESABI	587.233,79	302.071,97	0,00	42	TİCARİ BORÇLAR	1.439.072,33	1.179.718,87	1.585.156,49
197	SAYIM VE TESELÜM NOKSANLARI HESABI	348.948,92	421.294,55	8.481.539,99	420	SATICILAR HESABI	5.665,80	5.665,80	5.665,80
2	DURAN VARLIKLAR	73.690.088,78	86.528.658,89	462.467.664,19	426	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	1.433.406,53	1.174.053,07	1.579.490,69
22	TİCARİ ALACAKLAR	260.200,91	532.529,99	585.905,36	43	DİĞER BORÇLAR	1.070.333,63	1.077.595,08	20.218,27
226	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	260.200,91	532.529,99	585.905,36	436	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI	1.070.333,63	1.077.595,08	20.218,27
23	DİĞER ALACAKLAR	6.265.602,26	6.071.254,37	249.729,48	44	ALINAN AVANSLAR	2.335.506,50	2.793.546,74	3.611.409,45
234	İŞLETMELER ARASI MALİ BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	5.500.000,00	5.500.000,00	0,00	440	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	2.327.671,96	2.785.712,20	3.603.574,91
236	DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI	765.602,26	571.254,37	249.729,48	449	ALINAN DİĞER AVANSLAR HESABI	7.834,54	7.834,54	7.834,54
25	MADDİ DURAN VARLIKLAR	66.818.472,44	79.661.370,60	461.409.942,57	47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	286.045.114,16	529.532.179,05	720.493.343,16
250	ARAZİ VE ARSALAR HESABI	182,66	182,66	182,66	472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	286.045.114,16	529.532.179,05	720.493.343,16
251	YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	984.386,49	969.113,49	969.113,49	48	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	5.737.144,45	11.009.202,26	3.114.074,15
252	BİNALAR HESABI	3.048.333,40	3.048.333,40	3.029.635,47	480	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HESABI	5.737.144,45	11.009.202,26	3.114.074,15
253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	111.978.320,39	137.466.902,47	497.907.909,87	5	ÖZ KAYNAKLAR	2.083.287.535,88	3.629.934.895,84	5.240.220.536,35
254	TAŞITLAR HESABI	33.771.425,95	33.699.129,02	139.707.689,80	50	ÖDENMİŞ SERMAYE	115.200.009,65	113.861.557,39	113.881.373,85
255	DEMİRBAŞLAR HESABI	87.932.100,36	99.484.644,75	133.345.655,48	500	SERMAYE HESABI	115.264.368,62	113.904.249,37	113.904.249,37
256	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	6.378.780,64	7.613.657,68	7.290.144,87	501	ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI (-)	-64.358,97	-42.691,98	-22.875,52
257	BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR VE DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (-)	-177.300.338,55	-202.670.566,40	-320.840.389,07	58	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI	-72.363.717,59	-145.555.573,66	-319.578.506,87
259	VERİLEN AVANSLAR HESABI	25.281,10	49.973,53	0,00	580	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI (-)	-72.363.717,59	-145.555.573,66	-319.578.506,87
26	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	345.523,17	263.213,93	111.697,29	59	DÖNEM NET KÂRI (ZARARI)	2.040.451.243,82	3.661.628.912,11	5.445.917.669,37
260	HAKLAR HESABI	155.201,70	142.644,69	122.538,00	590	DÖNEM NET KÂRI HESABI	2.121.519.869,21	3.844.836.726,34	5.808.074.566,12
267	DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR HESABI	464.176,54	773.887,09	734.387,09	591	DÖNEM NET ZARARI HESABI (-)	-81.068.625,39	-183.207.814,23	-362.156.896,75
268	BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR VE DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (-)	-576.754,73	-675.611,91	-745.227,80		PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI :	3.390.175.259,81	6.391.758.016,23	9.066.410.482,51
269	VERİLEN AVANSLAR HESABI	302.899,66	22.294,06	0,00					
29	DİĞER DURAN VARLIKLAR	290,00	290,00	110.389,49					
294	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	1.622.010,82	1.323.624,51	836.825,11					
297	DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR HESABI	0,00	192.809,17	283.093,38					
299	BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-1.621.720,82	-1.516.143,68	-1.009.529,00					
	DİPNOTLAR								
	AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI :	3.390.175.259,81	6.391.758.016,23	9.066.410.482,51					
*900	ALINAN TEMİNATLAR HESABI	70.777.223,52	108.757.839,28	166.248.968,90					
*901	ALINAN TEMİNATLAR ALACAKLI HESABI	70.777.223,52	108.757.839,28	166.248.968,90					
*910	VERİLEN TEMİNATLAR HESABI	154.499,62	154.499,62	154.499,62					
*911	VERİLEN TEMİNATLAR ALACAKLI HESABI	154.499,62	154.499,62	154.499,62					
*940	DEMİRBAŞ GİDERLERİ HESABI	1.377.066,71	1.401.445,07	1.207.890,45					
*941	DEMİRBAŞ GİDERLERİ ALACAKLI HESABI	1.377.066,71	1.401.445,07	1.207.890,45					
*960	KONSİNYE MALLAR HESABI	63.805.439,85	254.220.580,08	508.670.589,35					
*961	KONSİNYE MALLAR ALACAKLI HESABI	63.805.439,85	254.220.580,08	508.670.589,35					
*980	GİDER TAHHÜTLERİ HESABI	692.762,79	805.487,79	0,00					
*981	GİDER TAHHÜTLERİ ALACAKLI HESABI	692.762,79	805.487,79	0,00					
*986	GELECEK YILLARA AİT İSLAHCİ HAKLARI HESABI	21.166.437,50	19.635.469,24	24.254.129,34					
*987	GELECEK YILLARA AİT İSLAHCİ HAKLARI KARŞILIĞI HESABI	21.166.437,50	19.635.469,24	24.254.129,34					
*998	DİĞER NAZİM HESAPLAR	29.860.117,38	35.393.597,02	45.410.213,85					
*999	DİĞER NAZİM HESAPLAR ALACAKLI HESABI	29.860.117,38	35.393.597,02	45.410.213,85					

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

2. TEMEL MALİ TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bakanlığımız personelinin maaş ve özlük haklarına ilişkin giderlerinde kullanılmak üzere "01 Personel Giderleri" için 58.970.677.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 6.252.438.500 TL eklenen, 4.504.581.700 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 60.718.533.800 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 60.341.293.466 TL'si (%99,38) harcanmıştır.

"02 Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri" için 7.671.413.000 TL tahsis edilmiştir. Yıl içinde 319.189.600 TL eklenen, 170.746.400 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 7.819.856.200 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 7.695.553.514 TL'si (%98,4) harcanmıştır.

Bakanlığımız üretime ve tüketime yönelik mal ve hizmet alımları, yolluklar, görev giderleri, hizmet alımları, temsil tanıtma giderleri, menkul mal, gayri maddi hak alım, bakım ve onarım giderleri, gayrimenkul mal bakım ve onarım giderleri ve cenaze hizmetlerini içeren "03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri" için 3.653.232.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 675.125.651 TL eklenen, 604.555.051 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 3.723.802.600 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 3.652.675.579 TL'si (%98,08) harcanmıştır.

Kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferleri, hane halkına yapılan transferleri, yurtdışına yapılan transferleri içeren "05 Cari Transferler" için 182.840.688.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 46.521.593.295 TL eklenen, 17.579.763.895 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 211.782.517.400 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 211.688.696.706 TL'si (%99,6) harcanmıştır.

Mamul mal alımları, menkul sermaye üretim giderleri, gayri maddi hak alımları, gayrimenkul alımları ve kamulaştırması, gayrimenkul sermaye üretim giderleri, menkul malların büyük onarım giderleri, gayrimenkul büyük onarım giderleri, stok alımlarını içeren "06 Sermaye Giderleri" için 9.829.397.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 6.455.835.790 TL eklenen, 5.448.927.982 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 10.836.304.808 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 9.066.088.515 TL'si (%83,66) harcanmıştır.

"07 Sermaye Transferleri" için 173.940.955.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 18.238.390.000 TL eklenen, 1.289.779.000 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 190.889.566.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 184.747.977.576 TL'si (%96,78) harcanmıştır.

"08 Borç Verme" için 1.215.761.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 1.500.000.000 TL eklenen, 546.299.000 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 2.169.462.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 2.012.120.302 TL'si (%92,75) harcanmıştır.

3. MALİ DENETİM SONUÇLARI

Sayıştay Başkanlığının 2025 yılında hazırladığı 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda 10 genel bütçe, 2 döner sermaye olmak üzere toplam 12 düzenlilik denetim bulgusuna yer verilmiştir. Söz konusu denetim sonucunda tespit edilen bulgulara ilişkin olarak gerekli çalışmalar yapılmakta olup performans denetim bulgusu bulunmamaktadır.

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

B. PERFORMANS BİLGİLERİ

1. PROGRAM, ALT PROGRAM, FAALİYET BİLGİLERİ

Tablo 18: Program ve Faaliyetler

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	FAALİYET AÇIKLAMALARI
KIRSAL KALKINMA	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi kapsamında, doğal kaynaklar ve çevrenin korunması hususlarını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapısının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi faaliyetleri ve kırsalda tarımsal üretimin uzman kişilerce yapılarak örnek işletmeler oluşturulması amacıyla projeler yürütülecektir. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaya devam edilmektedir.
		Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	Üreticilerin coğrafi işaret konusunda bilgilendirilmesinin yanında ürünlerini pazarlama olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
		Tarımsal Eğitim, Yayım ve Danışmanlık Faaliyetleri	El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularında gençlere ve yetişkinlere uzun ve kısa süreli kurslar verilmektedir. Kadın çiftçilerin istihdam edilebilmesi, girişimcilik kapasitelerinin artırılması amacıyla; "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" ve "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" yürütülmektedir. Kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir. Eğitim ve Yayım Programı kapsamında yazılı ve görsel materyaller hazırlanmakta, Bakanlığın tanıtımı amacıyla fuar, kongre ve sempozyumlara katılım sağlanmaktadır. Kütüphanemizde koleksiyon kontrolü, okuyucu hizmetleri devam etmekte, ayrıca merkez kütüphanelerimizde tarama, dijitalleştirme, güncelleme, e-Devlet, dijital kütüphane ve telif yönetimi işleri yapılmaktadır. Üreticilerin yerinde görmeleri amacıyla araştırma kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, eğitim merkezlerinde ve sulama ekipmanlarını üreten fabrikalarda düzenlenen inceleme gezilerine katılımları sağlanarak, arazide uygulama ağırlıklı olarak bilgi edinmeleri ve birbirleri ile deneyimlerini paylaşmaları temin edilmekte, çalıştay, konferans, panel gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Gıda güvenliği kapsamında "Süt Hijyeni", "Süt Sığırılığında Sağım Hijyeni ve Sanitasyon" konularında Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde çiftçilere yönelik eğitim programları gerçekleştirilmektedir.
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması	İklim değişikliğinin tarıma etkilerine ve buna karşın alınması gereken önlemlere dikkat çekilecek ve uyum sağlama gerekliliği çalışmalar hakkında paydaşların farkındalığı sağlanmaktadır. Ulusal sera gazı emisyon envanteri arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründe sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılmaktadır.
TARIM	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri	Su ürünleri stoklarının korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yasadışı avcılığın önlenmesi için denizlerde ve iç sularda karaya çıkış noktalarında, yol güzergâhlarında, toptan ve perakende satış yerlerinde, balık unu fabrikalarında ve işleme tesislerinde denetim faaliyetleri yapılacaktır. Yetiştiricilik tesislerinde de yavru bırakma, hasat, işletme kayıtları, destekleme faaliyetleri denetlenecektir. "Ulusal Balıkçılık Veri Toplama Programı" kapsamında; deniz ve iç su kaynaklarımızın üretim potansiyelleri, balıkçılık av gücü ve çabası, yetiştiricilik tesisleri ve kapasite bilgileri yanında su ürünleri avcılığı, yetiştiriciliği ve ticareti ile ilgili veriler toplanmakta ve değerlendirilmeye yapılmaktadır.
		Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi	Bu faaliyet su ürünleri üretiminde verimliliği, çeşitliliği ve kaliteyi yükseltmeyi, üretiminin kayıt altına alınmasını, su ürünleri kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, tesislerin hijyen ve teknik altyapılarının geliştirilmesini, gıda güvenliğine katkı yapmayı, tarımsal ve kırsal kalkınmayı teşvik etmeyi, üretici örgütlerinin geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için deniz ve iç sularda potansiyel alanların taşıma kapasitesi belirlenerek su ürünleri üretim alanlarımızın artırılması ve yatırımcılara üretim kolaylığı sağlanması için yetiştiricilik alanları belirlenmektedir. Üretimi gerçekleştirilen yavru balıklarla uygun bulunan su kaynaklarında balıklandırma yapılmakta belli kaynaklarda izleme çalışmaları da yürütülmektedir. Su ürünleri yetiştiricilik ürünlerinin üretiminin izlenebilirliği ve güvenliliği, ulusal/uluslararası pazarlamada markalaşma ve su ürünleri tüketiminin artırılmasına katkı sağlanması amacıyla ürünlerin etiketlenmesi için yetiştiricilerin teşvik edilmesi planlanmaktadır. Ülke genelinde su ürünlerinin tüketimini teşvik etmek amacıyla etkinlikler ve faaliyetler düzenlenmektedir. Geleneksel kıyı balıkçılığının kayıt altına alınması ve desteklenmesi ile küçük ölçekli balıkçı gemileri ve bu gemilerde çalışan balıkçıların avlanma yöntemi, avlanılan ürün ve miktarlarının kayıt altına alınması ve geleneksel yöntemlerle avcılık yapan bu balıkçıların sosyoekonomik durumlarına ilişkin verilerin toplanması, güncellenmesi ve periyodik olarak izlenmesi, sektörün yönetimine yönelik kısa, orta ve uzun vadeli programlar oluşturulmasını amaçlamaktadır. Avcılığının desteklenmesi ile ülkemiz karasularında yayılım gösteren yabancı istilacı balon balıklarının üzerinde av baskısı oluşturularak mevcut popülasyonlarının ve stok katılım oranlarının düşürülmesi, ülke balıkçılığının ve ekonomisinin uğrayacağı zararın azaltılması, sucul biyolojik çeşitliliğin ve stokların korunması, kaynakların sürdürülebilir ve rasyonel kullanımının sağlanması ve bu balıkların ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır.

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

B. PERFORMANS BİLGİLERİ

1. PROGRAM, ALT PROGRAM, FAALİYET BİLGİLERİ

Tablo 18: Program ve Faaliyetler

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	FAALİYET AÇIKLAMALARI
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bitkisel Üretim Geliştirme Faaliyetleri	<p>Bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, üretimin, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyonun artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, bitkisel üretimin tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtü altı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi, seracılığa uygun bölgelerde altyapının geliştirilmesi çalışmaları proje bazlı olarak yürütülmektedir.</p> <p>Bitkisel üretimde çeşidin kayıt altına alınması için yetkili resmi kuruluş tarafından kurulan FYD (farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk) denemeleri ile çeşidin diğer kayıtlı çeşitlerden farklılığı, yeknesaklığı ve çeşidin özelliklerinin durulmuşluğu belirlenmektedir.</p> <p>"Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında demonstrasyonlar, eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve organik ürünlerin görünürlüğüünün artırılmasına yönelik faaliyetler, organik tarımda ihtiyaç duyulan konularda yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve organik ürünlere güvenliliğinin artırılması amacıyla denetim faaliyetleri ile numune alımı faaliyetleri yürütülmektedir.</p> <p>"İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketicinin bilinçlendirilmesi, sertifikalı ürünlerin görünürlüğüünün ve güvenliliğinin artırılması amacıyla faaliyetler yürütülmektedir.</p> <p>Şeker pancarında verimliliğin artırılarak şeker maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla eğitim ve yayım faaliyetleri yapılmaktadır. Teknolojik altyapı kullanarak nişasta bazlı şeker ve kristal şeker üretim ve arzının kotaya uygunluğu izlenmekte ve denetlenmektedir.</p>
		Bitkisel Üretim Desteklenmesi	<p>Stratejik ürünlerde arz güvenliğinin korunması, ihtiyaç duyulan miktarda ürünün en uygun yerde üretilmesi, iklim değişikliği dikkate alınarak doğal kaynaklarımızın sürdürülebilir kullanımı ve suyu merkeze alan tarımsal üretim planlaması bütüncül bir yaklaşımla uygulanmaya başlanmıştır.</p> <p>Bu amaçla üreticileri planlamaya yönlendirecek en önemli tamamlayıcı unsurumuz olan yeni tarımsal destekleme modeli hayata geçirilmiştir. Yeni model ile tarımsal destekler, sade ve daha etkin hale getirilmiştir. Üretim planlaması ile ilişkilendirilen yeni destekleme modelinde ilk defa destekler 3 yıllık ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.</p> <p>Planlamaya konu havza ürün deseni listesi Tarımsal Üretim Planlaması Yönetmeliğinin 13'üncü maddesi birinci fıkrası doğrultusunda 14 Eylül 2025 tarihli ve 33017 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar" ile ilan edilmiştir.</p>
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Hayvansal Üretim Geliştirme Faaliyetleri	<p>Yeterli ve kaliteli kırmızı et ve çiğ süt üretimine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Arz fazlası çiğ süt üretimi olması halinde bu sütün süt tozuna dönüştürülerek depolanma süresinin uzatılması ve ihraç edilmesi hedeflenmektedir.</p> <p>Çiftlik hayvanlarına ait ıslah faaliyetlerinin yapılması, ıslahı yapılan hayvanlara ait tüm verim kayıtlarının tutulması ve sonuçlarının sahaya aktarılması çalışmaları yürütülecektir.</p> <p>Projeler için alt yapı çalışmalarının yapılmasının yanı sıra hayvanlara ait verim değerleri tutulmakta, genomik seleksiyon, suni tohumlama uygulamaları ile damızlık değeri yüksek hayvanların yetiştiricilikte kullanımı sağlanmakta, hayvan bakım, besleme, ıslah vb. konularda yetiştiricilere yönelik eğitim yayım faaliyetleri düzenlenmektedir.</p>
		Hayvansal Üretim Desteklenmesi	<p>Hayvansal üretimin planlanması amacıyla süt, besi ve kanatlı (broiler) yetiştiriciliği için yeni bölgeler belirlenmiştir. Planlamayla birlikte; sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması, aile işletmelerinin desteklenmesi, işletmelerin kayıtlılığının artırılması ve hastalıklardan arı işletmelerin sayısının çoğaltılması sağlanacaktır. Hayvansal Üretim Planlaması kapsamında, kırmızı et, çiğ süt, beyaz et ve yumurta planlama kapsamına alınmıştır.</p> <p>Çiğ süt ve kırmızı et yem paritesi sürekli ve etkili bir şekilde gözetlenerek, yetiştiricilerin istikrarlı bir gelire kavuşturulması amaçlanmaktadır. Hayvancılık desteklemeleri kapsamında arıcılık ve ipek böceği yetiştiricileri desteklenmektedir. Çiftlikte hayvan refahının geliştirilmesi için büyükbaş ve küçükbaş hayvan ahır ve ağılların modernizasyonuna hibe desteği sağlanacaktır. Alternatif üretim modelleriyle arıcılık, ipek böcekçiliği, kaz ve hindi yetiştiriciliği konusunda uygulanacak projelere hibe desteği sağlanmaktadır.</p>
		Mera Islah Faaliyetleri	<p>Hayvancılık sektörünün kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanması için mera, yaylak ve kışlakların ıslah edilerek otlatma kapasitesinin artırılması ve ot kalitesinin iyileştirilmesi sağlanmaktadır.</p>
TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ		Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri	<p>Tarımsal mekanizasyon konusunda mevcut durum tespiti yapılarak iklim dostu akıllı tarım teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılmaktadır. İklim dostu akıllı tarım teknolojileri konusunda eğitim ve farkındalık çalışmaları ile teknolojilerin tanıtımı yapılarak kullanımının yaygınlaştırılması sağlanacak ve verilecek hibe ile işletmelerin bu teknolojilere sahip olmaları desteklenmektedir. Bitkisel üretim faaliyeti yapılan alanların, faaliyeti yapan üreticilerin, üretim bilgilerinin kayıt altına alındığı tarımsal veri tabanı olan Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı alanın takibi ve artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.</p>

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

B. PERFORMANS BİLGİLERİ

1. PROGRAM, ALT PROGRAM, FAALİYET BİLGİLERİ

Tablo 18: Program ve Faaliyetler

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	FAALİYET AÇIKLAMALARI
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Tarimsal Araştırma ve Gelişirmenin Desteklenmesi	Verim ve kaliteyi artırmak, yeni çeşit ırk ve teknoloji geliştirmek, genetik kaynakları korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için Ar-Ge destek programı 2007 yılından beri uygulanmaktadır. Bu kapsamda özel sektör, üniversite ve STK'ların Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Uygulanan projeler izlenmekte ve denetlenmektedir.
		Tarimsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	Ülkemizde ekonomik öneme sahip bitkisel üretimdeki zararlı organizmalara karşı biyolojik ve biyoteknik mücadele için preparat veya tuzak geliştirilmesine yönelik projeler yapılmaktadır. Ülke genetik kaynaklarımızın kayıt altına alınması çalışmaları yürütülmektedir. Hayvansal üretimde yüksek verimli ve kaliteli damızlıkların kullanılması suretiyle üretimi ve kaliteyi iyileştirmek, yeni metod ve teknolojiler ile ekolojilere uygun yetiştirme sistemleri geliştirmek, uluslararası rekabet gücünü artırmak için araştırmalar yapılmaktadır.
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler	Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının kalite ve miktar açısından bütüncül bir şekilde korunması ve iyileştirilmesine yönelik tedbirleri içeren nehir havza yönetim planları hazırlanmaktadır. Kurak dönemlerde mevcut su kaynaklarının sektörler arasında adil paylaşımına yönelik ise havza bazlı sektörel tahsis planlamaları yapılmaktadır. Kuraklık riski altındaki göllere yönelik eylem planı çalışmaları yürütülmektedir. Tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğinin tespiti ve uygulanan tedbirlerin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla yerüstü ve yeraltı sularında izleme çalışmaları yürütülmektedir. Sularda tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği ve çevre dostu tarımsal uygulama tekniklerinin yaygınlaştırılması amacıyla eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi ile sulama suyunun etkin kullanımı artırılarak, birim alandan daha fazla ürün/gelir elde edilerek çiftçilerin refah seviyesinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır.
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı	Arazi kullanım planları yapılarak üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazilerinde mevcut kullanım ve potansiyel kullanım şekilleri belirlenmektedir. Türkiye topraklarının tüm özellikleri ile tanınması için detaylı toprak etütleri ile ulusal toprak veri tabanı oluşturulmaktadır.
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BITKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler	Zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre zararlı yönetimi uygulamaları yaygınlaştırılmaktadır. Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmektedir. Ülkemizde özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi çalışmaları yürütülmektedir. Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülmektedir. Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri ve satış yerleri denetlenmektedir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediğinin kontrolü sağlanmaktadır.
		Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler	Aşılama programına alınan büyükbaş hayvanların aşılanarak hastalıkların kontrol altına alınması için çalışmalar yürütülmektedir. Sağlık taraması ve yürütülen diğer faaliyetler sırasında hastalıkların erken teşhisi amacıyla hayvanların genel sağlık taraması yapılmaktadır. Küpeleme çalışmaları ile hayvanların kayıt altına alınması, hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanmaktadır.
	GIDA GÜVENLİLİĞİ	Gıda Güvenliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	Gıda işletmelerinde gıda güvenliliğinin sağlanması amacıyla kontroller gerçekleştirilmekte ve resmi kontrollerle işletmelerin Türk Gıda Kodeksine uygun faaliyet gösterilip gösterilmediğinin tespitine yönelik numuneler alınmaktadır.
		Yem Güvenliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	Yem işletmeleri, güvenilir yem arzını sağlamak amacıyla risk esaslı olarak hazırlanan yıllık kontrol planı kapsamında denetlenmektedir.

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

B. PERFORMANS BİLGİLERİ

1. PROGRAM, ALT PROGRAM, FAALİYET BİLGİLERİ

Tablo 18: Program ve Faaliyetler

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET		
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri		
		Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri		
		İç Denetim		
		Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi		
		Kurumsal Uluslararası İş Birliği Faaliyetleri		
		Teftiş, İnceleme ve Soruşturma		
		Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler		
	ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER	Diğer Destek Hizmetleri		
		Engellilerin Erişebilirliğinin Sağlanması		
		Genel Destek Hizmetleri		
		İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler		
		İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi		
		Özel Kalem Hizmetleri		
		Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler		
		PROGRAM DIŞI GİDERLER	HAZİNE YARDIMLARI	Özel Bütçeli Diğer İdarelere Hazine Yardımı

PROGRAM ADI: Kırsal Kalkınma

ALT PROGRAM ADI: Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi

PROGRAM FAALİYET ADI: Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi

• Kırsal Kalkınma Destekleri Ödemeleri

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) kapsamında 81 ilde 2025 yılında 3.403 adet tarıma dayalı yatırım projesi tamamlanarak hibe ödemeleri yapılmıştır. İl tarım ve orman müdürlüklerinin görüş ve önerilerini almak için düzenli toplantılar gerçekleştirilmiş, yeni başvuru dönemi için mevzuat çalışmaları yapılmıştır.

KKYDP kapsamında hibe ödemeleri gerçekleştirilmiş olup çalışmalar devam etmektedir.

Kooperatif Kredi Takipleri 7256 Sayılı Yapılandırma Kanunu kapsamında tahsis edilen kredilerin geri dönüş takipleri gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Ortak Tarım Politikası Ağı Yapısı; Türkiye Ortak Tarım Politikası (OTP) Ağı Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş birliğinde ulusal düzeyde yaygınlaştırılmıştır.

Ağın temel görevlerinden birisi olan stratejilerin tasarlanmasına ve uygulanmasına yönelik çalışmalar 26 bölge illerinde (Ankara, Afyonkarahisar, Antalya, Balıkesir, Bursa, Elazığ, Erzurum, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Karabük, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Muğla, Nevşehir, Samsun, Şanlıurfa, Şırnak, Tekirdağ, Trabzon, Van) devam etmektedir.

Türkiye OTP Ağı yapısı aracılığıyla; tarım ve kırsal kalkınma alanındaki politikalar doğrultusunda Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (UKKS-IV) hazırlanmıştır. Ulusal ve bölgesel izleme ve değerlendirme komite toplantıları yapılmıştır. Tarımda destekleme modelleri, araştırma, yenilik, inovasyon, dijitalleşme, sürdürülebilirlik ve tarım ile kırsalda yaşanabilirliğin artırılması konusunda tematik çalışmalar yapılmıştır. Bölge stratejilerinin kalitesinin iyileştirilmesi ve uygulamaya hazır hale getirilmesi amacıyla proje yürütülmüştür. Proje kapsamında akademisyenlerin ve bölge koordinatörlüklerinin koordinasyonunda ilgili paydaşlarla 26 bölge stratejileri hazırlanmaktadır. Yönetmelik hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

• Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi

Bireysel sulama sistemlerinde 2025 yılı için hibeye esas proje üst limiti 10 milyon TL'ye çıkarılmış ve bu projelere %50 oranında destek sağlanmıştır. Bu kapsamda 2025 yılı içerisinde 2.788 projede 254.425 hektar alana hibe desteği verilmiştir.

• Tarım Danışmanlığı

Tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi kapsamında 493 kişi/kuruluş, 709 tarım danışmanı ve 36.831 tarımsal işletme sahibine ödeme yapılmıştır. 47'si uzaktan olmak üzere toplam 67 eğitim düzenlenmiş olup bu eğitimlere 5.186 tarım danışmanı katılım sağlamıştır.

Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri kapsamında 3.990 kişinin katıldığı memnuniyet anketi uygulanmıştır.

Tarım danışmanları uzaktan eğitimi eğitici etki analizi kapsamında 740 kişinin katıldığı anket çalışması yürütülmüştür.

• Afet Ödemeleri

Tabii afetlerden zarar gören üreticilerin hasar dosyalarındaki işlemler tamamlanarak, kesinleşmiş olan tazminat miktarları afet ödemeleri kapsamında ödenmiştir.

• Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) Katılım Primi

ÇMVA sistemine gönüllü dahil olan tarımsal işletmelere ÇMVA katılım primi ödemeleri gerçekleştirilmiştir.

• IPARD Ulusal Eş Finansman Katkı Payı Ödemeleri

IPARD III programı kapsamında faydalanıcılara %50-%75 hibe desteği sağlanmakta olup program, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği eş finansmanı ile yürütülmektedir.

PROGRAM FAALİYET ADI: Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler

• Gökçeada ve Bozcaada Tarımsal Kalkınma ve İskân Projesi

Proje kapsamında, organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yapan üreticiler ile birlikte konvansiyonel üretim yapan üreticilere yönelik destekler sağlanmış; üretim kapasitesinin artırılması, mera ıslahı, biyoteknik mücadeleye uygulamalarının yaygınlaştırılması, sertifikasyon ve üretim altyapısının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

• Çanakkale Gökçeada İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü Hizmet Binası ile Lojman Yapımı

Gökçeada İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü Yeni Hizmet Binası ve Lojman Yapım işi tamamlanmış olup geçici kabul işlemleri yapılmış binalarda hizmet vermeye başlanmıştır.

• Göksu-Taşeli Havzası Kalkınma Projesi

Proje kapsamında 29.129 haneye hizmet verecek tarımsal altyapılar kurulmuştur. Çiftçilere ve kooperatiflerin altyapılarının iyileştirilmesine yönelik hibe verilmiştir. Çiftçi örgütleri ve proje çalışanlarına çeşitli konularda eğitim düzenlenmiştir.

• Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi (KDAKP)

Proje kapsamında 24.307 haneye hizmet vermek üzere sebze-meyve ile hayvan pazarları yapılmıştır. Çiftçilere ve kooperatiflerin altyapılarının iyileştirilmesine yönelik hibe verilmiştir. Çiftçi örgütleri ve proje çalışanlarına çeşitli konularda eğitim düzenlenmiştir. KDAKP'nin III. Faz illeri (Kütahya, Kayseri, Afyonkarahisar ve Karabük) belirlenmiş olup 19/12/2025 tarihinde Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) ile imzalanan kredi anlaşması sayesinde 34.060.000 avro tutarında ek finansman sağlanmıştır.

• Bolaman Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi

Proje kapsamında demonstrasyon faaliyetleri yapılmış, büyükbaş-küçükbaş hayvan, makine ekipman, arılı kovan alımı ve bahçe kurulumu için bireysel hibe destekleri verilmiştir. Ayrıca mera/yayla ıslah ve amenajman çalışması kapsamında; sıvat, gölgelik ve kaşınma kazığı yaptırılmıştır. Proje ile 2025 yılında 115 yararlanıcıya destek verilmiştir.

• Çekerek Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi

Proje kapsamında demonstrasyon faaliyetleri yapılmış, büyükbaş-küçükbaş hayvan, makine ekipman, arılı kovan alımı ve bahçe kurulumu için bireysel hibe destekleri verilmiştir. Ayrıca mera/yayla ıslah ve amenajman çalışması kapsamında; sıvat, gölgelik ve kaşınma kazığı yaptırılmıştır. Proje ile 2025 yılında 534 yararlanıcıya destek verilmiştir.

• Tarımsal Destekler, Hazine Faiz/Kar Payı Destekli Tarımsal Krediler ve Çiftçi Kayıt Sistemi

Tarımsal Destekler

2025 yılı tarımsal destek bütçesi 135 milyar TL olup ilave 23,55 milyar TL zirai don desteği ödeneği ile 158,55 milyar TL'ye çıkmıştır. Kullanılmayacak ödeneklerin ihtiyaç olan kalemlere aktarılması sağlanarak tarımsal destek bütçesinin etkin kullanımı sağlanmıştır.

Tarımsal destek ödemelerine ilişkin üçer aylık dönemler halinde haber bültenleri hazırlanmıştır.

Her hafta yapılan tarımsal destek ödemelerine ilişkin çiftçilere SMS gönderilmekte ve ödemelerin tarım cebimde uygulamasından takip edilmesi sağlanmaktadır.

2025 yılı başlangıç bütçesi, yılsonu harcama tutarları ve 2026 yılı bütçesi faaliyet bazında aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 19: Tarımsal Desteklemeler (Bin TL)

TARIMSAL DESTEKLEMELER	KANUN ÖDENEĞİ	REVİZELİ ÖDENEK	HARCANAN ÖDENEK
Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	10.499.400	10.415.400	10.414.269
Hayvansal Üretimin Desteklenmesi	27.666.300	28.093.025	28.093.025
Bitkisel Üretimin Desteklenmesi	94.945.900	117.469.175	117.469.010
Su Ürünleri Üretiminin Desteklenmesi	415.700	332.311	332.014
Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi	1.472.700	2.240.089	2.240.089
TOPLAM	135.000.000	158.550.000	158.548.407

Hazine Faiz/Kar Payı Destekli Tarımsal Krediler

Üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 2024-2026 yılları için 8038 ve 8039 sayılı kararlar kapsamında; T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince hazine faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanılmaktadır.

Hazine faiz/kâr payı destekli kredi/finansman uygulamalarına ilişkin teknik konularda destek sağlanarak, özellikle sözleşmeli üretim ve planlı üretim alanlarında bankalar ve TTK ile sistem ve veri entegrasyonu iş ve işlemleri yürütülmüştür.

Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)

2026 üretim yılı ÇKS başvuruları 1 Eylül 2025 tarihinde başlamış, 31 Aralık 2025 tarihinde sona ermiş olup il/ilçe tarım ve orman müdürlükleri tarafından ÇKS'ye veri girişleri devam etmektedir.

Tam ve güvenilir verinin sağlanması ve ÇKS'ye kayıtlılık oranının artırılması için e-Devlet kapısı üzerinden başvuru süreç ve şartları kolaylaştırılmış ve fiilen üretim yapılan alanların taahhütname belgesi ile mülkiyetten bağımsız olarak kaydedilebilmesine imkân tanınmıştır. Bu sayede tarımsal faaliyet yapılan ancak mülkiyet ve miras sorunları nedeniyle kaydı yapılamayan alanların da kayıt altına alınması mümkün olmuştur.

2026 üretim yılı ÇKS'ye veri girişi ve dosya kabulü yapmak üzere, Türkiye Ziraat Odaları Birliği ve Bakanlığımız arasında 28.08.2025 tarihinde protokol imzalanmıştır. Protokol gereği 21 ilde ÇKS başvurularının alınması ve veri girişleri Ziraat Odaları tarafından yürütülmüştür.

ÇKS yönetmelik değişikliği yayımlandıktan sonra ÇKS uygulama talimatı hazırlanarak il tarım ve orman müdürlüklerine gönderilmiştir.

Ayrıca, tarım sayımı hazırlık sürecinde Türkiye İstatistik Kurumuna (TÜİK) veri iletimine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

• Tarımsal Desteklerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Etki değerlendirme çalışmaları kapsamında 2024 yılı uygulamalarına ilişkin "Uygulama Dönemi Etki Değerlendirme Raporları", "Uygulama Sonrası Etki Değerlendirme Raporları" ve "Yıllık İzleme Raporları", Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar'a Yönelik Ön Etki Değerlendirme ve Teklif Formları, Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar'a Yönelik Ön Etki Değerlendirme ve Teklif Formları, 2025 Yılında Meydana Gelen Zirai Don Nedeniyle Ürünleri Hasar Gören Çiftçilere Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Karar'a Yönelik Ön Etki Değerlendirme ve Teklif Formları, Kırsal Kalkınma Desteklerine İlişkin Karar'a Yönelik Ön Etki Değerlendirme ve Teklif Formları hazırlanarak Strateji ve Bütçe Başkanlığına (SBB) iletilmiştir.

Ayrıca devlet yardımları kapsamına giren yeni destek teklifleri için de ön etki değerlendirme ve devlet yardımları teklif formları hazırlanmaktadır.

• Coğrafi İşaretlerde Farkındalığın Artırılması

Üretici örgütleri tarafından tescil ettirilen ve pilot olarak seçilen 5 coğrafi işaretli ürünle ilgili farkındalık çalışmaları yürütülmüştür. Ülkemizin coğrafi işaret tescilli bal ve zeytinyağı çeşitlerinin tanıtımının ve pazar imkânlarının artırılmasının amaçlandığı "Bal Sektöründe Coğrafi İşaretler Paydaş Buluşması" ve "Zeytinyağı Sektöründe Coğrafi İşaretler Paydaş Buluşması" düzenlenmiştir. Türk Tarım Orman Dergisinin "Coğrafi İşaretlerden Haber Var" disiplini altında makalelerin yayımlanması sağlanmıştır. "Cumhuriyetimizin 100 Yılı'nın Hikâyeleriyle Coğrafi İşaretleri" kitabı için tescilli ürünlerin hikâyelerinin araştırılarak derlenmesi çalışmalarına devam edilmiştir. Coğrafi işaretlerde haksız kullanımların önlenmesi ve tüketicilerin güven sağlamasına yönelik etkin denetim sisteminin kurulması için mevzuat çalışmaları devam etmektedir. "Coğrafi İşaretlerde Markalaşma Çalıştayı" düzenlenerek tarım ve gıda ile ilgili coğrafi işaretlerin etkin denetimi ve turuncu etiket uygulamasının sektördeki etkileri üzerine geniş kapsamlı bir tartışma platformu oluşturulmuştur. Sektörün pazarlama alanındaki sorunlarını görüşmek üzere muhtelif illerde düzenlenen toplantı ve saha ziyaretleri ile Erzurum'da düzenlenen VI. Türkiye Kooperatifler Fuarı'na katılım sağlanmıştır. Ayrıca Roma'da düzenlenen Uluslararası Coğrafi İşaretler Konferansına katılım sağlanarak ülkemizin faaliyetlerini anlatan bir sunum gerçekleştirilmiştir. Coğrafi işaretlerin tanıtımını sağlamaya yönelik olarak çalışmalar yürütülmüştür.

• Tarımsal Örgütlerin Pazarlama Kabiliyetlerinin Geliştirilmesi, Pazar Araştırmaları ve Yatırım Yönetimi

Hakkâri, Siirt, Şırnak, Tunceli, Muğla, Kars, Adana, Mersin ve Elâzığ illerinde tespiti yapılan kooperatiflere saha ziyaretleri gerçekleştirilmiş olup, ticarete konu ürünü olan ve pazarlama sorunu yaşayan kooperatiflerle ulusal marketler arasında iş birliği çalışmaları sürdürülmektedir.

2025 Uluslararası Kooperatifler Yılı kapsamında, kooperatif ürünlerinin daha geniş kitlelere duyurulması ve ticaretin geliştirilmesi amacıyla 28-31 Ağustos 2025 tarihleri arasında Erzurum'da düzenlenen VI. Türkiye Kooperatifler Fuarı'na katılım sağlanmıştır.

Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi (TARYAT) tarafından 81 il için il yatırım rehberleri ile tarım ve gıda ürünleri dış ticaretinde hedef ülke analiz raporu hazırlanmıştır.

• Sözleşmeli Üretim

Kurumsal kapasitenin geliştirilmesine ilişkin il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinde sözleşmeli üretim sorumlularına yönelik eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yürütülmüştür. Sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması amacıyla video, broşür ve liflet çalışmaları yapılmıştır. Üretici-alıcı iş birliklerinin güçlendirilmesi çerçevesinde saha ziyaretleri ile sektör paydaşlarına yayım faaliyetleri yürütülmüştür.

• Tarımsal Örgüt ve Kooperatif Eğitimleri Projesi

Tarımsal örgüt ve kooperatiflerin genel kurullarında görevlendirilecek 361 personele bakanlık temsilcisi eğitimi verilmiştir.

Tablo 20: Bakanlığımıza Bağlı Tarımsal Örgütler

Kanun No	Kanunun Adı ve İlgili Örgütler	Örgüt Sayısı	Ortak/Üye Sayısı
1163	Kooperatifler Kanunu	9.442	2.210.710
	-Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	6.364	652.337
	-Sulama Kooperatifi	2.446	321.196
	-Su Ürünleri Kooperatifi	601	31.895
	-Pancar Ekicileri Kooperatifi	31	1.205.282
1581	Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu -Tarım Kredi Kooperatifi	1.623	851.621
5200	Üretici Birlikleri Kanunu	781	248.011
	-Hayvansal Ürün Üretici Birlikleri	525	222.696
	-Bitkisel Ürün Üretici Birlikleri	200	21.168
	-Su Ürünleri Üretici Birlikleri	34	1.259
	-Organik Ürün Üretici Birlikleri	22	2.888
5996	Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu	270	523.627
	-Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	81	204.844
	-Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği	80	231.360
	-Damızlık Manda Yetiştiricileri Birliği	26	9.079
	-Arı Yetiştiricileri Birliği	81	75.097
	-Tavuk Yetiştiricileri Birliği	2	247
6964	Türkiye Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanunu -Ziraat Odası	760	5.225.151

• Tarımsal Amaçlı Örgütlerin Derecelendirilmesi

Tarımsal Amaçlı Örgütlerin Derecelendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında 2025 yılında derecelendirme sistemine 324 tarımsal amaçlı örgüt başvuru yapmış, 145 tarımsal amaçlı örgüt "Birinci Derece Tarımsal Örgüt" belgesi almaya hak kazanmıştır.

• Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Projesi

İPARD Ajansı tarafından 2025 yılı yatırım bütçesi kullanılarak; uçtan uca güvenlik ürünleri alımı ve uç nokta güvenlik yazılımlarının lisansları yenilenmiştir. İki Faktörlü Kimlik Doğrulama Yazılımı Alımı Projesi yapılmıştır. SAN-Switch (Anahtar) ve yedekleme donanımı alımı, Devlet Malzeme Ofisi e-katalog yöntemiyle kurum için süresi sona eren yedekleme yazılımı lisansı alınmıştır.

• Sulama Kooperatiflerinin İzlenmesi ve Sulama Etkinliklerini Arttıracak Tedbirlerin Belirlenmesi Projesi

Sulama kooperatiflerine ait sulama sonuçlarının izleme ve değerlendirmesine yönelik saha çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

• Sulama Kooperatifleri Kontrolündeki Sulama Alanlarının Modernizasyonu

Sulama kooperatifleri kontrolündeki sulama alanlarının modernizasyonu kapsamında saha çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

• Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Ağrı Diyadin Sera OTB için 2025 yılında 4 adet hak ediş bedeli olarak kredilendirme yapılmış, altyapı yapım işleri tamamlanarak geçici kabul aşamasına gelinmiştir.

• Organize Tarım Bölgesi-2 (OTB)

İzmir Bayındır Sera OTB: 2025 yılında 9 adet hak ediş bedeli olarak kredilendirme yapılmış, altyapı yapım işleri tamamlanarak geçici kabul aşamasına gelinmiştir.

Kastamonu Devrekani Besi OTB: 2025 yılında 10 adet hak ediş bedeli olarak kredilendirme yapılmıştır.

Erzincan Besi OTB: 2025 yılında 2 adet hak ediş bedeli olarak kredilendirme yapılmış, altyapı yapım işi devam etmektedir.

Kütahya Simav Sera OTB: 21.10.2025 tarihinde genel yerleşim planı onaylanmıştır.

Elazığ Besi OTB: Altyapı Yapım işleri tamamlanarak 09.05.2025 tarihinde geçici kabulü yapılmıştır.

Adana Karataş Sera OTB: 2025 yılında 8 adet hak ediş bedeli olarak kredilendirme yapılmış, altyapı yapım işi devam etmektedir.

Şırnak Silopi (Sera) OTB: 2025 yılında 5 adet hak ediş bedeli olarak kredilendirme yapılmış, altyapı yapım işleri tamamlanarak geçici kabul aşamasına gelinmiştir.

• Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme

İzmir Dikili Jeotermal Sera OTB: Sondaj iş ve işlemlerin geçici kabulü yapılmış olup istinat duvarı yapım işi geçici kabulü yapılmıştır. 2025 yılında toplam 10 hak ediş bedeli olarak kredilendirme yapılmıştır.

Balıkesir-Gönen Sera OTB: Balıkesir ilinde, dünyanın en büyük Jeotermal Sera Organize Tarım Bölgesi'ne tüzel kişilik kazandırılmış olup altyapı inşaatlarına 2025 yılının haziran ayında başlanmıştır. 2025 yılında toplam 7 hak ediş bedeli olarak kredilendirme yapılmıştır.

• Kayseri Kocasinan Sera OTB

2025 yılı aralık ayında altyapı yapım işi ihalesi yapılmış olup ihale sonucu ihaleye katılan firmalara bildirilmiştir.

PROGRAM FAALİYET ADI: Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri

• Tarımsal Eğitim ve Yayın Hizmetlerinin Desteklenmesi Projesi

Güney Doğu Anadolu Projesi (GAP) yöresi tarımla uğraşanlara sulama sistem ve metotlarının öğretilip özendirilmesi amacıyla "GAP Yöresi Eğitim ve Yayım Programı" adı altında 15 eğitim filmi yapılmıştır. Bakanlığımız görev alanına giren konularda kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla 11 öncelikli yayın, 37 sinevizyon, 369 canlı, 93 aktüel ve 128 stüdyo programı çekilmiş ve yayınlanmış, 1.244 haber hazırlanmıştır. 23.500 kitap ve kitapçık, 10.000 dergi ve katalog, 310.500 afiş ve liflet baskısı gerçekleştirilmiştir.

Tarımsal içerikli 8 fuara katılım sağlanmıştır. Uluslararası Tarım Orman ve İnsan Fotoğraf Yarışması'nın 15'incisi düzenlenmiştir.

Tarım Orman Ekranı (TOE) ve Web Tarım TV'de videolu 2.888 haber ve 399 içerik yayınlanmıştır. TOE uydu kanalında canlı olarak izleyiciyle buluşturulan 188 bölüm "Tarım Orman Gündemi" programı ile birlikte toplam 1.561 içerik yayınlanmıştır.

Dijital Tarım İhtisas Kütüphanesi'nde 2025 yılı sonu itibarıyla 23.720 yayın dijitalleştirilmiş ve telifle ilgili izin sorunu çözülen 19.891 yayın erişime açılmıştır. Tarım ve Orman Bakanlığı Merkez Kütüphanesinde 35.750, Söğütözü Kütüphanesinde 14.500, Birim Kütüphaneleri ile birlikte toplam 91.500 yayın bulunmaktadır.

Yeşil Yakalılarla Söyleşiler Projesi kapsamında gençlerin Tarım ve Orman Bakanlığını ve faaliyetlerini yakından tanımaları, Bakanlığın ve ilgili özel sektörün sunduğu fırsatları keşfetmeleri, kariyer ve gelecek planlamaları için altyapı oluşturmaları amacıyla 38 üniversitenin ziraat, veteriner, orman ve su ürünleri fakülteleri; gıda mühendisliği bölümleri ile mühendislik-mimarlık, iletişim ve güzel sanatlar fakültelerinde 22.000'den fazla öğrenciyle söyleşi yapılmıştır.

• Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi

Aile Çiftçiliğinin Geliştirilmesi Programı ile 240'ı kadın 172'si erkek olmak üzere toplam 412 üretici eğitim almıştır.

"Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor Programı" ile 23 ilde 1.021 kadın çiftçiye eğitim verilmiştir. Diyarbakır, Hakkâri, Manisa ve Osmaniye'de kadın çiftçilere yönelik yapılan eğitim yayım çalışmaları ile 188 kadın çiftçiye proje konuları kapsamında eğitim verilmiştir.

Lider Çocuk Tarım Kampı Programı ile 2025 yılının teması olan "kooperatifçilik" konusunda 2.454 çocuk eğitim almıştır.

Aile Çiftçiliğinin Geliştirilmesi Programı çerçevesinde üç ilde toplam 49 kişiyle yüz yüze anket uygulaması yapılmıştır.

• Tarımsal Yayım Hizmetleri Projesi

Çiftçi Eğitimi ve Yayım Faaliyetleri kapsamında; İl Yayım Programı, Tarımsal Yeniliklerin Yaygınlaştırılması Yenilik Yayım Projeleri, İklim Değişikliği, Kuraklık ve Sulamanın Etkinliğinin Artırılması Programı, GAP İllerinde Pamukta Sulamanın Etkinliğinin Artırılması Programı, DSİ Genel Müdürlüğü ile eğitim iş birliği, süt ve sağım hijyenine yönelik çalışmalar, MEB protokolü iş birliği ile yürütülen çiftçi kursları başlıklarında 45.804 eğitim ve yayım faaliyetine 1.123.252 çiftçi katılmıştır.

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü Tarım Orman Akademisi'nde 2025 yılında toplam eğitim sayısı 347, eğitim içeriği sayısı 860, katılım belgeli eğitim sayısı 90, verilen belgesi sayısı 56.000 ve kayıtlı kullanıcı sayısı 100.086 olmuştur.

Okuldaki Çiftlik Projesi ile belirlenen okullarda öğrencilerin bitkisel ve hayvansal üretim süreçlerine aktif olarak katılmalarını sağlamak amacıyla 28 ilde faaliyetler yürütülmüştür. 2025 yılında Ankara Sincan'da bulunan Şehit Haydar Yolcu Ortaokulunda Tarım Atölyesi kurulum çalışmalarına başlanmış ve atölyenin iç tasarımı yapılmıştır.

• Eğitim Merkezleri Kursları

Ankara Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Adana Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü ve Aydın/Söke Zirai Üretim İşletmesi ve Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğünde 115 hizmet içi eğitim programı yapılmıştır.

Adana ve Aydın/Söke Zirai Üretim İşletmesi ve Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde 96 çiftçi eğitim programı gerçekleştirilerek 4.923 çiftçiye eğitim verilmiştir.

• Stüdyo Yapım İşleri

Tarım Orman Ekranı (Tarım TV) yeni stüdyolarının kaba inşaat ve iç tasarımı tamamlanmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri

• Eğitim Merkezi Derslik Onarımı ve Demonstratif Sera Yapımı

Adana Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğünde süs bitkileri eğitiminde kullanılmak üzere sera yapılmış ve eğitim atölyelerinin aydınlatma sistemleri yenilenmiştir.

• Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Modernizasyonu

Adana Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğünde "Toprak, Bitki ve Su Laboratuvarı" eğitim sınıfı hazırlanmış, akıllı ekran ve sınıf malzemeleri temin edilip laboratuvar cihaz bakım onarımı yaptırılmıştır.

• El Sanatları

2025 yılında açılan 218 el sanatları kursuna 3.347 kişi katılmış ve 2.650 kursiyere belge verilmiştir.

PROGRAM ADI: Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği

ALT PROGRAM ADI: İklim Değişikliği ile Mücadele ve Uyum

PROGRAM FAALİYET ADI: Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması

• İklim Değişikliğine Uyum Çalışmaları

Ulusal Sera Gazı Envanter Raporu: Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık sektörüne ait 2025 yılı Ulusal Sera Gazı Envanter Raporu Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sekretaryasına sunulmak üzere Türkiye İstatistik Kurumuna gönderilmiştir.

2023-2027 Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı: 2024-2025 üretim sezonunda İzleme, Erken Uyarı ve Tahmin ile Risk Değerlendirme Komiteleri tarafından toplam 24 adet rapor hazırlanmıştır. Ayrıca, 2024-2025 üretim sezonunun değerlendirilmesine yönelik olarak Tarımsal Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Ekosistem Odaklı Gıda Üretimini Teşvik Ederek Tarımsal-Ekolojik Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi: FAO ortaklığı ile Bolu ilinde yürütülen projede 9,9 hektar alanda demonstrasyon faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Uygulamalı çiftçi okulları faaliyetleri kapsamında çiftçilere yönelik agroekoloji eğitimlerine devam edilmiştir. Ulusal Agroekoloji Stratejisi ve Uluslararası Agroekoloji Çalıştayı hazırlık çalışmaları başlatılmıştır.

Arazi Tahribatının Dengelenmesi (ATD) Yaklaşımının Ulusal Düzeyde Yaygınlaştırılması Maksadıyla Yukarı Sakarya Havzasında Uygulanarak, ATD Hedeflerinin Oluşturulmasına Katkıda Bulunulması Projesi: İklim değişikliğine uyum ve azaltım, arazi tahribatının dengelenmesi, toprak koruma ve iyileştirme, hayvan sağlığı ve besleme, seracılık vb. konularda kurulan 4 çiftçi okulu ile 53'ü kadın olmak üzere toplam 120 çiftçiye eğitimler verilmiştir. Pilot sahalarda sürdürülebilir arazi yönetimi ve sürdürülebilir orman yönetimi uygulamaları kapsamında damla sulama sistemi, mera ıslahı, münavebe, meyve ormancılığı, seracılık ve permakültür uygulamaları yapılmıştır. Çiftçilere 100 aralıklı kovan ve ekipmanı, ahşap satış büfesi, yem pelet makinesi, süt toplama ve soğutma tankı, kadın kooperatifine sebze-meyve kurutma fırını ve vakum makinesi verilmiş, 25 ev tipi biyogaz sistemi temin edilmiştir. Proje çalışmaları tamamlanmıştır.

Trakya Bölgesinde İklim Değişimine Adaptasyon İçin Nötr Arazi Bozunumu Projesi: 3 eğitim ve çalıştay yapılmış olup proje devam etmektedir.

Doğa Temelli Çözümler Yoluyla Tarım ve Gıda Sisteminin Sürdürülebilirliğini ve Dayanıklılığını Geliştirme Projesi : Küresel Çevre Fonu 8. Dönemi (GEF-8) Gıda Sistemleri Entegre Programı kapsamında hazırlanan proje ile Ülkemizin programa dahil olan 32 ülke arasında, buğday ve hayvancılık sektörlerinde öncü ülkelerden biri olarak konumlandırılması öngörülmektedir. Projede yer alan pilot illerin il tarım ve orman müdürlükleri ve sivil toplum kuruluşlarının (STK) katılımı ile yapılan çalışmalar sonunda hazırlanan proje dokümanı yazımı tamamlanarak GEF'e gönderilmiştir.

Türkiye ve Güney Asya Ülkeleri (ASEAN) Arasında Tarım Sektöründe İklim Değişikliğine Uyum Konusunda İş Birliği Fırsatlarını Tanıtmak Amacıyla Deneyim Paylaşımı Projesi: Türkiye ve Endonezya'da çalıştaylar düzenlenmiş saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. ASEAN Sekretaryasına iletilmek üzere proje kapanış raporu hazırlanmıştır.

Tarım Sektörü İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu: Bakanlığımız tarafından İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030 (İDASEP) ile İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030 (İDUSEP) çerçevesinde yürütülen faaliyetlere ilişkin kaydedilen gelişmeler değerlendirilmiş ve iklim değişikliği kapsamında yürütülen projelerin envanteri hazırlanmıştır.

Avrupa Yeşil Mutabakatının Hedefleri ve İlgili Politikaları Doğrultusunda Türkiye'de İklim Dirençli Sürdürülebilir Tarım ve Balıkçılığın Desteklenmesi Projesi: IPA III dönemi kapsamında Yeşil Mutabakat şemsiye projesi altında üç çıktıdan biri olan "Tarım Sektöründe Sonuç Odaklı Karbon Tarımının Kurulması ve Uygulanması İçin Altyapının Güçlendirilmesi Bileşeni" hazırlanmış olup delegasyonun onayına gönderilmiştir. 2026 yılında başlaması planlanan proje dokümanının nihai hale gelmesine yönelik çalışmalar sürdürülmüştür.

PROGRAM ADI: Tarım

ALT PROGRAM ADI: Balıkçılık ve Su Ürünleri Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilirliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri

- **İdari Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi**

Ticari ve amatör balıkçı gemilerinin ruhsatlarına ait işlemler Su Ürünleri Bilgi Sistemi (SUBİS) üzerinden gerçekleştirilmiştir. Balıkçı Gemilerini İzleme Sistemi kapsamında denizde bulunan 12 metre ve üzeri boylardaki balıkçı gemilerinin faaliyetleri izlenerek avcılıkla ilgili veriler toplanmıştır. Su ürünleri yetiştiriciliği, iç su ve deniz ürünleri avcılığı üretim miktar ve fiyat verileri üçer aylık dönemler halinde veri tabanına kaydedilmiştir. Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme kapsamında takibi yapılan türlerin ticaretiyle ilgili ithalat-ihracat belgelerine ilişkin iş ve işlemler yürütülmüştür.

- **Kontrol Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi**

2025 yılında toplam 207.371 denetim yapılmış olup 550 ton su ürününe, 2.394 adet av aracına ve 84 adet balıkçı gemisine el konulmuştur. Yalova ilinde Marmara Su Ürünleri Kontrol ve Denetim Merkezinin yapımı tamamlanmıştır. Erzincan, İstanbul, Bursa, Konya, Nevşehir, Erzurum ve Kayseri illerinde su ürünleri kontrol teknesi alımı gerçekleştirmiştir.

- **Su Ürünleri Üretimini Geliştirilmesi Projesi**

Üretim Planlaması kapsamında yetiştiricilikte 5 tür (alabalık, çipura, levrek, Türk somonu ve Akdeniz midyesi), avcılıkta 11 tür yer almaktadır. Sözleşmeli Su Ürünleri Yetiştiriciliği kapsamında 39 sözleşme yapılmıştır.

Müteşebbislerin yatırımı için Karakaya/Keban/Kılıçkaya Baraj Gölü ile karada havuzlarda olmak üzere toplam 7.500 ton/yıl kapasiteli su ürünleri yetiştiriciliği için ön izin verilmiştir.

- **Su Kaynaklarının Balıklandırılması Projesi**

Balıklandırma amaçlı su ürünleri üretim tesislerimizde, ekonomik ve ekolojik açıdan önemli olan türlerin kuluçkahanelerde üretimi yapılarak 83.746.240 adet yavru balık deniz ve iç sularımıza bırakılmıştır.

- **Balıkçı Barınakları İhtiyaç Analizi**

TÜBİTAK iş birliği ile yürütülen Balıkçı Barınakları İhtiyaç Analizi Projesi sonuçlandırılmıştır. Proje verileri baz alınarak Balıkçı Gemilerini İzleme Sistemine entegre yazılım programı yapılmış, test aşamasına getirilmiştir.

- **Midye Kuluçkahanesi Yapımı**

Arındırma ünitesi, kuluçkahane ve tuzlu su deneme akvaryum sistemlerinin kurulumu tamamlanmış olup iç donanım yapım işleri devam etmektedir.

- **Sucul Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Geliştirilmesi**

Alıcı ortamlarda su kalitesi izlemeleri yapılmış, yapay resif alanları oluşturulmuştur. 438.000.000 m² alan taranarak 416.000 m² hayalet ağ ve 32.061 av aracı sularımızdan temizlenmiştir. Sularımızdan temizlenen av araçları sayesinde yaklaşık 1.448.000 sucul canlılığının ölmesi engellenmiştir.

- **Deprem Bölgesi Su Kaynaklarının Balıklandırılması Projesi**

Adana, Elazığ ve Şanlıurfa illerinde bulunan su ürünleri üretim tesislerimizde, ekonomik ve ekolojik açıdan önemi olan türlere ait 48.886.100 yavru balık üretimi yapılmış ve deprem bölgesinde yer alan su kaynaklarına bırakılmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi

• Su Ürünleri Desteği Ödemeleri

Su ürünleri yetiştiriciliği desteği kapsamında 461 yetiştiricinin üretmiş olduğu, 80.213.154 kg su ürününe destekleme ödemesi gerçekleştirilmiştir.

• Küçük Ölçekli Balıkçılığın Desteklenmesi

İç sularda faaliyet gösteren balıkçı gemilerinin tamamı ile denizlerde faaliyet gösteren 12 metreden küçük ruhsatlı balıkçı gemisi sahiplerine ait 15.190 balıkçı gemisi için, destekleme ödemesi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca balıkçı gemisi sahibi kadınlara ilk defa %35 ilave destek verilmiştir.

• Küçük Ölçekli Balıkçılığın Desteklenmesi İlave Müsilaj Ödemesi

Müsilaj oluşumu görülen Marmara Denizine kıyısı olan Balıkesir, Bursa, Çanakkale, İstanbul, Kocaeli, Tekirdağ ve Yalova illerinde, denizde faaliyet gösteren 3.477 balıkçı gemisi için ilave destek ödemesi yapılmıştır.

• Balon Balığı Avcılığının Desteklenmesi

İstilacı yabancı bir tür olan balon balığının yoğunluğunu azaltmak amacıyla, 2025 yılında avlanan 291.547 balon balığı için destekleme ödemesi yapılmıştır. Destekleme uygulaması sayesinde 2020 yılından bugüne kadarda toplamda yaklaşık 50.000.000 balığın ekosisteme girişi engellenmiştir.

• Su Ürünleri Sigortası Desteği Ödemeleri

Su ürünleri sigortası kapsamında; 314 adet poliçe düzenlenmiş olup hasar tazminatları ödenmiştir.

ALT PROGRAM ADI: Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

• Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi

88.000 çiftçiye 162.000 hektar tarla bitkileri, 900 hektar meyve bahçesi ve 2.700 hektar sebze bahçesi için %75'e kadar hibe oranları ile tohum/fide temin edilerek ekim/dikim yapılmıştır.

• Çay Bahçelerinin Rehabilitasyonu Projesi

2025 yılında 50.000 fidan üretilmiş, 1 dekar damızlık bahçe tesis edilmiştir. Daha önceki yıllarda tesis edilen damızlık bahçelerin bakımları yapılmıştır.

• Tohumculuğun Geliştirilmesi Projesi

Ankara Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü ile Çayırova, Samsun ve Antalya Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüklerinin TÜRKAK laboratuvar akreditasyon süreçleri tamamlanmıştır.

Balıkesir Edremit Zeytincilik Üretim İstasyonuna zeytin türünde Balıkesir İli için sertifika ve etiket düzenleme yetkisi verilmiştir.

• İtri ve Tıbbi Bitkiler ile Boya Bitkileri Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi

2025 yılında 400 çiftçi ile 59 hektar alanda alıç, biberiye, kekik, adaçayı ve defne üretimine yönelik çalışmalar yürütülmüş, tıbbi ve aromatik bitkilerde kümelenme çalışmalarına devam edilmiştir. Bu kapsamda Muğla/Fethiye İlçesi, İncirköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile birlikte ürünlerin işlenerek katma değeri yüksek ürün haline dönüştürülmesi amacıyla hazırlanan Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Kurutma ve Distilasyon Tesisi kurulması çalışmalarına devam edilmiştir.

• Alternatif Üretim Yöntemlerinin Geliştirilmesi Projesi

Ekonomik kaynakları yetersiz olduğu için yıprandığı halde örtüsünü yenileyemeyen ve bu şekilde üretim yapmaya çalışan ya da üretimden uzaklaşan 3.470 çiftçinin 233 hektar sera alanının plastik örtüleri Bakanlığımızca yenilenmiştir.

• Yerli Hibrit Çeşitlerinin Yaygınlaştırılması Projesi

2025 yılında Kahramanmaraş ilinde 9 ilçede 56 üreticiye 4,5 ton ve Malatya ilinde 6 ilçede 61 üreticiye 3 ton "ADA 9510" yerli hibrit mısır çeşidi %100 hibe ile verilmiş olup yerli hibrit mısır tohumu ile ekim gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca projede kullanılması öngörülen ve ebeveyn hatları hazır olan "ADA 313" hibrit mısır çeşidine ait sertifikalı tohumluk üretimine başlanmıştır.

• Türkiye Tarım Havzaları Geliştirme Projesi

Türkiye'nin sahip olduğu tarım potansiyelinin en iyi şekilde değerlendirilmesi için tarım ürünlerinin ekolojik ve ekonomik olarak en uygun yetiştirilebildiği tarım havzalarında üretim yapılması sağlanmaktadır.

• Tarımsal Üretim Planlaması

Ülkemizde gıda arz güvenliğini güvence altına almak amacıyla Tarımsal Üretim Planlaması Hakkında Yönetmelik yayımlanarak planlı üretim süreci başlamıştır.

Bitkisel üretim planlamasında arpa, buğday, mısır (dane), aspir, ayçiçeği (yağlık), kolza (kanola), pamuk (kütü), soya, mercimek, nohut, fasulye (kuru), patates ve soğan (kuru) olmak üzere 13 ürün ve yem bitkileri ürün grubu planlama kapsamına alınmıştır. Hayvansal üretim planlaması kapsamında, kırmızı et, çiğ süt, beyaz et ve yumurta planlama kapsamına alınmıştır. Su ürünleri üretiminin planlanması, avcılık ve yetiştiricilik yoluyla elde edilen ürünleri ayrı ayrı kapsayacak şekilde iki kategoride ele alınmıştır. Arz-talep ve koruma kullanma dengesi gözetilerek yetiştiricilikte; alabalık, çipura, levrek, Türk somonu ve Akdeniz midyesinde üretim planlaması yapılmış; avcılıkta ise hamsi, mavi yüzgeçli orkinos, uzun kanat orkinos, beyaz kum midyesi, deniz patlıcanı, kalkan, kılıç, yılan balığı, kerevit, inci kefal ve tıbbi sülük için planlama gerçekleştirilmiştir.

Tarımsal Üretim Planlaması çalışmaları ve yeni destekleme modelinin sahada daha aktif uygulanabilmesi için toplam 35.488 bilgilendirme toplantısı yapılmıştır.

ALT PROGRAM ADI: Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

• Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi

2025 yılında 59 İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından 10.500 hektar alanda 93 alt proje yürütülmüştür. Bu kapsamda Organik ürün satış yerlerinin ve organik tarım yapan üreticilerin saha denetimlerinin yapılması, organik ürünlerden analiz amacıyla numune alınması, eğitim yayım ve demonstrasyon faaliyetleri, ayrıca organik tarım için öncelikli konularda yürütülen Ar-Ge faaliyetleri desteklenmektedir.

Tüketicilerin organik ürün konusunda bilinçlendirilmesine yönelik 2025 yılında il tarım ve orman müdürlükleri organik tarım birimleri tarafından 835 eğitim çalışması düzenlenmiş ve bu eğitimler sonucunda 23.332 kişi organik tarım konusunda eğitim almıştır.

Organik tarım faaliyetleri kapsamında 2025 yılında il tarım ve orman müdürlüklerince 2.275 üretici, 230 organik pazar yeri, 1.730 satış yeri olmak üzere toplam 4.235 denetim gerçekleştirilmiş ve toplam 510 organik üründen analiz amaçlı numune alınmıştır.

Ayrıca Bakanlığımız tarafından 45 adet yetkilendirilmiş kuruluşun büro ve saha denetimleri yapılmıştır

• Yeşil Mutabakat Kapsamında Organik Tarım Sistemi Güçlendirilerek Bütünlüğün Sağlanması ve Rekabetçi Değer Zincirlerinin Kurulması Projesi

Proje ile Türkiye organik tarım mevzuatının AB organik tarım mevzuatına uyumunun sağlanması, demonstrasyonlar yoluyla gelişmiş organik tarım uygulamalarının teşvik edilmesi, pazarlama stratejilerinin oluşturulması, organik tarımda çiftçi örgütlerinin kapasitelerinin genişletilerek rekabetçi değer zincirlerinin kurulması ve organik tarım paydaşlarının farkındalığının artırılması hedeflenmektedir.

• İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi

49 ilde 15.000 hektar alanda yürütülen proje kapsamında üreticilere iyi tarım uygulamalarının öğretilmesi amacıyla eğitim ve yayım faaliyetleri düzenlenmiş ve demonstrasyon çalışmalarında bulunulmuştur. Bakanlığımız tarafından yetkilendirilen kontrol ve sertifikasyon kuruluşlarınca kontrol edilerek gereklerini yerine getiren üreticiler sertifikalandırılmış ve bu ürünlerin tüketiciler tarafından fark edilerek talep edilmesine yönelik tanıtıcı faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

İyi tarım uygulamaları faaliyetleri kapsamında il müdürlüklerince 2.611 saha denetimi, 1.504 piyasa denetimi olmak üzere toplam 4.115 denetim gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 22 adet yetkilendirilmiş kuruluşun büro ve saha denetimleri de yapılmıştır.

• Türkiye'de Depremden Etkilenen Bölgede Tarımsal Ekosistemleri İyileştirmek İçin İyi Tarım Uygulamalarının Entegre Edilmesi Projesi

Depremden etkilenen 11 ilde, yürütülecek iyi tarım uygulamaları projesi ile Yeşil Mutabakat kapsamında pestisitlerin azaltılmasına yönelik faaliyetlerin pilot uygulamaları, onarıcı tarım için girdi ve ekipman desteği sağlanması, sözleşmeli tarımın artırılması, etkin bir denetim ve eğitim için kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

• Gübre Analizi ve Denetçi Eğitimleri

Tarımda Kullanılan Gübrelerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği kapsamında 527 kimyevi gübre lisans belgesi ve 3.653 kimyevi gübre tescil belgesi düzenlenmiştir. Tarımda Kullanılan Organik, Mineral ve Mikrobiyal Kaynaklı Gübrelere Dair Yönetmelik kapsamında 79 üretim izni, 476 organik gübre lisans belgesi ve 1.531 organik gübre tescil belgesi düzenlenmiştir.

1.523 denetçi ile 89.080 gübre denetimi gerçekleştirilmiştir. İçerik analizine gönderilen 2.011 numune ile birlikte yapılan etiket denetimlerinde teknik düzenlemeye uygun olmayan 349 ürüne idari para cezası kesilmiştir. Gübre denetçisi eğitimi kapsamında 47 ilde toplam 127 personel belgelendirilmiştir.

• Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi (Deprem Bölgesi)

Deprem bölgesi illerinde gerçekleştirilen 51 projede 18.040 çiftçiye %75'e kadar hibe oranları ile sertifikalı tohum ve sebze fidesi temin edilerek ekim ve dikimleri sağlanmıştır.

ALT PROGRAM ADI: Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

• Şeker Rejimi

Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşması Pazara Giriş Taahhütleri doğrultusunda pazara giriş için ithalatta tavan olarak taahhüt edilen %150 oranındaki korumadan 2004 yılına kadar %10 indirim taahhüt edilmiştir. Bunun sonucu olarak 2004 yılına kadar şekerde gümrük vergisi kademeli olarak %135'e indirilmiştir ve halen bu oran uygulanmaktadır.

Kota Tahsisleri: 2025/2026 pazarlama yılı için 27/8/2025 tarihli 10279 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile 2.910.000 ton A kotası belirlenmiştir. Pancar şekeri A kotası, 2.837.250 ton, B kotası pancar şekeri A kotasının %5'i (141.863 ton), nişasta bazlı şeker kotası da ülke toplam A kotasının %2,5'i olan 72.750 ton olarak belirlenmiştir.

İhraç Ön İzin Belgesi: 2025 yılında 297 belge ile 105,8 bin ton pancar şekeri ve 4.992 belge ile 660,8 bin ton nişasta bazlı şeker için olmak üzere toplam 5.289 adet İhraç Ön İzin Belgesi düzenlenmiştir.

Şekerli Mamul İhracatı Karşılığı C Şekeri Tahsis İşlemleri: 2025 yılında 221 bin ton düşük fiyatlı C şekerinin temini için 1.395 adet tahsisat belgesi düzenlenmiştir.

İmalatçı-ihracatçı firmalar nezdinde 120 işyeri görme ve numune alma işlemi gerçekleştirilmiştir.

İthal edilen şeker miktarı, 2024 yılında 202 bin ton iken 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla yaklaşık 110 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, 2024 yılında imalatçı ihracatçıların şeker taleplerinin öncelikle yurt içinden karşılanmasına olanak sağlayacak şekilde DİR kapsamında yurt içinden alım imkânı da getirilmiştir.

Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcı (YYT) İthalatı İzleme Çalışmaları: 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla YYT net ithalatı 5,66 bin ton olup karşılığı yaklaşık 696 bin ton şeker eşdeğeridir.

Şeker Piyasası İzleme Faaliyetleri: Ülkemizde 15 şirket bünyesinde faaliyet gösteren 32 pancar şekeri fabrikası ile beş kotalı ve beş kotasız olmak üzere toplam on adet nişasta bazlı şeker fabrikası bulunmaktadır. Şeker üreticisi şirketler hammadde temini, şeker üretim ve satış süreçlerinin tüm aşamaları izlenmektedir.

Şeker piyasası izleme faaliyetlerinde çeşitli yazılımlardan faydalanılmaktadır. Bu kapsamda; şeker pancarı üretim faaliyetleri için coğrafi veri tabanlı Pancar Kayıt Sistemi, hammadde temini ile şeker üretim ve satış verileri için Elektronik Veri İşleme Sistemi, nişasta bazlı şeker üretim ve satış miktarlarının anlık takibi için Kütlesel Debimetre Uzaktan İzleme Sistemi oluşturulmuştur. Şeker üreticisi şirketlerde bulunan kütlesel debimetreler il müdürlükleri tarafından 15 günlük periyotlarla yerinde kontrol edilmektedir.

Şeker Piyasası Denetim Faaliyetleri: Şeker piyasasında faaliyet gösteren şeker üreticisi şirketler ile piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan ve satan gerçek ve tüzel kişiler 4634 sayılı Şeker Kanunu hükümlerince denetlenmektedir. Bu kapsamda şeker üretim ve satış faaliyetleri, şekerin girdi olarak kullanıldığı imalat faaliyetleri, pancar ekim alanı saha kontrolleri gibi faaliyetler yer almakta olup, 2025 yılında 2.502 denetim yapılmıştır.

• Şeker Hammaddelerinin Sürdürülebilir Yönetimi Projesi

Proje ile yurt içi talebin yerli üretimle karşılanmasının hedeflendiği ve arz enstrümanı olarak kota sisteminin kullanıldığı şeker sektöründe; yapay zekâ ve coğrafi bilgi sistemlerine dayanan iş modellerini kullanarak izleme ve denetim kapasitesi güçlendirilecektir. Ayrıca hammaddenin temininden mamul maddenin elde edilmesine kadar geçen sürecin iyileştirilerek ekonomik ve ekolojik açıdan sürdürülebilirliğin sağlanması amaçlanmaktadır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Bitkisel Üretim Desteklenmesi

• Bitkisel Üretim Desteklenmesi

2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar doğrultusunda bitkisel üretim planlamasına geçilmiştir. Üretim Planlaması ve yeni bitkisel üretim destek modeli ile ilk defa destekler üretim döneminden önce ve 3 yıllık olarak açıklanmıştır.

Planlamaya konu havza ürün deseni listesi ilan edilmiştir. Bakanlığımızca temel girdi maliyetlerini esas alan tarımsal üretim planlamasıyla ilişkilendirilmiş, çevreye duyarlı ve suyu merkeze alan bir yaklaşım ile yeni destekleme modeli oluşturulmuştur.

Yeni destekleme modelinde bitkisel üretim destekleri; Temel, Planlı Üretim ve Üretimi Geliştirme Desteği olmak üzere sadeleştirilerek üç ana başlıkta toplanmıştır.

Temel Destek: Bakanlık kayıt sistemine kayıt olan ve bitkisel üretim yapan planlama dışındaki tüm ürünler ile havzasında planlama ürünlerini üreten üreticilerimize mazot maliyetinin %50'si, gübre maliyetinin ise %25'i kadar destek verilecektir.

Planlı Üretim Desteği: Planlama kapsamına alınan ürünlerin belirlenen tarım havzalarında üretilmesi şartıyla temel desteğe ilave olarak mazot maliyetinin %50'si, gübre maliyetinin ise %25'i kadar destek verilecektir. Böylelikle mazot maliyetinin tamamı gübre maliyetinin ise %50'si desteklenmiş olacaktır.

Yeraltı su kısıtı kapsamında 11 ilin 52 ilçesinde sulu tarım arazilerinde az su tüketen arpa, aspir, ayçiçeği (yağlık), buğday, mercimek, nohut, fiğ ve yem bezelyesi üreten çiftçilerimize temel ve planlı üretim desteğine ilave olarak gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da desteklenecektir.

Üretimi Geliştirme Desteği: Bitkisel üretimde verim ve kaliteyi artıracak, çevreyle dost üretim yöntemlerini teşvik etmek amacıyla organik tarım ve iyi tarım uygulamaları ile sertifikalı tohum/fidan ve organik gübre kullanımına destek verilecektir.

Tablo 21: 2025-2027 Yılları Bitkisel Üretim Destekleme Birim Fiyatları

1- TEMEL DESTEK				
Sıra No	Kategoriler	Temel Destek	Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)
1	1. Kategori	Aspir, Mercimek, Mısır (dane), Nohut, Patates, Soğan (kuru), Birinci grup yem bitkileri*, Diğer ürünler	1,0	244
2	2. Kategori	Arpa, Buğday, Çavdar, Tritikale, Yulaf, İkinci grup yem bitkileri**	1,3	317,2
3	3. Kategori	Ayçiçeği (yağlık), Fındık, Kolza (kanola), Fasulye (kuru), Soya, Çay	1,5	366
4	4. Kategori	Çeltik, Pamuk (kütü)	2,25	549
		Nadas	0,30	73,2
*Birinci grup yem bitkileri; fiğ, burçak, mürdümük, hayvan pancarı, yem şalgamı, yem bezelyesi, yem baklası, üçgül, İtalyan çimi, yulaf (yeşil ot), çavdar (yeşil ot) ve tritikale (yeşil ot) ile bu ürünlerden yapılan silajlar				
**İkinci grup yem bitkileri: yonca, korunga, yapay çayır mera, silajlık mısır, silajlık soya, sorgum otu, sudan otu ve sorgum-sudan otu melez ürünlerini kapsamaktadır.				
2- PLANLI ÜRETİM DESTEĞİ				
Sıra No	Kategoriler	Planlı Üretim Desteği	Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)
1	1. Kategori	Aspir, Mercimek, Mısır (dane), Nohut, Patates, Soğan (kuru), Birinci grup yem bitkileri	1,0	244
2	2. Kategori	Arpa, Buğday, İkinci grup yem bitkileri	1,3	317,2
3	3. Kategori	Ayçiçeği (yağlık), Kolza (kanola), Fasulye (kuru), Soya	1,5	366
4	4. Kategori	Pamuk (kütü)	2,25	549
*Kütü pamuk için yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohum kullanma şartı aranır.				
Süt Havzaları		Amasya, Bingöl, Bitlis, Çorum, Elâziğ, Erzincan, Erzurum, Muş, Tokat ve Tunceli illeri	Yem bitkisi üreten çiftçilere ürünün bulunduğu kategoriye karşılık gelen destek katsayısının %50'si kadar ilave planlı üretim desteği ödenir.	
SU KISITI DESTEĞİ				
Sıra No	Kategoriler	Yeraltı Su Kısıtı Desteği	Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)
1	1. Kategori	Aspir, Fiğ, Mercimek, Nohut, Yem bezelyesi	0,8	195,2
2	2. Kategori	Arpa, Buğday	1,4	341,6
3	3. Kategori	Ayçiçeği (yağlık)	1,2	292,8
*Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği 11 il 52 ilçe/havzalarda yer alan sulu tarım arazilerinde ilgili üretim yılında belirtilen ürünleri üreten çiftçilere ürünün bulunduğu kategoriye göre hesaplanan tutar üzerinden ilave yeraltı su kısıtı desteği ödenir.				

PROGRAM FAALİYET ADI: Bitkisel Üretim Desteklenmesi

Tablo 21(devam): 2025-2027 Yılları Bitkisel Üretim Destekleme Birim Fiyatları

3- ÜRETİMİ GELİŞTİRME DESTEĞİ					
Sıra No	A-Sertifikalı tohum kullanım desteği		Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)	
1	Arpa, Buğday, Çavdar, Çeltik, Fasulye (kuru), Triticale, Yulaf		0,5	122	
2	Aspir, Kolza (kanola), Susam		0,2	48,8	
3	Korunga, Soya, Yer fıstığı, Yonca		0,6	146,4	
4	Fiğ, Mercimek, Nohut, Yem bezelyesi		0,4	97,6	
5	Patates		2,2	536,8	
Sıra No	Yerli Sertifikalı tohum kullanım desteği		Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)	
1	Ayçiçeği (yağlık), Mısır (Dane), Pamuk (Kütlü)		0,6	146,4	
2	Patates (Sertifika kullanımına ilave olarak ödenir)		1	244	
Sıra No	B-Sertifikalı/Standart Fidan Kullanım Desteği		Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)	
1	Altıntop, Armut, Asma, Ayva, Badem, Ceviz, Duğ, Elma, Erik, Fındık, İncir, Kayısı, Kestane, Kiraz, Kivi, Limon, Mandarin, Nektarin, Pikan cevizi, Portakal, Şeftali, Trabzon hurması, Vişne, Zeytin	Standart	2,00	488	
		Sertifikalı	5,00	1220	
Sıra No	C-Organik Tarım Desteği		Ürün Sertifikası Türü	Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)
1	Birinci grup ürünler	Bireysel	1,2	292,8	
		Grup	0,6	146,4	
2	İkinci grup ürünler	Bireysel	0,6	146,4	
		Grup	0,3	73,2	
3	Üçüncü grup ürünler	Bireysel	0,4	97,6	
		Grup	0,2	48,8	
4	Organik aralı kovan desteği (Kovan başına)		0,3	73,2	
Sıra No	D-İyi Tarım Uygulamaları Desteği		Sertifikasyon Türü	Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)
1	Birinci grup ürünler	Örtüaltı/Kapalı ortamda bitkisel üretim	Bireysel	1,7	414,8
			Grup	0,85	207,4
		Açıkta üretim	Bireysel	0,7	170,8
			Grup	0,35	85,4
2	İkinci grup ürünler	Bireysel	0,6	146,4	
		Grup	0,3	73,2	
3	Üçüncü grup ürünler	Bireysel	0,4	97,6	
		Grup	0,2	48,8	
Sıra No	E-Katı Organik Organomineral Gübre Desteği		Destek Katsayısı	Toplam Destek (TL/da)	
1	İlgili üretim yılında katı organik organomineral gübre kullanan çiftçilere		0,21	51,24	

• Mazot Desteği Ödemeleri

2024 üretim yılı mazot desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 15.304.415 hektar alan için ödeme yapılmıştır.

• Gübre Desteği Ödemeleri

2024 üretim yılı gübre desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 15.304.415 hektar alan için ödeme yapılmıştır.

• Buğday Desteği Ödemeleri

2024 üretim yılında üretilen buğday için ödenen fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 77 ilde toplam 442.190 çiftçiye 4.001.930 hektar alanda 16.378.375 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• Diğer Hububat Destekleri Ödemeleri

2024 üretim yılı fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile arpa, çavdar, yulaf, tritikale ürünleri için; 75 ilde 159.845 çiftçiye 1.387.662 hektar alanda 4.468.427 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• Çeltik Desteği Ödemeleri

2024 üretim yılı çeltik fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 22 ilde 11.120 çiftçiye 92.425 hektar alanda 666.745 ton ürün için destekleme ödemesi yapılmıştır.

• **Bakliyat Desteği Ödemeleri (Baklagil Fark Ödemesi Desteği Ödemeleri)**

2024 üretim yılı fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile kuru fasulye, mercimek, nohut, ürünleri için toplam 53 ilde 43.146 çiftçiye 326.408 hektar alanda 464.897 ton ürün için ödeme yapılmıştır. Ayrıca yeraltı su kısıtı kapsamında olan 52 tarım havzasında çok su tüketen ürünlerin yerine mercimek ve nohut yetiştiren üreticilerimize %50 ilave fark ödemesi desteği verilmektedir.

• **Kütlü Pamuk Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılı kütlü pamuk fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 28 ilde 47.294 çiftçiye 405.347 hektar alanda 1.935.605 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Yağlık Ayçiçeği Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılı yağlık ayçiçeği fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 57 ilde 102.214 çiftçiye 595.742 hektar alanda 1.128.409 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Soya Fasulyesi Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılı soya fasulyesi fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 13 ilde 3.910 çiftçiye 31.214 hektar alanda 115.929 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Kanola Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılı kanola fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 15 ilde 2.685 çiftçiye 20.757 hektar alanda 61.779 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Dane Mısır Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılı dane mısır fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller 47 ilde 35.728 çiftçiye 292.806 hektar alanda 3.440.602 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Dane Zeytin Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılında üretilen dane zeytin için ödenen fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 13 ilde toplam 9.480 çiftçiye 147.948 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Zeytinyağı Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılında üretilen zeytinyağı için ödenen fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 23 ilde toplam 13.441 çiftçiye 38.681 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Aspir Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılında üretilen aspir için ödenen fark ödemesi desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 17 ilde toplam 312 çiftçiye 1.317 hektar alanda 1.118 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Çay Desteği Ödemeleri (Yaş Çay Fark Ödemesi Desteği Ödemeleri)**

2024 üretim yılında üretilen yaş çay için ödenen fark ödemesi kapsamında 5 ilde 179.736 çiftçiye 1.307.145 ton ürün için ödeme yapılmıştır.

• **Geleneksel Zeytin Bahçelerinin Rehabilitasyonu Desteği**

Geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 3 ilde gençleştirme budaması yaptıran 113 çiftçiye 330 hektar alan için 2025 yılında ödeme yapılmıştır.

- **Çay Budama Tazminatı Desteği Ödemeleri**

Ruhsatlı çay bahçelerinde 2025 yılında 175.771 üreticiye 7.007 hektar alan için budama tazminatı ödemesi yapılmıştır.

- **Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği Ödemeleri**

Sertifikalı tohum kullanım desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan kontroller ve oluşturulan icmaller ile 2025 üretim yılında 75 ilde 269.470 çiftçiye 2.117.764 hektar alan için destekleme ödemesi yapılmıştır.

- **Sertifikalı/Standart Fidan/Fide Kullanım Desteği Ödemeleri**

Sertifikalı/standart fidan kullanım desteği kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 2025 üretim yılında 59 ilde 1.374 çiftçiye 2.889 hektar alan için destekleme ödemesi yapılmıştır.

- **Sertifikalı Tohum Üretim Desteği Ödemeleri**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan kontroller sonucunda oluşturulan icmaller ile 2024 üretim yılı için 2025 yılında 42 ilde 290 çiftçiye üretilen 821.768 ton sertifikalı tohum için destek ödemesi yapılmıştır.

- **Sertifikalı Fidan Üretim Desteği Ödemeleri**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan kontroller sonucunda 2025 yılında oluşturulan icmaller ile 2023 ve 2024 üretim yıllarında üretilen 8.587.847 adet sertifikalı fidan için destek ödemesi yapılmıştır.

- **Toprak Analizi Desteği Ödemeleri**

Toprak analizi desteği kapsamında 22.564 analize destek ödemesi yapılmıştır.

- **Organik Tarım Desteği Ödemeleri**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 2024 üretim yılı üretimleri için 16.769 üreticiye 116.129 hektar alanda destek ödemesi yapılmıştır.

- **Organik Arıcılık Desteği**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan kontroller ve oluşturulan icmaller ile 2024 yılı üretimleri için 331 üreticinin 62.268 arılı kovanına destek ödemesi yapılmıştır.

- **İyi Tarım Uygulamaları Desteği Ödemeleri**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 2024 üretim yılı için 6.632 üreticiye 151.279 hektar alanda destek ödemesi yapılmıştır.

- **Bombus Arısı Desteği Ödemeleri**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 2024 üretim yılı için 10.310 üreticiye destek ödemesi yapılmıştır.

- **Fındık Üreticileri Alan Bazlı Gelir Desteği**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 16 ilde (Artvin, Rize, Trabzon, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Samsun, Sinop, Kastamonu, Bartın, Zonguldak, Düzce, Sakarya, Kocaeli, Tokat ve Bolu) 423.220 üreticiye 495.218 hektar için alan bazlı destek ödemesi yapılmıştır.

- **Küçük Aile İşletme Desteği (5 Dekar Altındaki)**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 2024 üretim yılı için 2.257 hektar alanda destek ödemesi yapılmıştır.

- **Katı Organik Organomineral Gübre Desteği Ödemeleri**

2024 üretim yılı için 79.274 kişi/işletmeye 717.710 hektar alanda destek ödemesi yapılmıştır.

- **Biyolojik Mücadele Desteği Ödemeleri**

Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulamaları kapsamında açık alanda 11.430 hektar alan için destekleme ödemesi yapılmıştır. 2025 yılında biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele ürünü üreten girişimciye ve örtü altında biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele yapan üreticiye, kullanacakları kredilerde faiz indirimi avantajı sağlanmıştır.

• Patates Siğili Desteği Ödemeleri

Patates siğil hastalığı alternatif ürün destekleme ödemesi 3 yılda bir yapılmaktadır. Destekleme başvurusunda bulunan 1.669 üreticiye 5.772 hektar alan için destekleme ödemesi yapılmıştır. 2028 yılında tekrar destekleme ödemesi yapılması planlanmaktadır.

• Bitkisel Ürün Sigortası Desteği Ödemeleri

Bitkisel ürün sigortaları kapsamında 4.163.8498 hektar alan için 3.056.085 adet tarım sigortası poliçesi düzenlenerek devlet prim desteği sağlanmış ve zarar gören üreticilerimize hasar tazminatı ödenmiştir.

• Sera Sigortası Desteği Ödemeleri

Sera sigortaları kapsamında 14.624 hektar sera alanı için 32.596 adet poliçe düzenlenerek devlet prim desteği sağlanmış ve zarar gören üreticilerimize hasar tazminatı ödenmiştir.

• Hasar Fazlası Desteği Ödemeleri

Ülkemizde meydana gelen zirai don olayı nedeniyle, 2025 yılında hasar fazlası desteği ihtiyacı oluşmuş olup söz konusu ödeme 2026 yılı bütçesinden karşılanacaktır.

• Zirai Don Desteği

"2025 Yılında Meydana Gelen Zirai Don Nedeniyle Ürünleri Hasar Gören Çiftçilere Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı" Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Şubat 2025'ten itibaren yürürlüğe girmiştir. Şubat, mart ve nisan aylarında meydana gelen zirai don olayından etkilenen 65 ilde, 16 ürün için (Antep fıstığı, armut, ayva, badem, ceviz, elma, erik, fındık, kayısı, kiraz, limon, mandalina, portakal, şeftali/ nektarin, üzüm, vişne) zarar gören üreticilere destek verilmiştir.

• Diğer Tarım Sigortası Desteği Ödemeleri

Bu kapsamda yer alan arıcılık sigortasında 10.553 adet poliçe düzenlenmiştir. Sigortalanan 3.120.765 arılı kovan için Devlet prim desteği sağlanmış olup zarar gören üreticilerimize hasar tazminatı ödenmiştir.

2025 yılında Gelir Koruma Sigortasında ülke genelinde buğday ve arpa ürünlerinde 582 Devlet Destekli Tarım Sigortası poliçesi düzenlenmiş ve 1.240 hektar alan sigortalananmıştır. Devlet prim desteği sağlanmış olup tazminat ödemesi yapılmıştır.

Köy Bazlı Verim Sigortasında 145.207 adet poliçe düzenlenmiştir. Sigortalanan 267.594 hektar alanda Devlet Prim Desteği sağlanmış olup zarar gören üreticilerimize hasar tazminatı ödenmiştir.

• Lisanslı Depolarda Ürün Depolama Kira Desteği

2024 yılında ürünlerini lisanslı depolarda muhafaza eden ÇKS'ye kayıtlı üreticilere ve örgütlerine belirlenen miktarda, kira, nakliye ve analiz ücreti desteği 2025 yılında ödenmiştir.

2025 üretim yılından itibaren ürünlerini lisanslı depolarda muhafaza eden ÇKS'ye kayıtlı üreticilere Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen kira ücreti tarifesinin %75'i oranında destek ödemesi yapılacaktır.

ALT PROGRAM ADI: Hayvansal Ürünlerde Arz Güvenliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Mera Islah Faaliyetleri

• Mera Hizmetleri

Mera ıslah faaliyetleri kapsamında 2025 yılında 102.854 hektar tespit, 78.720 hektar tahdit ve 1.076.763 hektar tahsis çalışması yapılmıştır. Bugüne kadar toplamda 13.333.630 hektar tespit, 13.013.745 hektar tahdit ve 11.689.980 hektar tahsis alanına ulaşılmıştır. 2025 yılında 4.547 hektar alanda uzun süreli kiralama yapılmıştır.

• Çayır Mera Islah ve Amenajman Projesi

Tespit ve tahdit çalışmaları tamamlanmış olan mera, yaylak ve kışlaklarda, çayır mera ıslahı ve amenajmanı projeleri uygulanmaktadır. 64 il tarım ve orman müdürlüğü tarafından hazırlanan Çayır Mera Islah ve Amenajman Projeleri Değerlendirme Kurulu tarafından onaylanan 263.900 hektar alanda 204 proje uygulanmaya başlanmıştır.

• Çayır Mera Alanlarının İyileştirilmesi Projesi (TARDİP)

2025 yılı içerisinde "Meralarımıza Yeniden Hayat Projesi" kapsamında 2 milyon tuz çalısı üretimi yapılmış olup bedelsiz olarak Erzincan, Sivas, Şanlıurfa, Gaziantep, Kayseri, Malatya, Kahramanmaraş, Hatay, Adana, Diyarbakır, Aksaray, Karaman, Konya, Isparta, Antalya, Kütahya ve İzmir illerine sevk edilerek mera alanlarına dikim yapılmıştır.

Türkiye çalıları, otsu bitkilerinin çoğaltımı, mera bitkilerinin tespit ve çoğaltımı, iklim değişikliğine dayanıklı yem bitkileri konularında hazırlanan 4 adet güdümlü Ar-Ge projesi yürütülmeye başlanmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Hayvansal Üretim Desteklenmesi

• Büyükbaş Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Ödemeleri

Hayvan Hastalıkları Tazminatları: Hayvan hastalıklarından ölen veya kesilen büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvanların, aşı uygulamaları sonrası anafilaktik şok sonucu ölen hayvanların ve imha edilen kontamine (bulaşık) yem, madde ve malzemelerin tazminatları kapsamında 2025 yılında tazminat ödemesi yapılmıştır.

• Yem Bitkileri Üretimi Desteği Ödemeleri

2024 yılı yem bitkileri ekilişleri kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince yapılan saha kontrolleri ve oluşturulan icmaller ile 2025 yılında 164.131 çiftçiye 688.156 hektar alan için destek ödemesi yapılmıştır.

• Süt Sığırtı Sigortası Desteği Ödemeleri

Büyükbaş hayvan hayat sigortaları kapsamında 459.884 poliçe düzenlenmiş, sigortalanan 9.995.465 hayvan için devlet prim desteği sağlanmış ve gerçekleşen hasarlar için yetiştiricilerimize hasar tazminatı ödenmiştir.

• Kümes Hayvanları Sigortası Desteği Ödemeleri

Kümes hayvanları sigortası kapsamında 6.959 poliçe düzenlenmiş, sigortalanan 296.429.357 hayvan için devlet prim desteği sağlanmış ve gerçekleşen hasarlar için yetiştiricilerimize hasar tazminatı ödenmiştir.

• Küçükbaş Hayvan Sigortası Desteği Ödemeleri

Küçükbaş hayvan hayat sigortası kapsamında 95.334 poliçe düzenlenmiş, sigortalanan 20.824.747 hayvan için devlet prim desteği sağlanmış ve gerçekleşen hasarlar için yetiştiricilerimize hasar tazminatı ödenmiştir.

ALT PROGRAM ADI: Hayvansal Ürünlerde Arz Güvenliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Hayvansal Üretim Desteklenmesi

• Çiğ Süt Desteği Ödemeleri

2024 yılı ekim, kasım ve aralık aylarının hak edişleri için 75 ilimizde 185.868 üreticiye ve 2025 yılında yeni destekleme modeline geçilmiş olup ilk dokuz ayı için 74 ilimizde 184.953 üreticiye destekleme ödemesi yapılmıştır. Ayrıca çiğ inek sütü sınıflandırma analiz desteği kapsamında ekim 2024-aralık 2024 dönemine ait 40 ilimizde 30.573 üreticiye destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Buzağı Desteği Ödemeleri

Buzağı desteği ödemeleri kapsamında, 2025 yılında 719.339 yetiştiricinin 3.984.730 baş buzağı için destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Arıcılık Desteği Ödemeleri

Arıcılık desteklemeleri ödemeleri kapsamında temel arıcılık desteğine ilaveten gezginci arıcılara kovan başına %30, genç/kadın üreticilere %40 ve 1.derece tarımsal amaçlı örgüt üyelerine de %20 ilave destek verilmektedir. 2024 yılına esasen 2025 yılında toplam 81.114 üreticiye 7.944.985 aralı kovan için destek ödemesi gerçekleştirilmiştir.

• Hastalıklardan Ari İşletme Desteği Ödemeleri

2025 yılında, 1.195 işletmede 103.187 baş buzağı için ve 207 AB onaylı işletmedeki 68.584 baş buzağı için süt çiftliği desteklemesi ödenmiştir.

• Küçükbaş Hayvancılık Temel Yönlendirici ve Verimlilik Destekleme Ödemeleri (Kuzu/Oğlak Desteklemesi)

İslah Amaçlı Küçükbaş Hayvan Yetiştiricileri Birliği Desteği Ödemeleri 2025 yılında bu destekleme adı altında gerçekleştirilmiştir. 2024 yılı için üç dönem olarak uygulanan destekleme modelinin ilk iki dönemi sonuçlanmış olup, yaklaşık 158 bin yetiştiricinin 16.204.692 baş hayvanına destek ödemesi gerçekleştirilmiştir.

• Süt Regülasyonu Desteği Ödemeleri (Süt Tozu)

Çiğ Süt Regülasyonu Uygulaması: Uygulama çiğ süt piyasasında istikrarın korunması, arzın fazla olduğu dönemlerde üreticilerimizin bundan olumsuz etkilenmelerini önlemek ve arz fazlası sütün piyasadan çekilerek üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla Bakanlığımızca çiğ süt piyasalarının regülasyonu uygulaması yapılmakta olup; uygulama kapsamında Et ve Süt Kurumuna 2025 yılında 18.802 ton yağsız süt tozu karşılığında ödeme yapılmıştır.

• Tiftik Üretimi Desteği Ödemeleri

Üretmiş olduğu tiftiği, Tiftik ve Yapağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine (TİFTİKBİRLİK) bağlı kooperatiflere, Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerine veya Bakanlığa kayıtlı yün işleme tesislerine müstahsil makbuzu karşılığında satan ve Tiftik Kayıt Sistemi (TKS) veri tabanına kaydettiren 258 Yetiştiricimizin 2025 yılında üretmiş olduğu 143.569 kg tiftik için ödeme yapılmıştır.

• İpek Böceği Desteği Ödemeleri

Üreticilere ipek böceği tohumu ücretsiz olarak dağıtılmış olup ipek böceği temel desteği kilogram başına 1.100 TL, genç/kadın üreticilere temel desteğe ilave 0,4 katsayı uygulanmak suretiyle kilogram başına 440 TL ilave olmak üzere, üretimi gerçekleştirilen 117.331 kg yaş koza için 1.804 üreticiye destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Besilik Erkek Sığır (Karkas) Desteği

2024 yılına esasen 2025 yılında 23.538 üreticimize 244.019 baş hayvan için karkas desteği ödemesi yapılmıştır.

• Büyükbaş Damızlık Hayvan Alımı Desteği Ödemeleri

16.569 yetiştirici 212.418 baş damızlık boş/gebe düve/manda için başvuru yapmış ve 550 yetiştiriciye 5.649 baş hayvan alımı için ödeme yapılmıştır.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda düve alım desteğine yer verilmeyerek büyükbaş damızlık hayvan alım desteği ödemesi yürürlükten kaldırılmıştır.

ALT PROGRAM ADI: Hayvansal Ürünlerde Arz Güvenliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Hayvansal Üretim Desteklenmesi

• Dişi Manda Desteği

2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı gereği 2024 hayvancılık desteklemelerinden çıkartılmıştır.

• Malak Desteği

2024 yılına ait 7.680 yetiştiricinin 32.283 baş malağı için 2025 yılında destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Atık Desteği

Destek kapsamında 2024 yılı ödemeleri kapsamında, 251 yetiştiriciye, 274 baş hayvan için ödeme yapılmıştır. 2025 yılı ödemeleri kapsamında, 266 yetiştiriciye, 294 baş hayvan için ödeme yapılmıştır.

• Süt Analizi Desteği

Bakanlıkça izin verilen hayvancılık faaliyeti yürüten tarımsal amaçlı kooperatiflerin merkez birlikleri ile Çiğ İnek Sütü Numunelerinde Süt İçerik Analizi İş Birliği Protokolleri 2021 yılında üç yıllık imzalanmıştır. 2024 yılında 30.573 üreticiye 1.044.852 ton süt için destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Küçükbaş Hayvancılık Temel Desteği

Hayvancılık Destekleme Sistemine kayıtlı birik üyesi yetiştiricilere başvuru yapmaları durumunda kuzu/oğlak başına temel destek ödenmektedir. 2024 yılında kuzu/oğlak desteklemesi kapsamında; 157.710 işletmenin 16.216.542 baş hayvanına temel destekleme ödemesi yapılmıştır. 2025 yılında hayvan başına 300 TL temel destek ödemesi belirlenmiştir.

• Büyükbaş Hayvancılık Temel Desteği

2024 yılı hayvancılık destekleme mevzuatı kapsamında 2025 yılı içinde 719.339 işletmenin 3.984.730 baş buzağısı için, 7.680 işletmenin 32.223 baş malağı için temel destekleme ödemesi yapılmıştır. 2025 yılında hayvan başına buzağılarda 1.400 TL, malaklarda ise 2.800 TL temel destek ödemesi belirlenmiştir.

• Çiğ Süt Verimlilik Destekleri

2025 yılında uygulanmaya başlanan yeni destekleme modeli ile çiğ süt desteğinde, kendi tankında sütün soğutularak pazarlanan süte ilave 2 katsayı, 1. derece olmayan tarımsal amaçlı örgüt üzerinden sütün soğutularak pazarlanan süte ilave 1,5, 1 derece örgüt üzerinden sütün soğutularak pazarlanan süte ilave 2 katsayısı, ari işletme sütüne ilave 3 katsayı, koyun keçi ve manda sütüne ilave 0,8 destekleme ödemesi belirlenmiştir.

• Büyükbaş Hayvancılık Yönlendirici Destekler

Aile işletmeleri ile kadın/gençlere ait süt-besi havzalarında bulunan işletmelere yönelik 2025 yılında malak ve buzağı için destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Büyükbaş Hayvancılık Verimlilik Destekleri

2024 yılı büyükbaş hayvancılık verimlilik desteklemeleri kapsamında 2025 yılında buzağılara soykütüğü, suni tohumlama, yerli sperma kullanım, genomik test, ari işletme ve AB onaylı işletme desteği için ödeme yapılmıştır. Malaklara yönelik ise soykütüğü, suni tohumlama, yerli sperma kullanımı, ari işletme ve AB onaylı işletme desteği için ödeme yapılmıştır.

• Çiğ Süt Temel Desteği

Üretmiş olduğu çiğ sütü süt işleme tesislerine satan herhangi bir tarımsal amaçlı örgüte üye olan üreticilere temel destek ödemesi yapılmaktadır.

• Küçükbaş Hayvancılık Yönlendirici Destekler

Aile işletmeleri ile kadın/gençlere ait birinci derece tarımsal amaçlı örgüt üyesi işletmelere yönelik 2024 yılında kuzu/oğlak yönlendirici destekleme ödemesi yapılmıştır.

ALT PROGRAM ADI: Hayvansal Ürünlerde Arz Güvenliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Hayvansal Üretim Desteklenmesi

• Arıcılık Temel Desteği

Arıcılık Kayıt Sistemine kayıtlı arıcılara arılı kovan başına temel destek ödenmektedir. 2024 yılında temel arıcılık desteklemesi ödenmiş olup 2025 yılında ise arılı kovan başına 100/140 TL temel arıcılık desteklemesi belirlenmiştir.

• Çiğ Süt Yönlendirici Destekler

2025 yılında uygulanmaya başlanan yeni destekleme modeli ile aile işletmesine, 40 yaş altı genç veya kadın yetiştiricilere ve üretim planlamasına uygun bölgelerde süt üretimi yapan işletmelere ilave destekleme ödemesi yapılmaktadır.

• Küçükbaş Hayvancılık Verimlilik Destekleri

Sürü Yöneticisi İstihdamı Desteği Ödemeleri: 2024 yılında işletmede istihdam edilen bir çoban için destekleme tutarı 36.000 TL olarak belirlenmiştir. Destekleme kapsamında, 7.783 yetiştiriciye sürü yöneticisi istihdamı desteği ödemesi yapılmıştır.

• Arıcılık Yönlendirici Destekler

Kadın/gençlere ait gezici arıcılık ve birinci derece tarımsal amaçlı örgüt üyesi işletmelere yönelik 2025 yılında ilave arıcılık yönlendirici destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Çiğ Süt Regülasyonu

Çiğ Süt Regülasyonu Uygulaması ile çiğ süt piyasasında istikrarın korunması amacıyla Et ve Süt Kurumuna 2025 yılında 18.802 ton yağsız süt tozu karşılığında ödeme yapılmıştır.

• Besilik Erkek Sığır (Karkas) Temel Desteği

Besilik erkek sığır (karkas) desteklemesi, 12 aylık yaştan büyük, yurt içinde doğmuş, küpelenmiş, TÜRKVET'e kaydedilmiş ve destekleme yılı içerisinde mevzuata uygun kesimhanede kesilmiş, asgari 200 kg karkas ağırlığına sahip erkek hayvanlar için 2025 yılında temel destekleme olarak 500 TL/baş belirlenmiştir.

• Besilik Erkek Sığır (Karkas) Yönlendirici Destekler

Besi süresini doğduğu işletmede tamamlamış erkek sığırlar için birinci derecede örgüt üyesi, genç/kadın ve aile işletmelerine 2025 yılında ilave destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Besilik Erkek Sığır (Karkas) Verimlilik Destekleri

Sütçü ırk ve melezleri hayvanlarda en az 270 kg, kombine ırk ve melezleri hayvanlarda en az 300 kg, etçi ırk ve melezleri hayvanlarda en az 320 kg karkas ağırlığındaki hayvanlar için yetiştiricilere ilave destekleme ödemesi yapılmıştır.

• İpek Böceği Temel Desteği

2025 yılında kayıtlı üreticilere desteklemeye esas yaş koza için kg başına 1.100 TL temel destek belirlenmiştir.

• Tiftik Verimlilik Destekleri

Yeni destekleme modeli kapsamında; verimlilik destekleme modeli ön plana çıkarılmış olup 2025 yılı için anamal ve oğlak tiftiğine verimlilik desteği kapsamında destekleme ödemesi yapılmıştır.

• Tiftik Temel Desteği

Üretmiş olduğu tiftiği, Tiftik ve Yapağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine (TİFTİKBİRLİK) ve bağlı kooperatiflere, Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerine, kayıtlı yün işleme tesislerine satan veri tabanına kaydettiren üreticilere 2025 yılında temel destekleme için 160 TL/kg destek ödemesi yapılmıştır.

• Tiftik Yönlendirici Destekler

Yeni destekleme modeli kapsamında 2025 yılı için genç ve kadın yetiştiricilere ve sözleşmeli tiftik üretimi kapsamında ürettikleri tiftik için yönlendirici destekler kapsamında destekleme ödemesi yapılmıştır.

• İpek Böceği Yönlendirici Destekler

40 yaş altı genç / kadın yetiştiriciye 2025 yılında ilave destek ödemesi yapılmıştır.

• Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Ödemeleri

22.309.492 hayvan için yetiştiricilere hayvan hastalıkları tazminatı desteği ödemesi yapılmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

• Hayvancılık

Üretim Planlaması: Hayvansal ürünlerin arz ve talep miktarı ile birlikte diğer faktörler de dikkate alınarak üretim bölgeleri belirlenmiştir. Bu kapsamda;

- Süt Havzası; su kısıtı yaşanmayan, mera alanları ve kaba yem üretim potansiyeli yüksek olan Amasya, Çorum, Tokat, Bingöl, Bitlis, Elâzığ, Erzincan, Muş, Erzurum ve Tunceli illeri süt üretim bölgesi olarak belirlenmiştir.

- Besi Havzası; su kıtlığı yaşanmayan, mera alanları ve kaba yem üretim potansiyeli yüksek olan Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Elâzığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Sivas, Şırnak, Tunceli ve Van illeri besi üretim bölgesi olarak belirlenmiştir.

-Küçükbaş hayvancılıkta; tüm iller planlı üretim bölgesi olarak belirlenmiştir.

-Kanatlı eti üretiminde; İhracat pazarına yakınlık, kesimhane kapasitelerinin yeterliliği ve göçmen kuşların uçuş güzergâhından uzaklık gibi kriterler doğrultusunda Adana, Adıyaman, Amasya, Bingöl, Çorum, Elâzığ, Gaziantep, Giresun, Hatay, Kilis, Kahramanmaraş, Malatya, Ordu, Osmaniye, Samsun, Sinop ve Tokat illeri kanatlı eti üretim bölgesi olarak belirlenmiştir.

Sözleşmeli Üretim: 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 13. maddesinde yapılan değişiklikle, sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yasal dayanak oluşturulmuş, bu kapsamda hazırlanan "Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla şu düzenlemeler yapılmıştır:

-Tip Sözleşmeler ile uygulamada birliktelik sağlanacaktır.

-Sözleşmeli Üretim Kayıt Sistemi ile etkin izleme ve değerlendirme mekanizması oluşturulacaktır.

-Sözleşme dönemleri belirlenen süreçler dâhilinde yürütülecektir.

-Sigorta üretim risklerini minimize etmek amacıyla zorunlu hale getirilmiştir.

-Arabuluculuk Sistemi ile anlaşmazlıkların hızlı ve etkin çözümü sağlanacaktır.

-Uyuşmazlıkların çözümünün tahkim yoluyla çözülmesi, aksi durumda ise basit yargılama usulüne göre yapılması sağlanmıştır.

Sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması amacıyla tip sözleşmeler yayımlanmış ve kayıt sistemlerine eklenmiştir.

Çiğ Süt Eylem Planı: Eylem planı kapsamında mevzuat ve yazılım çalışmaları devam etmektedir. Çiğ Sütte Sağım Hijyeni, Ürün Kalitesi ve Süt Hijyenine Yönelik Eğiticilerin Eğitimi kapsamında 918 personel ve 1.665 üreticiye eğitim vermiştir.

Hastalıktan Ari İşletme Eylem Planı: Ülkemizde görülen sığır tüberkülozu ve sığır brusella hastalıklarının eradike edilmesi, hayvansal üretimde verimliliğin artırılması amacıyla plan uygulanmaya başlanmıştır.

Bu kapsamda; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, hastalıktan ari işletmelerin yapılaşma izin oranlarını 32 ilde %50 oranında artıracak olup bunlardan 30 ilde plan değişiklikleri onaylanmıştır. Damızlık sığır ithalatı talimatında değişiklik yapılarak ithalat talebinde bulunan işletmelerin hastalıktan ari işletme sertifikasına sahip olması şartı getirilmiştir. Hayvancılık işletmeleri sınıflandırılarak hastalıktan ari ve soy kütüğüne kayıtlı işletmelerin damızlık işletmesi olarak tanımlanması sağlanacaktır. 2024-2026 destekleme kararı kapsamında, hastalıktan ari işletmelere ilave destekleme olarak 4 kat buzağı desteği ve 3 kat çiğ süt desteği verilecektir. Ayrıca işletmelerin kendi enerji üretimini sağlamasına yönelik teşvikler artırılabilecektir. Toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla, hastalıktan ari işletmelerle ilgili duyuru, eğitim ve reklam çalışmaları yapılacak, dokümanlar hazırlanacaktır. 50 baş altı hastalıktan ari işletmelerin modernizasyonu için tadilat ve ekipman alımına hibe desteği sağlanacaktır. Kaba yem ekiliş alanlarının artırılması için yeni teşvikler uygulanacaktır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

Ulusal Islah Eylem Planı: Ulusal Islah Eylem Planı kapsamında aşağıda yer alan faaliyetler yürütülmektedir.

-*Sığır ve mandalarda genetik kapasitesi yüksek dişi ve erkek damızlık üretimi:* Soy kütüğü desteği, A ve B sınıfı işletmeler için 1,5 kat, C sınıfı işletmeler için 0,8 kat, ayrıca genomik test desteği de 1,5 kat artırılmıştır. 2025 yılında 2024 yılına göre büyükbaş hayvancılık temel destek oranı buzağı için %40 malak için %180 oranında artırılmıştır.

-*Dişi buzağılara genomik test desteği:* 2024 yılı doğumlu 1.480 baş Siyah alaca/Simental ırkı buzağıya genomik test yapılarak damızlık değeri belirlenmiş ve destekleme ödemesi yapılmıştır. 2025 yılı 1. dönem buzağı destekleme döneminde 2.358 baş Siyah alaca (Holstein) ve 171 baş Simental ırkı buzağıya ait kan numuneleri alınmıştır.

-*Yerli yumurtacı ve etçi ırkların ıslahı ve kullanımının artırılması:* Yumurtacı ırklardan Atak, Atak-S, Atabey ve Akbay ırklarının, etçi ırk Anadolu T ırkının geliştirilmesi ve kullanımını desteklemek amacıyla Ziraat Bankası aracılığıyla %10 faiz indirimli kredi sağlanmaktadır.

-*Yerli arı ırklarının ıslahı:* Bakanlık tarafından 7 bölgede yürütülen arıcılık ıslah projeleri desteklenmektedir.

-*Suni tohumlama desteği:* Temel desteğin 0,8 katı oranında ilave destek olarak verilmektedir.

-*Yerli sperma kullanımı desteği:* Temel desteğin 0,5 katı oranında ilave destek olarak verilmektedir.

-*Genomik test zorunluluğu:* 2025 yılından itibaren Siyah alaca ve Simental ırklarından sperma üretilen boğalara genomik test yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Bu uygulama ile yerli hayvancılık kaynaklarının geliştirilmesi ve sürdürülebilir üretim sağlanması hedeflenmektedir.

• Hayvansal Üretim Artırılması Projesi:

Hayvancılığın Geliştirilmesi: Bütçe imkânları doğrultusunda sağım ve süt hijyeni konularında 2, süt ile ilgili soğutma tankı, depolama, işleme, soğuk zincir, saklama v.s. konularında 15, mastitis ve kızgınlık tespiti ve güneş panelleri ve enerji ile ilgili konularda 1, arıcılık, ipekböcekçiliği ve kanatlı hayvancılık ile ilgili konularda 22, küçükbaş hayvancılık konusunda 25, hayvan sağlığı, aşılar, bina tadilatı, büro malzemeleri ve hayvan refahı ile ilgili konularda 7, suni tohumlama ve büyükbaş hayvan ıslahı ile ilgili konularda 3 olmak üzere toplam 75 proje onaylanmıştır.

Suni Tohumlama Yöntemiyle Sığır Islahı: 5 boğa sperma üretim tesisinde 2025 yılının ilk 11 ayında 2.300.504 doz sperma üretilmiş, yüksek genetik değere sahip 3.820.523 doz boğa sperması ithal edilmiştir. Ülke genelinde toplam 2.543.332 suni tohumlama yapılmıştır.

Döl Kontrolü: 2001 yılından bugüne kadar Holstein, Brown Swiss ve Simental ırkı toplam 106 baş boğanın testi tamamlanmıştır. 2019 yılından itibaren etçi ırklardan Şarole (Charolais) ve Angus ırkından sperma üretime başlanmıştır. Halen farklı ırklardan 10 baş boğadan üretilen spermaların sahada kullanımı devam etmektedir.

Siyah Alaca ırkı 21 baş, Simental ırkı 36 baş, esmer ırkı 3 baş, Jersey ırkı 5 baş, Limuzin ırkı 1 baş, Belçika Mavis ırkı 1 baş, Şarole ırkı 2 baş, Beef Master ırkı 1 baş olmak üzere toplam 70 baş boğanın sperma sağımı yapılmaktadır.

Ayrıca Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği tarafından çeşitli ırklarda toplamda 185 baş boğa için döl kontrolü protokolü yapılmıştır.

Soy Kütüğü-Ön Soy Kütüğü Faaliyetleri: Soy kütüğüne kayıtlı hayvan sayısı 2025 yılı sonu itibarıyla 3.242.544 baş, ön soy kütüğüne kayıtlı hayvan sayısı 9.901.140 baş olmak üzere toplam kayıtlı hayvan sayısı 13.143.684 baş olmuştur. Ayrıca, E-İslah veri tabanı üzerinden soy kütüğüne kayıtlı 693 baş, ön soy kütüğüne kayıtlı 99 baş olmak üzere toplam 793 baş hayvana damızlık belgesi düzenlenmiştir.

Manda Islah Sistemi: Ön soy kütüğünde kayıtlı 327.168 baş, soy kütüğünde kayıtlı 82.677 baş olmak üzere toplam 409.845 baş manda kayıt altına alınmıştır.

2024 yılı hayvancılık desteklemeleri kapsamında 32.223 baş malak için 2025 yılında destekleme ödemesi yapılmıştır.

Damızlık Değer Tespit: 1. Dönem genomik test desteklemeleri kapsamında Siyah alaca ırkında 2.358 baş Simental ırkından 171 baş olmak üzere toplam 2.529 baş hayvandan kan örneği alınmıştır.

• Burdur Süt Sığircılığı İşletmeleri Standardizasyon ve Belgelendirilmesi Projesi

Proje 2025 yılında devam etmiş denetimler sonucunda 1 işletme A sınıfı sertifika, 1 işletme de B sınıfı sertifika almaya hak kazanmış olup 25 işletme de aday işletme statüsü almıştır. Test sonuçları uygun olmayan ve uygunsuzluklarını gideremeyeceklerini beyan eden 28 işletme programdan ayrılmıştır.

• Deprem Bölgesi Hayvancılık Destekleri Projesi

Proje kapsamında büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık altyapısının geliştirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkta ıslah çalışmaları yürütülmüştür. Buzağı ve kuzu kayıplarının önlenmesi amacıyla alet, ekipman ve malzeme temin edilmiştir. Arıcılık ve ipek böcekçiliğinin geliştirilmesi kapsamında destekleyici faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Deprem bölgesinde Adıyaman iline 150 küçükbaş hayvan alımı yapılmıştır. Malatya iline 9 büyükbaş, Hatay iline de 11 büyükbaş hayvan alımı için ödeme gerçekleşmiş olup, süreç devam etmektedir.

• Ankara Keçisi Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi

Proje kapsamında bugüne kadar toplam 1.243 baş teke dağıtımı, 161 kırkım makinası ve 9 yıkama havuzu alımı yapılarak yetiştiricilerin kullanımına sunulmuştur.

• Dünya Bankası Hayvancılık Sektörünün Rehabilitasyonu Projesi

Deprem bölgesindeki 11 ilde büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvancılık işletmelerinin modernizasyonu amacıyla hazırlanan projenin 2025 yılında ikraz anlaşması imzalanmış olup 2026 yılında uygulanmaya başlanacaktır.

• Türkiye Hayvancılık Faaliyeti Yapan Tarımsal İşletme Tipolojisinin Belirlenmesi TCP Projesi

Proje ile hayvancılık işletmelerinin ulusal ve uluslararası standartlarda sınıflandırılması ve kategorize edilmesine yönelik altyapı modeli oluşturmuş olup 2025 yılında tamamlanmıştır.

ALT PROGRAM ADI: Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri

PROGRAM FAALİYET ADI: Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri

• Tarım Bilgi Sistemlerinin İyileştirilmesi-Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme

Bakanlık bünyesinde kullanılmakta olan yazılım sistemlerinin bütünleşik bir yapıda çalışmasını sağlamaya yönelik yenileme ve yazılım geliştirme hizmetleri, bu sistemler üzerinde çalışacak karar destek sistemi ile veri toplamaya ilişkin uzaktan algılama sisteminin kurulumu hizmetlerine yönelik ihale dokümanları hazırlanmıştır. 2026 yılı içerisinde de ihale sürecinin tamamlanması ve işe başlanması planlanmıştır.

• Tarımsal Desteklerin İzleme ve Değerlendirilmesi

Tarım Teknolojileri ve Mekanizasyon Bilgi Sistemi: Yetkili deney kurumları, tarım makineleri imalat ve ithalatçı firmaları ile kredi kuruluşlarının iş süreçlerinin daha hızlı ve güvenli bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla deney rapor başvuruları sistem üzerinden alınacaktır.

Hâlihazırda sistem finans kuruluşlarının kullanımına açılmış olup diğer kullanıcıların da yararlanması için çalışmalar devam etmektedir.

Çiftlik Muhasebe Veri Açığı Sistemi Projesi (ÇMVA): 2025 yılında ÇMVA sistemine dâhil olan işletmelerden veriler toplanmaya devam edilmiş ve 2024 yılı için destek ödemesini hak eden işletmelere ödeme yapılmıştır.

Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi (TÜKAS): TÜİK ile imzalanan Tarım Sayımı Protokolü doğrultusunda 81 ilde bilgilendirme ve koordinasyon faaliyetleri gerçekleştirilmiş, il müdürlüklerine resen kayıt talimatları iletilmiş, sistem ve raporlama altyapıları geliştirilmiş ve kayıtlı olmayan parsellerin tespiti için TÜKAS-WEB/Resen modülü kullanılarak çalışmalar yapılmıştır. TÜKAS Resen Kayıt Sisteminde 81 ilde 4.125.458 ha ekili alan ve 2.665.380 parsel kayıt altına alınmıştır.

• Tarımsal İzleme ve Bilgi Sistemi Projesi

Arazi Kullanım Planlaması (AKUP): AKUP'un temel altlığı olan 1/5.000 ölçekli detaylı toprak etüt çalışmaları 10 ilde tamamlanmış, 21 ilde devam etmekte olup 13 ilde ihale çalışmaları sürmektedir.

Toprak etüt çalışmaları tamamlanan Edirne, Tekirdağ, Yalova ve Kırklareli illerinde 1/5.000 Ölçekli AKUP ihale süreci ile ilgili çalışmalar 2025 yılı içerisinde başlatılmıştır.

Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar koruma altına alınmaktadır. Bu amaçla 2025 yılına kadar 73 ilde 468 adet olmak üzere toplamda 9.448.055 hektarlık büyük ova koruma alanı ilan edilmiştir. 2025 yılı içerisinde 18 ilde 34 ovada 421.914 hektar alan ile ilgili çalışmalar tamamlanmış olup Cumhurbaşkanı Kararının alınması beklenmektedir.

Ayrıca 10 ilde bulunan Büyük Ova Koruma Alanları ile ilgili revize çalışmaları tamamlanmış olup Cumhurbaşkanı Kararının alınması beklenmektedir.

Toprak Sınıflaması Yapılması Çalışmaları: Edirne, Tekirdağ, Kırklareli ve Yalova illerinde toplam 931.000 hektar alanda ihalesi çıkmış olup 750.000 hektar alanda detaylı toprak etüt ve haritalama çalışmaları tamamlanmıştır.

1. Kısım Çanakkale, İzmir, Bursa, Balıkesir, Aydın ve Manisa illerinde 2,4 milyon hektar alanda yürütülen arazi çalışmaları tamamlanmıştır.

2. Kısım Bilecik, Kütahya, Eskişehir, Uşak, Afyonkarahisar, Isparta, Denizli, Burdur, Muğla, Antalya illerinde toplam 2,4 milyon hektar tarım alanda ön büro çalışmaları tamamlanmış olup arazi ve laboratuvar çalışmaları devam etmektedir.

3. Kısım Şanlıurfa, Diyarbakır, Elazığ, Adıyaman, Malatya, Kahramanmaraş, Gaziantep, Kilis, Hatay, Osmaniye ve Adana illerinde 2025 yılı içerisinde başlaması planlanan, 5,4 milyon hektar alanda detaylı toprak etüt ve haritalama çalışmalarının ihalesi yapılmış olup 22.10.2025 tarihinde sözleşmeler imzalanmıştır. Yer teslimi yapılmış henüz arazi çalışmalarına başlanmamıştır.

4. Kısım Edirne, Tekirdağ, Kırklareli, Yalova, Muğla, Burdur, Eskişehir, Afyonkarahisar ve Antalya illerinde 1,6 milyon hektar alanda detaylı toprak etüt haritalama çalışmaları ihale hazırlık çalışmaları yapılmıştır. Tarım arazilerinin korunması ve kullanılmasına yönelik mevzuat çalışmaları devam etmektedir.

Erozyonla Mücadele Çalışmaları: Türkiye-ASEAN Sektörel Diyalog Ortaklığı Fonu kapsamında "Mikro Havza Ölçeğinde Arazi Bozulumu ve Çölleşmenin Toprak Kalitesi Açısından Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi ile Belirlenmesi ve Yapay Zekâ ile Tahminlenmesi" projesi 13 Ekim 2025 tarihinde kabul edilmiştir.

• Dijital İklim Akıllı Tarım Teknolojilerinin Yaygınlaştırılması

15 pilot ilde "Eğiticilerin Eğitimi ve Tarım Teknolojileri ve Mekanizasyon Komite Toplantısı" gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, TUCSAP kapsamında "Tarım ve Orman Sektöründe Teknoloji ve Yapay Zeka Destekli Dijital Dönüşüm Çalıştayı" gerçekleştirilmiştir. Çalıştay sonucunda Yapay Zeka Strateji Belgesi hazırlanacaktır.

• Ortak Makine Parkı Kurulumu

Dünya Bankası finansmanı ile "Türkiye'nin Depremden Etkilenen İllerde Tarım Sektörünün İyileştirme Projesi" (TARDİP) kapsamında Alt bileşen "Mekanizasyona Erişimin İyileştirilmesi için Ortak Makine Kullanım Modellerinin Teşvik Edilmesi" projesi yürütülmektedir. Depremden etkilenen 11 ilde yaklaşık 25 tarımsal amaçlı örgüte ortak makine parkı kurulması öngörülmektedir. Proje kapsamında, ortak makine ve teknoloji parkına %90 hibe %10 yararlanıcı katkısı ile tarım makineleri ve ekipmanları alınacaktır. Projenin ikraz anlaşması imzalanmış ve yürürlüğe girmiştir. Hibe kılavuz taslağı ve proje kapsamında danışmanlık hizmet alımı dokümanları hazırlanmıştır.

ALT PROGRAM ADI: Tarımsal Araştırma ve Geliştirme

PROGRAM FAALİYET ADI: Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri

• Bitkisel Biyolojik Çeşitlilik ve Korunması Projesi

İzmir ve Ankara'da bulunan tohum gen bankalarında toplam 122.750 tohum örneği muhafaza altına alınmıştır. Ayrıca 18 arazi gen bankasında 107 türe ait 10.108 canlı örnek ile 1.000 türde 7.000 popülasyona ait soğanlı ve yumrulu doğal süs bitkisi (geofit) muhafaza ve kayıt altına alınmıştır.

Ülkemizin değişik bölgelerinden toplam 1.537 yerel çeşit (Ata Tohumu) örneği İzmir ve Ankara'da bulunan tohum gen bankalarında muhafaza altına alınmıştır. Araştırma enstitüleri tarafından yapılan incelemeler ve çalışmalar neticesinde 2025 yılında tescil edilen yerel çeşit sayısı 49'a çıkarılmıştır.

• Bitkisel Üretim Araştırma Altyapısının Geliştirilmesi

Türkiye Geofit Bahçesi Projesi: Geofit Araştırma Merkezi Eğitim Tesisi inşaat maliyetlerinin yükselmesi nedeniyle belirli bir süre ertelenmiştir.

Ülkesel Mısır Islah Teknolojileri Araştırma Merkezi: Proje tasarruf tedbirleri kapsamında durdurulmuştur.

Üzüm ve Teknolojileri Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi: Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü bünyesinde hizmet verecek merkezin yapımı tamamlanmış olup çevre düzenlemesi çalışmaları devam etmektedir.

Hatay Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Merkezi ve Laboratuvar Binası Yapımı: Projede bina inşaatı tamamlanmış olup faaliyete hazır hale getirilmiştir.

Ülkesel Ayçiçeği Islah Teknolojileri Araştırma Merkezi: Edirne Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde kurulmakta olup merkezin kurulumu 2026 yılında tamamlanacaktır.

Bitki Sağlığı Araştırmaları Merkez Laboratuvarı Projesi: Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde yer almakta olup Toprak Kökenli Patojenler Ar-Ge Merkezi olarak faaliyete geçirilmiştir.

Sert Kabuklu Meyveler Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Merkezi ve Laboratuvar Binası Yapımı: Adıyaman'da hizmet binası yapımında kullanılmak üzere 38,1 hektar arazi tahsis ve teslimi gerçekleşmiştir.

TAGEM Araştırma Enstitülerinin Sulama Altyapılarının İyileştirilmesi ve Modernizasyonu Projesi: Enstitülerin sulama alt yapısının yenilenmesi kapsamında derin kuyu açılması ve dalgıç pompalarının kurulması, sulama boruları, otomatik vana hidrantlar, pivot alımı, su deposu, havuz inşası vb. yenilenecek aktif hale getirilmiştir. 18 araştırma enstitüsünün üretim ve deneme parsellerinin altyapı modernizasyon çalışmaları devam etmektedir.

Tarım Makinaları ve Teknolojileri Ar-Ge ve İnovasyon Altyapısının İyileştirilmesi ve Modernizasyonu Projesi: Adana Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Konya Toprak Su ve Çölleşme ile Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyelerinde kurulan Tarım Makinaları ve Teknolojileri Ar-Ge İnovasyon ve Test Merkezlerinin alt yapı güçlendirme çalışmaları devam etmektedir. Proje kapsamında geliştirilen 3 adet prototip makine için patent başvuruları yapılmıştır.

Kısır Böcek Üretim Merkezi Alt Yapısının Geliştirilmesi: Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde 10 milyon pupa / hafta steril böcek üretim kapasitesinde alt yapı oluşturulmuş ve 2025 yılında 16,5 milyon steril böcek salımı gerçekleştirilmiştir.

TAGEM Araştırma Enstitüleri Sera Modernizasyonu Projesi (TAGEMSER): Antalya Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından birinci etapta 3.000 m2, ikinci etapta 4.000 m2 olmak üzere toplamda 7.000 m2 sera yapımı tamamlanmıştır.

• Bitkisel Üretim ve Tarımsal Ekonomi Araştırmaları

Tarımsal Ekonomi Araştırmaları: 2025 yılında 6 proje sonuçlandırılmış olup 6 sosyoekonomik araştırma projesinin desteklenmesi kararlaştırılmıştır. Türkiye'de İklim Değişikliğinin Arıcılık İşletmeleri Üzerine Etkilerinin Araştırılması ve Hayvancılık Desteklemelerinin Etki Analizi Ülkesel Gündümlü Projelerinin de saha çalışmaları tamamlanarak analiz aşamasına geçilmiştir.

Tarla Bitkileri Araştırmaları: 2025 yılı proje değerlendirme grubu toplantılarında toplam 355 proje görüşülmüştür. Tarla bitkilerinde 44 yeni çeşit tescil edilmiştir. 2024-2025 yıllarında toplam 440 çeşit ticarileştirilerek üreticilerin kullanımına sunulmuştur.

Bahçe Bitkileri Araştırmaları: 28 araştırma enstitüsünde araştırma projelerine devam edilmektedir. 2025 yılı proje değerlendirme grubu toplantılarında toplam 411 proje değerlendirilmiştir. Bahçe bitkilerinde 27 çeşit tescil edilmiştir.

Toprak ve Su Kaynakları Araştırmaları: Toprak ve su kaynakları araştırma konularında 273 proje yürütülmektedir. 2025 yılında 31 yeni proje başlatılmıştır.

Bitki Sağlığı Araştırmaları: 29 üründe 25 ülkesel nitelikte ve bunların altında bölgesel nitelikte entegre mücadele araştırma, uygulama ve eğitim projeleri yürütülmektedir.

• Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Islahı ve Adaptasyonu Projesi

Anadolu Alacası Geliştirme Projesi: Proje kapsamında 2025 yılına kadar toplam 748 ticari sığır embriyosu üretilmiş ve dondurularak muhafaza altına alınmış olup, bu embriyolardan 582 baş embriyo transfer buzağısı doğmuştur. Bunun yanı sıra, sperma merkezlerine verilen boğalardan toplam 1.538.606 doz sperma üretilmiştir.

Uluslararası Hayvancılık Araştırma Eğitim Merkezi: Gen kaynakları ve sağmal inek ahırları dana-düve tesisi, doğumhane, revir, sağımhane, kümesler, küçükbaş ağılları ve idari bina yapım işleri bitirme aşamasına getirilmiş olup, iç donanım montajları devam etmektedir.

Anadolu Mandası Islah ve Geliştirme Merkezi: 2 kapalı ahır ve 1 gübre çukuru inşaatları tamamlanmış olup geçici kabul yapılmıştır.

Ülkesel Merinos Geliştirme Projesi: Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde yürütülen proje kapsamında inşaat tamamlanmış ve geçici kabulü gerçekleştirilmiştir. Bandırma Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde koyun ve doğum ağıllı yapım işinin kesin kabulü gerçekleştirilmiştir.

• Et ve Et Ürünleri Ar-Ge Merkezi

Bursa Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösterecek merkezin elektrik ve su tesisatları yenilenmiş, havalandırma sistemi kurulmuş, zemin ve duvarlar fayans kaplanmıştır. AR-GE merkezi için kullanıma hazır hale getirilmiş, et işleme ve paketlemeye yönelik cihazlar alınarak küçük çaplı pilot tesis kurulmuştur.

• Gıda Starter Kültür Çalışmaları

Bursa Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde 2017 yılında açılmış olan süt ürünleri gen bankasında 902 laktik asit bakterisi tanımlanmış olup muhafaza altına alınmıştır. Peynir, kefir vb. süt ürünleri ile ilgili çalışmalar da devam etmekte olup 2 kültür için tescil çalışmaları başlatılmıştır.

• Glutensiz Ürünler Ar-Ge Merkezi

Malatya Kayısı Araştırma Enstitüsü bünyesinde hizmet verecek olan Glutensiz Ürünler Ar-Ge Merkezinin inşaat işleri tamamlanmış, makine teçhizatları tedarik edilmiş ve kurulumları yapılmıştır. Tesiste deneme üretimlerine başlanmıştır.

• Hayvansal Üretim ve Hayvan Hastalıkları Araştırma Kapasitesinin Desteklenmesi Projesi

Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Araştırmaları Projesi: Hayvan sağlığı alanında 8 proje sonuçlandırılmış, 36 araştırma projesinin devamına yeni teklif edilen 21 araştırma projesinin desteklenmesine karar verilmiştir. Ayrıca Mikrobiyal Genetik Kaynakların Kültür Koleksiyonlarının Oluşturulması Projesi ile Türkiye'de Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvanlarda Atık Etkenlerinin Etiyolojilerinin Moleküler Yöntemle Araştırılması Projesi gündümlü olarak başlatılmıştır.

Hayvansal Üretim Araştırmaları Projesi: Büyükbaş hayvancılıkta 24, küçükbaş hayvancılıkta 32, evcil hayvan genetik kaynaklarında 12, kanatlı küçük evcil hayvanlarda 47 alt proje olmak üzere toplam 115 alt proje yürütülmüş ve bu projelerden 9 tanesi sonuçlandırılmıştır. Yerli hayvan genetik kaynaklarının korunması kapsamında 12 ırk koruma altına alınmış olup 640 büyükbaş, 686 küçükbaş, 134 kanatlı hayvan ve 146 arılı kovan bu kapsamda korunmaktadır.

• Gıda Pilot Tesisi İleri Meyve-Sebze İşleme Teknolojileri Ar-Ge Merkezi

Antalya Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesindeki mevcut pilot tesisin fiziki altyapısı yenilenmiş, makinaların alımı ve kurulumu yapılmış, firmalardan cihazlarla ilgili eğitimler alınmış ve hammadde temini yapılarak reçel, meyve suyu gibi rutinde üretilen ürünlere ilave olarak tropik meyve kuruları (mango, ejder meyvesi, blueberry vb.), passiflora ve papaya marmelatları, stevialı içecekler, soğuk tıbbi bitki çayları gibi yeni ürünlerin üretimlerine de başlanmıştır.

• Su Ürünleri Araştırma Kapasitesinin Desteklenmesi

Proje kapsamında halen 43 adet Ar-Ge projesi yürütülmekte olup, 2025 yılında 13 proje sonuçlandırılmış, 6'sı güdümlü olmak üzere 15 yeni proje başlatılmıştır. 2025 yılında sektörün ihtiyaç duyduğu alanlarda balık stok araştırmaları, oşinografik (deniz bilimi) ve kirlilik izlemeleri, limnolojik (iç su ekosistem bilimi) ve yetiştiricilik konularında çok sayıda Ar-Ge sonuçlandırılmış, Bakanlık araştırma gemileri katılımı ile balıkçılık konusunda önemli araştırmalar yürütülmüştür. Su ürünleri genetik kaynakları envanter çalışmalarında elde edilen 292 türe ait toplam 33.700 doku örneği ve 8.500 DNA örneği Trabzon Ulusal Su Ürünleri Gen Bankasında kayıt altına alınmıştır. 2025 yılı tescil çalışmaları kapsamında 7 tür tescil edilmiştir. Bu kapsamda şimdiye kadar toplam 46 su ürünleri türü tescilli yapılmıştır.

• Su Ürünleri İleri Araştırma ve Geliştirme Merkezi

2025 yılında ileri Ar-Ge binası aktif olarak kullanılmaya başlanmış, enstitü yetiştiricilik kapalı devre sistemleri yenilenme inşaatı başlatılmıştır. Enstitüde halen 6 yeni balık türünde yetiştiricilik ve 2 balık türünde yerli ıslah hatlarını oluşturma çalışmaları başlatılmıştır. Geliştirilen levrek ıslah hatları ile ülke ekonomisine katkı sağlanacaktır.

• Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi

Projede yer alan araştırma enstitüsü müdürlüklerindeki, laboratuvar altyapısının iyileştirilmesi için laboratuvar cihazları ve sarf malzeme alımları yapılmıştır. İzmir Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezinde (UTAEM), Sulama Teknolojileri Ar-Ge İnovasyon Merkezi (Su-TEAM) ve Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde Bitki Sağlığı Ar-Ge Merkezi kurulum işlemleri başlatılmıştır. Proje faaliyet alanlarında yer alan konular ile ilgili araştırmacılara teknik eğitimler düzenlenmiştir.

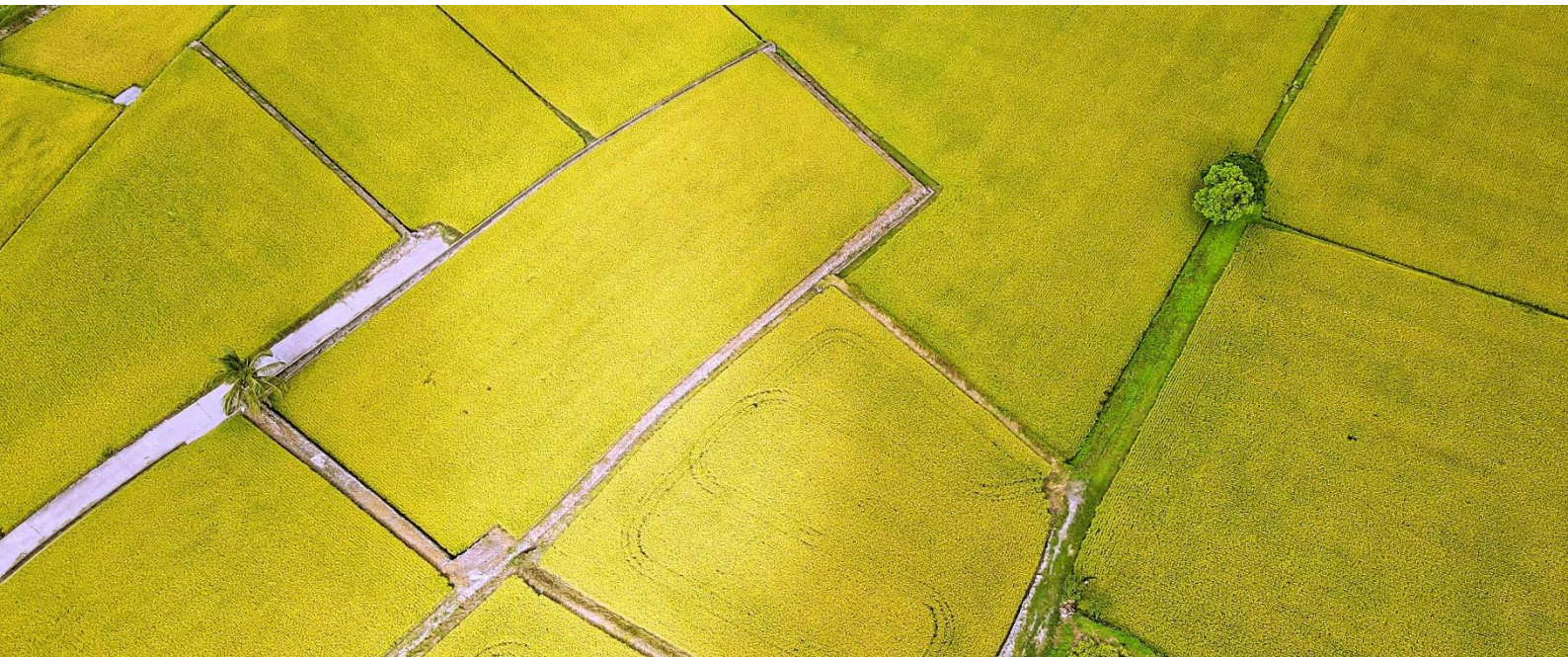
• Türkiye Patentli Büyük Ebeveyn ve Ebeveyn Geliştirme Projesi

Yumurtacı Damızlık Geliştirme Projesi: Kanatlı sektörüne yönelik Yumurtacı Damızlık Geliştirme Projeleri ve yapılan ıslah çalışmaları sonucunda Atabey, Akbay, Atak ve Atak-S olmak üzere 4 adet yumurtacı ebeveyn ve hibrit hat geliştirilerek tescil edilmiştir.

Etçi Damızlık Geliştirme Projesi: Ülke şartlarında en iyi verimi veren ve ticari önemi olan ilk ve milli damızlık etçi tavuk (Anadolu-T) hattı geliştirilmiştir. Anadolu- T'nin yaygınlaştırılması ve katalog değerlerine katkı sağlaması amacı ile 4 enstitüde çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmalar ile yerli etlik piliç ıslah programının yaygınlaştırılması ve ulusal üretim kapasitesinin güçlendirilmesine katkı sağlanacaktır.

• Ülkesel Gıda ve Yem Araştırmaları Programı

Araştırma enstitüleri ve il gıda kontrol laboratuvar müdürlüklerinde yürütülen 28 proje sonuçlandırılmış, 79 araştırma projesinin devamına ve yeni teklif edilen 17 araştırma projesinin desteklenmesine karar verilmiştir.

ALT PROGRAM ADI: Tarımsal Araştırma ve Geliştirme

PROGRAM FAALİYET ADI: Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi

• Hayvan Gen Kaynakları Desteği Ödemeleri

Halk Elinde Anadolu Mandası Islahı Ülkesel Projesi, Yerli Sığır Islah Projesi, Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi, Gen Bankasında Koruma çalışmaları kapsamında destekleme ödemeleri yapılmıştır. Lalahan Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü ile TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi'nde olmak üzere iki adet gen bankası oluşturulmuştur. 7 büyükbaş, 19 küçükbaş, 5 at ırkına ait DNA, hücre, embriyo ve sperma dondurularak muhafaza altına alınmış ve moleküler düzeyde ön tanımlamalar yapılmıştır.

Koruma programı kapsamında; 12 ırk (4 sığır, 4 koyun, 1 keçi, 2 tavuk ve 1 arı) koruma altına alınmış olup tanımlama çalışmaları sürdürülmektedir. Evcil hayvan genetik kaynaklarının tescili işlemleri kapsamında, tescil edilen toplam evcil hayvan genetik kaynaklarımızın sayısı 77'ye ulaşmıştır.

• Ar-Ge Destekleri Ödemeleri

Tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu öncelikli konuların çözümüne yönelik olarak üniversite, TÜBİTAK Ar-Ge Birimleri, özel sektör ve STK'lar tarafından hazırlanmış olan Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Önceki yıllarda kabul edilerek devam eden 27 projenin gelişme ve sonuç raporları değerlendirilmiş ve bu projelerden 15'i sonuçlandırılmıştır.

PROGRAM ADI: Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi

ALT PROGRAM ADI: Su Kaynaklarının Korunması, İyileştirilmesi, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı

PROGRAM FAALİYET ADI: Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler

• Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Kirliliğin Kontrolü Projesi

2025 yılında tarım alanları içerisinde yer altı ve yerüstü sularında numune alma noktaları ülke genelini temsil edecek şekilde artırılarak kirlenmiş ya da kirlenme tehdidi altındaki suların belirlenmesi amacıyla 4.863 numune alma noktasında sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği izleme çalışmaları yürütülmüştür.

İzleme sonuçlarına bağlı olarak belirlenen nitrata hassas bölgeler ve kirliliği önlemeye yönelik tedbirleri içeren Nitrat Eylem Planı hazırlanarak uygulanmaya başlanmıştır.

• Hayvancılık Faaliyetleri Kaynaklı Çevre Kirliliği ve Sera Gazı Emisyonu Azaltılması (Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi)

Proje kapsamında çevre dostu tarımsal uygulamaların yürütüldüğü 2 örnek köy oluşturulması, yaklaşık 200 köyde örnek ve önder olarak seçilecek hayvancılık işletmelerine hayvansal gübre deposu yapılması ve seçilecek çiftçi örgütlerine hayvansal gübre uygulama makine ekipmanlarını içeren ortak makine parklarının kurulması faaliyetlerine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.

Seçilen örnek köylerde yürütülecek faaliyetlere ilişkin teknik şartnameler hazırlanarak ihale aşamasına geçilmiştir. 200 köyde yapılacak örnek hayvansal gübre depoları için 12 ilde örnek uygulamaya katılım duyuruları yapılarak başvurular alınmış ve uygun işletmeler belirlenerek yapım işlerine ilişkin teknik çalışmalar tamamlanmıştır. Ortak makine parkları için uygun çiftçi örgütleri belirlenerek birinci kısım makineler alınmış 6 ilde 16 çiftçi örgütünün kullanımına tahsis edilmiştir.

• Sulama Kooperatiflerinin İzlenmesi ve Sulama Etkinliklerini Arttıracak Tedbirlerin Belirlenmesi Projesi

Sulama kooperatiflerine ait sulama sonuçlarının izleme ve değerlendirme saha çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

• Havza Yönetim Planları

Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının kalite ve miktar durumlarının iyileştirilmesi, iyi su durumuna sahip olanların korunması ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilir kullanımının sağlanması, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi ile uyumlu olacak şekilde her havza için Nehir Havza Yönetim Planları (NHYP) hazırlanmaktadır. 12 havzada nehir havza yönetim planı tamamlanmış olup 9 havzada nehir havza yönetim planı hazırlanması çalışmalarına devam edilmiştir.

• Sektörel Su Tahsis Planları

Su kaynaklarının havza ölçekli sektörel bazda tahsisine ilişkin yol haritasının oluşturulması için sektörel su tahsis planları 13 havzada tamamlanmış, 8 havzada ise plan hazırlama çalışmaları yürütülmüştür.

• 6 Havzada Nehir Havza Yönetim Planlarının Hazırlanması

IPA-II kapsamında 6 Havzada (Antalya, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Doğu Akdeniz, Kızılırmak ve Marmara) Nehir Havza Yönetim Planlarının Hazırlanması Avrupa Birliği Teknik Yardım Projesi 2021 yılı üçüncü çeyreği itibariyle başlamıştır. 6 havzada Nehir Havza Yönetim Planı hazırlanması çalışmaları devam etmekte olup, proje kapsamında NHYP'lerin yanısıra Sektörel Su Tahsis Planları ve Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporları da hazırlanacaktır. Projenin sözleşme bedeli 6.915.500 avro (%85 AB IPA fonu, %15 ulusal bütçe)'dir.

• Kurak Dönem Yönetim ve Eylem Planları Hazırlanması

Kuraklık Riski Altındaki Göller Eylem Planları: Ulusal Su Kurulu 3. Toplantısında Akşehir ve Eber gölleri başta olmak üzere kuraklık riski altında olan göllere ilişkin eylem planlarının hazırlanması, uygulamaya geçmiş ya da geçecek olan eylem planlarının da Ulusal Su Kuruluna sunulması kararı alınmıştır. Bu kapsamda, 6.334 adet doğal göl, baraj gölü, gölet ve lagün içerisinde 8 hektar ve üzeri olan 250 doğal göl ve lagün için kuraklık riski değerlendirme çalışmaları yapılmıştır. Önceliklendirilen Eğirdir, Eber-Akşehir, Bafa, Beyşehir, Burdur, İznik, Seyfe ve Sapanca gölleri için eylem planları tamamlanmıştır. Burdur ve Eğirdir Gölleri Eylem Planları kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Kuraklık Yönetimi Çalışmaları: Ülkemizin tamamında, havza ölçeğinde 25 nehir havzasında kuraklık yönetim planları tamamlanmıştır. Tamamlanmış olan kuraklık yönetim planlarında yer alan tedbirlerin uygulamasının takibi 6 aylık dönemlerle yapılmaya devam edilmiştir.

Kuraklıkta kriz yerine riskin yönetilmesi için kuraklık tahmini ve erken uyarı sisteminin kurulması çalışmaları 2024 yılında başlamış olup 2027 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. 2025 yılında Kuraklık Erken Uyarı Sistemi Arayüzü Kurulumu tamamlanmış olup Gediz Havzası Kuraklık Karar Destek Sistemi Kurulması çalışmalarına devam edilmiştir.

• Türkiye'de Gediz Nehir Havzasında Sürdürülebilir ve Entegre Su Kaynakları Yönetimi GEF Projesi

Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ortaklığında yürütülen ve uluslararası ödül alan proje kapsamında havzadaki vatandaşların sosyo-ekonomik refahını ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla toprak ve su kaynakları özelinde entegre su kaynakları yönetiminin sağlanması ve bu doğrultuda Gediz Havzası Eylem Planı'nda seçilen tedbirlerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda; uygulamalı çiftçi okullarının kurulması, akıllı sulama sistemlerinin uygulanması, yağmur suyu hasadı uygulaması, hidrolojik orman yönetim planı, yeşil kuşak uygulaması, tarımsal teraslama ile orman teraslama uygulamaları ve flamingo adası rehabilitasyonu gibi çalışmalar yapılmaktadır.

• Durgun Sularda Özümleme Kapasitesinin Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Projesi II

Durgun suların besin elementleri açısından özümleme kapasitelerinin belirlenmesi ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının sağlanabilmesi maksadı ile 330 durgun suda (göl, gölet ve baraj gölleri) su kalitesinin ve miktarının iyileştirilmesi çalışmaları yapılmaktadır.

• Taşkın Risk Yönetim Planlarının Hazırlanması Projesi

2025 yıl sonu itibari ile 25 havzada taşkın yönetim çalışmaları tamamlanmıştır. Ayrıca 3 havzada (Yeşilirmak, Susurluk, Antalya) taşkın yönetim planlarının güncelleme çalışmaları tamamlanmış olup Meriç-Ergene havzası taşkın yönetim planı ve 5 havzada ise (Sakarya, Büyük Menderes, Batı Akdeniz, Akarçay ve Burdur) çalışmalara devam edilmektedir. Tamamlanmış olan taşkın yönetim planlarında yer alan tedbirlerin uygulamasının takibi 6 aylık dönemlerle yapılmaktadır.

• Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin 5 Havzada Yaygınlaştırılması İşi

Kriz yerine risk yönetimi esas alınarak taşkın riskine karşı 72-12 saat öncesinden muhtemel taşkınların tahmin edilmesi ve erken uyarı sağlanması için kurulan taşkın tahmin noktası sayısı 1.024'e çıkarılmıştır. Ayrıca, tahmin ve erken uyarı noktalarının ülkemizin tamamına yaygınlaştırılarak Ulusal Taşkın Tahmin ve Erken Sistemi kurulması çalışmaları devam etmektedir.

• Meriç-Ergene Havzası Taşkın Yönetim Planının Hazırlanması

Meriç-Ergene Havzası Taşkın Yönetim Planının hazırlanması işi kapsamında, taşkın riski ön değerlendirme raporu ve hidroloji, harita çalışmaları, taşkın tehlike haritaları çalışmaları tamamlanmış olup, taşkın risk haritaları ve taşkın yönetim planı çalışmaları tamamlanmıştır.

• İklim Değişikliği ve Uyum Çalışmaları

İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi ve Havzalararası Su Transferlerinin Değerlendirilmesi Projesi: 2025 yılında başlatılmış olan proje ile, iyileştirilmiş küresel iklim modelleri ve güncel senaryolar kullanılarak Türkiye genelinde nehir havzaları, alt havzalar ve iller bazında sıcaklık ve yağış gibi temel iklim parametrelerindeki değişimler belirlenecek; bu veriler ışığında su potansiyeli, su kullanımı ve havzalar arası su transferleri önerilerinin kapsamlı şekilde değerlendirilecektir. Projenin 2028 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Türkiye'de Göller, Sulak Alanlar ve Kıyı Bölgeleri Üzerindeki İklim Değişikliği Etkilerinin Değerlendirilmesi Projesi: AB IPA III Programı kapsamında yürütülmekte olan proje 2025 yılında başlatılmış olup 2028 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Proje ile, göller ve sulak alanların iklim değişikliğinden nasıl etkileneceği ile deniz seviyesi yükselmesine bağlı olarak kıyı bölgelerinin risk durumu belirlenecektir. Bütçesi 2.454.650 Avro ve tamamı AB hibesi olan proje kapsamında ayrıca, ekonomik etkiler analiz edilecek ve doğa temelli uyum çözümleri geliştirilecektir.

• Havza Bazlı Su ve Kalitesinin İzlenmesi

Proje kapsamında 2025 yılı içerisinde Seyhan Havzası'nda yer alan yerüstü su kütlelerinde, iki dönem halinde operasyonel ve korunan alanlara yönelik kimyasal ve hidromorfolojik izleme çalışmaları gerçekleştirilerek su kalitesi durumu ortaya konulmuştur. Elde edilen çıktılar Nehir Havza Yönetim Planlarının hazırlanması sürecinde doğrudan girdi sağlayacak şekilde kullanılarak planlama ve karar alma süreçlerinin teknik altyapısı güçlendirilmiştir. Bununla birlikte Aras ve Çoruh Havzalarında yer alan yerüstü su kütlelerinde bir dönem kimyasal ve hidromorfolojik izleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

• Hidrotürk Modelinin Geliştirilmesi ve Sürdürülebilirliğinin Sağlanması

Ülkemizde üretilen suya ilişkin verilerin güvenliğinin sağlanması ve dışa bağımlılığın azaltılması amacıyla geliştirilen millî yazılım HİDROTÜRK kapsamında; teknolojik altyapı güçlendirme çalışmaları ile yeni modellerin yazılım ve arayüz geliştirme çalışmaları yürütülmektedir.

• Türkiye Su Kaynakları Coğrafi Yönetim Sisteminin Kurulumu

İçme Suyu Kaynaklarının Sayısallaştırılması ve Türkiye Su Atlasının Hazırlanması: İçme-kullanma suyu havza sınırları ile alt havza verisinin coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ve uzaktan algılama yöntemleri kullanılarak ileri sayısallaştırma işlemleri ile güncellenmesi çalışmaları tamamlanmıştır. Ülkemizde ilk defa havza bazında önemli ve temel su kaynaklarının yer aldığı, CBS ortamında hazırlanan haritalar ve bunlara eşlik edecek kültürel, tarihsel, su kaynakları bilgileri içeren envanterin görsel ve metinsel olarak yer aldığı Türkiye Su Atlası çalışması tamamlanmıştır.

Ulusal Su Kaynakları Coğrafi Yönetim Sisteminin Kurulması: Mevcut veri ve bilgi sistemleri altyapısı güçlendirilerek e-Devlet entegrasyonu sağlanan, CBS tabanlı Ulusal Su Bilgi Sisteminin modernizasyonuna devam edilmiştir.

• Kocaeli İl Su Verimliliği Planının Hazırlanması ve Su Verimliliği Bilgi Sisteminin Kurulumu Projesi

Su kullanımlarının kayıt altına alınacağı, izleneceği, iyileştirme planların takip edileceği; su verimliliği belgelendirme süreçlerinin yürütüleceği Su Verimliliği Bilgi Sisteminin kurulması çalışmaları sürdürülmüş ve teknik altyapı oluşturulmuştur

• Su Kaynaklarının Kalite Kriterlerinin Belirlenmesi ve İyileştirilmesi Projesi

İçme ve Kullanma Suyu Güvenliği Planlarının Hazırlanması Projesi: Kocaeli, Sakarya ve Düzce illerini kapsayan proje ile içme-kullanma temin ve dağıtım sistemlerinin mevcut durumları ortaya konularak yasal ve kurumsal analiz gerçekleştirilmiş, içme suyu kaynaklarının havzalarındaki baskılar belirlenmiş ve kirlilik haritaları oluşturulmuştur. İçme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerinde belirlenen numune alma noktalarından su kalitesi analizleri yapılarak sonuçlar değerlendirilmiştir. Proje ile ayrıca, kaynaktan son tüketiciye kadar sağlıklı ve güvenli su arzının sağlanması için risk değerlendirmesine temel teşkil edilecek çalışmalara devam edilmektedir.

• İçme Suyu Kaynaklarının ve Arıtma Tesislerinin Değerlendirilmesi Faz-2 Projesi;

70 içme suyu tesisi girişi ve çıkışı ile 30 yeraltı suyu kaynağından yapılacak analiz için numune alımları tamamlanmıştır. İçme suyu arıtma tesislerini işletecek personele eğitim ve sertifikasyon programı çalışmaları kapsamında eğitim modülleri hazırlanarak video çekimleri tamamlanmış eğitim modülünde düzenleme süreci devam etmektedir.

• Su Verimliliği Çalışmaları

Su verimliliği politikalarının ve uygulamalarının kalıcı, sistemli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması ile karar destek mekanizmasının güçlendirilmesi amacıyla Su Verimliliği Yönetim Sistemi teknik altyapısı oluşturulmuştur.

Kentsel yeşil alanlarda sulama verimliliğinin artırılması, sulama ihtiyacının optimize edilmesi amacıyla Kurakçıl Peyzaj Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar'ın belirlendiği Cumhurbaşkanı Kararı yayımlanmıştır. Karar doğrultusunda Kurakçıl Peyzaj Uygulama Rehberi hazırlanmıştır. 8 ekolojik bölge özelinde kuraklığa dayanıklı bitki türlerinin belirlenmesine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür. Kentsel yeşil alanlarda su kullanımları ve kurakçıl peyzaj uygulamalarının takibi amacıyla Peyzaj Takip Sistemi e-devlet üzerinden hizmete alınmıştır.

Kentsel, endüstriyel ve tarımsal su kullanımlarının kayıt altına alındığı, izlendiği ve iyileştirme planlarının takip edildiği; iyi uygulamalara mavi, yeşil ve turkuaz seviyede belgelerin verildiği Su Verimliliği Belgelendirme süreci başlatılmış olup sektörel kılavuzlar yayımlanmıştır.

Mevzuat gereğince, yerel yönetimlerin su kullanımları ve su kayıplarına ilişkin veriler analiz edilerek 2025 yılı su kayıpları yıllık raporu hazırlanmıştır. Belediyelere gerekli geri bildirimler yapılmış, su kurulları toplantıları ve münferit saha ziyaretleriyle yerinde inceleme ve değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca belediyeler arasında bilgi ve tecrübe paylaşımına olanak sağlayan 62 belediyenin dahil olduğu Belediye Su Kardeşliği programı kapsamında kardeş belediyeler arasında toplantı ve saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğinde, öğretmenlerde ve öğrencilerde su verimliliği kültürünün oluşturulması, bilgi ve farkındalık seviyelerinin artırılması amacıyla okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise kademelerine yönelik su verimliliği eğitim setleri hazırlanarak Eğitim Bilişim Ağı eğitim platformuna yüklenmiştir. Eğitimler kapsamında 2025 yılında 240.000 öğretmen ve 2.900.000 öğrenciye ulaşılmıştır.

Su verimliliği çalışmalarında kurumlar arası iş birliğinin sağlanması amacıyla 9 farklı kurum (Diyanet İşleri Başkanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) ile iş birliği protokolleri imzalanmıştır.

• Kurumsal Güçlendirme ve Kapasite Geliştirme

Önceliklendirilen Eğirdir, Eber-Akşehir, Bafa, Beyşehir, Burdur, İznik, Seyfe ve Sapanca gölleri için eylem planları tamamlanmıştır. Söz konusu eylem planlarının değerlendirilmesi ve uygulanabilir önlemlerin belirlenmesi amacıyla Kuraklık Riski Altındaki Göller Çalıştayı düzenlenmiştir. Burdur ve Eğirdir Gölleri Eylem Planları kamuoyu ile paylaşılmıştır.

• Akıllı Su Yönetimi Sisteminin Fizibilite Çalışması

Ulusal Su Bilgi Sisteminin gerçek zamanlı izleme sistemleri ile entegrasyon kapasitesi, dijital ikiz, yapay zekâ ve uzaktan algılama teknolojilerinin sisteme dâhil edilmesine ilişkin mimari seçenekler, veri güvenliği ve yönetim modeli ile suyun kaynağından son kullanıcıya kadar merkezi ve gerçek zamanlı izleme ve kontrolün sağlanmasına yönelik altyapı ihtiyaçları değerlendirilecek; Akıllı Su Yönetimi Sistemine geçiş için gerekli teknik, idari ve mali hususlar ortaya konulacaktır.

• Türkiye'de Ekobölgelere Dayalı Su Kalitesi Ekolojik Değerlendirme Sisteminin Kurulması Projesi

Projenin bütçesi 2.210.500 avro olup tamamı AB hibesidir. Proje başlamış olup süresi 30 aydır. Proje ile korunan su alanlarına altlık teşkil edecek ekobölgelere dayalı su kalitesi ekolojik değerlendirme sisteminin kurulması sağlanacak, ülkemizdeki su kalitesi değerlendirmelerinde kullanılmak üzere ortak değerlendirme metodolojileri oluşturulacaktır.

• Ulusal Su Planı (2026–2035)

Türkiye'nin su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin kullanımına yönelik üst politika belgesi niteliğindeki Ulusal Su Planı (2026–2035), Ulusal Su Kurulu'nun 4. Toplantısı'nda alınan "Cumhurbaşkanı onayına sunulması" kararı doğrultusunda hazırlanmış ve 14 Mart 2026 tarihli ve 33196 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bakanlığımız koordinasyonunda hazırlanan Plan; iklim değişikliğine uyumlu, havza ölçekli, veri temelli ve bütüncül su yönetimi anlayışı çerçevesinde suya göre planlama yaklaşımının yaygınlaştırılması, su verimliliği ve yeniden kullanımın artırılması, kuraklık ve taşkın yönetiminin entegre ele alınması ile dijitalleşme ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesini hedeflemektedir. 8 ana hedef, 31 strateji ve 141 eylemden oluşan Plan ile su yönetiminde sürdürülebilir, dirençli ve katılımcı bir yönetim modeline geçiş öngörülmektedir.

• Artırılmış Kentsel Atıksuyun Farklı Alternatifler İçin Yeniden Kullanımı Projesi

Projenin bütçesi 2.950.000 avro olup tamamı AB hibesidir. Proje başlamış olup süresi 36 aydır. Proje ile, artırılmış kentsel atıksuyun farklı kullanım alternatifleri kapsamında yeniden kullanım kapasitesinin belirlenecektir. Ayrıca, Suyun Yeniden Kullanımı Ulusal Master Planı ve pilot tesislerde artırılmış kentsel atıksuların yeniden kullanımına yönelik tasarım projeleri ile finansman başvuru belgeleri hazırlanacaktır.

• İçme Suyu Havzalarının Korunması

İçme ve Kullanma Suyu Güvenliği Planlarının Hazırlanması: Türkiye genelinde içme suyu temin edilen veya edilmesi planlanan toplam 513 su kaynağı bulunmakta olup, bunlardan 283'ü için koruma planı kapsamında çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çerçevede, 34 yerüstü suyu havzasında koruma planları tamamlanarak yürürlüğe girmiş, 33 havzada ise çalışmalara devam edilmiştir.

PROGRAM FAALİYET ADI: Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı

• Muhtelif İşler Projesi

Arazi Kullanım Planlaması: Mevcut veri kaynakları kullanılarak 81 il 922 ilçenin 1/25.000 Ölçekli Arazi Kullanım Planlarında plan hükümleri ve açıklama raporları tamamlanmıştır. 1/5.000 Ölçekli Arazi Kullanım Planı çalışmaları için 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu kapsamında Arazi Kullanım Planlaması Yönetmeliği hazırlanmıştır. Proje kapsamında saha çalışmaları ve eğitimler gerçekleştirilmiştir.

• Veri Toplama Sistemleri Kapasite Geliştirme

Kayıtlı olmayan parsellere ait işletmelerin sisteme kayıtlarının yapılması için hazırlanan talimat 81 il tarım ve orman müdürlüğüne gönderilmiştir.

Tarımsal üretim planlaması çalışmalarında kullanılmak üzere el kitabı, afiş ve broşür hazırlanarak 81 il tarım ve orman müdürlüğü ve ilgili birimlere gönderilmiş olup bilgilendirme toplantıları ile video konferanslar düzenlenmiştir.

• Tarım Arazileri Edindirme ve Yönetimi

2025 yılında gerçek ve tüzel kişilere ait olan 138 hektar işlenmeyen tarım arazisi kiraya verilmiştir. Kiralamaya konu olabilecek 29.480 hektar arazinin %56'sı malikleri tarafından tarımsal üretimde kullanılmaya başlanmıştır.

3083 sayılı Kanunun Geçici 5 inci maddesi kapsamında, Şanlıurfa ili için 7 arazi iade komisyonu kurulmuş ve dosya üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

Arazi dağıtım projelerinde görevli taşra çalışanlarına yönelik Adana'da arazi dağıtım ve kiralama bilgilendirme eğitimi verilmiştir.

• Arazi Dağıtım ve Kiralama Çalışmaları

3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu gereği; Hazine arazilerinin topraksız ve az topraklı çiftçi ailelerine dağıtım çalışmaları kapsamında, Ankara, Aksaray, Aydın, Çankırı, Eskişehir, Edirne, Iğdır, Karaman, Kayseri, Kırklareli, Konya, Mersin, Şanlıurfa, Yozgat ve Tekirdağ illerinde olmak üzere toplam 15 ilde 207 köy/kasaba/mahallede 1.1 milyon dekar hazine arazisi, 16.716 çiftçi ailesine çiftçilik yapmak şartıyla dağıtılmış ve çiftçi aileleri adına tapu tescilleri yapılmıştır.

2025 yılında dağıtılan arazi ve arsa bedeli ile kira gelirleri olarak toplam 332.6 milyon TL tahsil edilmiş hazineye gelir kaydedilmiştir. Söz konusu gelirlerin tahsilatına devam edilmektedir.

2024-2025 yılı kiralama döneminde Aksaray, Çankırı, Eskişehir, Konya, Mardin, Konya ve Şanlıurfa illerinde 12.855 çiftçi ailesine 644.580 dekar hazine arazisi 242,8 milyon TL bedel karşılığında kiraya verilmiş olup, bu kiralama işlemleriyle hem hazineye gelir kaydedilmiş hem de tarım toprağı korunarak üretim yapılmıştır.

2025-2026 yılı kiralama döneminde Mardin ve Konya illerinde kiralama çalışmaları tamamlanmış olup Şanlıurfa ilinde devam etmektedir.

PROGRAM ADI: Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu**ALT PROGRAM ADI: Bitki Sağlığı, Hayvan Sağlığı ve Refahı****PROGRAM FAALİYET ADI: Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler****• Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü Projesi**

Proje kapsamında, İl müdürlüklerinin sürvey, entegre mücadelesinde kullanacakları tuzak ve feromonlar alınmıştır. Kırklareli ve Sivas illerine tahmin ve erken uyarı sistemlerinin kurulumu ve modernizasyonu yapılmıştır. Afyonkarahisar ve Elazığ ilinde 2 adet tahmini ve erken uyarı sistemi kurulmuştur. 81 ilde 472.155 hektar üretim alanında entegre mücadele uygulamalarını teşvik etmek ve yaygınlaştırmak amacıyla çalışmalar yürütülmüştür.

Çekirge zararı çıkma ihtimali olan ve programa alınan 54 ilde, 54.782 hektar alan takip edilmiştir. Kimyasal mücadele yapılması gereken 33 ilde 9.931 hektar alanda ilaçlama yapılmıştır.

Akdeniz meyve sineği ile programlı mücadele kapsamında, toplam 151.704 kitle yakalama tuzağı; kimyasal mücadele kapsamında toplam 7.400 kg bitki koruma ürünleri ve 10.000 litre ZİRAY üreticilere ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

Kahverengi Kokarca Eylem Planı kapsamında 2025 yılında 46 ilde 212 ilçede, 1.272 teknik personel ile 631 lokasyonda çalışmalar yürütülmüştür. Biyoteknik mücadele amacıyla 128.907 adet feromon alımı gerçekleştirilmiştir.

• Hasat Öncesi Pestisit Denetiminin Geliştirilmesi Projesi

2025 Yılında Hasat Öncesi Pestisit Denetiminin Geliştirilmesi Projesi kapsamında pestisit analizleri yapan Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüklerine analizlerde kullanılan kimyasal alımı yapılmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler

• Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Projesi

Proje kapsamında yaban hayatına yönelik aşılama çalışmaları için 3.770.000 doz bait alınmış, 3.055.200 doz bait atım işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Hayvan hastalıkları ile mücadele çalışmalarında kullanılmak üzere sığır brusella ve çiçek aşısı alımları gerçekleştirilmiştir.

Kırım Kongo kanamalı ateşi hastalığına karşı il/ilçe tarım ve orman müdürlüğü personelimizce 81 ilde toplam 6.160 toplantı yapılarak, yaklaşık 80.000 üreticiye eğitim verilmiştir.

Çankırı Veteriner Yol Kontrol ve Denetim İstasyonunun yapımı tamamlanarak faaliyete geçirilmiştir. Mersin, İstanbul ve Çanakkale istasyonlarının kurulum çalışmaları başlatılmıştır.

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerine aşılama, küpeleme ve hastalıklarla mücadele çalışmalarında kullanılan sarf malzeme, alet ve ekipman alınmıştır.

Buzağı kayıplarını azaltmak amacıyla septisemi aşısı temin edilerek 158.149 gebe sığır aşılanmıştır.

Ülke genelinde hayvan sağlığı konularında 2 binden fazla hayvan sağlığı personeline yönelik eğitimler gerçekleştirilmiştir.

• Oral Aşılama ile Kuduz Hastalığının Kontrol ve Eradikasyonu Projesi

Yaban hayatında, oral aşılama ile ilgili Ankara, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 3.055.200 doz bait uçakla atımı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde mihrak alanlarında köpekler için 63.000 doz hibe oral aşı kullanılmıştır. 2026 yılında 714.800 doz bait acil kullanım durumlarında kullanılmak üzere depolanmıştır.

• LSD Hastalığının Kontrolü ve Önlenmesi Projesi

Yıllar itibarıyla mihrak sayılarındaki azalma ve 2022-2023 yıllarında hiç mihrak görülmemesinden dolayı, risk bazlı bir çalışma yapılarak stratejik aşılamaya geçilmesine karar verilmiş ve 2024 yılında doğu ve güney sınırımızda bulunan Adana, Ağrı, Artvin, Gaziantep, Hakkâri Hatay, Kars, Mardin, Şanlıurfa, Van, Şırnak, Ardahan, Iğdır, Kilis, Osmaniye, İzmir, Aydın, Muğla ve Antalya illerinde aşılama yapılmıştır. Risk bazlı aşılama yapılmış olup hastalık tespit edilmediği için 2025 yılında aşılama programına dahil edilmemiştir.

• Veteriner Hizmetleri Altyapısının Geliştirilmesi Projesi

Veteriner Hizmetleri Altyapısının Geliştirilmesi Projesinin bileşeni olan Veteriner Biyolojik Ürünlerin ve Soğuk Zincir Koşullarının İzlenmesi Projesi kapsamında il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinin soğuk zincire yönelik teknik altyapıları güçlendirilmektedir. İllerden gelen ihtiyaçların değerlendirilmesi sonucunda veteriner biyolojik ürün dolabı, jeneratör ve benzeri ihtiyaçların karşılanmasına yönelik eksikliklerin tedariki sağlanmıştır. Ayrıca. 3.000 sabit 7.000 seyyar lokasyonda anlık ısı değerleri ile ürün stok durumlarının izlenmesi varlığını sürdürmekte olup il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinin altyapısının güçlendirilmesi ile geliştirilen yazılımın iyileştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

PROGRAM FAALİYET ADI: Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler

- **Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme (Hayvancılık)-Veteriner Tıbbi Ürünleri Kontrol Merkezinin Kurulması**

Ülkemizde piyasaya arz edilen veteriner tıbbi ürünlerin tüm test ve analizleri ile hayvanlarda yapılması gereken etkinlik ve güvenlik çalışmalarının yürütüleceği, veteriner tıbbi ürünler konusunda uzmanlaşmış uluslararası kuruluşlardan akreditasyona sahip, Veteriner Tıbbi Ürün Kontrol Merkezi kurulmasına yönelik olarak proje başlatılmıştır. Ankara, Sincan Temelli-Malıköy'de 50 hektar arazinin kesin tahsisi sağlanmış, imar plan değişikliği işlemleri tamamlanmış ve arazi imar plan değişikliği tamamlanarak tapu tescili yapılmıştır. Merkezin ihtiyaçlarının belirlenmesi için danışmanlık hizmeti alımı ile birlikte diğer ülke ve yurt içi modelleri incelenmiş ve ihtiyaç analizi hazırlanması işi tamamlanmıştır.

- **Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme (Hayvancılık)-Veteriner Kontrol Enstitüleri Kapasite Güçlendirme**

Erzurum, Adana, Elâzığ, Konya, Samsun, İzmir ve İstanbul'daki Veteriner Kontrol Enstitülerinde BSL-2 ve BSL-3 düzeyinde 14 adet BSL-2 ve 7 adet BSL-3 laboratuvarları kurulacaktır. İnşaat faaliyetleri kapsamında ihtiyaç analizi ve projelendirme çalışmaları yürütülmüştür.

Projede kurulacak laboratuvarlara ek olarak numune sevklerinde kullanılacak numune transfer kapları, sahada numunenin uygun ekipmanlar ile alınabilmesi için nekropsi seti ve sarf malzemeleri alımı yapılmıştır. Numune transfer kapları ve nekropsi setleri 2025 yılı içerisinde il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerine teslim edilmiştir.

Yılda en az iki defa yüz yüze ve çevrimiçi personel eğitimleri düzenlenmekte, bu eğitimler için proje dahilinde hazırlanmış videolar ile eğitim sistemlerinden yayınlar yapılmaktadır.

- **Veteriner Biyolojik Ürünleri ve Soğuk Zincir Koşullarının İzlenmesi Projesi**

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinin soğuk zincire yönelik teknik altyapıları güçlendirilmektedir. İllerden gelen ihtiyaçların değerlendirilmesi sonucunda, veteriner biyolojik ürün dolabı, jeneratör ve benzeri ihtiyaçların karşılanmasına yönelik eksikliklerin tedariki sağlanmıştır.

ALT PROGRAM ADI: Gıda Güvenilirliği

PROGRAM FAALİYET ADI: Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler

• Muhtelif İşler

39 Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü, Bursa Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ile Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğünde 2025 yılında 256.339 numunede analizler gerçekleştirilmiştir. Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüklerine yeni teknolojik cihaz ve laboratuvar kimyasal alımları ile bakım ve onarım çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımızca, yürütülen risk esaslı, rutin, şikâyet, izlenebilirlik denetimlerine ilave olarak, gıda işletmelerinin mevzuatımızca belirlenen teknik ve hijyenik gerekliliklere ve kanun tarafından tanımlanan işletmeci sorumluluklarına uygunluklarının doğrulanması amacıyla 81 ilde ilk defa eş zamanlı olarak 300 bin sektörel gıda denetimi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 22: Yurt içi Gıda Resmi Kontrol Sayısı

Yıl	Resmi Kontrol Sayısı	İdari Para Cezası Sayısı	Savcılığa Suç Duyurusu Sayısı
2025	1.365.585	33.680	593

Tablo 23: ALO 174 Gıda Hattına Yapılan Başvuru Sayısı ve İdari Yaptırım Sayısı

Yıl	Oluşturulan Başvuru Sayısı	Sonuçlanan Başvuru Sayısı	Cezai İşlem Sayısı
2025	149.072	149.072	9.158

Tablo 24: ALO 174 WhatsApp İhbar Hattına Yapılan Başvuru Sayısı ve İdari Yaptırım Sayısı

Yıl	Oluşturulan Başvuru Sayısı	Sonuçlanan Başvuru Sayısı	Cezai İşlem Sayısı
2025	9.390	9.390	958

Yeni Gıda Kamuoyu Duyurusu Sistemiyle, 2.055 parti taklit veya tağşiş yapılmış, 290 parti ise sağlığı tehlikeye düşürebilecek gıda maddesi olmak üzere toplam 2.345 parti ürün guvenilgida.tarimorman.gov.tr internet sitesinden kamuoyuna duyurulmuştur.

• İstanbul Gıda Kontrol Laboratuvarı

İstanbul Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü yeni hizmet binası inşaatında sona gelmiş olup, 2026 yılında yeni hizmet binasında numune kabulüne başlanması hedeflenmektedir.

• Hatay Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü

Hatay Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü yeni hizmet binası inşaatına başlanılmıştır.

• Deprem Bölgesi Gıda Güvenliği ve Kontrol Sisteminin Güçlendirilmesi

Deprem bölgesi illerinde gıda güvenilirliğini teminen laboratuvar müdürlüklerine cihaz alımları, analizler için kimyasal sarf alımları ve bina/cihaz bakım onarımları gerçekleştirilmiştir.

ALT PROGRAM ADI: Gıda Güvenilirliği**PROGRAM FAALİYET ADI: Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler****• Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler**

Yem işletmelerinde üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamaları istenmeyen maddeler ve yemlere katılması yasak olan maddeler yönüyle kontrol edilmekte ve çiftlik bazında da kontroller sürdürülmektedir. Ayrıca yemler etiket beyanlarına uygunluk yönünden de kontrol edilmektedir. Bu kapsamda yürütülen faaliyetler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 25: 2025 Yılı Yem Denetimi Sayıları

Denetlenen İşletmeler	Denetim Sayıları (Adet)
Yem Üretim İşletmeleri	5.132
Çiftlikler	5.121
Perakende Yem Satış ve Depolama Yerleri	19.589
TOPLAM	29.842

Tablo 26: 2025 Yılı Yem Denetimleri ve Yasal İşlemler

Resmi Kontrol Sayısı (Adet)	Numune Sayısı (Adet)	Yasal İşlem (Adet)	
		İdari Para Cezası	Savcılığa Suç Duyurusu
29.842	8.118	393	28

PROGRAM ADI: Yönetim ve Destek Programı**ALT PROGRAM ADI: Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri****PROGRAM FAALİYET ADI: Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri****• Tütün/Tütün Mamulleri ve Alkol/Alkollü İçki Sektörü Denetim ve İncelemeler**

Alkol ve Alkollü İçkiler Sektörü: Bakanlığımızca 6 firmaya alkol tesis kurma izin belgesi, 5 firmaya alkollü içki tesisi kurma izni, 3 firmaya alkol üretim izni belgesi, 35 firmaya alkollü içki üretim izni belgesi, 5 alkol firmasına proje tadilat izni, 34 firmaya alkollü içki proje tadilat izni verilmiştir.

Alkollü İçki Online Portalı üzerinden 2.522 alkollü içki ürün onay işlemi verilmiş, 40 alkol ve alkollü içkilere yönelik düzenlenen ekspertiz ve değerlendirme raporu veya görüş yazısı oluşturulmuştur.

Tek Pencere Sistemi üzerinden 2.150 etil alkol ve metanol ithalat ve ön değerlendirme onay işlemi yapılmış, 71 etil alkol tahsis izin belgesi verilmiştir. 20 etil alkol ve 14 distile alkollü içki (rakı) üretim tesisinde 2 defa inceleme ve denetim yapılmıştır. Bu denetimler her yıl rutin olarak yılda en az 2 defa yapılmaktadır.

Tütün, Tütün Mamulleri, Makaron, Yaprak Sigara Kâğıdı Sektörü: İnceleme ve denetimler sonucunda; 4 şirkete tesis kurma uygunluk belgesi, 3 firmaya üretim ve faaliyet uygunluk belgesi, 3 firmaya faaliyet uygunluk belgesi verilmiş, 15 firma için üretim izni uzatma işlemi gerçekleştirilmiştir. 10 firma için tesis kuruluş yeri değişikliği izni, 2 firmaya tesis devir izni, 8 firmaya tesis kapatma izni, 5 firmaya tütün ticareti yetki belgesi, 1 firmaya puro ve sigarillo ithalatı yetki belgesi verilmiştir. Ayrıca 4 firmaya proje tadilatı kapsamında inceleme yapılmış, 24 firmaya da 32 dahilde işleme rejimi denetimi gerçekleştirilmiştir.

Üretim tesislerinden alınan numuneler bağımsız ve akredite laboratuvarlarda analiz ettirilmiş olup 12 mamulde teknik düzenlemelere uygun olmayan ürün tespiti yapılmıştır. Uygunsuz olduğu tespit edilen ürünlerin piyasaya arzına izin verilmemektedir.

Tütün Ürünleri ve Alkollü İçkilerin Arzının Azaltılmasına Yönelik Önlemler: Tütün mamulleri veya alkollü içkilerin tüketicilere satışını internet, televizyon, faks ve telefon gibi elektronik ticaret araçları ya da posta ile sipariş yöntemi kullanarak yapmak üzere satış sistemi kuran veya faaliyette bulunanlara yönelik idari yaptırım uygulanmasının yanı sıra satışın internet ortamında yapılması halinde ayrıca erişimin engellenmesi sağlanmaktadır.

• Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı Eğitimleri

81 il tarım ve orman müdürlüğü personeline yönelik alkol ve alkollü içkiler mevzuatı konulu hizmet içi eğitim düzenlenmiş olup eğitime 320 kişi katılım sağlamıştır.

İl tarım ve orman müdürlüklerinde görevli tütün teknoloji mühendislerine yönelik olarak tütün mamulleri, makaron, yaprak sigara kâğıdı, filtre üretim ve ticaretine ilişkin eğitim verilmiştir.

Ordu İli Tütün Kontrolü Eylem Planı kapsamında tütün ve tütün mamulleri kaçakçılığıyla mücadeleye katkı sağlayan kolluk kuvvetlerine yönelik eğitim verilmiştir.

Aksaray ilinde tütün ve tütün mamulleri kaçakçılığıyla mücadeleye katkı sağlayan tüm kurum ve kuruluşların ilgili personeline yönelik tütün mamullerinin yasa dışı ticareti konusunda eğitim verilmiştir.

PROGRAM FAALİYET ADI: Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri

• Hukuk

Bakanlığımız tarafından açılan veya Bakanlığımıza aleyhte açılan idari, adli ve icra takip dosyası ile geçmiş yıllarda açılan ve devam etmekte olan davalara ilişkin dava dosya takip iş ve işlemleri yasal süreleri içerisinde yerine getirilmiştir.

Tablo 27: 2025 Yılı İçinde Takip Edilen Dava Türü ve Hukuki Konulardaki Görüş Sayısı

Dava Türü	Sayı (Adet)
İdari Dava	1.393
Adli Dava	4.074
İcra Takip Dosyası	541
Müzekkere, Arabuluculuk ve İhtarname	1.446
Mevzuat-AYM Başvuruları	181
Hukuki Görüş	501
Bakanlığımızı Doğrudan ve/veya Dolaylı İlgilendiren Evraklar	154
TOPLAM	8.290

Bakanlık merkez birimleri, bağlı ve ilgili kuruluşlar ile diğer bakanlıklardan gönderilen kanun, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri, tüzük, yönetmelik, tebliğ, karar ve genelgelerle ilgili iş ve işlemler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 28: 2025 Yılı Yayımlanan Mevzuat Türü ve Sayısı

Mevzuat Türü	Sayı (Adet)
Kanun	-
Milletlerarası Antlaşma	-
Yönetmelik	49
Tebliğ	39
Komite Kararı ve Komisyon Kararları	4
Cumhurbaşkanı Kararları	22
Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri	2
Cumhurbaşkanlığı Genelgeleri	1
TOPLAM	117

PROGRAM FAALİYET ADI: İç Denetim

• İç Denetim

2025 Yılı İç Denetim Programı kapsamında planlanan ve program dışı faaliyetler kapsamında 34 denetim, 3 danışmanlık ve 2 adet inceleme faaliyeti olmak üzere toplam 39 faaliyet icra edilerek raporlanmıştır. Bu çerçevede 21 il tarım ve orman müdürlüğünde iç kontrol faaliyetleri süreci, 6 araştırma enstitüsü müdürlüğünde döner sermaye iş ve işlemleri süreci, Bakanlık merkez birimlerinde sistem ve uygunluk denetimleri ile danışmanlık faaliyetleri yürütülmüş, bilgi teknolojileri alanında denetim yapılmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi

• Basın

Bakanlık faaliyetleriyle ilgili olarak 155 basın duyurusu, basın yayın kuruluşlarına servis edilmiştir. Bakanlık internet sitesinde 394 haber yayımlanmıştır. Bakanlık faaliyetlerine ilişkin 266 özel haber ve açıklama basın yayın kuruluşlarıyla paylaşılmıştır. Sayın Bakanımız adına gazete ve dergilerden gelen talepler üzerine 55 özel röportaj metni ve makale hazırlanmıştır. Sayın Bakanımızın Ankara'da, yurtiçi ve yurtdışında 417 programı takip edilerek haber metinleri oluşturulmuş, fotoğraf ve video kayıtları ile birlikte yerel ve ulusal basın kuruluşlarına servis edilmiştir. Sosyal medyada 4.526 içerik paylaşılmıştır. Ayrıca, Bakanlığımızın merkez teşkilatı, ilgili, bağlı ve ilişkili tüm birimlerinin basın yayın kuruluşlarında yer alacak haberleri, internet sayfalarına koyacakları haberler ile TV/radyo programlarına katılım ve röportaj verme konularıyla ilgili olarak yapmış oldukları 1.316 izin talebi değerlendirilerek, özel haber yapılması sağlanmıştır. 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında Bakanlığımıza CİMER, e-posta ve faks yoluyla gelen 153.242 bilgi edinme başvurusu, ilgili birimlere sevk edilmiş ve takibi yapılmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Kurumsal Uluslararası İş Birliği Faaliyetleri

• Uluslararası Kuruluşlara Ödemeler

Uluslararası Kuruluşlara Ödemeler kapsamında aşağıda yer alan kurum ve kuruluşlara ödeme yapılmıştır;

FAO Şap Hastalığı Avrupa Mücadele Komisyonu (EuFMD), Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (WOAH), Uluslararası Biyolojik Mücadele ve Entegre Kontrol Teşkilatı (IOBC/OILB), Uluslararası Bitki Koruma Teşkilatı (EPPO), Uluslararası Tohum Kontrol Birliği (ISTA), Uluslararası Yeni Bitki Çeşitlerini Koruma Birliği (UPOV), Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD), Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM), Avrupa Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Örgütü (EUROFISH), Atlantik Ton Balıklarını Koruma Uluslararası Komisyonu (ICCAT), Orta Asya ve Kafkaslarda Bölgesel Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Komisyonu (CACFISH), Milletler Arası Yüksek Zirai Etütler Merkezi (MAYZEM), Bitki Genetik Kaynakları Avrupa İş Birliği Programı (ECP/GR), Uluslararası Tarımsal Araştırmalar Danışma Grubu (CGIAR), Biyogüvenlik Kartegena Protokolü, Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynakları Uluslararası Antlaşması (ITPGRFA), Gıda ve Tarım İçin Bitki Genetik Kaynakları Uluslararası Antlaşması, Buğday Geliştirme İnisiyatifi (IRIWI), Biyogüvenlik Kartegena Protokolü Güvence Fonu, Yakınoğu ve Kuzey Afrika Bölgesi Tarımsal Araştırma Kuruluşları Birliği (AARINENA), FAO Orta Asya Alt Bölge Ofisi (FAO-SEC), Gıda ve Tarım Alanında FAO - Türkiye Ortaklık Programı (FTPP), Ormanlık Alanında FAO - Türkiye Ortaklık Programı (FTPP), İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı (İGGT), Uluslararası Bağcılık ve Şarapçılık Örgütü (OIV), International Sugar Organization, Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES), Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Sözleşmesi (RAMSAR), Akdeniz Sulak Alanlar Girişimi (RAMSAR MedWet), Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (UNCBD) ve Uluslararası Şeker Örgütü (ISO).

• Avrupa Birliği

Tarım diplomasisi, ülkemizin gıda güvenliğini güçlendiren, ihracat kapasitesini artıran ve uluslararası arenadaki etkinliğini pekiştiren stratejik bir araçtır. Bu kapsamda FAO, IFAD ve benzeri uluslararası kuruluşlarla yürütülen iş birlikleri ile ikili ve çok taraflı diplomatik görüşmeler için ayrılan kaynaklar; teknik kapasitenin geliştirilmesi, ortak projelerin hayata geçirilmesi ve krizlere karşı dayanıklılığın artırılmasına hizmet etmektedir. Ayrıca AB uyum süreci çerçevesinde tarım bölümünde yürütülen mevzuat, kurumsal yapı ve uygulama uyum çalışmalarına tahsis edilen bütçe, sürdürülebilir tarım politikalarının güçlendirilmesini ve ortak pazarla entegrasyonun hızlandırılmasını sağlamak amacıyla faaliyetler yürütülmektedir.

• Dış Temsilcilik

Bakanlığımız yurtdışı teşkilatını oluşturan Tarım Müşavirlikleri; görev yaptıkları ülkelerde başta tarım, tarıma dayalı sanayi ve ilgili sektörler olmak üzere ülkemizin menfaatleri doğrultusunda ikili ilişkilerin yürütülmesi ve geliştirilmesi, yetkili makamlarla doğrudan iletişim kurulması ve faaliyetlerin etkin, hızlı ve sonuç odaklı bir şekilde yürütülmesi görevlerini yerine getirmektedir.

Yerel kaynaklara ülke dışından erişimin sınırlı olduğu ülkelerde, yerinde temaslara ve koordinasyon yoluyla sektörel iş birliğinin geliştirilmesine katkı sağlanmakta, tarımsal sorunların ivedilikle çözüme kavuşturulması, yabancı mevzuatın takibi ile yabancı basında yer alan tarım ve ilgili sektörlerle ilişkin gelişmelerin izlenmesi gibi konularda Bakanlığımızın ilgili birimleriyle koordinasyon sağlanarak düzenli bilgi akışı tesis edilmektedir.

• Proje Yönetimi, İzleme ve Değerlendirme-Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme

TUCSAP kapsamında 2 proje yönlendirme komitesi toplantısı, 1 teknik koordinasyon toplantısı gerçekleştirilmiştir. Dünya Bankası yetkilileri tarafından 2 adet misyon ziyareti gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında tüm uygulama birimlerine yönelik 2026 yılı yıllık çalışma ve bütçe çalışmayı düzenlenmiştir.

• Türkiye'de Depremden Etkilenen İllerde Tarım Sektörünün iyileştirilmesi Projesi (TARDİP)

Proje kapsamında uygulayıcı genel müdürlüklerde proje uygulama birimleri oluşturulmuştur. Proje Dünya Bankası tarafından onaylanmış olup temel proje belgeleri tamamlanmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Teftiş, İnceleme ve Soruşturma

• Teftiş

Bakanlık teşkilatıyla Bakanlığın yönetim, denetim ve gözetimi altında bulunan bütün bağlı, ilgili veya ilişkili kurum ve kuruluşların merkez ve taşra birimlerinin bütün faaliyetleri denetlenmektedir. Aşağıda, bu denetime ilişkin temel veriler yer almaktadır.

Tablo 29: 2025 Yılı Rapor Sayıları

Rapor Cinsi	Sayısı (Adet)
İnceleme Raporu	151
Disiplin Soruşturma Raporu	29
Adli Soruşturma Raporu	10
Ön İnceleme Raporu	27
Rehberlik Raporu	80
Soruşturma Raporu	2
TOPLAM	299

Uluslararası ve ulusal denetim standartları çerçevesinde uygulama standartları geliştirilmekte olup bu doğrultuda yönetim ve çalışmalar sürdürülerek rehberlik ve denetim çalışmalarında yeni bakış açıları geliştirilmiştir.

ALT PROGRAM ADI: Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler

PROGRAM FAALİYET ADI: Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler

• Tarımsal Bilgi Altyapısı ve Bulut Bilişim Sistemi Kurulması Projesi

Bilgi ve iletişim teknolojileri kapsamında ağ ve sistem altyapısının devamlılığının sağlanması amacıyla mevcut altyapıda ihtiyaç duyulan müşavirlik hizmetleri, donanım alımları, yazılım ve lisans temini, bakım ve güncelleme faaliyetleri yürütülmüştür.

• Bilgi ve İletişim Teknolojileri Modernizasyonu Projesi

Bakanlığımız ile Savunma Sanayii Başkanlığı arasında imzalanan protokol kapsamında yürütülen VERİM projesi çerçevesinde Bakanlığımıza ait bilişim altyapısının tamamen yenilenerek modernize edilmesi, yeni veri merkezi çalışmaları ve siber güvenlik faaliyetleri için ihtiyaç duyulan donanım ve yazılım temini gerçekleştirilmiştir.

PROGRAM FAALİYET ADI: Diğer Destek Hizmetleri

• Expo 2016 Antalya

Antalya-EXPO görevli 283 işçi personelin maaş ve özlük işlemleri 20. Dönem İşletme Toplu Sözleşmesi gereği yapılmıştır. Antalya Valiliği YİKOB'a gönderilen ödenekle Expo 2016 fuar alanı içerisindeki binaların bakım onarımı yapılmıştır.

• Kamulaştırma

Bakanlığımız Merkez ve taşra teşkilatının ihtiyacı olan taşınmazların kamulaştırma işlemleri yürütülmüştür.

PROGRAM FAALİYET ADI: Genel Destek Hizmetleri

• Küçük Bakım- Onarım

Gelen talepler ve ihtiyaçlar doğrultusunda 8 lojmanın, 74 hizmet binasının bakım ve onarımının yapılması sağlanmıştır.

• Deprem Bölgesi Bakım Onarım

Gelen talepler ve ihtiyaçlar doğrultusunda 39 hizmet binasının bakım ve onarımının yapılması sağlanmıştır. Hatay İl Tarım ve Orman Müdürlüğü hizmet binası güçlendirme ve yenileme işi devam etmektedir.

• Kiralar

Bakanlığımızın merkezde 23 adet, taşrada 1.371 adet olmak üzere toplamda 1.394 hizmet binası bulunmaktadır. Taşrada birimlerimizin 74'ü hizmetlerini kiralık binada yürütmektedir.

• Muhtelif İşler Projesi

Merkez ve taşra teşkilatına ait yeni yapılacak veya onarılacak olan bina ve her türlü inşaatın proje ve yaklaşık maliyetleri hazırlanması sağlanmıştır. Bu kapsamda;

- Bilecik İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Yeni Hizmet Binası Proje Hizmet Alım İşi tamamlanmıştır.
- Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Yeni Hizmet Binası Proje Hizmet Alım İşinde çalışmalar yürütülmüştür.
- Mersin İli Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Eğitim ve Sosyal Tesisleri Kapsamlı Tadilat Projesi Hazırlanması İşi ile 1.200 m² Konferans Salonuna Ait Proje Hizmet Alım İşinde çalışmalar yürütülmüştür.
- Doğa Koruma ve Milli Parklar 14. Bölge Müdürlüğü (Van) Yeni Hizmet Binası Proje Hizmet Alım İşinde çalışmalar yürütülmüştür.

PROGRAM FAALİYET ADI: İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler

• Personel

Personel Alımları: Bakanlığımız merkez ve taşra hizmet birimlerinde görev yapmak üzere memur, sözleşmeli ve işçi statüsünde yürürlükteki mevzuat hükümleri doğrultusunda 1.132 personel alımı yapılmıştır.

Ayrılan Personel: Bakanlığımız merkez ve taşra hizmet birimlerinde 1.102 memur, 80 sözleşmeli ve 1.784 sürekli işçi statüsünde görev yapan toplam 2.966 personel emeklilik, ölüm, istifa vb. nedenlerden görevlerinden ayrılmıştır.

• Aday Çırak, Çırak ve Stajyer Öğrencilerin Ücretleri

Mesleki ve teknik okullarda okuyan lise öğrencilerinin iş ve işlemleri Bakanlığımız staj takip sisteminden, 2 yıllık meslek yüksekokulu ve üniversite öğrencilerinin iş ve işlemleri ise Cumhurbaşkanlığı ulusal staj programı kapsamında kariyer kapısı sistemi ile yapılmıştır.

Staj İşlemleri: Bakanlığımızda bağlı ve ilgili kuruluşlar da dâhil olmak üzere toplam 8.703 öğrenci staj yapmıştır.

Stajyerlerin birimine ve öğrenim durumlarına ilişkin tablo aşağıda sunulmuştur.

Tablo 30: 2025 Yılı Staj Gerçekleşmeleri

Birimler	Staj Yapan Öğrenci Sayısı	
	Lise	Üniversite
Merkez Hizmet Birimleri	66	37
Taşra Teşkilatı	673	3.080
Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	1.787	3.060
Toplam	2.526	6.177
GENEL TOPLAM	8.703	

PROGRAM FAALİYET ADI: İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi

- **Hizmet Binası ve Lojman Bakım Onarımı**

81 il, ilçeler ve bağlı kuruluşların talepleri doğrultusunda hizmet binaları ve lojmanlarının bakım ve onarımlarına ilişkin inceleme ve bütçe olanakları dahilinde ödeneklerin aktarılması ile genel bütçe işlerinin takip edilmesi sağlanmıştır.

Gelen talepler ve ihtiyaçlar doğrultusunda 19 lojmanın, 161 hizmet binasının bakım ve onarımının yapılması sağlanmıştır.

- **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Yapımı Yürütülen İnşaatlar**

Bakanlığımız adına Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yaptırılan taşra teşkilatına ait her türlü inşaatların ödenek gönderimi sağlanmıştır.

- **Merkez ve Taşra Teşkilatı Modernizasyon Projesi**

Yeni Hizmet Binası Yapımı:

Aydın Germencik İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Bitlis İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Bursa Mustafakemalpaşa İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Erzurum İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Uşak İl Tarım ve Orman Müdürlüğü yeni hizmet binası yapım işi devam etmektedir. 2026 yılı içinde tamamlanması planlanmaktadır.

Balıkesir Havran İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Burdur Bucak İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Isparta İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, İstanbul Gıda Kontrol Laboratuvar ve Zirai Karantina Müdürlükleri, Karaman Ermenek İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü yeni hizmet binası yapım işleri tamamlanmış, geçici kabulleri yapılmıştır.

Balıkesir İli Edremit İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Gaziantep İli İslahiye ve Oğuzeli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Kahramanmaraş İli Afşin, Elbistan, Türkoğlu İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Malatya İli Akçadağ İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Trabzon İl Tarım ve Orman Müdürlüğü yeni hizmet binası yapım işleri devam etmektedir.

- **Afet Bölgesi Rehabilitasyon ve Yeniden Yapılandırılması**

Adana İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ek binası, Kozan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Adıyaman Tut İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Batman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ek binası, Batman Beşiri, Sason İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Bingöl Solhan, Kiğı, Genç, Karlıova ve Yedisu İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Diyarbakır Hani, Çüngüş, Kayapınar İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Gaziantep Şehitkâmil, Şahinbey İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Malatya Arguvan, Kale İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Osmaniye Bahçe İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Tunceli Pülümür, Çemişgezek İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü hizmet binalarının yapımı devam etmektedir.

Adıyaman Besni İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Gaziantep Nizip ve Karkamış İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Osmaniye İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Tunceli Mazgirt, Hozat ve Ovacık İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü hafif çelik hizmet binaları tamamlanmıştır.

Afet Bölgesi Hizmet Binaları Yapımı

Adıyaman, Elazığ, Kahramanmaraş İl Tarım ve Orman Müdürlükleri ile Adıyaman Gölbaşı, Diyarbakır Ergani Şanlıurfa Viranşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri yeni hizmet binaları yapım işleri devam etmektedir. 2026 yılı içinde tamamlanması planlanmaktadır.

Kilis İl Tarım ve Orman Müdürlüğü yeni hizmet binası yapım işi tamamlanmış, geçici kabulü yapılmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Özel Kalem Hizmetleri

- **Özel Kalem Hizmetleri**

Bakanın resmi ve özel yazışmalarının yürütülmesi, kabul, davet, karşılama, ağırlama, uğurlama, bayramlarla ilgili hizmetlerin düzenlenmesi, ilgili hizmet birimleri ve kuruluşlarla koordinasyonun sağlanması, telefon, koruma, konaklama, ulaşım ve günlük hizmetlerin yürütülmesi ve Bakan tarafından verilen diğer görevlerin yerine getirilmesi sağlanmaktadır.

- **Yurt Dışı Öğrenim**

Eğitim amaçlı 4 personel yurtdışında görevlendirilmiştir.

PROGRAM FAALİYET ADI: Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler**• Strateji Geliştirme Başkanlığı**

Bakanlığımızın orta/uzun vadeli strateji ve politikaları 12. Kalkınma Planı, 2025 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, 2024-2028 dönemi Tarım ve Orman Bakanlığı Stratejik Planı çerçevesinde koordine edilmiştir. Ayrıca bu belgelerin izlenmesi, raporlanması görevleri yerine getirilmiştir. Bakanlık bütçesinin hazırlanması ve uygulanması, kesin hesabın hazırlanması işlemleri yürütülmüştür. Bakanlığımıza yöneltilen yazılı soru önermeleri cevaplanmıştır. Sayıştay Başkanlığının 2025 yılında gerçekleştirdiği 2024 yılı hesap dönemine ilişkin denetim sonucu düzenlenen 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda 10 genel bütçe, 2 döner sermaye olmak üzere toplam 12 düzenlilik denetim bulgusuna yer verilmiştir. Söz konusu denetim sonucunda tespit edilen bulgulara ilişkin olarak gerekli çalışmalar yapılmakta olup performans denetim bulgusu bulunmamaktadır. Bakanlığın iç kontrol sisteminin geliştirilmesi, standartlarının uygulanması ve izlenmesi, kurumsal iş süreçlerinin haritalanması, risk ve kontrol noktalarının belirlenmesi işlemleri yapılmıştır. Ön mali kontrol işlemleri, izlenmesi ve değerlendirilmesi, kamu idare hesapları ve mali raporlama kapsamında defter, mali tablo, belge ve bilgilerin hazırlanması görevleri yerine getirilmiştir.

PROGRAM ADI: Program Dışı Giderler**ALT PROGRAM ADI: Hazine Yardımları****PROGRAM FAALİYET ADI: Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı**

İlgili hazine yardımları ve yurtiçi sermaye transferleri Orman Genel Müdürlüğüne aktarılmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı

İlgili hazine yardımları ve yurtiçi sermaye transferleri Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne aktarılmıştır.

PROGRAM FAALİYET ADI: Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı

İlgili hazine yardımları ve yurtiçi sermaye transferleri Türkiye Su Enstitüsüne aktarılmıştır.

2. PERFORMANS SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

i. Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler

Performans Göstergesi Gerçekleşme Oranı – Durumu

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının Program Bütçe Esasları Performans Programı İzleme Rehberi gereğince giriş yapılan gerçekleşme oranına göre, göstergelere ilişkin gerçekleşme durumu e-bütçe (<https://programbutce.sbb.gov.tr/>) tarafından aşağıda yer alan şekilde otomatik olarak belirlenmektedir. Gerçekleşme oranı, göstergenin yıl sonu değerinin hedeflenen gösterge değerine oranının yüzde ifadesidir.

Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
100 üzeri	Hedeflenen değer aşıldı
100	Hedeflenen değere ulaşıldı
100 ile 80 arasında	Hedeflenen değere kısmen ulaşıldı
80 altı	Hedeflenen değere ulaşılamadı

Tablo 31: Performans Göstergesi Gerçekleşmeleri İzleme Formu (3 Aylık -Form3)

Yıl:		2025				
Programın Adı:		KIRSAL KALKINMA				
Alt Programın Adı:		KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ				
Alt Program Hedefi:		Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmalarını yürütülecektir				
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı	Adet	19.100	15.354	80,4	Kısmen Ulaşıldı
2	El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı(kümülatif)	Adet	1.170	1.242	106,2	Aşıldı
3	Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı	Adet	2	4	200	Aşıldı
4	Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı (kümülatif)	Adet	295	303	102,7	Aşıldı
5	Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında desteklenen tesis sayısı	Adet	500	374	75	Ulaşılamadı
6	Tarımsal danışman istihdam eden üretici örgütü sayısı	Sayı	280	223	79,6	Ulaşılamadı
7	Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam	Adet	800	709	88,6	Kısmen Ulaşıldı
8	Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı (kümülatif)	Adet	396.964	392.834	98,9	Kısmen Ulaşıldı
9	Tarımsal içerikli TV program sayısı (kümülatif)	Adet	1.738	1.738	100	Ulaşıldı
10	Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı (kümülatif)	Sayı	2.492.643	2.470.863	99,1	Kısmen Ulaşıldı
Değerlendirme	<p>Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı; İl/ilçe Halk Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde çiftçi eğitim kurslarına devam edilmekte olup, Halk Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde düzenlenen çiftçi eğitim kurslarına İŞKUR gibi kurumlarca verilen desteklerin kesilmesi, bütçe imkânları, üretimde bulunan çiftçilerin yaş ortalamasının giderek yükselmesi, çiftçilerin eğitimlere olan ilgisinin azalması nedeniyle yıl sonu hedeflerinin altında gerçekleşme olmuştur.</p> <p>El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı; El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde kurs faaliyetlerine olan talebin artması ve bu merkezlerde açılan kurs programları için yayım ve tanıtım hizmetlerinin yaygınlaştırılması hedefin aşılmasında etkili olmuştur.</p> <p>Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı; Ağrı Diyadin Sera OTB, Şırnak Sera OTB, Adana Sera OTB ve İzmir Bayındır Sera OTB 2025 yılı sonu itibarı ile tamamlanmıştır. Hedeflenen değer aşılmıştır.</p> <p>Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı; Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor ve Aile Çiftçiliğinin Geliştirilmesi Programları ile diğer yayım programları kapsamında muhtelif illerde projeler yürütülmektedir. Yıl sonu hedefi bütçe olanakları dahilinde fazla proje kabulü nedeniyle aşılmıştır.</p> <p>Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında kurulan tesis sayısı; Proje sayıları 2025 yılında tamamlanan yeni tesis (tamamlama projeleri dahil) sayıdır. 2025 yılı başvurularının alınma ve değerlendirme sürecinin uzaması sebebiyle hedefe ulaşamamıştır.</p> <p>Tarımsal danışman istihdam eden üretici örgütü sayısı; Tarım danışmanlarının üretici örgütü üzerinden hizmet vermek yerine bireysel danışmanlık hizmetine yönelmeleri nedeniyle gösterge hedefine ulaşamamıştır.</p> <p>Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam; Tarım danışmanlarına yapılan tarımsal yayım ve danışmanlık destek ödemesi miktarının artmasına rağmen ayrılan bütçenin danışmanların giderini karşılamakta yetersiz kalması nedeniyle gösterge hedefine kısmen ulaşılmıştır.</p> <p>Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı; Tarım danışman sayısının azalması hizmet alan işletme sayısının azalmasına neden olmuştur.</p> <p>Tarımsal içerikli TV programları; Kısa film, sinevizyon, tanıtım filmi, tarım gündem, sosyal medyada yayınlanan filmler ve tüketiciyi uyarıcı spot film çalışmaları tarım takvimine uygun olarak gerçekleştirilmiş olup yıl sonu hedefine ulaşılmıştır.</p> <p>Tarım ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı; Kadın Çiftçiler Yeniliklerle Buluşuyor ve Aile Çiftçiliğinin Geliştirilmesi Programları ile diğer yayım çalışmaları kapsamında, yapılan eğitimlerin yanı sıra, çevrimiçi uzaktan eğitimler de verilmekte olup eğitim taleplerinin beklenenden az olması nedeniyle hedefe kısmen ulaşılmıştır.</p>					

Yıl:		2025				
Programın Adı:		SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ				
Alt Programın Adı:		İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM				
Alt Program Hedefi:		Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır				
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründen kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı (kümülatif)	Adet	1	6	100	Ulaşıldı
2	İklim değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı (kümülatif)	Adet	2	15	100	Ulaşıldı
Değerlendirme	Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründen kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı; Ulusal Envanter raporu hazırlanmış ve Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi sekretaryasına sunulmuştur. Hedeflenen gösterge değeri yıllık, yılsonu gerçekleşme değeri kümülatiftir. Hedeflenen değere ulaşılmıştır.					
	İklim değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı; Ekosistem Odaklı Gıda Üretimini Teşvik Ederek Agroekolojik (Tarımsal-Ekolojik) Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi kapsamında Bolu ilinde Uygulamalı Çiftçi Okulu eğitimi düzenlenmiştir. İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030) kapsamında İklim Değişikliği ve Tarıma Etkileri konusunda 30 İl Tarım ve Orman Müdürlüğünde görevli personele yönelik eğitimlerin eğitimi düzenlenmiştir. Hedeflenen gösterge değeri yıllık, yıl sonu gerçekleşme değeri kümülatiftir. Hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

Yıl:		2025				
Programın Adı:		TARIM				
Alt Programın Adı:		BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ				
Alt Program Hedefi:		Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabacaktır.				
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif)	Ton	644.000	632.827	98,3	Kısmen Ulaşıldı
2	Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif)	Milyon Adet	409,6	437,5	106,8	Aşıldı
3	Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı	Adet	158.000	158.725	100,4	Aşıldı
4	Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif)	Sayı	5.100	4.890	95,8	Kısmen Ulaşıldı
5	Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı	Yüzde	7	7	100	Ulaşıldı
6	Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı	Yüzde	4	4	100	Ulaşıldı
7	Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı	Adet	8.600	9.072	105,5	Aşıldı
8	Sucul ekosistemlerden temizlenen atık av aracı miktarı	Metrekare	200.000	416.666	208,3	Aşıldı
Değerlendirme	Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif); Su ürünleri yetiştiricilik desteği birim tutarının güncel ekonomik şartlara göre düşük kalması nedeniyle geçen yıllara göre desteklemeye başvuran sayısı azalmıştır. Hedeflenen gösterge değerlerine kısmen ulaşılmıştır.					
	Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif); Üretim yapan birimlerin teknik kapasitesinin artırılması, balık naklindeki kayıpların minimuma indirilmesi gibi sebeplerle su kaynaklarına bırakılan balık sayısında hedefin üzerinde bir gerçekleşme olmuştur.					
Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı; Yasa dışı avcılıkla mücadele konusunda etkin ve sürekli şekilde denetimler yapılmakta olup hedeflenen denetim sayısı %100,45 oranında gerçekleşerek hedef aşılmıştır. Rutin program dahilinde haftada en az bir kere kontrol ve denetim yapılmakta olan karaya çıkış noktalarında üretim planlaması kapsamında 1 Eylül 2024 tarihinden itibaren 7/24 denetim yapılmaktadır.						
Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif); Su ürünleri yetiştiricilik desteği birim tutarının güncel ekonomik şartlara göre düşük kalması nedeniyle geçen yıllara göre desteklemeye başvuran sayısı azalmıştır. 2026 yılında yapılacak ödemeler için destekleme birim tutarlarında güncelleme yapılmıştır. Hedeflenen gösterge değerlerine kısmen ulaşılmıştır.						
Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı; Hedeflenen değere ulaşılmıştır.						
Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı; Hedeflenen değere ulaşılmıştır.						
Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı; Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde ilgili mevzuatlar doğrultusunda yapılan kontrol ve denetimlerin yanı sıra yeni su ürünleri yetiştiricilik alanlarının açılmasıyla faaliyete başlayan yetiştiricilik tesislerinde ve mevcut tesislerde yaşanan devir proje revizyonu vb. değişikliklerinde yerinde kontrollerinin yapılması neticesinde hedeflenen denetim sayısı aşılmıştır.						
Sucul ekosistemlerden temizlenen atık av aracı miktarı; Hayalet Ağ Projesi kapsamında yürütülen faaliyetlerde görev alan personelin eğitim ve uygulamalı çalışmalar yoluyla yetkinlik kazanması, iklim değişikliğine bağlı olarak su seviyelerinin çekilmesiyle ağların erişilebilirliğinin artması, ayrıca balıkçılara, sivil toplum kuruluşlarına ve vatandaşlara verilen farkındalık eğitimleri neticesinde hayalet ağların bildirilmesinin artması nedenleriyle 2025 yılı için planlanan hedef aşılmıştır.						

Yıl:	2025
Programın Adı:	TARIM
Alt Programın Adı:	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi:	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Ayçiçeğinde kendine yeterli oranı	Yüzde	58	71,9	124	Aşıldı
2	Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı	Yüzde	0,75	-11,6	0	Ulaşılamadı
3	İhraç edilen bitkisel ürün miktarı	Ton	8.796.296	6.313.059	71,8	Ulaşılamadı
4	İthal edilen bitkisel ürün miktarı	Ton	21.000.000	17.310.775	117,5	Aşıldı
5	İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı	Hektar	374.000	357.000	95,5	Kismen Ulaşıldı
6	Kaba yem üretimi	Milyon Ton	75	71	94,7	Kismen Ulaşıldı
7	Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif)	Adet	22.600	22.566	99,8	Kismen Ulaşıldı
8	Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker)	Yüzde	100	99,4	99,4	Kismen Ulaşıldı
9	Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı	Bin Ton	422	418	99	Kismen Ulaşıldı
10	Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı	Hektar	344.000	223.000	64,8	Ulaşılamadı
11	Organik ve organomineral gübre kullanım miktarı	Bin Ton	630	377,9	60	Ulaşılamadı
12	Sertifikalandırılan fide/fidan üretim miktarı	Adet	205.000.000	203.372.459	99,2	Ulaşıldı
13	Sertifikalandırılan tohum üretim miktarı	Ton	1.375.000	1.35.627	98,2	Kismen Ulaşıldı
14	Tahıl ürünlerinde kendine yeterli oranı	Yüzde	94	111,9	119	Aşıldı
15	Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı	Milyon Ton	4,6	3,6	78,9	Ulaşılamadı
16	Yem bitkilerinde kendine yeterli oranı	Yüzde	92	92	100	Ulaşıldı

Bitkisel ürünlerde üretimi artırarak stratejik ve arz açığı olan tarım ürünlerinin öncelikle kendi kaynaklarımızdan karşılanması hedeflenmekte olup bitkisel üretim değerindeki artışın izlenmesi ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilebilmesi için önemlidir. Çevresel, sosyal ve ekonomik olarak sürdürülebilir, ülke insanının yeterli ve dengeli beslenmesinin yanı sıra arz-talep dengesini gözeten, verimliliği yüksek, sosyo-ekonomik olarak gelişen etkin bir tarım sektörünün oluşturulması amaçlanmaktadır.

Ayçiçeğinde kendine yeterlik oranı; Ürünlerin yeterlilik derecelerinin hesaplanabilmesi için hasadın bitmiş ve o mahsulün yıl içindeki kullanım durumunun sona ermiş olması gerekmektedir. Yeterlilik dereceleri TÜİK tarafından her yıl mart ayının sonunda ve iki yıl önceki yılın verisi olarak yayımlanmaktadır. Veriler 2023 yılı üretim verisi olup 2024 üretim yılı verileri 2026 yılı mart ayı sonunda, 2025 üretim yılı verileri 2027 yılı mart ayı sonunda açıklanacaktır. Ayçiçeğinde 2023 yılında kendine yeterlik oranında hedeflenen değer aşılmıştır.

Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı; İklimsel faktörlere bağlı olarak yaşanan don ve kuraklık neticesinde destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı -11,6 olarak hesaplanmış ve hedefe ulaşamamıştır. 2024 üretim yılında toplam bitkisel üretim miktarı 136,8 milyon ton olup 2025 üretim yılında ise iklimsel faktörlere bağlı olarak yüzde 11,6 düşüşle 121 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

İhraç edilen bitkisel ürün miktarı; İklimsel faktörlere bağlı olarak 2025 yılı bitkisel üretim miktarımızda düşüş yaşanmış olup hedeflenen değere ulaşamamıştır.

İthal edilen bitkisel ürün miktarı; Hedeflenen gösterge değerinin altında bir gerçekleşme meydana gelmesi olumlu değerlendirildiğinden hedeflenen değer aşılmıştır.

İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı; İyi tarım uygulamaları yapan üretici sayısı ve alan miktarı Bakanlıkça yetkilendirilen kontrol ve sertifikasyon kuruluşları tarafından üçer aylık dönemler halinde gönderilen raporlardan derlenerek hazırlanmaktadır. Bu nedenle performans ölçümü ancak bir sonraki yılın ilk yarısında netlik kazanmaktadır. Performans göstergesinde hedefe kısmen ulaşılmıştır.

Kaba yem üretimi; Kaba yem üretimi ve yem bitkilerinde kendine yeterlilik oranının hesaplanması kapsamında 2025 yılı yem bitkileri ve hayvan sayıları TÜİK tarafından açıklanmadığı için yıl bazında değerlendirme tahmini olarak yapılmıştır. Kaba yem üretiminde kuraklıktan dolayı hedefe kısmen ulaşılmıştır.

Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif); Hedefe 99,85 oranında kısmen ulaşılmıştır.

Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker); Bu gösterge şeker fabrikalarından elde edilen A kotası karşılığı pancar şekeri (sakaroz) verileri ile hesaplanmaktadır. 2024 yılı (2023/2024 pazarlama yılı) 1 Eylül 2023- 31 Ağustos 2024 verilerini içermektedir. 2025 yılı (2024/2025 pazarlama yılı) ise 1 Eylül 2024'de başlayıp 31 Ağustos 2025 yılında tamamlanmıştır. Hedefe kısmen ulaşılmıştır.

Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı; Hedeflenen değere kısmen ulaşılmıştır.

Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı; Organik Tarım Bilgi Sistemi'ne arazi-ürün bilgisine ait veri girişi yetkilendirilmiş kuruluşlarca ilgili üretim yılı içerisinde yapılmakta olup veriler bir sonraki yılın ikinci ayında kesinleşmektedir. Organik tarım sisteminin gönüllülük esasına dayanıyor olması, Bakanlığımızın tüketicilerin gıda ve organik gıda güvenilirliğine ilişkin uyguladığı tedbir ve denetimler neticesinde amacına uygun faaliyette bulunmayanların karşılaşacakları müeyyideleri de dikkate alarak sistemden ayrılmaları ile mevcut desteklerin üretici yönlendirme etkisinin düşük kalması nedenleriyle hedefe ulaşamamıştır.

Organik ve organomineral gübre kullanım miktarı; Organik ve organomineral gübrelerin etkinliğinin artırılmasına yönelik olarak fosfat kayası içeren organomineral gübre kullanımının sonlandırılmasına ilişkin yapılan mevzuat değişikliği, destek miktarlarının ciddi oranda artırılması ve kimyevi gübre fiyatlarında yaşanan artışların da etkisiyle; son 3 yıldır düşüş kaydedilen organik ve organomineral gübre kullanım miktarı, 2025 yılında bir önceki yıla göre %5 dolaylarında artış göstererek 378 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre artış olmasına rağmen istenilen hedefe ulaşamamıştır.

Sertifikalendirilen fide/fidan üretim miktarı; 2025 yılında; 100.985.429 adedi meyve fidanı ve 102.387.030 adedi çilek fidesi olmak üzere toplam 203.372.459 adet sertifikalı fidan-fide üretimi gerçekleştirilmiştir.

Sertifikalendirilen tohum üretim miktarı; 2025 yılında 1.350.627 ton sertifikalı tohum üretimi gerçekleştirilmiştir.

Tahıl ürünlerinde kendine yeterlik oranı; Ürünlerin yeterlilik derecelerinin hesaplanabilmesi için hasadın bitmiş ve o mahsulün yıl içindeki kullanım durumunun sona ermiş olması gerekmektedir. Yeterlilik dereceleri TÜİK tarafından her yıl mart ayının sonunda ve iki yıl önceki yılın verisi olarak yayımlanmaktadır. Veriler 2023 yılı üretim verisi olup 2024 üretim yılı verileri 2026 yılı mart ayı sonunda, 2025 üretim yılı verileri 2027 yılı mart ayı sonunda açıklanacaktır. Tahıl ürünlerinde 2023 yılında kendine yeterlilik oranında hedeflenen değer aşılmıştır.

Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı; 2022 yılından itibaren dünya ve ülkemiz pamuk fiyatlarında yaşanan düşüş nedeniyle pamuk üreticilerinin alternatif ürünlere yönelmesi sonucunda ekiliş alanındaki daralmaya bağlı olarak üretim miktarında azalma yaşanmıştır. Ayrıca Trakya bölgesinde ilkbahar döneminde kuru tarım alanlarında ekiliş yapılan ayçiçeğinde; 2024-2025 yıllarında genel olarak ekim döneminde yağışların düzensiz olması, yağış rejiminin bozulması ve yaşanan kuraklığa bağlı olarak üretimde düşüş yaşanmış ve üretim hedefine ulaşamamıştır.

Yem bitkilerinde kendine yeterlik oranı; Ürünlerin yeterlilik derecelerinin hesaplanabilmesi için hasadın bitmiş ve o mahsulün yıl içindeki kullanım durumunun sona ermiş olması gerekmektedir. Yeterlilik dereceleri TÜİK tarafından her yıl mart ayında ve bir yıl önceki yılın verisi olarak yayımlanmaktadır. Veriler 2024 yılı üretim verisi olup 2025 üretim yılı verileri 2026 yılı mart ayında açıklanacaktır. Yem bitkilerinde 2024 yılında kendine yeterlik oranında hedeflenen değere ulaşılmıştır.

Yıl:	2025
Programın Adı:	TARIM
Alt Programın Adı:	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİÇİ
Alt Program Hedefi:	Hayvansal ürünlerin kontrol miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri*	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Bal üretimi miktarı	Bin Ton	120	97,3	81	Kismen Ulaşıldı
2	Bal üretimi yapılan kovan sayısı	Bin Adet	8.930	8.817	98,7	Kismen Ulaşıldı
3	Buzağı sayısındaki artış oranı	Yüzde	0,5	2,24	448	Aşıldı
4	Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	Kilogram	305	305	100	Ulaşıldı
5	Büyükbaş hayvan başına süt verimi	Kilogram	3.330	3.330	100	Ulaşıldı
6	Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	Yüzde	0,5	4,25	850	Aşıldı
7	Çiğ süt-yem paritesi	Sayı	1,3	1,35	103,6	Aşıldı
8	Çiğ süt üretim miktarı	Bin Ton	21.917	21.800	99,5	Kismen Ulaşıldı
9	Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı	Yüzde	1,5	11,3	753	Aşıldı
10	Kırmızı et üretim miktarı	Bin Ton	2.328	2.328	100	Ulaşıldı
11	Kırmızı et üretim miktarı artışı	Yüzde	14,06	10,59	75,3	Ulaşılamadı
12	Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	Kilogram	22	22	100	Ulaşıldı
13	Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	Yüzde	1,66	5,4	325	Aşıldı
14	Mera ıslah ve amenajman alanı (kümülatif)	Bin Hektar	2.400	2.461	102,5	Aşıldı
15	Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artış oranı	Yüzde	1,01	-0,5	0	Ulaşılamadı
16	Şiğir karkas et-yem paritesi	Sayı	22	34,23	155,6	Aşıldı
17	Şiğir varlığı içindeki kültür ırkının oranı	Yüzde	50	49	98	Kismen Ulaşıldı
18	Yumurta üretimi artış oranı	Yüzde	0,5	-6	0	Ulaşılamadı

* Göstergelerin yıl sonu değerleri Bakanlığımızın revize edilmiş geçici tahmini olup nihai veriler TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Değerlendirme

Arz talep dengesi, genetik yapı, iklim koşulları gibi faktörler canlı varlık olan hayvan sayılarını ve canlı hayvanlardan elde edilen ürün miktarlarını etkileyeceğinden yıllara göre hayvan sayılarına ve elde edilen ürün miktarlarında artışlar ve azalışlar olabilmektedir. Bu durum performans göstergelerinin yıllık hedeflenen değerlerinde sapmalara neden olabilmektedir.

Bal üretimi miktarı/Bal üretimi yapılan kovan sayısı; Anlık kovan ve bal üretimi bölge ve mevsime göre değişiklik göstermektedir. Performans göstergesi hedefine kısmen ulaşılmıştır.

Buzağı sayısındaki artış oranı; Resmi istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.

Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı; Toplam et üretim miktarının kesilen hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmakta olup göstergeye esas veriler henüz TÜİK tarafından yayımlanmamış olup hedeflenen gösterge değerine ulaşılacağı öngörülmektedir.

Büyükbaş hayvan başına süt verimi; Süt üretim miktarının sağılan hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmakta olup göstergeye esas veriler henüz TÜİK tarafından yayımlanmamıştır. Hedeflenen gösterge değerine ulaşılacağı öngörülmektedir.

Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı; İlgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.

Çiğ süt-yem paritesi; Bir litre çiğ inek sütü ile asgari alınabilecek süt yemi miktarını ifade etmektedir. Çiğ sütte, süt/yem paritesinin planlanan seviyenin altına düşmemesi için çiğ süte uygulanan destekleme oranı aylık olarak belirlenmektedir. Göstergeye esas verileri TÜİK tarafından yayımlanmış olup 2025 yılı ekim, kasım ve aralık ayları için Bakanlıkça destekleme primindeki artıştan dolayı planlanan gösterge değeri aşılmıştır.

Çiğ süt üretim miktarı; Sağılan büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan elde edilen toplam yıllık süt miktarını göstermektedir. Göstergeye esas veriler henüz TÜİK tarafından yayımlanmamış olup hedeflenen gösterge değerine ulaşılacağı öngörülmektedir.

Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı; Tavuk ve hindi eti üretim miktarları toplamının yıllık değişim oranını göstermektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.

Kırmızı et üretim miktarı; Büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan elde edilecek et miktarını ifade etmekte olup kasaplık güce göre hesaplanma yöntemi kullanılarak TÜİK tarafından hesaplanmaktadır. Göstergeye esas veriler henüz TÜİK tarafından yayımlanmamış olup hedeflenen gösterge değerinin aşılacağı öngörülmektedir.

Kırmızı et üretiminin artışı; bir önceki yıla göre kırmızı et üretim miktarındaki yüzde değişimi göstermekte olup kesilen hayvan sayısı ve hayvan başına verimin artışına bağlı olarak değişmektedir. Göstergeye esas veriler henüz TÜİK tarafından yayımlanmamış olup hedeflenen gösterge değerine ulaşılacağı öngörülmektedir.

Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı; Küçükbaş (koyun ve keçi) et üretim miktarının kesilen küçükbaş hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Göstergeye esas veriler henüz TÜİK tarafından yayımlanmamış olup hedeflenen gösterge değerine kısmen ulaşılacağı öngörülmektedir.

Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı; Küçükbaş hayvan sayısının yıllık artış oranını göstermektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.

Mera ıslah ve amenajman alanı; Mera, yaylak ve kışaklarda ot verimini artırmak amacıyla çayır mera ıslah ve amenajman projeleri uygulanmaktadır. Söz konusu projeler il müdürlüklerince üniversiteler veya tarımsal araştırma enstitüsü müdürlükleri ile iş birliği yapılarak yürütülmektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.

Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artış oranı; Sanayiye giden süt miktarındaki değişim ölçülmektedir. Göstergeye esas olacak verileri TÜİK tarafından yayımlanmış olup hedeflenen gösterge değerine ulaşamamıştır.

Şiğir karkas et-yem paritesi; Bir kilogram karkas et ile asgari alınabilecek besi yemi miktarını ifade etmektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.

Şiğir varlığı içindeki kültür ırkının oranı; Kültür ırklar yüksek verimli olmasına rağmen yüksek bakım ve besleme maliyetleri nedeniyle ülkemizde büyük oranda yer alan küçük işletmeler için ekonomik olarak tercih edilmemektedir. Ayrıca mevcut piyasa koşullarına göre et fiyatlarındaki dalgalanma, üretimde sağlanan karlılığın sürdürülebilir olmaması, damızlık hayvan, yem ve diğer girdilerdeki öngörülemeyen değişimler nedeniyle yetiştiriciler melezlemeyi tercih etmektedirler. Performans göstergesi hedefine kısmen ulaşmıştır.

Yumurta üretimi artış oranı; Tavuk yumurtası üretim miktarının yıllık değişim oranını göstermektedir. Göstergeye esas verileri TÜİK tarafından yayımlanmış olup gösterge değerine ulaşamamıştır.

Yıl:		2025				
Programın Adı:		TARIM				
Alt Programın Adı:		TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ				
Alt Program Hedefi:		İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir.				
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı alan	Bin Hektar	17.339	16.117	93	Kısmen Ulaşıldı
2	İklim dostu akıllı tarım teknoloji sistemleri kullanan işletme sayısı (Kümülatif)	Adet	410	0	0	Ulaşılamadı
3	Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı	Adet	2.300	1.580	69	Ulaşılamadı
Değerlendirme	<p>Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı alan; Çiftçi Kayıt Sisteminde (ÇKS) üretim yılı bir önceki yılın 1 Eylül tarihinde başlayıp, 31 Aralık tarihinde sona ermektedir. Mevzuat gereği ocak ayından 30 Haziran tarihine kadar yeni kullanım hakkı alınan arazilerin başvuruları da yapılabilmektedir. 2025 üretim yılı için 31 Aralık 2024 tarihine kadar yapılan başvuruların %90'ının girişi tamamlanmıştır. 31 Aralık 2024 'den Ekim 2025'e kadar 2025 üretim yılının veri girişleri devam etmiştir. Hedeflenen gösterge değerine kısmen ulaşılmıştır.</p> <p>İklim dostu akıllı tarım teknoloji sistemleri kullanan işletme sayısı (kümülatif); Gösterge tarımsal faaliyetlerde akıllı tarım teknolojilerinin benimsendiğini ve talep edildiğini göstermektedir. Bu gösterge, İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP) kapsamında henüz hibe uygulamalarına başlanmadığı için gösterge değerine ulaşamamıştır.</p> <p>Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı; Tarımsal mekanizasyon araçlarının tarım tekniğine uygunluğunu, ekonomik verimliliğini, kullanım ve bakım kolaylıkları incelenmekte ve raporlanmaktadır. Finans kurumlarının kredi miktarları ve makine satışlarına bağlı olarak gelen müracaatların tamamı değerlendirilmiş ancak gelen müracaatların beklenenden az olması nedeniyle hedeflenen değere ulaşamamıştır.</p>					

Yıl:	2024
Programın Adı:	TARIM
Alt Programın Adı:	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME
Alt Program Hedefi:	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Ar-Ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif)	Adet	597	613	102,6	Aşıldı
2	Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif)	Adet	122.097	122.750	100,5	Aşıldı
3	Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen Ar-Ge faaliyet sayısı (kümülatif)	Adet	24	24	100	Ulaşıldı
4	Bitkisel üretimde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	2.820	2.897	102,7	Aşıldı
5	Gıda ve yemde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	216	219	101,3	Aşıldı
6	Hayvancılıkta yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	534	534	100	Ulaşıldı
7	Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı	Adet	50.000	44.351	88,7	Kısmen Ulaşıldı
8	Su ürünlerinde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	391	391	100	Ulaşıldı
9	Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	359	375	104,4	Aşıldı

Değerlendirme

Ar-Ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif); Islah çalışmalarında hat ve çeşit adaylarının beklenenden üstünde performans göstermesi nedeniyle gösterge değeri aşılmıştır.

Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif); Gösterge değeri yapılan arazi çalışmalarında toplanan ve kamu, üniversite, özel sektör ile sivil toplum kuruluşlarından gelebilecek materyal sayısına bağlı olarak değişmektedir. Gösterge değeri aşılmıştır.

Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen Ar-Ge faaliyet sayısı (kümülatif); Gösterge değerine ulaşılmıştır.

Bitkisel üretimde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif); Yürütülen projelerde verim ve kaliteyi arttırmaya yönelik hedeflere beklenenden önce ulaşılması nedeniyle projelerin sonuçlandırılmasına karar verilmiştir. Bu nedenle gösterge değeri aşılmıştır.

Gıda ve yemde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif); Yürütülen projelerde verim ve kaliteyi arttırmaya yönelik hedeflere beklenenden önce ulaşılması nedeniyle projelerin sonuçlandırılmasına karar verilmiştir. Bu nedenle gösterge değeri aşılmıştır.

Hayvancılıkta yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif); Gösterge değerine ulaşılmıştır.

Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı; Yığılca arısı koruma alt projesine yetiştiricilerin beklenenden daha düşük sayıda başvurusu olması sebebiyle gösterge değerine kısmen ulaşılmıştır. Göstergenin gelecek yıllarda hedefine ulaşabilmesi için gerekli tüm tedbirler alınmaktadır.

Su ürünlerinde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif); Gösterge değerine ulaşılmıştır.

Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif); Yürütülen projelerde verim ve kaliteyi arttırmaya yönelik hedeflere beklenenden önce ulaşılması nedeniyle projelerin sonuçlandırılmasına karar verilmiştir. Bu nedenle gösterge değeri aşılmıştır.

Yıl:	2025
Programın Adı:	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Programın Adı:	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Alt Program Hedefi:	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	İçme suyu koruma planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	35	34	97,1	Kısmen Ulaşıldı
2	Nehir havza yönetim planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	18	12	66,7	Ulaşılamadı
3	Sektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	19	13	68,4	Ulaşılamadı
4	Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif)	Adet	249	259	104	Aşıldı
5	Suyun miktar ve kalitesinin izlendiği nokta sayısı (Kümülatif)	Sayı	1.689	1.689	100	Ulaşıldı
6	Taşkın tahmini ve erken uyarı sistemi geliştirilen havza sayısı (kümülatif)	Adet	1	1	100	Ulaşıldı
7	Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	Adet	29	28	96,5	Kısmen Ulaşıldı
8	Uygulamaya konulan bütünlük havza yönetimi eylem planları sayısı (kümülatif)	Adet	6	2	33,3	Ulaşılamadı
9	Yerüstü ve yeraltı sularında tarımsal kaynaklı kirlilik izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı	Yüzde	90	85	94	Kısmen Ulaşıldı

Değerlendirme

İçme suyu koruma planı yapılan havza sayısı (kümülatif); İçme suyu kaynaklarının kirlenmesinin önlenmesi ve sürdürülebilir kullanımının sağlanabilmesi için havzaya özgü koruma esasları ve koruma alanlarının belirlenmesi amacıyla yürütülen gösterge değeri dönem sonunda 34 olmuş ve performans gösterge hedefine kısmen ulaşılmıştır.

Nehir havza yönetim planı yapılan havza sayısı (kümülatif); 2025 yılı başlangıcında 12 olan plan sayısı, dönem sonunda da 12 olarak devam etmiştir. 2025 yılı içerisinde tamamlanması planlanan 6 havzada nehir havzası yönetim planları ile ilgili Avrupa Birliği teknik yardım projesi, yüklenici firmadan kaynaklı sorunlar nedeniyle tamamlanamamış olup 2026 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Performans göstergesi hedefine ulaşamamıştır.

Sektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif); 2025 yılı başlangıcında 11 plan sayısı, Sakarya ve Susurluk Havzaları Sektörel Su Tahsis Planlarının Hazırlanması Projeleri'nin tamamlanmasıyla 13 olmuştur. 2025 yılı içerisinde tamamlanması planlanan 6 Havzada Sektörel Su Tahsis Planları ile ilgili Avrupa Birliği teknik yardım projesi yüklenici firmadan kaynaklı sorunlar nedeniyle tamamlanamamış olup 2026 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Performans göstergesi hedefine ulaşamamıştır.

Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif); 2025 yılına 225 adet su verimliliği çalışması ile başlanmış olup yıl sonunda çalışma sayısı 259 olmuştur. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.

Suyun miktar ve kalitesinin izlendiği nokta sayısı (Kümülatif); 1.689 izleme noktasında izleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Performans gösterge hedefine ulaşılmıştır.

Taşkın tahmini ve erken uyarı sistemi geliştirilen havza sayısı (kümülatif); Meriç-Ergene taşkın tahmini ve erken uyarı sistemi tamamlanmıştır. Performans gösterge hedefine ulaşılmıştır.

Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif); 2025 yılı başlangıcında 26 olan taşkın yönetim planı sayısı, dönem sonunda 28'e çıkarılmıştır. Bütçe kısıtı nedeniyle performans gösterge hedefine kısmen ulaşılmıştır.

Uygulamaya konulan bütünlük havza yönetimi eylem planları sayısı (kümülatif); Nehir Havza Yönetim Planları, Sektörel Su Tahsis Planları, Taşkın Yönetim Planları ve Kuraklık Yönetim Planları hazırlık süreçlerinde; su miktar ve kalitesi havza ölçeğinde bütüncül olarak değerlendirilmektedir. Bahse konu planlar birbirleri ile entegrasyonları gözlemlenerek hazırlanmaktadır. Ayrıca her bir planın onay süreci de bütünlük havza yönetimi eylem planları ile aynı prosedüre tabidir. Bu nedenlerle ayrıca bütünlük bir havza yönetimi eylem planı hazırlanmasına mevcut durumda ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu sebeple bütüncül plan yapılmasına yönelik çalışma gerçekleştirilememiştir. 2025 yılı başlangıcında 2 olan (Ergene ve Gediz) plan sayısı, dönem sonunda da 2 olarak devam etmiştir. Performans göstergesi hedefine ulaşamamıştır.

Yerüstü ve yeraltı sularında tarımsal kaynaklı kirlilik izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı; 2025 yılında izleme çalışmalarında kullanılan analiz kitlelerinin alımında yaşanan gecikme nedeniyle bazı illerde bir dönem numune alınamamıştır. Performans gösterge hedefine kısmen ulaşılmıştır.

Yıl:		2025				
Programın Adı:		TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ				
Alt Programın Adı:		TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI				
Alt Program Hedefi:		Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak.				
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Arazi kullanım planlaması yapılan alan	Hektar	4.300.000	0	0	Ulaşılamadı
2	Detaylı toprak etüdü yapılan alan	Hektar	4.484.000	4.500.000	100,4	Aşıldı
3	Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif)	Adet	467	468	100,2	Aşıldı
Değerlendirme	<p>Arazi kullanım planlaması yapılan alan; Arazi Kullanım Planlaması Yönetmeliği ve il bazında çalışmalar tamamlanmadığından dolayı 1/5.000 ölçekli AKUP çalışmaları henüz başlamamıştır. AKUP ile ilgili 1.000.000 hektarlık alanla ilgili ihale çalışmaları başlamış olup 2026 yılı içerisinde gerçekleşecektir. Performans göstergesi hedefine ulaşamamıştır. Bunun yanında mevcut veri kaynakları kullanılarak 81 il 922 ilçenin 1/25.000 Ölçekli Arazi Kullanım Planlarında plan hükümleri ve açıklama raporları tamamlanmıştır.</p> <p>Detaylı toprak etüdü yapılan alan; Dünya Bankası ile Bakanlığımız arasında imzalanan ikraz anlaşması kapsamında Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi devam etmektedir. 2025 yılı itibarı ile 1. Kısım etütler kapsamında 2,4 milyon hektar alanda yürütülen çalışmalar tamamlanmıştır. 2. Kısım etütler toplam 2,4 milyon hektar olup %85'i tamamlanmıştır. 3. Kısım etütler için sözleşmeler imzalanmış olup çalışmalara başlanmıştır. 4.Kısım iller ve 5. Kısım iller için ihale hazırlıkları Kasım 2025 içerisinde başlamıştır. İhale değerlendirme çalışmaları devam etmektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.</p> <p>Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif); Yıl sonu itibarıyla toplam 468 ova büyük ova olarak ilan edilmiştir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.</p>					

Yıl:	2025
Programın Adı:	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Programın Adı:	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI
Alt Program Hedefi:	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	2024-2028 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	40	40	100	Ulaşıldı
2	2024-2028 dönemi denetlenen zirai mücadele alet ve makinaları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	40	40	100	Ulaşıldı
3	Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı	Bin Dekar	230	140,3	61	Ulaşılamadı
4	Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	Yüzde	35	35	100	Ulaşıldı
5	Denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan veteriner sağlık ürünleri sayısına oranı	Yüzde	5	5	100	Ulaşıldı
6	Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı	Adet	35	51	145,7	Aşıldı
7	Entegre zararlı yönetimi proje uygulama alanı (kümülatif)	Dekar	13.600.000	13.600.000	100	Ulaşıldı
8	Hastalıktan ari işletme sayısı	Adet	1.290	1.383	107,2	Aşıldı
9	Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılama oranı	Yüzde	85	90,2	106,2	Aşıldı
10	Küpelenen büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı	Yüzde	25	35,1	140,2	Aşıldı
11	Küpelenen küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı	Yüzde	25	40,3	161	Aşıldı
12	Programlı sağlık taraması gerçekleşme oranı	Yüzde	85	93,1	109,5	Aşıldı
Değerlendirme	2024-2028 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif); Performans gösterge hedefine ulaşılmıştır.					
	2024-2028 dönemi denetlenen zirai mücadele alet ve makinaları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif); Performans gösterge hedefine ulaşılmıştır.					
	Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı; 2024-2025 üretim sezonunda meydana gelen don felaketi ve kuraklık nedeniyle meyve üretiminde büyük bir azalış meydana gelmiştir. Performans göstergesi hedefine ulaşılammıştır.					
	Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı; Performans gösterge hedefine ulaşılmıştır.					
	Denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan veteriner sağlık ürünleri sayısına oranı; Performans gösterge hedefine ulaşılmıştır.					
	Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı; Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.					
	Entegre zararlı yönetimi proje uygulama alanı; Performans gösterge hedefine ulaşılmıştır.					
	Hastalıktan ari işletme sayısı; Hastalıktan ari işletme oluşumu tamamen yetiştirici gönüllülüğü esastır. Ari işletme statüsü belirli teknik ve hijyenik asgari şartlar gerektirdiğinden, şartlar yerine getirilemediğinde işletmeler arilik statüsünden çıkmaktadır. Yeni destekleme modeli ile sayının artırılması hedeflenmektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.					
	Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılama oranı; Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.					
	Küpelenen büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı; Küpeleme yapılan yeni doğan büyükbaş hayvan sayısındaki artış gösterge değerinde pozitif sapmaya neden olabilmektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.					
	Küpelenen küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı; Küpeleme yapılan yeni doğan küçükbaş hayvan sayısındaki artış gösterge değerinde pozitif sapmaya neden olabilmektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.					
	Programlı sağlık taraması gerçekleşme oranı; Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.					

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl Sonu Değeri	Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
1	Biyogüvenlik mevzuatı kapsamında yemlere yönelik yıllık yurtiçi denetim sayısı	Adet	1.250	1.610	128,8	Aşıldı
2	Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı	Yüzde	10	9,1	91,1	Kismen Ulaşıldı
3	Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı	Adet	1.300.000	1.365.585	105	Aşıldı
4	Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı	Adet	18.500	19.616	106	Aşıldı
5	Yem işletmelerinde yapılan yıllık hijyen denetimi sayısı	Adet	15.000	13.429	89,5	Kismen Ulaşıldı
Değerlendirme	<p>Biyogüvenlik mevzuatı kapsamında yemlere yönelik yıllık yurtiçi denetim sayısı; Yemlerde ortaya çıkabilecek yeni riskler ve denetim ihtiyaçları sebebiyle yıl içerisinde planlanmayan ilave resmi kontroller olabilmektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.</p> <p>Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı; Performans gösterge hedefine kısmen ulaşılmıştır. Gösterge gerçekleşmesini belirleyen en önemli faktör gıda işletmecilerinin ekonomik, idari, kasti ve ihmali davranışlarıdır.</p> <p>Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı; Bakanlığımızca ilave sektörel denetimler gerçekleştirildiğinden ve gıda güvenliği üzerine artan farkındalık ile birlikte denetimlerdeki artıştan dolayı pozitif yönde sapma gerçekleşmiştir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.</p> <p>Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı; Önceki yıllarda olumsuzluk tespit edilen üreticiler 2 yıl boyunca program dışı denetlenmektedir. Performans göstergesi hedefi aşılmıştır.</p> <p>Yem işletmelerinde yapılan yıllık hijyen denetimi sayısı; Denetimlerin sisteme kaydı sırasında hijyen denetimi seçeneği işaretlenmeden kayıt yapılması, hijyen denetimlerine ilişkin denetim sayılarının olduğundan düşük görünmesine neden olabilmektedir. Performans gösterge hedefine kısmen ulaşılmıştır.</p>					

Tablo 32: Performans Göstergesi Sonuçları Formu (Form4)

Program	Alt Program	Alt Program Hedefi	Performans Göstergesi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıl sonu Gerçekleşme Değeri	Gerçekleşme Durumu
KIRSAL KALKINMA	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmalarını yürütülecektir.	Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı	19.100	15.354	Kismen Ulaşıldı
			El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı (kümülatif)	1.170	1.242	Aşıldı
			Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı	2	4	Aşıldı
			Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı (kümülatif)	295	303	Aşıldı
			Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında desteklenen tesis sayısı	500	374	Ulaşılamadı
			Tarımsal danışman istihdam eden üretici örgütü sayısı	280	223	Ulaşılamadı
			Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam	800	709	Kismen Ulaşıldı
			Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı (kümülatif)	396.964	392.834	Kismen Ulaşıldı
			Tarımsal içerikli TV program sayısı (kümülatif)	1.738	1.738	Ulaşıldı
			Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı (kümülatif)	2.492.643	2.470.863	Kismen Ulaşıldı
			SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.	Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormanlık sektörden kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı (kümülatif)
İklim değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı (kümülatif)	2	15				Ulaşıldı
TARIM	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.	Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif)	644.000	632.827	Kismen Ulaşıldı
			Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif)	409,6	437,5	Aşıldı
			Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı	158.000	158.725	Aşıldı
			Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif)	5.100	4.890	Kismen Ulaşıldı
			Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı	7	7	Ulaşıldı
			Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı	4	4	Ulaşıldı
			Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı	8.600	9.072	Aşıldı
			Sucul ekosistemlerden temizlenen atık av aracı miktarı	200.000	416.666	Aşıldı
TARIM	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.	Ayçiçeğinde kendine yeterli oranı	58	71,9	Aşıldı
			Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı	0,75	-11,6	Ulaşılamadı
			İhraç edilen bitkisel ürün miktarı	8.796.296	6.313.059	Ulaşılamadı
			İthal edilen bitkisel ürün miktarı	21.000.000	17.310.775	Aşıldı
			İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı	374.000	357.000	Kismen Ulaşıldı
			Kaba yem üretimi	75	71	Kismen Ulaşıldı
			Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif)	22.600	22.566	Kismen Ulaşıldı
			Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker)	100	99,4	Kismen Ulaşıldı
			Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı	422	418	Kismen Ulaşıldı
			Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı	344.000	223.000	Ulaşılamadı
			Organik ve organomineral gübre kullanım miktarı	630	377,9	Ulaşılamadı
			Sertifikalandırılan fide/fidan üretim miktarı	205.000.000	203.372.459	Ulaşıldı
			Sertifikalandırılan tohum üretim miktarı	1.375.000	1.350.627	Kismen Ulaşıldı
			Tahıl ürünlerinde kendine yeterli oranı	94	111,9	Aşıldı
Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı	4,6	3,6	Ulaşılamadı			
Yem bitkilerinde kendine yeterli oranı	92	92	Ulaşıldı			

TARIM	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.	Bal üretimi miktarı	120	97,3	Kısmen Ulaşıldı
			Bal üretimi yapılan kovan sayısı	8.930	8.817	Kısmen Ulaşıldı
			Buzağı sayısındaki artış oranı	0,5	2,2	Aşıldı
			Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	305	305	Ulaşıldı
			Büyükbaş hayvan başına süt verimi	3.330	3.330	Ulaşıldı
			Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	0,5	4,3	Aşıldı
			Çiğ süt-yem paritesi	1,3	1,35	Aşıldı
			Çiğ süt üretim miktarı	21.917	21.800	Kısmen Ulaşıldı
			Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı	1,5	11,3	Aşıldı
			Kırmızı et üretim miktarı	2.328	2.328	Ulaşıldı
			Kırmızı et üretim miktarı artışı	14,06	10,6	Ulaşılamadı
			Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	22	22	Ulaşıldı
			Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	1,66	5,4	Aşıldı
			Mera ıslah ve amenajman alanı (kümülatif)	2.400	2.461	Aşıldı
			Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artış oranı	1,01	-0,5	Ulaşılamadı
			Sığır karkas et-yem paritesi	22	34,2	Aşıldı
Sığır varlığı içindeki kültür ırkının oranı	50	49	Kısmen Ulaşıldı			
Yumurta üretimi artış oranı	0,5	-6	Ulaşılamadı			
TARIM	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir.	Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı alan	17.339	16.117	Kısmen Ulaşıldı
			İklim dostu akıllı tarım teknoloji sistemleri kullanan işletme sayısı (Kümülatif)	410	0	Ulaşılamadı
			Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı	2.300	1.580	Ulaşılamadı
TARIM	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metodlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.	Ar-Ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif)	597	613	Aşıldı
			Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif)	122.097	122.750	Aşıldı
			Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen Ar-Ge faaliyet sayısı (kümülatif)	24	24	Ulaşıldı
			Bitkisel üretimde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	2.820	2.897	Aşıldı
			Gıda ve yemde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	216	219	Aşıldı
			Hayvancılıkta yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	534	534	Ulaşıldı
			Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı	50.000	44.351	Kısmen Ulaşıldı
			Su ürünlerinde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	391	391	Ulaşıldı
			Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	359	375	Aşıldı
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle Su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.	İçme suyu koruma planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	35	34	Kısmen Ulaşıldı
			Nehir havza yönetim planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	18	12	Ulaşılamadı
			Şektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	19	13	Ulaşılamadı
			Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif)	249	259	Aşıldı
			Suyun miktar ve kalitesinin izlendiği nokta sayısı (kümülatif)	1.689	1.689	Ulaşıldı
			Taşkın tahmini ve erken uyarı sistemi geliştirilen havza sayısı (kümülatif)	1	1	Ulaşıldı
			Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	29	28	Kısmen Ulaşıldı
			Uygulamaya konulan bütüncül havza yönetimi eylem planları sayısı (kümülatif)	6	2	Ulaşılamadı
			Yerüstü ve yeraltı sularında tarımsal kaynaklı kirlilik izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı	90	85	Kısmen Ulaşıldı

TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak.	Arazi kullanım planlaması yapılan alan	4.300.000	0	Ulaşılma adı
			Detaylı toprak etüdü yapılan alan	4.484.000	4.500.000	Aşıldı
			Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif)	467	468	Aşıldı
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabilecek, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.	2024-2028 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	40	40	Ulaşıldı
			2024-2028 dönemi denetlenen zirai mücadele alet ve makineleri işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	40	40	Ulaşıldı
			Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı	230	140,3	Ulaşılma adı
			Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	35	35	Ulaşıldı
			Denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan veteriner sağlık ürünleri sayısına oranı	5	5	Ulaşıldı
			Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı	35	51	Aşıldı
			Entegre zararlı yönetimi proje uygulama alanı (kümülatif)	13.600.000	13.600.000	Ulaşıldı
			Hastalıktan ari işletme sayısı	1.290	1.383	Aşıldı
			Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılama oranı	85	90,2	Aşıldı
			Küpelene büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı	25	35,1	Aşıldı
			Küpelene küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı	25	40,3	Aşıldı
			Programlı sağlık taraması gerçekleştirme oranı	85	93,1	Aşıldı
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	GIDA GÜVENİRLİĞİ	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılabilecek, gıda güvenliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir.	Biyogüvenlik mevzuatı kapsamında yemlere yönelik yıllık yurtiçi denetim sayısı	1.250	1.610	Aşıldı
			Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı	10	9,1	Kısmen Ulaşıldı
			Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı	1.300.000	1.365.585	Aşıldı
			Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı	18.500	19.616	Aşıldı
			Yem işletmelerinde yapılan yıllık hijyen denetimi sayısı	15.000	13.429	Kısmen Ulaşıldı

* Göstergelerin yıl sonu değerleri Bakanlığımızın revize edilmiş geçici tahmini olup nihai veriler TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

2. PERFORMANS SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ii. Performans Denetim Sonuçları

Sayıştay Başkanlığı tarafından 2024 yılına ait denetim sonuçları henüz bildirilmemiştir.

3. STRATEJİK PLAN DEĞERLENDİRME TABLOLARI

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca hazırlanan Bakanlığımız 2024-2028 Stratejik Planında, 7 amaç, 30 hedef ve 141 performans göstergesi bulunmaktadır.

Stratejik Planın 2025 yıl sonu değerlendirme çalışmaları sonuçlarına göre 141 performans göstergesinden; 30 gösterge hedefe ulaşmış, 61 gösterge hedefi aşmış, 10 gösterge hedefe kısmen ulaşmış ve 40 gösterge ise hedefin altında kalmıştır.

2024-2028 Stratejik Plan 2025 Yıl Sonu Performans Gerçekleşme Durumu

Gerçekleşme Oranı (%)	Gerçekleşme Durumu
100 üzeri	Hedeflenen değere aşıldı
100	Hedeflenen değere ulaşıldı
80-100 arası	Hedeflenen değere kısmen ulaşıldı
80 altı	Hedeflenen değere ulaşılamadı

Performans Göstergeleri:

- * Performans gösterge değerleri yıllık olarak verilmiştir.
- ** Performans gösterge değerleri kümülatif olarak verilmiştir.
- *** Performans gösterge değerleri her yıl aynı değeri korumaktadır.

Tablo 33: Stratejik Plan Değerlendirme Tabloları

Amaç (1)	Yeterli, Erişilebilir ve Sürdürülebilir Tarımsal Ürün Arzını Sağlamak				
Hedef (1.1)	Bitkisel Ürünlerde Arz Güvencesini Sağlamak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.				
H1.1 Performansı	%90				
Sorumlu Birim	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Ortalama Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG 1.1.1 Hububat ekiliş alanı (bin ha)*	%25	11.400	34.350	34.624	101,2
PG 1.1.2 Baklagil ekiliş alanı (bin ha)*	%25	850	2.700	2.703	100,1
PG 1.1.3 Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı (milyon ton)**	%25	4,50	13,65	11,71	78,8
PG 1.1.4 Organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yapılan alan (bin ha) *	%15	500	1.600	1.930	130
PG 1.1.5 Organik ve organomineral gübre kullanım miktarı (bin ton) **	%10	500	1.700	1.173	56,1
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 1.1.1: 2024 yılında 11.545 bin hektar alanda hububat ekimi gerçekleşmiş olup 2025 yılında da aynı kalacağı tahmin edilmektedir. 2025 yılı gerçekleşme kesin rakamları 2026 yılı ilk çeyreğinde TÜİK tarafından açıklanacaktır.</p> <p>PG 1.1.2: 2024 yılında 874 bin hektar alanda baklagil ekimi gerçekleşmiş olup 2025 yılında 950 bin hektara yükseleceği tahmin edilmektedir. 2025 yılı kesin rakamları 2026 yılı ilk çeyreğinde TÜİK tarafından açıklanacaktır.</p> <p>PG 1.1.3: Yağlı tohumlu bitkiler (çiğit dahil) üretim miktarı 2023 yılı 3.964.108 ton, 2024 yılı 4.121.420 ton, 2025 yılında ise 3.628.507 ton olarak gerçekleşmiştir. Son üç yıl kümülatif üretim miktarı 11.714.035 ton olarak gerçekleşmiştir. Dünya ve ülkemiz pamuk fiyatlarında yaşanan düşüş nedeniyle pamuk üreticilerinin alternatif ürünlere yönelmesi sonucu son yıllarda üretim miktarında azalma olmuştur. Yağlı ayçiçeği üretiminde de Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerimizde 2 yıl üst üste düzensiz yağışlar ve temmuz ayı itibarıyla gerçekleşen yüksek sıcaklıklar bitki gelişimini olumsuz etkilemiş olup üretim alanlarındaki verim azalması nedeniyle rekoltede düşüş yaşanmıştır.</p> <p>PG 1.1.4: Organik tarım ve iyi tarım uygulamaları kapsamında 2023-2024 yıllarında toplam 1.349.835 hektar alanda üretim gerçekleştirilmiştir. 2025 yılı için henüz kesinleşmemiş verilere göre organik tarım ve iyi tarım uygulama alanı 580.000 hektar olarak öngörülmüştür. 2023-2025 üretim dönemine ilişkin toplam alan 1.929.835 hektar olarak hesaplanmıştır. 2023-2025 yıllarında TİGEM'in iyi tarım uygulamaları sertifikasyon sistemine dahil olmasıyla hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 1.1.5: Organik ve organomineral gübre kullanım miktarı; Organik ve organomineral gübrelerin etkinliğinin artırılmasına yönelik olarak fosfat kayası içeren organomineral gübre kullanımının sonlandırılmasına ilişkin yapılan mevzuat değişikliği, destek miktarlarının ciddi oranda artırılması ve kimyevi gübre fiyatlarında yaşanan artışların da etkisiyle; son 3 yıldır düşüş kaydedilen organik ve organomineral gübre kullanım miktarı, 2025 yılında bir önceki yıla göre %5 dolaylarında artış göstererek 378 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre artış olmasına rağmen istenilen hedefe ulaşamamıştır.</p>					

Amaç (1)	Yeterli, Erişilebilir ve Sürdürülebilir Tarımsal Ürün Arzını Sağlamak				
Hedef (1.2)	Bitkisel Üretimde Verim ve Kaliteyi Artırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği, Tarımsal Araştırma ve Geliştirme				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır. Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.				
H1.2 Performansı	%83				
Sorumlu Birim	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG 1.2.1 Sertifikalı tohumluk üretim miktarı (milyon ton)**	%25	1,50	4,80	3,85	71,2
PG 1.2.2 İhtisas tohum üretim bölgeleri sayısı **	%10	0	2	0	0
PG 1.2.3 Mera ıslah ve amenajman alanı (bin hektar)**	%20	2.000	2.400	2.461	115,2
PG 1.2.4 Bitkisel üretimde verim ve kaliteyi arttırmaya yönelik sonuçlanan araştırma projesi sayısı **	%20	2.563	2.723	2.817	158,8
PG 1.2.5 Bitkisel üretimde tescil edilen çeşit sayısı **	%25	1.980	2.100	2.123	119,2
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 1.2.1: 2024 yılında 1,35 milyon ton sertifikalı tohumluk üretimi gerçekleştirilmiştir 2025 yılında üretilmiş olmasına rağmen sertifikasyon süreci devam eden tohumluk miktarı, 2026 yılının ilk çeyreğinde kesinleşmiş olup 2025 yılında bir önceki yıla göre %3,7'lik artış ile 1.350.627 ton sertifikalı tohumluk üretimi gerçekleştirilmiştir.</p> <p>PG 1.2.2: Üretici ve yetiştirici açısından, halen "Özel Üretim Alanları" şeklinde gerçekleştirilen mevcut üretim modelinde sektör paydaşlarında genel olarak bir olumsuzluk yaşanmamaktadır. Ayrıca mevcut modelin değiştirilerek yeni bir modele geçilmesi hakkında sektör paydaşlarının Bakanlığımızdan herhangi bir talebi olmaması ve sektör temsilcileri ile gerçekleştirilen toplantılarda da bu konuda bir gündem oluşmaması nedeniyle tohumluk üretim faaliyetleri halen yürürlükte olan Tohumlukların Yetiştirileceği Özel Üretim Alanlarının Özellikleri ve Bu Alanlarda Uyulması Gereken Kuralların Belirlenmesine Dair Yönetmelik kapsamında devam etmektedir. 2025 yılında sertifikalı tohumluk üretimi gerçekleştirilen illerde ilgili yönetmelik kapsamında 800 bin dekar alan özel üretim alanı olarak belirlenmiştir.</p> <p>PG 1.2.3: 2025 yılında 264 bin hektar alanda Çayır Mera Islah ve Amenajman Projesi uygulanmıştır. 2024 yılı sonu kümülatif çayır mera ıslah ve amenajman alanı 2.197 bin hektar alan olarak gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında yapılan çalışmalarla mera, yaylak ve kışlaklarda ot verimi ve kalitesi artırılarak kaliteli kaba yem üretiminde artış sağlanmıştır. Uygulanan otlatmayı kolaylaştırıcı yapı ve tesisler ile hayvan refahı artırılmıştır.</p> <p>PG 1.2.4: Ar-Ge faaliyetleri sonucunda bitkisel üretimde verim ve kaliteyi arttırmaya yönelik sonuçlanan araştırma projelerinde beklenenin üstünde performans görülmesiyle hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 1.2.5: Ar-Ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısında, yürütülen bitki ıslahı çalışmalarında hat ve çeşit adaylarının beklenenin üstünde performans göstermesi nedeniyle hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (1)	Yeterli, Erişilebilir ve Sürdürülebilir Tarımsal Ürün Arzını Sağlamak				
Hedef (1.3)	Hayvansal Ürünlerde Arz Güvencesini Sağlamak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Hayvansal Ürünlerde Arz Güvenliği				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.				
H1.3 Performansı¹	%100				
Sorumlu Birim	Hayvancılık Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG1.3.1: Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı (yüzde) **	%20	1,60	4,89	10,26	263,2
PG1.3.2: Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı (yüzde) **	%20	0,1	0,9	6,70	825
PG1.3.3: Kırmızı et üretim miktarı (milyon ton) **	%20	1,83	5,32	6,80	142,4
PG1.3.4: Çiğ süt üretim miktarı (milyon ton) **	%20	21,90	66,50	65,75	98,3
PG1.3.5: Kanatlı hayvan eti üretim miktarı (milyon ton) **	%10	2,47	7,51	7,79	105,6
PG1.3.6: Yumurta üretim miktarı (milyar adet) **	%10	19,8	59,7	61,7	105
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 1.3.1: Küçükbaş hayvan varlığı, uygulanan üretim planlaması, yeni destekleme modeli ve verilen sübvansiyonlu krediler ile bir önceki yıla göre 2024 yılında %4,85, 2025 yılında %5,41 oranında artarak 57,9 milyon başa yükselmiş, hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 1.3.2: Büyükbaş hayvan varlığı, uygulanan üretim planlaması, yeni destekleme modeli ve verilen sübvansiyonlu krediler ile bir önceki yıla göre 2024 yılında %2,4, 2025 yılında %4,3 oranında artarak 17,7 milyon başa yükselmiş, hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 1.3.3: Kırmızı et üretim miktarı 2024 yılında 2 milyon 105 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılında kırmızı et üretim miktarının 2 milyon 328 bin ton olacağı öngörülmektedir. 2025 verileri TÜİK tarafından 2026 yılı mayıs ayında açıklanacaktır. Hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 1.3.4: 2025 yılı çiğ süt üretim miktarı TÜİK tarafından 2026 yılı mayıs ayı içerisinde açıklanacaktır. 2025 yılı çiğ süt üretim miktarının 21,8 milyon ton olarak gerçekleşmesi tahmin edilmekte olup hedefe kısmen ulaşılmıştır.</p> <p>PG 1.3.5: Kanatlı hayvan eti üretim miktarı tavuk eti ve hindi üretim miktarları toplamıdır. 2024 yılında 2 milyon 564 bin ton üretim olmuştur. 2025 yılında 2 milyon 848 bin ton tavuk eti ve hindi eti üretimi gerçekleşmiş olup hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 1.3.6: 2024 yılında 21 milyar 155 bin adet yumurta üretimi gerçekleşmiştir. Yumurta üretiminin 2025 yılında 19 milyar 892 bin adet olarak gerçekleşmiş olup hedef aşılmıştır.</p>					
¹ Gösterge performansında 100'ü aşan değerler hedef performansın ölçümünde "100" olarak alınmıştır.					

Amaç (1)	Yeterli, Erişilebilir ve Sürdürülebilir Tarımsal Ürün Arzını Sağlamak				
Hedef (1.4)	Hayvansal Üretimde Verim ve Kaliteyi Artırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Hayvansal Ürünlerde Arz Güvenliği, Tarımsal Araştırma ve Geliştirme				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır. Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metodlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.				
H1.4 Performansı¹	%35				
Sorumlu Birim	Hayvancılık Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Ortalama Değeri (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG1.4.1: Sığır varlığı içinde kültür ırkı oranı (yüzde) **	%20	49	51	49	-12
PG1.4.2: Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı (kg/baş) **	%20	290	296	305	250
PG1.4.3: Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı (kg/baş) **	%20	22,2	22,4	22	-100
PG1.4.4: Kovan başına bal verimi (kg/kovan) **	%10	13,16	13,43	11	-788,9
PG1.4.5: Hayvan ıslahına yönelik yürütülen Ar-Ge proje sayısı **	%15	10	12	12	100
PG1.4.6: Hayvancılıkta geliştirilen/tescil edilen hat/ırk sayısı **	%15	77	78	77	0
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 1.4.1: Kırmızı et fiyatlarındaki artış eğilimi ve beklentileri nedeniyle daha yüksek karkas verimine sahip kombine ve etçi ırk boğa sperması kullanılarak melezleme yapılmaktadır. İzleme dönemi sonunda kültür ırkı hayvan sayısı 8,1 milyon baştan 8,2 milyon başa çıkmasına rağmen melez sayısı 7,3 milyon baştan 7,7 milyon başa yükselerek daha fazla artış göstermiştir. Kültür ırkının toplam sürü içerisindeki payı %0,32 gerileyerek %48,8 olarak gerçekleşmiştir. Hedefe ulaşamamıştır.</p> <p>PG 1.4.2: Göstergede yıllık artış/azalış miktarı kümülatif olarak ifade edilmektedir. Hayvan başına elde edilen karkas et miktarının artırılması amacıyla ıslah çalışmaları yapılmaktadır. 2024 yılı hayvan başına karkas ağırlığı ortalaması 291,3 kg/baş olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılı hayvan başına karkas ağırlığı ortalamasının 305 kg/baş olacağı tahmin edilmektedir. Hedefe aşılmıştır.</p> <p>PG 1.4.3: Göstergede yıllık artış/azalış miktarı kümülatif olarak ifade edilmektedir. Arz talep dengesi, genetik yapı, iklim koşulları gibi faktörler canlı varlık olan hayvan sayılarını ve canlı hayvanlardan elde edilen ürün miktarlarını etkileyeceğinden yıllara göre hayvan sayılarında ve elde edilen ürün miktarlarında artışlar ve azalışlar olabilmektedir. Hayvan başına elde edilen ve piyasa tarafından talep edilen ideal karkas et miktarının korunması hedeflenmiştir. 2025 yılında küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığının 22 kg olacağı tahmin edilmektedir. Hedefe ulaşamamıştır.</p> <p>PG 1.4.4: Göstergede yıllık artış/azalış miktarı kümülatif olarak ifade edilmektedir. Erken ilkbahar kuraklığı, polen toplama döneminde ise artan yağışlar nedeniyle 2024 yılı bal üretimi 95,7 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılında bal üretiminin 97,2 bin ton, kovan sayısının da 8,8 milyon olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir. Kovan başı bal üretiminin de 11 kg olarak gerçekleşmiştir. Hedefe ulaşamamıştır.</p> <p>PG 1.4.5: Islahı yapılan hayvanlara ait tüm verim kayıtlarının tutulması ve sonuçlarının sahaya aktarılması, döl veriminin artırılması, suni tohumlamaların yaygınlaştırılması ve genomik seleksiyon çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda hayvanlara ait verimler tutulmakta ve damızlık değeri yüksek hayvanların yetiştiricilikte kullanımı sağlanmaktadır. Yürütülen ıslah projeleri On İkinci Kalkınma Planı'nın 492. ve 498. politikalarında hayvancılığın geliştirilmesine, sürdürülebilirliğine, damızlık materyalin yurt içinden karşılanma oranının artırılmasına, küçükbaş hayvancılığın et üretimindeki payının artırılmasına katkı sağlamıştır. Hedefe ulaşmıştır.</p> <p>PG 1.4.6: Yıl içinde yapılan 1 başvuru alt komite tarafından tescile yetersiz bulunduğundan 2025 yılı Tescil Komite Toplantısı gerçekleştirilmemiştir. 2026 yılında gelecek başvurular değerlendirilmeye alınacaktır. Hedefe ulaşamamıştır.</p>					
<p>¹ Gösterge performansı negatif olan değerler hedef performansın ölçümünde "0" olarak alınmıştır. Gösterge performansında 100'ü aşan değerler hedef performansın ölçümünde "100" olarak alınmıştır.</p>					

Amaç (1)	Yeterli, Erişilebilir ve Sürdürülebilir Tarımsal Ürün Arzını Sağlamak				
Hedef (1.5)	Balıkçılık ve Su Ürünleri Kaynaklarını Koruyarak, Su Ürünleri Üretimini Artırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Balıkçılık ve Su Ürünleri Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilirliği, Tarımsal Araştırma ve Geliştirme				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir. Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metodlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.				
H1.5 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Ortalama Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG1.5.1: Su ürünleri yetiştiriciliği üretim miktarı (bin ton) **	%20	550	1.750	1.750	100
PG1.5.2: Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (milyon adet) **	%20	65	210	238	119,2
PG1.5.3: Denizlerde/ iç sularda taşıma kapasitesi belirlenen yetiştiricilik alan sayısı **	%20	33	35	35	100
PG1.5.4: Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı (bin adet) **	%20	150	465	471	101,8
PG1.5.5: Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı **	%10	8.000	25.250	25.691	102,6
PG1.5.6: Tescilli yapılan su ürünleri tür sayısı **	%10	37	40	46	300
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 1.5.1: Kaynaklarımızın koruma ve kullanma dengesi gözetilerek açılan yetiştiricilik bölgelerinde üretim faaliyetlerine başlanması, üretim faaliyetinin devamlılığına ve geliştirilmesine katkı sağlamıştır. Su ürünleri yetiştiriciliği üretim miktarı için planlanan hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 1.5.2: İç su kaynaklarımızdaki balık stoklarının takviye edilmesi amacıyla yeni oluşturulan göl, gölet ve baraj göllerinin balıklandırılması yapılmaktadır. Sazan balığının yanında, çipura, levrek, sariağız, siraz, şabut, yayın, kalkan, mersin, alabalık, akbalık, istakoz gibi türlerin de değerlendirilmeye alınması sonucunda hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 1.5.3: Altınkaya Baraj Gölünde taşıma kapasiteleri belirlenmiş ve yetiştiricilik üretimine açılmasına yönelik çalışmalar tamamlanmıştır.</p> <p>PG 1.5.4: Kamuoyunda farkındalık yaratmak amacı ile çeşitli etkinlikler (eğitim, toplantı, balık boy afişleri ile bilgilendirme broşürleri vb.) düzenlenmiştir. Kaynaklarımızın koruma ve kullanma dengesi gözetilerek sektörün gelişimine katkı sağlanmıştır.</p> <p>PG 1.5.5: Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde ilgili mevzuatlar doğrultusunda yapılan kontrol ve denetimlerin yanı sıra yeni su ürünleri yetiştiricilik alanlarının açılmasıyla faaliyete başlayan yetiştiricilik tesislerinde ve mevcut tesislerde yaşanan devir proje revizyonu vb. değişikliklerinde yerinde kontrollerinin yapılması neticesinde hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 1.5.6: Su ürünleri alanında yürütülen yetiştiricilik, biyoekoloji ve stok tespiti Ar-Ge faaliyetleri kapsamında türlerle ilgili elde edilen nitelikli veriler, 2025 yılı Tescil Komitesi'ne sunulmuştur. Komite tarafından yapılan teknik değerlendirmeler neticesinde, sunulan türlerin tamamının tescil kriterlerini karşılaması ve tescil sürecinin başarıyla sonuçlanması sebebiyle hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (2)	Üretimden Tüketime Kadar Gıda ve Yem Güvenilirliğini Sağlamak				
Hedef (2.1)	Gıda ve Yem Güvenilirliğine Yönelik Yürütülen Resmi Kontrol Hizmetlerinin Etkinliğini Artırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu/Gıda Güvenilirliği Kırsal Kalkınma/Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenilirliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenilirliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir. Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.				
H2.1 Performansı	%96				
Sorumlu Birim	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG2.1.1: Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı (bin adet) **	%20	1.200	3.750	3.895	105,7
PG2.1.2: Yem işletmelerinde yapılan hijyen denetimi sayısı **	%20	15.000	49.000	41.547	78,1
PG2.1.3: Biyogüvenlik mevzuatı kapsamında yemlerde yapılan yurtiçi denetim sayısı **	%20	1.150	3.600	4.195	124,3
PG2.1.4: Doğrudan tüketime arz edilen hayvan ve hayvansal birincil ürünlerde ilaç kalıntısının tespiti için gerçekleştirilen numune sayısının planlanan numune sayısına oranı (yüzde) **	%20	92	94	95	150
PG2.1.5: Süt ve sağım hijyeni konulu eğitimler sonucu verilen sertifika/belge sayısı **	%20	6.775	8.775	9.575	140
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG.2.1.1: Bakanlığımızca ilave sektörel denetimler gerçekleştirildiğinden ve gıda güvenliği üzerine artan farkındalık ile birlikte denetimlerdeki artıştan dolayı hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 2.1.2: Denetimlerin sisteme kayıt sırasında hijyen denetimi seçeneği işaretlenmeden kayıt yapılması, hijyen denetimlerine ilişkin denetim sayılarının daha düşük görünmesine neden olabilmektedir. Ayrıca il tarım ve orman müdürlüklerinde mevcut araç sayısının yetersiz olması nedeniyle hedefe ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 2.1.3: Yemlerde ortaya çıkabilecek yeni riskler ve denetim ihtiyaçları sebebiyle yıl içerisinde planlanmayan ilave resmi kontroller sonucunda hedef aşılmıştır.</p> <p>PG.2.1.4: Kalıntı İzleme Planı'nın belirlenen hedef doğrultusunda uygulanmasında mali kaynaklardaki yetersizlik, numunelerin alınacağı işletmelerin faaliyetlerine son vermesi gibi risklerin bulunmasına rağmen planlanan hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 2.1.5: İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerine yapılan eğitimlere katılan kursiyerlerin motivasyonlarını artırmak ve hijyen malzemelerinin kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla kursiyerlere sağım hijyenine yönelik muhtelif malzemelerin verilmesi nedeniyle planlanandan fazla sayıda çiftçi eğitimlere katılım sağlamış olup hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (2)	Üretimden Tüketime Kadar Gıda ve Yem Güvenilirliğini Sağlamak				
Hedef (2.2)	Gıda Güvenilirliğine Yönelik Uygulamaları Geliştirmek, Gıda Kayıp ve İsrafının Azaltılmasını Sağlamak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu/Gıda Güvenilirliği Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılabilecek, gıda güvenilirliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenilirliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir. Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.				
H2.2 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG2.2.1: Risk değerlendirme sonrası oluşturulan bilimsel görüş sayısı **	%20	105	125	140	175
PG2.2.2: Gıda güvenilirliği konusunda her yıl eğitilen kişi sayısı **	%20	80.400	290.400	419.118	161,3
PG2.2.3: Validasyonu/ verifikasyonu tamamlanarak uygulanabilir hale getirilen metot sayısı **	%20	873	1.073	1.338	232,5
PG2.2.4: Tarım-gıda sanayi atık artıklarının azaltılmasına ve ekonomiye kazandırılmasına yönelik sonuçlandırılan proje sayısı **	%20	5	15	15	100
PG2.2.5: Gıda kaybı ve israfına karşı farkındalığı artırmak için düzenlenen etkinlik sayısı **	%20	5	15	15	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 2.2.1 Bilimsel komisyon toplantılarının çevrim içi yapılabiliyor olması nedeniyle hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 2.2.2: Gıda güvenilirliği konusunda eğitimler okullarda öğrencilere yönelik yapılmaktadır. Toplumda gıda güvenilirliği konusunda duyarlılığın artması, planlanan eğitimlere ilginin yüksek olması sonucunda hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 2.2.3: Yeni analiz taleplerinin eklenmesi sonucunda hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 2.2.4: Tarım-gıda ve sanayi atık-artıklarının azaltılmasına ve ekonomiye kazandırılmasına yönelik yürütülen Ar-Ge projelerinin tamamlanmasıyla hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 2.2.5: Gıda kaybı ve israfına karşı farkındalığı artırmak için etkinlikler düzenlenmiş ve hedefe ulaşılmıştır.</p>					

Amaç (2)	Üretimden Tüketime Kadar Gıda ve Yem Güvenilirliğini Sağlamak				
Hedef (2.3)	Bitki Sağlığı Hizmetlerini Geliştirmek				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu/Bitki Sağlığı, Hayvan Sağlığı ve Refahı Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabilecek, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır. Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.				
H2.3 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Ortalama Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG2.3.1: Denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (yüzde) **	%25	20	40	40	100
PG2.3.2: Entegre zararlı yönetimi (IPM) uygulama alanı (milyon ha) **	%25	0,42	1,32	1,37	105,6
PG2.3.3: Hasat öncesi pestisit denetim sayısı **	%25	17.300	53.800	59.183	114
PG2.3.4: Biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemleri konusunda sonuçlanan proje sayısı **	%25	3	9	9	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 2.3.1: Denetimler planlandığı şekilde yapılmış olup hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 2.3.2: Çevre dostu zirai mücadele yöntemlerinin yaygınlaştırılması sağlanarak hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 2.3.3: Önceki yıllarda olumsuzluk tespit edilen üreticilerin 2 yıl boyunca program dışı denetlenmesi nedeniyle hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 2.3.4: Mevcut zararlı organizmalarla mücadele başta biyolojik mücadele olmak üzere alternatif mücadele metotlarının kullanılmasına öncelik vermek ve zirai mücadele ilaçlarının kullanımını asgariye indirmek suretiyle uluslararası metotlar kullanılarak biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele ürünü ve metodu geliştirilmekte, bilimsel çalışmalar yürütülmektedir. Kimyasala alternatif uygulanan biyolojik/biyoteknik mücadele metotları kapsamında her yıl ortalama üç proje sonuçlanmaktadır. Yürütülen Ar-Ge projelerinin tamamlanmasıyla hedefe ulaşılmıştır.</p>					

Amaç (2)	Üretimden Tüketime Kadar Gıda ve Yem Güvenilirliğini Sağlamak				
Hedef (2.4)	Hayvan sağlığı hizmetlerini geliştirmek ve hayvan refahını korumak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu/Bitki Sağlığı, Hayvan Sağlığı ve Refahı Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabilecek, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır. Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.				
H2.4 Performansı	%92				
Sorumlu Birim	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG2.4.1: Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı **	%20	30	89	109	133,9
PG2.4.2: Akılcı ilaç kullanımı ve veteriner tıbbi ürün takip sistemleri eğitimine katılan veteriner hekimlerin toplam veteriner hekimlere oranı (yüzde) **	%20	10	20	20	100
PG2.4.3: Denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan veteriner sağlık ürünleri sayısına oranı (yüzde) **	%20	5	15	15	100
PG2.4.4: Veteriner Tıbbi Ürün Kontrol Merkezinin (VETKOM) tamamlanma oranı (yüzde) **	%20	3	43	27	60
PG2.4.5: Hayvan sağlığı alanında sonuçlandırılan proje sayısı **	%20	13	33	43	150
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 2.4.1: Üretim yerleri firmaların talebi üzerine denetlenmektedir. 2025 yılında toplam 51 denetim gerçekleştirilmiş olup hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 2.4.2: Bakanlık bünyesinde çalışan ve hayvan sağlığı alanında faaliyet gösteren veteriner hekimler arasında bilinçli ilaç kullanımı ve E-Reçete Sistemi konusunda farkındalık oluşturulmuştur. Antibiyotik kullanımının azaltılması hakkında bilinçlendirme faaliyeti sağlanmıştır. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 2.4.3: Piyasaya arz edilen veteriner tıbbi ürünlerin hayvan hastalıkları ile mücadelede etkililik değerleri belirlenerek, On İkinci Kalkınma Planında yer alan "494. Gıda güvenilirliğini teminen altyapının iyileştirilmesine yönelik yatırımlar sürdürülecek, gıda denetimi, bitki ve hayvan hastalık ve zararlılarıyla mücadele hizmetleri etkinleştirilecektir" politikasına katkı sağlanmıştır. Ayrıca bu ürünler spesifikasyonları bakımından incelenerek kalite açısından uygunsuz ürün satışının önüne geçilmesi sağlanmıştır. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 2.4.4: 2025 yılında ihale süreçleri nedeniyle hedeflenen değere ulaşılamamış olup çalışmalar devam etmektedir.</p> <p>PG 2.4.5: Süre talep edeceği öngörülen projeler sonuçlandırıldığı için hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (3)	Kırsal Alanlarda Yaşam Kalitesini, Refah Seviyesini ve Ekonomik Çeşitliliği Geliştirmek				
Hedef (3.1)	Kırsalda Gelir ve İstihdam Olanaklarını Artırmak, Kırsal Ekonomiyi Çeşitlendirmek				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Kırsal Kalkınma/Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmalarını yürütülecektir.				
H3.1 Performansı	%85				
Sorumlu Birim	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG3.1.1: Tüzel kişilik kazanan OTB sayısı **	%20	39	56	45	35,3
PG3.1.2: KKYDP kapsamında desteklenecek tarımsal işletme sayısı **	%20	10.700	13.500	16.691	214
PG3.1.3: KKYDP kapsamında sağlanan istihdam sayısı **	%20	120.000	130.000	128.805	88,1
PG3.1.4: Ekonomik ve sosyal altyapı faaliyetlerinden faydalanan işletme sayısı **	%20	65.303	80.303	157.309	613,4
PG3.1.5: Eş finansman verilen işletme sayısı **	%20	6.504	8.838	12.619	262
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 3.1.1: 2025 yılı içerisinde 2 adet OTB'ye tüzel kişilik kazandırılarak OTB sayısı 45'e ulaşmıştır. Bilgi ve belgelerin (ÇED raporu, gözlemsel jeolojik etüt raporu, mera vasıf değişikliği ve tarım dışı izin) zamanında Bakanlığımıza gönderilmemesi ve OTB kurulması ile ilgili yeterli başvuru yapılmaması sonucunda hedefe ulaşamamıştır.</p> <p>PG 3.1.2: KKYDP kapsamında verilen hibe desteklerinde desteklenecek proje sayısı bütçe imkanları nispetinde belirlenmektedir. Verilen proje tekliflerinde projenin yatırım tutarının büyüklüğüne göre desteklenen proje sayısı değişmektedir. Verilen projelerin küçük ölçekli olması durumunda sayı artmakta, büyük ölçekli olması durumunda sayı azalmaktadır. 2025 yılında da verilen projelerin yatırım tutarlarının küçük olması nedeniyle hibe verilen proje sayısı fazla olmuştur. Hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 3.1.3: Büyük ölçekli projelerde istihdam sayısı fazla, küçük ölçekli projelerde ise istihdam sayısı düşük ya da sıfır olabilmektedir. Proje sayısı fazla olmasına rağmen hibe verilen projelerin çoğunluğunun küçük ölçekli olması sebebiyle istihdam sayısı düşük kalmıştır. Hedefe kısmen ulaşılmıştır.</p> <p>PG 3.1.4: İhalelerin zamanında sonuçlanması, özellikle hayvan içme suyu altyapı faaliyetlerinden köylerde hayvancılık ile uğraşan işletmelerin tamamı faydalandığından gerçekleşme oranı yükselmiştir. Hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 3.1.5: Eş finansman verilen işletme sayısı 2025 yılı için 3.052 olarak gerçekleşmiştir. Hibe paketlerine olan ilginin yüksek olması, ek bütçe verilmesi nedeniyle gerçekleşme beklenenin üzerinde olmuştur. Hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (3)	Kırsal Alanlarda Yaşam Kalitesini, Refah Seviyesini ve Ekonomik Çeşitliliği Geliştirmek				
Hedef (3.2)	Kırsalda Aile İşletmelerine, Kadınlara ve Gençlere Yönelik Üretim, Yatırım ve İstihdam Olanaklarını Artırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Kırsal Kalkınma/Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.				
H3.2 Performansı	%99				
Sorumlu Birim	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG3.2.1: Aile işletmelerine yönelik uygulanan proje sayısı **	%30	2.200	2.400	6.529	2.164,5
PG3.2.2: Kırsal alanda yaşayan kadın ve gençlere yönelik uygulanan proje sayısı **	%30	3.000	3.400	4.581	395,3
PG3.2.3: Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitim verilen kadın sayısı **	%15	1.832.643	2.492.643	2.470.863	96,7
PG3.2.4: El sanatları eğitim merkezlerinden belge alan kursiyer sayısı *	%10	2.300	7.290	7.709	108,4
PG3.2.5: Kadın çiftçilere yönelik tarımsal yayım proje sayısı **	%15	235	305	303	97,1
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 3.2.1: KKYDP kapsamında verilen hibe desteklerinde desteklenecek proje sayısı bütçe imkanları nispetinde belirlenmektedir. Verilen proje tekliflerinde projenin yatırım tutarının büyüklüğüne göre desteklenen proje sayısı değişmektedir. Verilen projelerin küçük ölçekli olması durumunda sayı artmakta, büyük ölçekli olması durumunda sayı azalmaktadır. 2025 yılında da verilen projelerin yatırım tutarlarının küçük olması nedeniyle hibe verilen proje sayısı fazla olmuştur. Hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 3.2.2: KKYDP kapsamında verilen hibe desteklerinde desteklenecek proje sayısı bütçe imkanları nispetinde belirlenmektedir. Verilen proje tekliflerinde projenin yatırım tutarının büyüklüğüne göre desteklenen proje sayısı değişmektedir. Verilen projelerin küçük ölçekli olması durumunda sayı artmakta, büyük ölçekli olması durumunda sayı azalmaktadır. 2025 yılında da verilen projelerin yatırım tutarlarının küçük olması nedeniyle hibe verilen proje sayısı fazla olmuştur. Hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 3.2.3: Eğitimlerin çevrimiçi olması katılımcı sayısını etkilemekte olup hedefe kısmen ulaşılmıştır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "897.3 Kırsalda yoksulluğun azaltılması amacıyla ölçek ve dayanışma ekonomisine önem verilerek üretici örgütleri sektörel iş birliği, satış ve pazarlama, üretim teknikleri, finansman ve mevzuat gibi konularda eğitimlerle desteklenecektir." tedbirine katkı sağlanmıştır.</p> <p>PG 3.2.4: El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde; halı, dokuma, konfeksiyon, mermer, ahşap, kuyumculuk vb. konularda el sanatları ve meslek edindirme kurs konularında eğitimlere devam edilmektedir. Kurs faaliyetlerine olan talep artışı nedeniyle hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 3.2.5: Kadın çiftçilerin eğitimlere katılmaya gönüllü olması ve projelere talepte bulunması hedefe ulaşılması açısından önemli olup hedefe kısmen ulaşılmıştır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "498.4 Ar-Ge sonuçlarının uygulamaya yansıtılması için yayımı yapılacak, araştırma personelinin katılımı ile eğitim ve yayım programlarının nitelikleri artırılacak, Ar-Ge ile eğitim ve yayımdan sorumlu kurumlar arasında iş birliği sağlanacaktır." tedbirine katkı sağlanmıştır.</p>					

Amaç (3)	Kırsal Alanlarda Yaşam Kalitesini, Refah Seviyesini ve Ekonomik Çeşitliliği Geliştirmek				
Hedef (3.3)	Tarımsal Örgütlerin Kurumsal Kapasitelerini ve Etkinliklerini Artırmak, Tarımsal Pazarlamada Stratejiler Geliştirmek				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Kırsal Kalkınma/Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.				
H3.3 Performansı	%97				
Sorumlu Birim	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG3.3.1: Birinci derece tarımsal örgüt belgesi alan üretici örgütü sayısı **	%20	0	175	250	142,9
PG3.3.2: Denetimi yapılan üretici örgütü sayısı **	%20	170	680	592	82,7
PG3.3.3: Coğrafi işaretli tarım ve gıda ürünü tescilli olan üretici örgütlerinde yapılan farkındalık çalışması sayısı **	%20	0	10	10	100
PG3.3.4: Coğrafi işaret tescilli tarım ve gıda ürünlerinin farkındalık ve bilinirliğine yönelik düzenlenen sektör bazlı etkinlik sayısı **	%20	1	5	5	100
PG3.3.5: Tarımsal ürünlerde pazarlama stratejileri belirlemek amacıyla hazırlanan hedef ürün hedef ülke analiz rapor sayısı **	%20	1	3	3	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 3.3.1: Tarımsal örgütlerin derecelendirmeye gösterdikleri ilginin yüksek olması nedeniyle hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 3.3.2: Pandemi nedeniyle yapılamayan denetimler 2025 yılı öncesi tamamlandığından 2025 yılında yapılan denetim sayısı azalmıştır. Hedefe kısmen ulaşılmıştır.</p> <p>PG 3.3.3: Coğrafi işaretli tarım ve gıda ürünü tescilli olan 5 yeni üretici örgüt tespit edilerek ürünlerle ilgili (Kelkit şeker fasulyesi, Mersin kan portakalı, Tokat Karayaka kuzu eti, Atlantı Dededağ tulum peyniri, Kastamonu kuzu kestanesi) farkındalık çalışmaları yürütülmüştür. Bu kapsamda saha ziyaretleri, yerel marketlerle buluşurma, internet sitelerinde bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 3.3.4: Coğrafi işaret tescilli tarım ve gıda ürünlerinin farkındalık ve bilinirliğine yönelik olarak bal ve zeytinyağı sektöründe coğrafi işaretler paydaş buluşması gerçekleştirilmiştir. Etkinliklerde üretici örgütleri, ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşları yer alarak sektörün sorunları görülmüş, coğrafi işaretli bal ve zeytinyağlarında AB tescilli başta olmak üzere yol haritaları oluşturulmuştur. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 3.3.5: Tarımsal ürünlerde pazarlama stratejileri belirlemek amacıyla hazırlanan hedef ürün hedef ülke analiz raporu her yıl hazırlanmaktadır. 2025 yılında 2024 verileri ile hazırlanan ilgili rapor çalışmaları tamamlanmıştır.</p>					

Amaç (3)	Kırsal Alanlarda Yaşam Kalitesini, Refah Seviyesini ve Ekonomik Çeşitliliği Geliştirmek				
Hedef (3.4)	Tarımsal Üretim Yönelik Eğitim Stratejileri ve Danışmanlık Sistemini Geliştirmek				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Kırsal Kalkınma/Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.				
H3.4 Performansı	%91				
Sorumlu Birim	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG3.4.1: Eğitimlere katılan tarım danışmanları sayısı **	%20	1.480	2.480	10.081	860,1
PG3.4.2: Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı **	%20	314.632	374.632	392.834	130,3
PG3.4.3: Tarımsal içerikli görüntülü yayın sayısı **	%20	1.275	1.740	1.738	99,6
PG3.4.4: Lider Çocuk Tarım Kampı programına katılım sağlayan çocuk sayısı **	%20	2.580	6.980	5.034	55,8
PG3.4.5: Dijital kütüphane ortamına aktarılan ve erişime sunulan tarımsal içerikli yayın sayısı **	%20	1.000	3.400	3.747	114,5
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 3.4.1: 2024 yılı itibarıyla yüz yüze eğitimlerin yanında uzaktan eğitime de geçilmiş olması nedeniyle hedeflenen değer aşılmış 2025 yılı itibarıyla da artış devam etmiştir. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "498.4. Ar-Ge sonuçlarının uygulamaya yansıtılması için yayımı yapılacak, araştırma personelinin katılımı ile eğitim ve yayım programlarının nitelikleri artırılabilecek, Ar-Ge ile eğitim ve yayımdan sorumlu kurumlar arasında iş birliği sağlanacaktır." tedbirine katkı sağlanmıştır.</p> <p>PG 3.4.2: Tarımsal danışmanlık hizmetleri; danışmanlık yetki belgesine sahip ziraat odaları, üretici örgütleri (birlik ve kooperatif) ve kendi nam hesaplarına çalışan serbest tarım danışmanları tarafından yürütülmektedir. Yayım ve tanıtım hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve 2025 yılı tarımsal yayım danışmanlık destekleme ödemesinde yapılan artış nedeni ile hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 3.4.3: Üretimlerin dış mekânlarda yapılması esnasında iklim şartlarının uygun olmaması, teknik aksaklıklar vb. durumlar nedeniyle hedefe kısmen ulaşılmıştır. Oluşabilecek bu risklere karşı arşiv dokümanları kullanılmaktadır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "498.5. Gıda güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik başta tarımda girdi kullanımı, bitki ve hayvan sağlığı, örgütlenme, pazarlama ve sulama konularında olmak üzere eğitim ve yayım faaliyetleri sosyal medya dâhil bilgi ve iletişim teknolojilerinden etkin bir şekilde faydalanılarak artırılabilecektir." tedbirine katkı sağlanmıştır.</p> <p>PG 3.4.4: 81 ilde ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinden en az 25 çocuğa belirlenen tema kapsamında doğa bilinci ve çevre farkındalığını kazandırmak, tarımla buluşmalarını sağlamak, tarladan sofraya gıda üretim teknolojileri ve gıda güvenliği hakkında bilgi vermek amacıyla Lider Çocuk Tarım Kampı Programı gerçekleştirilmektedir. İş birliği protokolü kapsamındaki işlem sürecinin tamamlanamaması ve tasarruf tedbirleri nedeniyle lider çocuk kampı programı 2024 yılında gerçekleştirilememiştir. 2025 yılında 2.454 öğrenci programa katılmıştır. Bir önceki yılda program uygulanmadığından hedefe ulaşamamıştır.</p> <p>PG 3.4.5: 2024/7 sayılı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi'nde, yayınların mümkün olduğunca elektronik ortamda yayınlanması ve dağıtılması talimatı gereği, dijital kütüphane ortamına aktarılan ve erişime sunulan tarımsal içerikli yayın sayısı artmış olup hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (4)	Planlı, Dirençli ve Gelişime Açık Bir Tarım Sektörü Oluşturmak				
Hedef (4.1)	Üretim planlaması yapmak, sözleşmeli üretimi yaygınlaştırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği/Hayvansal Ürünlerde Arz Güvenliği/Balıkçılık ve Su Ürünleri Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilirliği				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır. Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır. Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.				
H4.1 Performansı	%76				
Sorumlu Birim	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG4.1.1: Planlı üretim yapılan bitkisel ürün/ürün grubu sayısı **	%20	0	14	14	100
PG4.1.2: Sözleşmeli bitkisel üretim yapılan alan (bin ha) *	%20	760	2.610	1.764	54,3
PG4.1.3: Planlı üretim yapılan hayvansal ürün sayısı ***	%15	4	4	4	100
PG4.1.4: Sözleşmeli usulde yetiştirilen büyükbaş besilik hayvan sayısı (bin baş) **	%15	0	420	16,3	3,9
PG4.1.5: Sözleşmeli üretilen çiğ süt miktarı (milyon ton) **	%10	10	31	31	100
PG4.1.6: Sözleşmeli üretilen su ürünleri miktarı (ton) **	%20	0	7.500	15.230	203,1
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 4.1.1: Bitkisel üretim planlaması kapsamında yer alan 13 ürün ve yem bitkileri ürün gruplarının havza bazında planlamasına ilişkin 81 ilde sektörün tüm paydaşlarının yer aldığı il planlama kurullarınca 2025-2027 yıllarını kapsayacak bitkisel üretim planlaması çalışmaları tamamlanmıştır. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 4.1.2: Sözleşmeli bitkisel üretim yapılan alan 2023'te 802 bin hektar, 2024'te 448 bin hektar olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılında 113 bin hektar alanda tütün, 307 bin hektar alanda şeker pancarı ve 94 bin hektar alanda diğer bitkisel ürünler olmak üzere 514 bin hektar alanda sözleşmeli bitkisel üretim gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımızca yayımlanan tip sözleşme örneklerine uygun olarak düzenlenmeyen bitkisel üretim sözleşmeleri sözleşmeli üretim kayıt sistemine kaydedilmediği için hedeflenen değere ulaşamamıştır. Tip sözleşmelerle hazırlanan sözleşmeli bitkisel üretimi yaygınlaştırmak için, yapılan saha ziyaretleri ve sektörel toplantılarla çiftçi ve firmalara tip sözleşme kullanmanın avantajları anlatılmaktadır.</p> <p>PG 4.1.3: Hayvansal üretim planlaması kapsamında yer alan 4 ürünün (çiğ süt, kırmızı et, beyaz et ve yumurta) planlamasına ilişkin 81 ilde sektörün tüm paydaşlarının yer aldığı İl Planlama Kurullarınca 2025-2027 yıllarını kapsayacak 3 yıllık hayvansal üretim planlaması çalışmaları tamamlanmıştır. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 4.1.4: 2024 Yılında 2.809 baş, 2025 yılında 13.480 hayvanı için sözleşme yapmış ve sisteme yüklenmiştir. Sözleşmeli üretim kapsamında temel besilik erkek sığır (karkas) desteğine ilave destek verilemeyişi, sigorta zorunluluğu şartı ve besi süresinin 6-8 ay gibi uzun bir süreç olması üreticilerde sözleşme yapmak için çekinceye neden olmuş bu da talebi azaltmıştır. Sözleşmeli üretimi yaygınlaştırmak için T.C. Ziraat Bankası ve TKK'larca Tarımsal Üretime Dair Hazine Faiz Destekli Yatırım ve İşletme kredisi kullanımında, sözleşmeli üretime yapan üreticilere %15 oranında indirim uygulanması, sigorta için uygulanan prim indirimi %5'den %10'a çıkarılması ve 2024-2026 yılında uygulanacak yeni politikaların talebe katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.</p> <p>PG 4.1.5: Çiğ sütte sözleşmeli üretim kapsamında 2025 yılı ilk 9 ayında 7,59 milyon ton süt üretimi gerçekleştirilmiştir. 2025 yılı ödemeleri tamamlandığında toplamda sözleşmeli üretim kapsamında 9,64 milyon ton çiğ sütün üretileceği tahmin edilmektedir. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 4.1.6: Su ürünleri yetiştiricilik işletmelerinin faaliyetlerini sözleşmeli üretim modeli ile yapmaları yönündeki yayım çalışmaları, sözleşmeli üretime yönelik teşvik ve destekleme uygulamaları sayesinde sözleşmeli üretilen su ürünleri miktarı artmış, hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (4)	Planlı, Dirençli ve Gelişime Açık Bir Tarım Sektörü Oluşturmak				
Hedef (4.2)	Sürdürülebilir Bir Tarım Sektörü İçin Tarımsal Risklerin Etkilerini Azaltmak, Alt Sektörlere Yönelik Politika Önerileri Geliştirmek				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Kırsal Kalkınma/Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir. Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.				
H4.2 Performansı	%88				
Sorumlu Birim	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG4.2.1: Bakanlık kayıt sistemlerindeki tarım alanlarının sigortalılık oranı (yüzde) *	%30	22	69	75	111,8
PG4.2.2: Tarım sigortası poliçe sayısı (bin adet) **	%25	23.570	29.870	30.724	113,6
PG4.2.3: Gelir Koruma Sigortası kapsamındaki ürün sayısı **	%25	1	2	2	100
PG4.2.4: Alt sektörler için hazırlanan orta ve uzun vadeli politika raporu sayısı **	%20	25	35	29	40
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 4.2.1/ PG 4.2.2: 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanununun 12. ve 13. maddeleri ile 5488 sayılı Tarım Kanununun 19. maddesi gereğince, her yıl çıkarılan Tarım Sigortaları Havuzu Tarafından Kapsama Alınacak Riskler, Ürünler ve Bölgeler ile Prim Desteği Oranlarına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararınca tarım sigortalarında uygulanacak prim desteği oranları belirlenerek sürekli kapsam genişletilmekte ve sürdürülebilirlik sağlanmaktadır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "499. Çiftçilerin risklerden korunması ve gelirlerinin garanti altına alınmasına yönelik uygulamaların kapsamı genişletilerek etkinleştirilecektir." politikasına katkı sağlanmıştır.</p> <p>PG 4.2.3: Gelir koruma sigortasının ülke genelinde yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında hedefe ulaşılmıştır. Gelir koruma sigortasında buğday ürününden sonra arpa ürünü de kapsama alınmıştır. Hedefe ulaşılmıştır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "499. Çiftçilerin risklerden korunması ve gelirlerinin garanti altına alınmasına yönelik uygulamaların kapsamı genişletilerek etkinleştirilecektir." politikasına katkı sağlanmıştır.</p> <p>PG 4.2.4: Sektör Politika Belgeleri yerine Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Raporu hazırlanması kararlaştırılmıştır. 2025 yılı içerisinde söz konusu raporun formatı, dispozyyonu ve iş akış mekanizması oluşturulmuştur. Bu sebeplerden ötürü 2025 yılı performans hedefine ulaşılamamıştır.</p>					

Amaç (4)	Planlı, Dirençli ve Gelişime Açık Bir Tarım Sektörü Oluşturmak				
Hedef (4.3)	Tarımsal Üretime Yönelik Ar-Ge Faaliyetleri Geliştirmek ve Sonuçlarının Uygulamaya Aktarılmasını Sağlamak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Kırsal Kalkınma/Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.				
H4.3 Performansı	%74				
Sorumlu Birim	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG4.3.1: Ar-Ge destek programı ve Kamu – Özel sektör iş birliği kapsamında sonuçlanan proje sayısı **	%25	790	860	889	141,4
PG4.3.2: Gıda ve yem alanında sonuçlandırılan proje sayısı **	%25	39	89	87	96
PG4.3.3: Halk elinde ülkesel hayvan ıslahı proje sayısı **	%25	242	248	226	-266,7
PG4.3.4: Tarımsal yeniliklerin yaygınlaştırılmasına yönelik gerçekleştirilen yayım proje sayısı **	%25	288	338	343	110
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 4.3.1: Ar-Ge destek programı ve kamu-özel sektör iş birliği projeleri, Bakanlığımızın ve tarım sektörünün ihtiyaçlarına çözüm üretmek ve altyapısı yeterli olmayan özel sektörün proje yapabilmelerini sağlamak amacıyla uygulanan programlardır. Kamu Özel Sektör iş birliği kapsamında Bakanlığımız enstitülerinde bazı projelerin beklenenden önce sonuçlanmasıyla hedeflenen değer aşılmıştır.</p> <p>PG 4.3.2: Sonuçlanması beklenen bazı projeler için ek süre talep edilmesi nedeniyle hedefe kısmen ulaşılmıştır.</p> <p>PG 4.3.3: Halk elinde ıslah projesi çalışmalarında etkinliği sağlamak amacıyla projeler sürekli denetlenmekte olup proje yükümlülüklerini yerine getiremeyenler kapatılmıştır. Ayrıca Halk Elinde Küçükbaş Ülkesel Hayvan Islahı Projesinde bazı projeler materyal yetersizliğinden başlatılamamıştır. Bu nedenlerle hedefe ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 4.3.4: Çiftçilere, tarımsal alanda yapılan yeniliklerin ulaştırılmasıyla üretim artışının ve kırsal kalkınmanın sağlanması amaçlanmıştır. Hedeflenen değer aşılmıştır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "498. Tarımsal araştırmalar ile eğitim ve yayım çalışmalarında kurumlar arası koordinasyon sağlanarak etkinlik artırılabilecek, tarımsal Ar-Ge ve yayımın bağı güçlendirilecektir." politikasına katkı sağlanmıştır.</p>					

Amaç (4)	Planlı, Dirençli ve Gelişime Açık Bir Tarım Sektörü Oluşturmak				
Hedef (4.4)	Tarımsal Girdilerde Dışa Bağımlılığı Azaltmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme/Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metodlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.				
H4.4 Performansı	%94				
Sorumlu Birim	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG4.4.1: Yerli ve milli gübre geliştirmek için sonuçlanan Ar-Ge proje sayısı **	%25	23	36	33	76,9
PG4.4.2: Geliştirilen ve üretilen kanatlı aşıları sayısı **	%25	0	1	1	100
PG4.4.3: Gıda endüstrisinde kullanılan yerli starter kültürlerin geliştirilmesine yönelik yapılan proje sayısı **	%25	6	8	9	150
PG4.4.4: Ülkemizde üretilen iri kıtalı tütün tohumunun kullanılan toplam tütün tohumuna oranı (yüzde) **	%25	0	15	15	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 4.4.1: Sonuçlanması beklenen projelerden bir kısmına saha koşulları ve teknik aksamalardan dolayı süre uzatımı verilmesi neticesinde hedefe ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 4.4.2: Ülkemiz kanatlı sektöründe önemli ekonomik kayıplara sebep olan ve yaygın görülen Newcastle hastalığına karşı yerli aşı geliştirilmesi ve üretimi, bu alanda ithalata bağımlılığın önlenmesine katkı sağlayacağı yönüyle önem arz etmektedir. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 4.4.3: Öngörülenden daha fazla proje başvurusu olması nedeniyle hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 4.4.4: Bugüne kadar iri kıtalı tütünlerin üretiminde kullanılan tohumların tamamı yurt dışından temin edilmiştir. Dışa bağımlılığın azaltılmasına yönelik bu proje ile ihtiyaç duyulan iri kıtalı tütün tohumunun en az %40'ının yurt içinde üretilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında çalışmalar devam etmekte olup projenin hedeflerine ulaşılabilmesi için ek bütçeye ihtiyaç bulunmaktadır.</p>					

Amaç (4)	Planlı, Dirençli ve Gelişime Açık Bir Tarım Sektörü Oluşturmak				
Hedef (4.5)	Tarımda Yenilikçi Uygulamaları Yaygınlaştırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme/Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri/Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir. Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.				
H4.5 Performansı	%52				
Sorumlu Birim	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG4.5.1: Tarım makineleri ve teknolojileri konusunda sonuçlanan Ar-Ge proje sayısı **	%25	20	29	26	66,7
PG4.5.2: Pestisit ve gübre kullanımını azaltmak için geliştirilen akıllı teknoloji ve yöntem sayısı **	%25	5	9	8	75
PG4.5.3: İklim dostu akıllı tarım teknoloji sistemleri kullanan işletme sayısı **	%25	0	150	0	0
PG4.5.4: Topraksız tarım, dikey tarım uygulamaları yapılan alan (bin ha) *	%25	2,2	7,0	5,3	64,6
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 4.5.1/ PG 4.5.2: Sonuçlanması beklenen projelerden bir kısmına saha koşulları ve teknik aksamalardan dolayı süre uzatımı verilmesi neticesinde hedefe ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 4.5.3: Gösterge kapsamında yapılacak çalışmalar İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesiyle (TUCSAP) yapılacak faaliyetler olup projede henüz hibe uygulamalarına başlanmadığı için gösterge değerine ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 4.5.4: 2025 yılında örtü altı kayıt sistemine kayıtlı topraksız tarım üretim alanı 1,6 bin hektar olarak gerçekleşmiş olup hedefe ulaşılamamıştır. Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi Yönetmeliğinin yayımlanmasından sonra Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi kurularak 2026 yılı üretim sezonu için kayıtlara başlanmıştır. Sistemde, kapalı alanlarda yapılan tüm bitkisel üretim, taahhütname ile mülkiyetine veya yapıldığı yere bakılmaksızın coğrafi koordinatları ile kimliklendirilerek kayıt altına alınmaktadır.</p>					

Amaç (5)	Toprak ve Su Kaynakları ile Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilir Yönetimini Sağlamak				
Hedef (5.1)	Toprağı koruyarak verimli kullanılmasını sağlamak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme/ Bitkisel Ürünlerde Arz Güvenliği Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi/ Toprak Kaynaklarının Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanım				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır. Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak.				
H5.1 Performansı	%64 ¹				
Sorumlu Birim	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG5.1.1: Gübreler ve gübrelerin etkin kullanımı için sonuçlanan Ar-Ge proje sayısı **	%15	31	40	38	77,8
PG5.1.2: Arazi uygunluk sınıflarının belirlenmesi için sonuçlanan proje sayısı **	%15	3	5	5	100
PG5.1.3: Koruyucu toprak işleme ve doğrudan ekim alanında sonuçlanan araştırma proje sayısı **	%15	15	19	17	50
PG5.1.4: Nadas alanı miktarı (bin ha) *	%20	2.960	2.800	2.655	190,6
PG5.1.5: 1/5000 ölçekli arazi kullanım planlaması yapılan alan (bin ha) **	%20	0	4.800	0	0
PG5.1.6: Üretime kazandırılan işlenmeyen tarım arazisi alanı (ha) **	%15	0	0	17.209	0
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 5.1.1: Sonuçlanması beklenen projelerden bir kısmına saha koşulları ve teknik aksamalardan dolayı süre uzatımı verilmesi neticesinde hedefe ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 5.1.2: Proje kapsamında arz talep dengesi çerçevesinde planlı üretim ile doğal kaynakları etkin ve sürdürülebilir kullanımı amaçlanmakta ve Ar-Ge çalışmaları yürütülmektedir. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 5.1.3: Sonuçlanması beklenen projelerden bir kısmına saha koşulları ve teknik aksamalardan dolayı süre uzatımı verilmesi neticesinde hedefe ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 5.1.4: 2024 yılı nadas alanı 2.655 bin hektar olmuştur. 2025 yılı kesin rakamları 2026 yılı ilk çeyreğinde TÜİK tarafından açıklanacaktır. Bakanlığımız tarafından sağlanan destekler ve uygulanan politikalar kapsamında ekim alanlarında son yıllarda artış görülmekte olup hedef aşmıştır.</p> <p>PG 5.1.5: Detaylı toprak etütleriyle ilgili yapılan çalışmaların tamamlanmasından sonra 1/5.000 ölçekli AKUP çalışmalarına başlanacaktır. Bu kapsamda Edirne, Tekirdağ, Yalova ve Kırklareli illerinde tamamlanan etüt çalışmalarının ardından 2026 yılında arazi kullanım planlaması ile ilgili çalışmalar başlayacaktır. Hedefe ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 5.1.6: Göstergenin hedef değeri sıfır olduğu için hedef performansına etkisi hesaplanmamıştır. İşlenmeyen tarım arazileri ile ilgili yasal düzenleme ve Bakanlık çalışmalarının sahada farkındalık yarattığı ve arazi maliklerinin kiralama yerine arazilerini işleme eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir. 2025 yılında gerçek ve tüzel kişilere ait olan 138 hektar işlenmeyen tarım arazisi kiraya verilmiştir. Kiralamaya konu olabilecek 29.480 hektar arazinin %56'sı olan 17.209 hektar arazi malikleri tarafından tarımsal üretimde kullanılmaya başlanmıştır.</p>					
¹ 2025 yılı hedef değeri sıfır olan PG 5.1.6 performans göstergesinin hedef performansına etkisi hesaplanmamıştır.					

Amaç (5)	Toprak ve Su Kaynakları ile Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilir Yönetimini Sağlamak
Hedef (5.2)	Su Kaynaklarının Miktar ve Kalite Olarak Korunmasını ve Verimli Kullanılmasını Sağlamak
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi/ Su Kaynaklarının Korunması, İyileştirilmesi, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü suların kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.
H5.2 Performansı	%33
Sorumlu Birim	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG5.2.1: Suyun miktar ve kalitesinin izlendiği nokta sayısı **	%15	813	1.736	1.689	94,9
PG5.2.2: Nehir Havza Yönetim Planı (NHYP) yapılan havza sayısı **	%15	12	18	12	0
PG5.2.3: Sektörel Su Tahsis Planı (SSTP) yapılan havza sayısı **	%15	11	19	13	25
PG5.2.4: İçme suyu havzası koruma plan sayısı **	%15	25	40	34	60
PG5.2.5: Uygulamaya konulan bütüncül havza yönetimi eylem planları sayısı **	%20	2	6	2	0
PG5.2.6: Modern sulama sistemi kurulan alan (bin ha) **	%20	520	680	569	30,6

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

PG 5.2.1: 2025 yılında Havza Bazlı Su Kalitesinin İzlenmesi Projesi Seyhan Havzasında Su Kalitesinin İzlenmesi ve Nehir Havza Yönetim Planının Hazırlanması İşinde 129 adet izleme noktasında izleme çalışmaları gerçekleştirilmiş ve proje kapsamında izleme çalışmaları tamamlanmıştır. İzlenmesi planlanan havzaların bütçeye bağlı olarak öncelik sırası değiştiğinden yıl sonu gerçekleşme değerleri ile hedeflenen değerler arasında farklılıklar oluşabilen olup hedefe kısmen ulaşılmıştır.

PG 5.2.2: 2025 yılı içerisinde tamamlanması planlanan 6 havzada nehir havzası yönetim planları ile ilgili Avrupa Birliği teknik yardım projesi yüklenici kaynaklı sıkıntılardan dolayı askıya alınmış ve tamamlanamamış olup 2026 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Hedefe ulaşılamamıştır.

PG 5.2.3: 2025 yılı başlangıcında 11 plan sayısı, Sakarya ve Susurluk Havzaları Sektörel Su Tahsis Planlarının Hazırlanması Projeleri'nin tamamlanmasıyla 13 olmuştur. 2025 yılı içerisinde tamamlanması planlanan 6 Havzada Sektörel Su Tahsis Planları ile ilgili Avrupa Birliği teknik yardım projesi askıya alınmıştır. Hedefe ulaşılamamıştır.

PG 5.2.4: Belediyelerin hazırladıkları içme-kullanma suyu havza koruma planlarının askı sürecine girecek şekilde revizelerinin geç yapılması veya gecikmesi, onaya gönderilen içme-kullanma suyu havza koruma yönetmeliklerinin incelenmesinde yaşanan gecikmeler, içme-kullanma suyu havza koruma planlarının mevzuatlarda yaşanan değişikliklere entegresinde yaşanan sorunların düzeltilmesinden kaynaklı gecikmeler sebepleriyle hedefe ulaşılamamıştır.

PG 5.2.5: Nehir Havza Yönetim Planları, Sektörel Su Tahsis Planları, Taşkın Yönetim Planları ve Kuraklık Yönetim Planları hazırlık süreçlerinde; su miktar ve kalitesi havza ölçeğinde bütüncül olarak değerlendirilmektedir. Bahse konu planlar birbirleri ile entegrasyonları gözetilerek hazırlanmaktadır. Ayrıca her bir planın onay süreci de bütüncül havza yönetimi eylem planları ile aynı prosedüre tabidir. Bu nedenlerle ayrıca bütüncül bir havza yönetimi eylem planı hazırlanmasına mevcut durumda ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu sebeple bütüncül plan yapılmasına yönelik çalışma gerçekleştirilememiştir. Bunun yanında Küçük Menderes ve Kuzey Ege bütüncül havza planları hazırlanmış ancak yukarıda açıklanan sebepten dolayı onay sürecini tamamlayamamıştır. Hedefe ulaşılamamıştır.

PG 5.2.6: İlk 6 ayda toplamda 3.114 yatırımcının başvurusu alınmış olup proje kabul onayları yapılan ve hibe sözleşmeleri imzalanan yatırımcı sayımız 2.788'dir. Ödemeler tamamlanmış olup toplamda 25,4 bin hektar alanda yapılan projelere ödeme yapılmıştır. Hedefe ulaşılamamıştır.

Amaç (5)	Toprak ve Su Kaynakları ile Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilir Yönetimini Sağlamak				
Hedef (5.3)	Genetik Kaynakların Ve Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilirliğini Sağlamak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Ormanların ve Doğanın Korunması ile Sürdürülebilir Yönetimi/Doğa Koruma ve Milli Parklar				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.				
H5.3 Performansı	%90				
Sorumlu Birim	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG5.3.1: Halk elinde ve araştırma enstitülerinde canlı olarak korunan hayvan ırkı sayısı **	%20	34	36	35	50
PG5.3.2: Ulusal Su Ürünleri Gen Bankasında muhafaza altına alınan genetik materyal sayısı **	%20	24.000	27.000	33.700	323,3
PG5.3.3: Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı **	%30	120.796	121.796	122.750	195,4
PG5.3.4: Tescili ve korunmasına yönelik çalışma yapılan yerel çeşit sayısı **	%30	37	41	49	300
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 5.3.1: 2024 proje yılı için desteklenen Doğu Anadolu Kırmızısı (DAK) sığır ırkına 2025 proje yılında başvuru gelmediğinden desteklenen ırk/hat/tip sayısı 35 olarak gerçekleşmiştir. Hedefe ulaşamamıştır.</p> <p>PG 5.3.2: Genetik kaynakların belirlenmesi çalışmaları için gerçekleştirilen proje faaliyetleri kapsamında saha çalışmalarının etkinliği neticesinde hedefin üzerinde biyolojik çeşitlilik erişimi sağlanmıştır. Elde edilen materyallerin envantere dahil edilmesiyle gen bankasında muhafaza altına alınan genetik materyal sayısında artış olmuştur. Hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 5.3.3: Araştırma projeleri sonucunda gen bankalarında muhafaza edilen materyal sayısında artış olmuş hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 5.3.4: Tanımlama ve karakterizasyon çalışmaları tamamlanan çeşitlerde tescil edilen çeşit sayısında artış olmuş hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (6)	İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini ve Dirençliliği Artırmak				
Hedef (6.1)	İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini Artırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği/İklim Değişikliği ile Mücadele ve Uyum Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi/Su Kaynaklarının Korunması, İyileştirilmesi, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı Kırsal Kalkınma/Kırsalda Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır. Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır. Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmalarını yürütülecektir.				
H6.1 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG6.1.1: İklim değişikliğinin tarıma etkileri ve uyum konusunda sonuçlanan Ar-Ge proje sayısı **	%20	7	12	16	180
PG6.1.2: Tarım ve mera topraklarında erozyon ve arazi bozulumu alanında sonuçlanan Ar-Ge proje sayısı **	%20	75	78	80	166,7
PG6.1.3: İklim değişikliğine yönelik yapılan farkındalık faaliyet sayısı **	%20	4	8	12	200
PG6.1.4: Su verimliliği kapsamında yürütülen çalışma sayısı **	%20	178	249	259	114,1
PG 6.1.5 Basınçlı sulama ile verimli sulama sistemleri eğitimleri sonucu verilen sertifika/belge sayısı **	%20	7.176	8.150	8.402	125,9
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
PG 6.1.1: Bazı projelerde çalışmalar yeterli görüldüğünden tamamlanması ve sonuçlandırılmasına karar verilmiştir. Hedef aşılmıştır.					
PG 6.1.2: Bazı projelerde çalışmalar yeterli görüldüğünden tamamlanması ve sonuçlandırılmasına karar verilmiştir. Hedef aşılmıştır.					
PG 6.1.3: İklim değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı; Ekosistem Odaklı Gıda Üretimini Teşvik Ederek Agroekolojik (Tarımsal-Ekolojik) Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi kapsamında Bolu ilinde Uygulamalı Çiftçi Okulu eğitimi düzenlenmiştir. İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030) kapsamında İklim Değişikliği ve Tarıma Etkileri konusunda 30 il Tarım ve Orman Müdürlüğünde görevli personele yönelik eğitimcilerin eğitimi düzenlenmiştir. Ekosistem Odaklı Gıda Üretimini Teşvik Ederek Agroekolojik (Tarımsal-Ekolojik) Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi kapsamında 2024 yılında fazladan iki etkinlik gerçekleştirildiğinden hedef aşılmıştır.					
PG 6.1.4: 2025 yılına 34 çalışma gerçekleştirilerek toplamda 259 çalışma sayısına ulaşılmıştır. Hedef aşılmıştır. On İkinci Kalkınma Planında Kentsel Altyapı başlığı altındaki "880. Suyun verimli kullanımı sağlanacak, gelir getirmeyen su kullanımının en aza indirilmesi için gerekli tedbirler hayata geçirilecektir." politikasına katkı sağlanmıştır.					
PG 6.1.5: Eğitimlerin uygulamalı yürütülmesi, görsel olarak zenginleştirilmesi, çiftçilerin birbirleriyle iletişimlere olan talebi artırmış olup hedef aşılmıştır. Yapılan eğitimler sayesinde On İkinci Kalkınma Planı "504.2.Tarımda suyun verimli kullanılmasına yönelik su tasarrufu sağlayan yağmurlama ve damla sulama gibi modern sulama sistemleri yaygınlaştırılacaktır" tedbirine katkı sağlanmıştır.					

Amaç (6)	İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini ve Dirençliliği Artırmak				
Hedef (6.2)	Sera Gazı Emisyon Azaltım Kapasitesini Artırmak Ve Yenilenebilir Enerji Kullanımını Yaygınlaştırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği/İklim Değişikliği ile Mücadele ve Uyum				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.				
H6.2 Performansı	%58				
Sorumlu Birim	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG6.2.1: Tarımda sera gazı emisyonları ölçümü ve azaltım Ar-Ge proje sayısı **	%25	3	7	5	50
PG6.2.2: Tarımsal atıkların toprakta kullanımı için sonuçlandırılan Ar-Ge proje sayısı **	%25	12	17	14	40
PG6.2.3: Yenilenebilir enerji kaynaklarının tarımsal üretimde kullanılmasına yönelik araştırma proje sayısı **	%25	5	10	7	40
PG6.2.4: Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründen kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı **	%25	9	11	11	100

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

PG 6.2.1: Tamamlanan projeler ile tarımsal faaliyetlerden kaynaklı atmosfere salınan sera gazlarının (metan, karbondioksit ve nitroksit) ölçüm, izleme ve raporlanması ile düşük karbonlu tarımsal üretim için sera gazlarının azaltımına yönelik tedbir ve önerilerin Bakanlığımız tarafından hazırlanan planlara ve İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planına entegre edilmesi sağlanacaktır. Sonuçlanması beklenen projelerden bir kısmı teknik nedenlerden dolayı bir sonraki yıla uzatılmış olup hedefe ulaşamamıştır.

PG 6.2.2/ PG 6.2.3: Sonuçlanması beklenen projelerden bir kısmına saha koşulları ve teknik aksamalardan dolayı süre uzatımı verilmesi neticesinde hedefe ulaşamamıştır.

PG 6.2.4: Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründen kaynaklı sera gazı raporlamaları IPCC kılavuzlarına göre yapılmıştır. Bu hesaplamalar ile ülkemizin ulusal sera gazı envanter raporunda yutak kapasitesi belirlenmekte, tamlik sağlanmakta ve projeksiyonlar için altlık oluşturulmaktadır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "865. İklim risklerine karşı, uluslararası iklim değişikliği müzakereleri, Paris Anlaşması ve Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı çerçevesinde ulusal koşullar gözetilerek sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum eylemlerinin güçlendirilmesine yönelik ilgili tüm paydaşlarla iş birliği içinde yol haritaları hazırlanacak, mevzuat düzenlemeleri yapılacak ve kurumlar arası eşgüdüm sağlanacaktır." politikasına katkı sağlanmıştır.

Amaç (6)	İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini ve Dirençliliği Artırmak				
Hedef (6.3)	Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Kapasitesini Artırmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Tarım/Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi/Su Kaynaklarının Korunması, İyileştirilmesi, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği/İklim Değişikliği ile Mücadele ve Uyum				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır. Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.				
H6.3 Performansı	%91				
Sorumlu Birim	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG6.3.1: Tarımsal kuraklığın belirlenmesi ve izlenmesi konusunda sonuçlanan Ar-Ge proje sayısı **	%20	19	22	23	133,3
PG6.3.2: Tarımda etkin su yönetimi için sonuçlanan Ar-Ge proje sayısı **	%20	107	129	119	54,5
PG6.3.3: Tarımsal kuraklıkla mücadeleye yönelik eğitilen uzman/personel sayısı **	%20	50	180	185	103,8
PG6.3.4: Kuraklık tahmini ve erken uyarı sisteminin tamamlanma oranı (yüzde) (SYGM)**	%20	0	70	70	100
PG 6.3.5 Tarımsal kuraklıkla mücadeleye yönelik izleme ve değerlendirme raporu sayısı **	%20	144	192	192	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 6.3.1: Tamamlanan ve toplu sonuç olarak gelen projenin sonuç raporlarının ayrı ayrı sunulması şeklinde karar alınması nedeniyle hedef aşılmıştır.</p> <p>PG 6.3.2: Sonuçlanması beklenen projelerden bir kısmına saha koşulları ve teknik aksamalardan dolayı süre uzatımı verilmesi neticesinde hedefe ulaşılamamıştır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "497. Çevrenin korunması ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında tarım sektöründe sera gazı salınımının azaltılması için çevre dostu tarımsal uygulamalar desteklenerek yaygınlaştırılacaktır" politikasına katkı sağlanmıştır.</p> <p>PG 6.3.3: Tarımsal araştırma projelerinin sonuçları ilgili kurumlar ile paylaşılacak ve araştırma faaliyetlerinde mükerrerlikler önlenecektir. Akademisyen ve araştırma personelinin eğitim ve yayım programlarına katılımı artırılarak Ar-Ge ve yayım ilişkisi güçlendirilecektir.</p> <p>PG 6.3.4: Ülke genelinde kuraklığın izlenmesi ve analizlerin raporlanması amacıyla web tabanlı bir altyapı oluşturulmuş olup 2026 yılında sistemin test aşamasına geçilecektir. Gediz Havzası'nda pilot olarak Kuraklık Karar Destek Sistemi kurulması çalışmaları sürdürülmekte, 2026 yılında tamamlanması planlanmaktadır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "833.4 Tüm havzalarda ulusal taşkın ve kuraklık tahmini ve erken uyarı sistemi kurulacaktır" tedbirine katkı sağlamaktadır.</p> <p>PG 6.3.5: Her yıl aylık olmak üzere; İzleme Erken Uyarı ve Tahmin Komitesi Raporu, Risk Değerlendirme Komitesi Raporu, İzleme Erken Uyarı ve Tahmin Komitesi ile Risk Değerlendirme Komiteleri Değerlendirme Raporu hazırlanmaktadır. On İkinci Kalkınma Planında yer alan "497. Çevrenin korunması ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında tarım sektöründe sera gazı salınımının azaltılması için çevre dostu tarımsal uygulamalar desteklenerek yaygınlaştırılacaktır." politikasına katkı sağlanmıştır.</p>					

Amaç (6)	İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini ve Dirençliliği Artırmak				
Hedef (6.4)	Sel ve Su Taşkınlarının Olumsuz Etkilerini Kontrol Altına Almak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi/Su Kaynaklarının Korunması, İyileştirilmesi, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.				
H6.4 Performansı	%69				
Sorumlu Birim	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG6.4.1: Taşkın yönetim planı tamamlanan/güncellenen havza sayısı **	%30	24	29	28	80
PG6.4.2: Taşkın tahmini ve erken uyarı sistemi geliştirilen nokta sayısı **	%40	55	250	250	100
PG6.4.3: İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi çalışmalarının güncellenme oranı (yüzde) **	%30	0	60	10	16,7

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

PG 6.4.1: Bütçe yetersizlikleri ve projelerin teknik raporlarındaki eksiklikler sebebiyle hedefe kısmen ulaşılmıştır.

PG 6.4.2: Taşkın tahmini ve erken uyarı sisteminin geliştirilmesi kapsamında 2025 yılı için hedeflenen nokta sayısına ulaşılmıştır.

PG 6.4.3: 2024 yılında ihalenin iptal olması nedeniyle 2025 yılında İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi ve Havzalararası Su Transferlerinin Değerlendirilmesi Projesi başlatılmış olmakla birlikte bütçe yetersizliği nedeniyle hedefe ulaşılamamıştır.

Amaç (7)	Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek				
Hedef (7.1)	Uluslararası Alanda Daha Etkin Bir Şekilde Yer Almak ve Uluslararası Örgütlerin Karar Süreçlerine Dâhil Olmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Yönetim ve Destek Programı				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-				
H7.1 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG7.1.1: Uluslararası kurum/kuruluşlarla ve AB'ye uyum kapsamında gerçekleştirilen etkinlik sayısı **	%30	621	857	856	99,6
PG7.1.2: İmzalanan anlaşma, iş birliği, protokol, niyet beyanı, mutabakat zaptı vb. sayısı **	%35	75	97	101	118,2
PG7.1.3: İkili ilişkiler kapsamında yürütülen üst düzey toplantı sayısı **	%35	508	628	645	114,2
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 7.1.1: Uluslararası kuruluşlar ile iş birliğinin yanı sıra AB uyum sürecinde düzenlenen toplantı ve organizasyonlar belirlenen program doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.</p> <p>PG 7.1.2: Ülkelerle ikili ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla yapılan anlaşma ve mutabakatlar kapsamında takip edilen göstergeler belirlenen program doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.</p> <p>PG 7.1.3: Ülkelerle ikili ilişkiler kapsamında yapılan toplantı organizasyonlar belirlenen program doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.</p>					

Amaç (7)	Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek				
Hedef (7.2)	Bakanlığımızın dijital dönüşümünü sağlayacak modern bilgi teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğini sağlamak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Yönetim ve Destek Programı				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-				
H7.2 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yılsonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG7.2.1: Güvenlik açıklarının kapatılma oranı (yüzde) **	%25	95	99	99	100
PG7.2.2: Gelen yedekten dönme taleplerinin başarımlı oranı (yüzde) **	%25	95	99	99	100
PG7.2.3: Veri merkezinin planlı kesintiler hariç hizmet verme seviyesi (yüzde) **	%25	95	99	99	100
PG7.2.4 Bilgi güvenliği hakkında eğitim verilen personel sayısı **	%25	2.000	7.500	18.461	299,3
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 7.2.1: Güvenlik açıklarının kapatılma oranı, siber güvenliğin sağlanması, bilişim altyapısının siber tehditlere karşı korunması ve güvende tutulması için yapılan çeşitli önleyici faaliyetleri temsil eder. Sürekli yürütülen çalışmalar, düzenli olarak gerçekleştirilen siber güvenlik kontrolleri ile tespit edilen güvenlik açıklarının kapatılması hedeflenmektedir. Bilişim altyapısının siber saldırılara karşı dirençli hale getirilmesi ve kurumsal verilerin güvenliğinin sürekli olarak sağlanması için kritik öneme sahiptir.</p> <p>PG 7.2.2: Yedekleme sistemi lisans yenilenmesi tamamlanmıştır. Muhtemel riskleri ortadan kaldırmak için yedekleme ünitesi temin sürecinin başlatılması gerekmektedir. Ayrıca veri merkezi projesi ve sonrasında Felaket Kurtarma Merkezi (FKM) projesinde gerekli planlamalar yapılacaktır.</p> <p>PG 7.2.3: İlerleyen dönemlerde oluşabilecek riskleri ortadan kaldırmak için veri merkezi projesi ve sonrasında FKM projesinde gerekli planlamalar yapılacaktır.</p> <p>PG 7.2.4: ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sisteminin (BGYS) uygulanması konusunda yetkinlik ve farkındalık seviyelerinin yükseltilmesi için eğitim içerikleri sürekli güncellenmektedir. Kurumsal ihtiyaçlar ve artan bilgi güvenliği riskleri doğrultusunda verilen Bilgi Güvenliği Farkındalık Eğitimlerine planlanandan fazla personelin katılımı neticesinde hedef aşılmıştır.</p>					

Amaç (7)	Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek				
Hedef (7.3)	Sürekli öğrenen bir organizasyon yapısı oluşturmak				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Yönetim ve Destek Programı				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-				
H7.3 Performansı	%80				
Sorumlu Birim	Personel Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG7.3.1: Personel eğitim sisteminde kayıtlı eğitim çeşidi sayısı *	%20	597	1.844	1.872	102,2
PG7.3.2: Hizmet içi eğitim alan personel sayısı *	%20	18.000	54.750	88.918	193
PG7.3.3: Uzaktan Eğitim Kapısı'nda kamu personeline sağlanan eğitim sayısı **	%20	57	66	134	855,6
PG7.3.4: Uzaktan Eğitim Kapısı aracılığıyla eğitimlere katılan personel oranı (yüzde) **	%20	44	53	90	511,1
PG7.3.5: Kadın erkek fırsat eşitliğinin güçlendirilmesi amacıyla düzenlenen atölye ve farkındalık faaliyeti sayısı **	%20	0	8	0	0

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

PG 7.3.1: 2025 Yılı Hizmet İçi Eğitim Programı kapsamında 625 eğitim gerçekleştirilmiş olup hedef aşılmıştır.

PG 7.3.2: 2025 Yılı Hizmet İçi Eğitim Programı kapsamında eğitimlere 43.882 katılım gerçekleştirilmiş olup hedef aşılmıştır.

PG 7.3.3: Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısında, kamu personeline 2025 yılında 68 eğitim sağlanmış olup hedef aşılmıştır.

PG 7.3.4: Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı personelinin Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısı aracılığı ile 2025 yılı içerisindeki eğitimlere katılım oranı bilgisi Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısından alınmış olup hedef aşılmıştır.

PG 7.3.5: Kadın ve erkek fırsat eşitliğini güçlendirme hedefi doğrultusunda yıl içerisinde planlanan atölye ve farkındalık faaliyetleri, personel yetersizliği nedeniyle tamamlanamamıştır. 2026 yılı için gerekli koordinasyon sağlanmış olup faaliyetlerin telafi edilerek hedeflenen değere ulaşılması planlanmaktadır. Konuyla ilgili uzmanlık gereksinimlerini karşılamak ve faaliyetlerin daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla dış destek alınacaktır.

Amaç (7)	Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek				
Hedef (7.4)	Bakanlığımızın afetle mücadele kapasitesini geliştirmek				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Yönetim ve Destek Programı				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-				
H7.4 Performansı	%21				
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG7.4.1: Afetlere dayanıklılığı artırmak üzere yapımı tamamlanan hizmet binası sayısı **	%50	50	69	58	42,1
PG7.4.2: Afetlere hazırlık kapsamında temin edilen araç sayısı **	%25	0	2	0	0
PG7.4.3: Bakanlığımız TAMP ekiplerine yönelik verilen eğitim sayısı **	%25	8	14	8	0
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 7.4.1: Altı yeni hizmet binasının yapım işi tamamlanmıştır. Diğer altı binanın ise iş artışı, buna bağlı iş programı süre uzatımı ve mevsimsel dalgalanmalar nedeniyle yapım sürecinde gecikmeler yaşanmıştır. Bu binaların 2026 yılında tamamlanması planlanmaktadır.</p> <p>PG 7.4.2: Tasarruf tedbirleri nedeniyle araç temini yapılamadığından hedefe ulaşılamamıştır.</p> <p>PG 7.4.3: AFAD RED Sistemi'nde üretilen Adalar-İstanbul Depremi Senaryosu kapsamında, Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) gereğince yürütülecek çalışmalarda iş birliğinin artırılması, süreçlerin daha hızlı yürütülmesi, Bakanlığımız kapasitesinin doğru ve etkin kullanılabilmesi için harekete geçirilecek ulusal ve yerel düzey ekiplerimizin koordinasyonunun güçlendirilmesi amacıyla afetten etkilenen il ve ilçelerde görev yapacak iller belirlenmiş planlama yapılmış buna ilişkin plan tamamlanarak Afet ve Acil Durum Kurulunca onaylanması sağlanmıştır. Taşrada planlama görevini yapan personele eğitimleri verilmesi gerekmekte olup eğitimler tasarruf tedbirleri nedeniyle gerçekleştirilememiştir.</p>					

Amaç (7)	Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek				
Hedef (7.5)	Stratejik Yönetim Kapasitesini Geliştirmek				
Amacın İlgili Olduğu Program/Altprogram Adı	Yönetim ve Destek Programı				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-				
H7.5 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	Strateji Geliştirme Başkanlığı				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıllık Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%)
PG7.5.1: Stratejik yönetim anlayışının benimsenmesine yönelik yapılan faaliyet sayısı **	%25	0	2	2	100
PG7.5.2: Bütçe ve harcamalara ilişkin hazırlanan rapor sayısı **	%25	0	8	8	100
PG7.5.3: Hazırlanan bütçe uygulama esasları rehberi sayısı **	%25	0	2	2	100
PG7.5.4: Kamu iç kontrol uyum eylem planı izleme rapor sayısı **	%25	0	2	2	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<p>PG 7.5.1: Bakanlığımız merkez birimleri ile 2024-2028 Stratejik Plan uygulama sürecinin koordinasyonu ve takibi, birim ve idare faaliyet raporlarının hazırlanmasında dikkat edilecek hususlar hakkında toplantı düzenlenmiştir.</p> <p>PG 7.5.2: 2025 yılı 3, 6, 9 aylık ve yıl sonu olmak üzere bütçe harcamalarına ilişkin 4 rapor hazırlanmıştır. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 7.5.3: Bütçe Uygulama Esasları Rehberi Bakanlığımız hizmet birimleri ve taşra teşkilatına resmi yazıyla iletilmiş ayrıca SGB.net sistemi duyurularında yayımlanmıştır. Hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>PG 7.5.4: Kamu iç kontrol uyum izleme raporu hazırlanmıştır. Hedefe ulaşılmıştır.</p>					

4. PERFORMANS BİLGİ SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Performans değerlendirmesi, kamu idarelerinin belirledikleri stratejik amaç ve hedeflere ulaşmak için izledikleri yolun, performans hedeflerine ulaşmak üzere kullanılan yöntemler ile yürütülen faaliyet ve projelerin ve bunların sonucunda elde edilen çıktı ve sonuçların değerlendirilmesidir.

Performans bilgi sistemi de idarelerin performansını ölçmek üzere bilginin düzenli olarak toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasına yönelik kurulan sistemdir.

Performans bilgi sistemi aktif olarak kullanılmaktadır. Tüm birimlere bilgi sistemi üzerinde gerekli tanımlamalar yapılmış olup birimler sorumlu olduğu performans göstergelerine gerekli girişleri yapmaktadır. Bu girişler Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından değerlendirilmekte ve SBB'nin e-bütçe uygulamasına veri girişleri 3'er aylık dönemler halinde yapılmaktadır.

Performans bilgileri, stratejik planda sgbnet.tarim.gov.tr üzerinden, program bütçe esaslı performans programında ise programbutce.sbb.gov.tr üzerinden nakdi ve fiziki gerçekleştirmeleri izlenmektedir. İdare Faaliyet Raporuna esas teşkil edecek değerlendirme raporları bu sistem üzerinden elde edilmektedir.

Kamu idarelerince belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, stratejik planın izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılarak 2025 yılı değerlendirme raporu hazırlanmıştır. 2025 yılı Performans Programı program bütçe esaslarına göre hazırlanmış, üçer aylık dönemler halinde izlenerek raporlanmıştır. Stratejik plan izleme tablolarına faaliyet raporunun stratejik planın değerlendirmesi başlığı altında, performans programı izleme tablolarına da faaliyet raporunun performans sonuçlarının değerlendirilmesi başlığı altında yer verilmiştir.

5. DİĞER HUSUSLAR

Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu ve On İkinci Kalkınma Planı esas alınarak tüm paydaşlarımızın katkı ve katılımları ile Bakanlığımız 2024-2028 Stratejik Planı hazırlanmıştır. Bakanlığımız 2024-2028 Stratejik Planı yürürlüğe girmiş olup Bakanlığımız resmi internet sitesinde yayımlanmıştır.

Bakanlığımız hizmet birimlerinden Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün 28 Aralık 2024 tarihli ve 32766 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 175 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile bağlı kuruluş olarak yapılandırılması nedeniyle stratejik planın güncellenmesi ihtiyacı oluşmuştur. 2024-2028 Stratejik Planının 2025-2028 yıllarını kapsayan güncellenmiş versiyonu hazırlanarak yürürlüğe konulmuş ve kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Bakanlığımız İdare Faaliyet Raporları; her yıl 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak bahse konu Yönetmelikte yer alan formata, Rehberlere ve Strateji Bütçe Başkanlığınca yayımlanan Faaliyet Raporuna ilişkin diğer düzenlemelere uygun olarak süresi içerisinde hazırlanmakta ve Bakanlık internet sitesinden kamuoyu ile paylaşılmaktadır. İdare Faaliyet Raporu, tüm birimlerimizin aktif katılım ve katkılarıyla Yönetmelikte belirtilen format, içerik, süreç ve takvime uygun olarak, birim harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporları doğrultusunda hazırlanmıştır. Hizmet birimleri tarafından oluşturulan birim faaliyet raporları, taşra teşkilatları aracılığı ile yürütülen faaliyetleri de kapsayacak şekilde Yönetmelikte yer alan formata uygun olarak hazırlanmıştır.

IV) KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tarım ve Orman Bakanlığı sorumluluklarının bilincinde, güvenilir, sonuç odaklı, performansını her geçen gün artırmaya istekli ve bunun için çaba harcayan, en önemlisi gücünü üreticilerden tüketicilere kadar uzanan büyük bir paydaş kitlesinden alan köklü bir kurum olarak tüm çalışanlarıyla ve sektördeki tüm paydaşlarla dayanışma içindedir.

28 Aralık 2024 tarihli ve 32766 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 175 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile hizmet birimlerimizden Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün Bakanlığımızın bağlı kuruluşu olarak yapılandırılması nedeniyle Stratejik Planın güncellenmesi ihtiyacı oluşmuştur. Bakanlığımız 2024-2028 Stratejik Planı, 2025 yılı içerisinde ilgili Yönetmelik ve Kılavuzlara göre güncellenmiştir.

Bakanlığımız, Cumhurbaşkanlığı 1 No.lu Kararnamesi çerçevesinde 20 hizmet birimi, 5 bağlı, 6 ilgili kuruluş, 162 kuruluş müdürlüğü ile 81 il ve 922 ilçede teşkilatlanmış güçlü bir kurumdur. Özellikle uygulama ve araştırma birimlerinde çalışma konularında uzmanlaşmış personel istihdam edilmesini benimsemektedir. Çalışanların sürekli gelişimine önem verilir ve bunu destekleyici faaliyetler teşvik edilir. Bu amaçla personelimiz, yurtiçi ve yurtdışı eğitimlerle yetkinlik ve yeterliliklerinin artırılması için desteklenmektedir.

Bakanlık hizmetlerinin kolay ve etkin yoldan hızlı, güvenli, kesintisiz, kaliteli ve tek merkezden, kullanıcıların en basit ve masrafsız şekilde yararlanabileceği şekilde verilebilmesi için e-Devlet sistemi üzerinden hizmetler sunulmaktadır. Elektronik ortamda sunulan hizmet sayısının artırılması çalışmalarını devam ettirmektedir.

A. ÜSTÜNLÜKLER

- Köklü ve yaygın teşkilat yapısı
- Tarım, orman ve su kaynaklarının bütüncül yönetimi
- Tarım ve ormancılık alanında verilen destekler
- Araştırma ve geliştirme kapasitesi
- Farklı disiplinlerde uzmanlaşmış insan kaynağı
- Deneyimli, işine sahip çıkan ve özverili personel yapısı
- Geniş paydaş kitlesi ile iş birliği
- Eğitim ve yayım faaliyetleri
- Bilgi ve teknoloji altyapısı
- Mevzuat altyapısının güçlü olması
- Uluslararası ilişkilerde güçlü bağlar

A. ZAYIFLIKLAR

- Üretici örgütlülüğünün ve örgüt kapasitelerinin istenilen düzeyde olmaması
- Belirlenen tarımsal politikalarının ve stratejik planların uygulanmasını güçleştiren dünyada ve bölgemizde yaşanan jeopolitik, ekonomik ve sosyal olaylar
- Stratejik yönetim ilkelerinin tam olarak benimsenmemesi
- Kanuni düzenlemelerdeki güncelleme ihtiyacı
- Sosyal tesis ve imkânların yeterli düzeyde olmaması
- Personelin mali ve özlük haklarının yetersiz olması

C. DEĞERLENDİRME

Bakanlığımız tüm paydaşlarla birlikte kamu kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli kullanmak suretiyle üreticilerimiz başta olmak üzere tüm vatandaşlarımızın refahını artırmaya yönelik politika ve uygulamalara devam edecektir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle birlikte toprak, su, mera, orman gibi sektörün tüm üretim kaynakları tek elde toplanarak bütüncül bir yönetim anlayışına geçilmiş ve politika uygulamalarının etkinliği artırılmıştır.

Stratejik Plan uygulama dönemi, ilgili mevzuat çerçevesinde kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması esasına dayalı olarak şeffaf ve hesap verebilir bir anlayışla sürdürülmektedir.

Bakanlığımız 2025 yılı İdare Faaliyet Raporu performans esaslı program bütçeye uygun olarak hazırlanmıştır. Raporla bilgileri yer alan tüm faaliyetler, önceki yıllarda olduğu gibi anılan yıl içerisinde de kamuda stratejik yönetim sürecinin çerçevesini çizen yasal düzenlemelere uygun olarak kaynakların etkin, ekonomik ve verimli kullanılması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Raporun oluşturulması aşamasında tüm birimlerimizin karar alma süreçlerine katılım sağladığı bu durumun Bakanlık hedeflerine ulaşma konusunda başarıyı artırdığı değerlendirilmektedir.

IV) ÖNERİ VE TEDBİRLER

İklim değişikliğinin yanı sıra tarımsal üretimi etkileyen koşulların hızla değiştiği günümüzde gıdaya olan talebin karşılanabilmesi amacıyla doğal kaynakların korunarak üretimin daha dinamik ve yenilikçi yöntemlerle yapılması ile üretimde verimin ve kalitenin artırılması Bakanlığımızın en önemli sorumluluğudur. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi amacıyla Bakanlığımız tarafından suyun kullanımından kırsal kalkınmaya kadar birçok alanda politika geliştirilmekte ve uygulamaya alınmaktadır. 2026 yılında önemli politika başlıkları altında aşağıda sıralanan öne çıkan faaliyetlerin yürütülmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda;

Arz Güvenliği

- 7 milyon dekar alanda 135 bin çiftçiyi kapsayan girdi temini ve alım garantili ayçiçeği sözleşmeli üretim modeli hayata geçirilecektir.
- Parsel bazlı verim sigortası uygulaması, ilk defa pilot olarak Tekirdağ'da başlatılacaktır.
- Elma, kayısı, şeftali, erik ve kiraz gibi dokuz ürün için temel sigorta paketi uygulamaya alınacaktır.
- Narenciye ürünlerinde güneş yanıklığı riski teminat kapsamına alınacaktır.
- Geliştirilen yerli hibrit yağlık ayçiçeği ve mısır tohumluk üretilerek çiftçilerin kullanımına sunulacaktır.
- Turunçgil üretimi yapılan 7 ilde toplam 167 biyotop noktasında biyolojik/biyoteknik mücadele yöntemleri uygulanacaktır.
- 1 milyon paket ata tohumu çeşidi satışa sunulacaktır.
- 300 farklı değişkene ait tarım sayımının sonuçları kamuoyuna açıklanacaktır.

Organize Tarım Bölgeleri

- 2026 yılı yatırım programı kapsamında yer alan organize tarım bölgelerinin altyapı inşaatları için toplam 5 milyar TL finansman desteği sağlanacaktır.
- 7 adet OTB'nin altyapı inşaatları tamamlanarak, yatırımcıların hizmetine sunulan OTB sayısı 26'ya çıkarılacaktır.
- Tüzel kişilik kazanan OTB sayısı 45'ten 52'ye çıkarılacaktır.
- Balıkesir'de, dünyanın en büyük jeotermal kaynaklı sera organize tarım bölgesinin ilk etabı tamamlanacak, İzmir/Dikili jeotermal sera organize tarım bölgesi faaliyete geçirilecektir.
- Avrupa ve Türkiye'de bir ilk olan Adana/Karataş su ürünleri organize tarım bölgesi altyapı çalışmaları tamamlanarak hizmete alınacaktır.
- Afyon alkaloidleri fabrikası işletme müdürlüğü sahasında tıbbi ve sağlık ürünleri üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği organize tarım bölgesi kurulacaktır.

Bitkisel Üretim

- İşlenmeyen ve nadasa ayrılan alanlar ile işlemeli tarıma uygun olmayan alanlar öncelikli olmak üzere, uygun tarımsal üretim yöntemleri kullanmak suretiyle bitkisel üretimin artırılmasına yönelik tohum/fide temini için 2026 yılında azami %75 hibe desteği sağlanacaktır. Bu kapsamda 487 milyon TL kaynak ile 805 bin dekar alanda ekiliş, dikiliş ve aşılama çalışmaları yürütülecektir.
- 2027-2029 dönemine ait bitkisel üretim planları hazırlanacak, önceki dönem planlarıyla uyumlu üç yıllık planlamalar yapılmaya devam edilecektir.
- Uygun ekolojik ve coğrafi konumu nedeniyle Gökçeada ilçesi organik tarım havzası olarak ilan edilecektir.
- Organik tarımın güçlendirilmesi ve değer zincirinin oluşturulması amacıyla Türkiye'de Organik Tarımın Sürdürülebilir Şekilde Güçlendirilmesi Projesi başlatılacaktır.
- Mera ıslahına yeni bir yaklaşım amacıyla Kırıkkale, Burdur, Balıkesir, Bursa, Edirne ve Çanakkale illerinde toplam 350 hektar alanda yapay mera çalışmaları yapılacaktır.
- Tarım Sigortalarında uzaktan algılama sistemleri ve makine öğrenmesi kullanılarak köy bazlı verim sigortasında biçerdöverlere "Verim Ölçer Tespit Kiti" takılmasıyla verim tespitleri yapılacaktır.
- Hasat makinelerinin kimlik bilgisi, hasat güzergâh bilgisi, konumu, hasat hızı, çalışma süresi, yağış, nem, sıcaklık, dane kayıp tespit ve önleme, verim haritalama, parsel verim (kg) ve operatör bilgisi ve anlık takiplerin yapılarak kayıt altına alınmasını sağlayacak olan Makineli Hasat Kontrol Sistemi geliştirilecek ve mevzuat alt yapısı hazırlanacaktır.

Hayvansal Üretim

- Büyükbaş hayvancılıkta devam eden Kırsalda Bereket Hayvancılığa Destek Projesi küçükbaş hayvancılık için de uygulanmaya başlayacaktır.
- Buzağı kayıplarının azaltılması amacıyla ülke genelinde aşılama ve eğitim seferberliği başlatılacaktır.
- Güçlü Besi Güçlü Üretim Projesi ile sütçü ırklarda damızlık fazlası anaç hayvanlardan etçi ırk besilik materyal üretilenektir. Bu kapsamda toplamda 100 bin etçi erkek sperma ile uygun hayvanların ücretiz olarak serbest veteriner hekimler aracılığıyla tohumlanması sağlanacaktır.
- Çanakkale, İstanbul ve Mersin veteriner yol kontrol ve denetim istasyonları faaliyete alınacaktır.
- Güvenli elektronik küpe ve izleme sistemi ile büyükbaş hayvanlarda elektronik küpe uygulamasına geçilecektir.
- Sürü takip ve yönetim sistemleriyle verim kayıpları ve hayvan hastalıklarının kontrolü yapılacaktır.

Su Ürünleri Üretimi

- Bir ilk olarak Yalova'da su ürünleri kontrol ve denetim merkezi, Antalya'da istilacı ve yabancı türler izleme merkezi açılacaktır.
- Balıkçı gemilerinin avcılık faaliyetlerinin izlenmesi için kullanılan, 15 metre üzerinde balıkçı gemilerinde bulunan izleme sistemi cihazlarının yenilenmesi yapılacaktır.
- Mersin balığı üretimi ve Türk havyarı markasına temel teşkil edecek çalışmalar tamamlanmış olup, yıl içerisinde Türk havyarı lansmanı yapılacaktır.
- İzmir ve Edirne illerinde yapay resif alanları oluşturulacaktır.
- Balıkçı barınaklarında yeni işletim modeli hayata geçirilecektir.

Gıda Güvenilirliği

- Bitki koruma ürünleri kullanımının takip ve izlenmesi amacıyla B-reçete sistemi uygulanmaya başlanacaktır.
- Güvenilir gıda yeni mobil uygulaması ve gıda denetimlerinde yaka kamerası kullanımı başlatılacaktır.
- Organik ürünlerde tüketici güvenini artıracak, etkin denetimi, stok yönetimini ve çiftlikten çatala izlenebilirliği sağlayacak dijital organik tarım sertifikası uygulamaya konulacaktır.
- Ülkemizde tam buğday unu tüketiminin yaygınlaştırılması için Konya ilinde başlatılan Kendine İyilik Et Tam Buğday Ekmeği Tüket kampanyası Çorum ve Erzurum illerinde de yapılacaktır.

Kırsal Kalkınma

- Yeni destekleme modeli ile üreticilerimize 2026 yılında 168 milyar TL destekleme ödemesi yapılacak ve 207 milyar TL tutarındaki yatırım projesi hayata geçirilecektir.
- Kırsal kalkınma yatırımlarına 8 milyar TL bütçe ayrılmış olup hibeye esas proje tutarının %50-%70'i oranında hibe desteği verilmeye devam edilecektir.
- İlk defa, kırsal kalkınma yatırım bütçesinin en az %20'si genç ve kadın girişimcilere, %30'u küçük aile işletmelerine ayrılacaktır.
- IPARD kapsamında toplam bütçesi 241 milyon avro olan 6 çağrı ilanına çıkılacaktır.
- Ülkemizde ilk defa uygulanacak olan ve toplam bütçesi 156 milyon avro olan kırsal alanda kamu altyapı tedbirleri için çağrı ilanına çıkılacaktır.
- Kadın kooperatifleri ve üretici birlikleriyle entegre ve sürdürülebilir tedarik modeli hayata geçirilecektir.
- Modern basınçlı sulama sistemlerine uygulanan hibe programı kapsamında 1,5 milyar TL bütçe kullanılacaktır.
- Mekanizasyona erişimin iyileştirilmesi ve kaynakların etkin kullanılması amacıyla, Mekanizasyona Erişimin İyileştirilmesi İçin Ortak Makine Kullanımı Modellerinin Teşvik Edilmesi Projesi kapsamında, kooperatiflerle birlikte depremden etkilenen 11 ilde ortak makine parkları kurulacaktır.

Doğal Kaynakların Korunması

- Toprak etüt çalışmaları tamamlanan illerde AKUP çalışması yapılacaktır. Bu kapsamda, Edirne, Tekirdağ, Yalova ve Kırklareli illerinde 1/5.000 ölçekli AKUP çalışmalarına devam edilecektir.
- Coğrafi bilgi sistemi altyapılı dijital toprak haritası oluşturulacaktır.
- 34 ova daha büyük ova olarak ilan edilerek büyük ova sayısı 502 adede korunan alan ise 9,8 milyon hektara çıkarılacaktır.
- Kuraklık riski altında olan Bafa, Beyşehir, Seyfe, Eber-Akşehir, İznik ve Sapanca gölleri için eylem planı hazırlanarak kamuoyuna duyurulacaktır.
- Tarım politikaları suyun miktar ve kalitesine göre belirlenecek, marjinal suların sulamada kullanılma olanakları araştırılacaktır.
- Kuraklık tahmini ve erken uyarı sistemi ile sayısal hava tahminleri kullanılarak kuraklık uyarıları yapılacaktır.
- Havzaların su potansiyeli, iklim değişikliğinin etkileri ve arz-talep dengesi göz önünde bulundurularak su kaynaklarının havzalar bazında 50 yıllık planlaması yapılacak ve 5'er yıllık dönemlerle havza bazlı yatırım programları uygulanacaktır.
- Düzenleyici Etki Analizi ile birlikte, ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak nihai hale getirilen Taşkın Kanunu Taslağı Ulusal Su Kurulunda onaylanarak Cumhurbaşkanlığına arz edilmiştir. Su Kanununa ilişkin çalışmalar tamamlanacaktır.
- Asi nehri taşkın koruma işinin ilk etabı 2026 yılı sonunda tamamlanacaktır.

Ar-Ge, Dijitalleşme ve Yapay Zekâ Uygulamaları

- Üretim planlamasında öncelikli 13+1 ürün grubunun uydu görüntüleri ve yapay zekâ tabanlı yöntemler kullanılarak, Türkiye genelinde ürün tespiti ve izlenmesi yapılacaktır.
- Yapay Zekâ ve Tarım Teknolojileri Araştırma Merkezi kurulacaktır.
- Tarım ve orman sektöründe yapay zekâ strateji belgesi yayımlanacaktır.
- Genetik kaynakların toplanması, saklanması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki ve tohum çeşidi sayısı artırılabilecek, Ar-Ge çalışmaları yürütülecektir.
- Geliştirme süreçleri tamamlanan ve pilot uygulama aşamasına gelmiş olan yeni Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi (Koru Projesi), Yeni Tohum Veri Yönetim Sistemi (TVYS) gibi kritik uygulamalar hayata geçirilecektir.
- İklim değişikliği kaynaklı sorunları en aza indirebilmek için kuraklığa dayanıklı ürün geliştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.
- Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarından elde edilen sonuçların hedef kitleye ulaştırılması amacıyla demonstrasyon ve tanıtım faaliyetlerine devam edilecektir.
- 4. Tarım Orman Şûrasında 16 çalışma grubunda alınan 86 karar, 373 hedef ve 2.977 strateji kurulacak şûra eylem planı sistemi üzerinden takip edilerek Bakanlığımızın geleceğe yönelik politikalarına önemli bir yol haritası oluşturacaktır.

Tarım Diplomasisi

- Türk Devletleri Teşkilatı 5. Tarım Bakanları Toplantısı Türkiye'de organize edilecektir.
- 5-6 Mayıs 2026 tarihlerinde İstanbul Su Forumu ülkelerin ve uluslararası kuruluşların katılımıyla düzenlenecektir.
- Türk Devletleri Topluluğu (TDT) Ortak Sigorta Sistemi oluşturulmasına yönelik TDT Tarım Sigortası Yönetmeliği hazırlanacak, TDT Tarım Sigortası Ortak Ar-Ge ve Aktüerya Birliği kurulması çalışmaları yapılacaktır.
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 31. Taraflar Konferansı (COP 31) Antalya'da düzenlenecek olup Bakanlığımız görev ve sorumlulukları kapsamında katkı verilip katılım sağlanacaktır.

MALÎ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Malî hizmetler birim yöneticisi olarak, idaremiz harcama birimlerinin sorumluluğunda yürütülen iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması ve geliştirilmesi çalışmalarında gerekli koordinasyonun sağlandığını, eğitim ve rehberlik hizmeti verildiğini, uygulama sonuçlarının izlendiğini, değerlendirildiğini ve sonuçların harcama yetkililerine ve üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

Malî kanunlar ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağladığımı ve danışmanlık faaliyetinde bulunduğumu beyan ederim.

Faaliyet Raporunun "III/A- Malî Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim. (Ankara – ..../02/2026)

Göktuğ BAĞLI

Strateji Geliştirme Başkanı V.

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak; idaremin bütçesinin kalkınma planına, yıllık programlara, stratejik plan ve performans programları ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanmasını ve uygulanmasını, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesini, kullanılmasını ve kayıp ve suistimale karşı korunmasını sağlamaktan ve harcama birimlerinde malî yönetim ve iç kontrol sisteminin işleyişini izlemekten ve gerekli tedbirleri almaktan sorumluyum.

Bu çerçevede idarem bünyesinde oluşturulan ve uygulanan iç kontrol sisteminin; faaliyetlerin belirlenmiş amaç ve politikalar doğrultusunda, mevzuata uygun etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesine, her türlü usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesine, varlık ve kaynakların korunmasına, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasına, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesine ilişkin yeterli ve makul güvenceyi sağladığını beyan ederim.

İdaremin stratejik planında ve performans programında açıklanan amaç ve hedeflere yönelik kurumsal risklerin belirlendiğini, değerlendirildiğini, risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesi için ilave risk yönetimi faaliyetlerinin uygulandığını ve raporlandığını bildiririm.

Bu güvence, gözetim sorumluluğum çerçevesinde edindiğim bilgi ve değerlendirmelere, harcama yetkilileri tarafından sunulan birim faaliyet raporlarına ve iç kontrol güvence beyanlarına, malî hizmetler birimince sunulan iç kontrol sistemi değerlendirme raporu ile mali hizmetler birim yöneticisinin beyanına ve iç denetim raporları ile iç denetim biriminin kapsamlı görüşüne dayanmaktadır.

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim. (Ankara.../02/2026)

İbrahim YUMAKLI
Bakan

